

2019
/20

MArq ETSAV
Màster Universitari en Arquitectura

SOLUCIONS PER CARDONA
VOL. 1 NUCLI URBÀ

>

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA BARCELONATECH

Diputació Barcelona

Ajuntament de Cardona

Introducció al Recull documental.
Pere Pons Vendrell. Diputat.

La transmissió de coneixement és una de les claus en què es basa qualsevol societat avançada. Aquesta transmissió comença per la creació d'aquest coneixement mitjançant el desenvolupament de conceptes teòrics i acaba en el seu ús quotidià i en la seva aplicació pràctica, tot posant-los en crisi i generant nou coneixement que evoluciona l'anterior.

Aquesta cadena evolutiva entre el pensament i l'acció és una constant que les administracions públiques no podem obviar i que la Diputació de Barcelona, en la seva tasca primària d'assistència als municipis, ha de poder assegurar. Doncs be, el volum que teniu entre mans és una mostra per il·lustrar aquesta funció.
En virtut d'un conveni entre la Diputació de Barcelona i la Universitat Politècnica de Catalunya, s'estableix un marc de col·laboració entre l'Àrea d'Infraestructures i Espais Naturals i l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès per desenvolupar anualment treballs en el marc del Màster Universitari en Arquitectura.

Les problemàtiques urbanes i territorials dels municipis de la Demarcació de Barcelona són complexes i variades i sovint de difícil solució d'acord amb les eines metodològiques clàssiques. L'acadèmia, per la seva banda, disposa de la capacitat per innovar i plantejar propostes imaginatives a les problemàtiques abans referides.

En aquesta relació virtuosa entre necessitat i capacitat, la Diputació juga un paper de facilitadora per plantejar tant a la Universitat com als Ajuntaments aquestes àmbits d'acció i intervenció que d'una banda posin als alumnes en la tessitura d'abordar contextos reals i de l'altra brindar als ajuntaments l'ocasió de gaudir d'una pluja d'idees imaginatives i a l'hora rigoroses sobre els seus edificis, carrers, barris i sobre el seu encaix territorial.

Els treballs que recull aquesta publicació són, des del meu punt de vista, d'una gran qualitat. Això només s'aconsegueix quan els alumnes s'esforcen en posar en valor la formació que estan rebent i quan els acompanya un equip docent compromès amb la seva feina. Esperem que totes i tots gaudim de la lectura i, sobretot, que alguna de les idees sigui inspiradora i es faci realitat ben aviat.

Pere Pons Vendrell.

President de l'Àrea d'Infraestructures, Mobilitat, Urbanisme, Habitatge i Espais Naturals. Diputació de Barcelona.

Introducció a Cardona
Ferran Estruch. Alcalde.

El despoblament, l'envelliment de la població, la degradació dels centres històrics i la rehabilitació de l'espai públic són alguns dels reptes compartits entre molts dels municipis del nostre país. Cardona és un municipi amb un alt valor patrimonial, més de 1000 anys d'història i un entorn únic que reuneix un seguit de problemàtiques que necessitem encarar en els propers temps. La rehabilitació del centre històric, Bé Cultural d'Interès Nacional, fent-lo més accessible, el repoblament de la vila i del nucli de la Coromina, la recuperació de la Vall Salina, la millora de l'entorn natural en són alguns dels exemples.

Com a administració pública local som conscients que aquests reptes anteriorment plantejats no es poden resoldre sinó de forma col·lectiva, i de la mà d'administracions superiors i de la col·laboració public-privada. També ens caldrà ser valents i impulsar tots aquells canvis normatius que facin possible realitzar aquells projectes que es considerin necessaris.

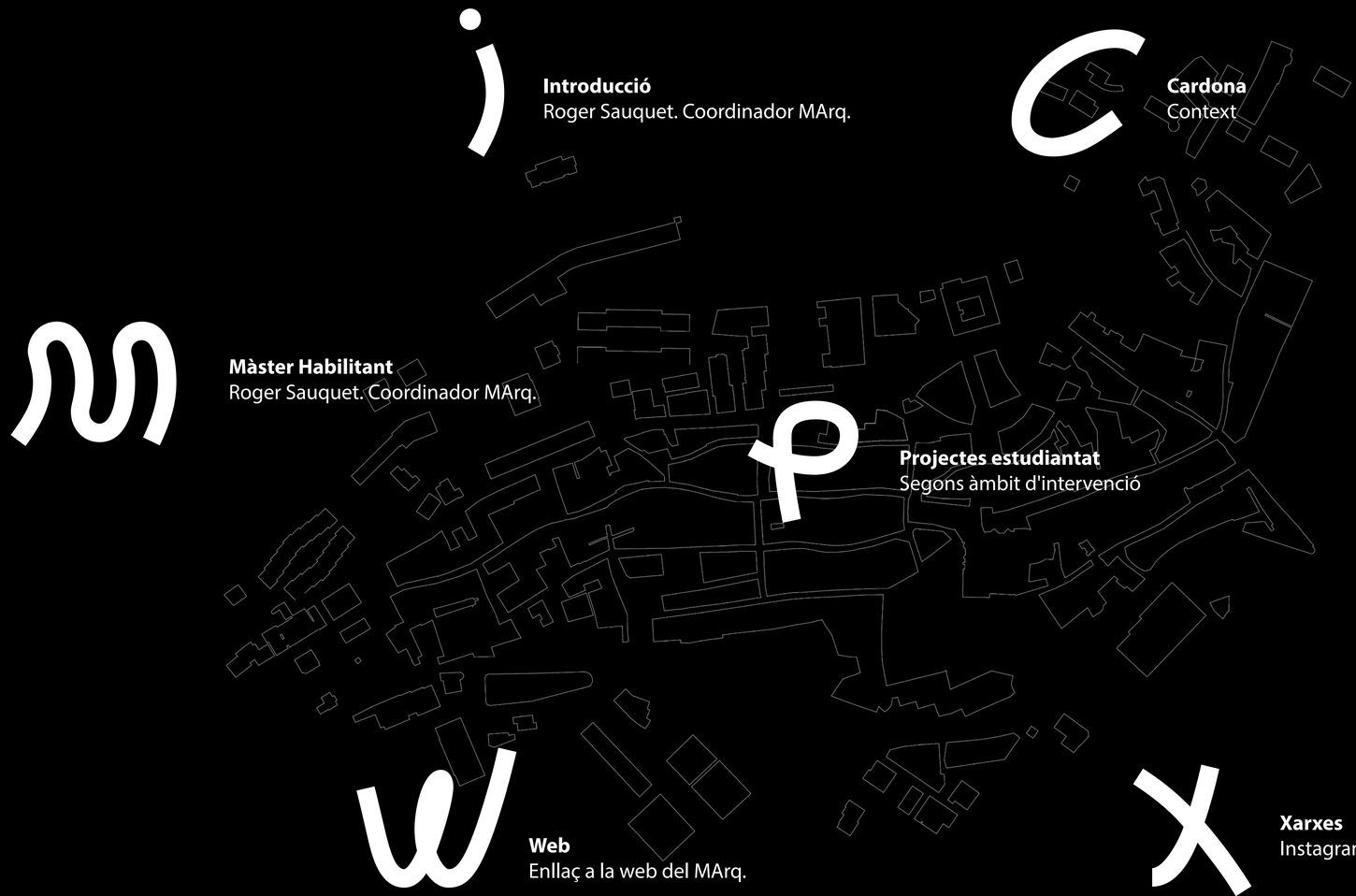
Les propostes que trobareu en aquests reculls, el conjunt de projectes realitzats, representen un veritable proposta global de transformació de la vila ja que avarca tots els seus àmbits. Per Cardona, tots aquests projectes són d'una gran utilitat per traçar l'imaginari urbanístic del futur de la vila. Fruit del treball i la implicació professional dels alumnes del Màster Universitari en Arquitectura de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès (UPC), a qui agraïm la voluntat de col·laboració conjunta durant les dues edicions que han tingut lloc a Cardona per implicar, també, la població cardonina i teixit associatiu local en el procés d'elaboració dels projectes adreçats a la millora de l'àmbit urbà de Cardona i que promouen idees d'adequació de l'espai públic, del paisatge i de rehabilitació del teixit urbà.

L'àmbit dels treballs inclou el conjunt del centre històric, el barri de la Coromina, les colònies mineres, les fàbriques tèxtils a la vora el riu, l'antiga llera del riu Cardener, la Vall Salina o l'entorn natural. Aquest ventall d'espais i l'especial geomorfologia del nostre entorn, amb una accidentada topografia, són algunes de les característiques que garanteixen un marc idoni i divers pel desenvolupament dels treballs que presenta aquest recull, en les diferents especialitats o orientacions escollides pels estudiants que hi participen: patrimoni, ordenació urbanística, paisatge, espai urbà, habitatge i equipaments.

Agrair l'enorme treball de tots els alumnes, dels professors i coordinadors del Màster i evidentment el suport de la Diputació de Barcelona.

Amb tot, desitjo que sigui d'alt interès la lectura dels treballs i que en un futur immediat puguem fer realitat alguna de les propostes detallades per transformar la vila de Cardona.

Ferran Estruch
Alcalde

Introducció
Roger Sauquet. Coordinador MArq.

Cardona
Context

Agraïments i Crèdits
MArq. Edició Cardona

Màster Habilitant
Roger Sauquet. Coordinador MArq.

Projectes estudiantat
Segons àmbit d'intervenció

Participació Ciutadana
Coproducció entre estudiantat i ciutadania

Web
Enllaç a la web del MArq.

Xarxes
Instagram

Índex interactiu
Clicar a les lletres per visualitzar el contingut.
Tornar a clicar a les lletres per tornar a l'índex.

Màster Habilitant
Roger Sauquet. Coordinador MArq.

El màster en arquitectura de l'ETSAV de la Universitat Politècnica de Catalunya presenta, amb l'ajuda de la Diputació de Barcelona, el segon recull dels treballs realitzats per les estudiants centrats al casc urbà del municipi de Cardona, que es desenvoluparen entre el febrer de 2019 i el maig de 2020.

Com s'esmentava a la introducció de la primera publicació amb projectes ubicats a Gironella, el màster en arquitectura és la figura docent que habilita els i les arquitectes que han cursat un grau en estudis d'arquitectura per a exercir la professió. I aquest terme, 'habilitació', es pren des de l'ETSAV com una assumpció per part de l'alumnat d'una doble responsabilitat: la responsabilitat de l'experimentació física i la responsabilitat social d'entendre que allò que un arquitecte proposa afecta un gruix social i ha d'estar validat i acceptat per tècnics, promotors, agents socials, veïns. Així, la vinculació amb un territori permet aproximar-se a un espai físic concret i a un teixit social que esdevé la referència de qualsevol projecte. El conveni vigent amb la Diputació de Barcelona permet aquest desplegament del màster als municipis de la província de Barcelona, i arribar, així, amb més facilitat a les persones interlocutores, als àmbits de poder o als veïns i veïnes que treballen i viuen al territori.

El municipi de Cardona que protagonitzà aquesta edició desbordà ja en primera instància en temàtiques d'alt interès docent: patrimoni, memòria històrica, abandó i precarietat, crisi industrial, pèrdua de població, envelliment del parc construït i, en paral·lel, de la població, impacte paisatgístic, mineria, pedanies, colònies i masies disseminades, sector agrícola en actiu... Degut a aquesta riquesa temàtica es decidí realitzar dues edicions a Cardona: una centrada al nucli urbà i antic, i l'altre als entorns: paisatge agrícola, miner, colònies i barri de la Coromina. L'edició que aquí es presenta abordà temàtiques sorgides del nucli antic i el nucli urbà, encara que també alguns projectes es situaren a l'espai de la vall salina i a la colònia Arquers.

Fent una lectura posterior, el conjunt de Projectes Finals de Carrera constitueix una veritable proposta global pel municipi que permet calibrar la vigència d'algunes de les seves realitats normatives i dinàmiques de funcionament. Podríem agrupar els projectes d'aquesta edició centrada al nucli urbà en tres grans grups: els ubicats en el nucli històric, els situats als eixamples del segle XX, àrea també anomenada 'barri nou', i els situats a la Colònia dels Arquers o la vall salina. En quant als primers, afronten problemàtiques dispars, però pròpies d'un teixit gairebé medieval que ha anat creixent intramuros afegint densitat i minvant permeabilitat i transparència, com són l'accessibilitat, l'habitabilitat, la dificultat d'introduir usos no-residencials d'interès econòmic, la manca de xarxes de telecomunicació. Unes problemàtiques que, en gran part, expliquen la pèrdua de valor d'aquesta àrea, la davallada de la població i, de retruc, l'envelliment i la precarietat de l'edificació. Els projectes situats al 'barri nou' en canvi, tendeixen a abordar qüestions de 'reparació urbana' o millora de l'espai públic, com és l'adequació dels camins a les escoles, amb la vinculació a aquests dels parcs i places de la població. També, els projectes situats a la vall salina i a la Colònia dels Arquers pretenen una re-valorització d'aquests àmbits a partir del reclam turístic, l'interès paisatgístic d'una àrea PEIN o la introducció d'usos residencials i de serveis en l'edificació abandonada.

El conjunt d'aquesta edició, juntament amb la següent dedicada als entorns de Cardona, és una col·lecció interessant de propostes factibles en major o menor grau, que han pogut ser calibrades a diferents escales -des del territori i la seva gent fins el detall constructiu i econòmic- que esdevenen un valor de cara al futur del municipi i un banc d'idees per als reptes que hagi d'afrontar. desplegament del màster als municipis de la província de Barcelona, i arribar, així, amb més facilitat a les persones interlocutores, als àmbits de poder o als veïns i veïnes que treballen i viuen damunt del terreny.

Diagnosi participada
Fotografia

Agraïments i Crèdits

MArq. Edició Gironella

Agraïments:

A l'Ajuntament de Cardona:

A l'Ajuntament de Cardona:

Alcalde: Ferran Estruch
Secretària municipal: Brígida Manau
Arxiver municipal: Andreu Galera
Arqueòloga municipal: Ainhoa Pancorbo
Arquitecte municipal: Lluís Oriols
Tècnica de participació: Anna Casanova

A la Diputació de Barcelona:

Ferran Barba, Cap del Servei d'Urbanisme. Gerència dels Serveis d'Habitatge, Urbanisme i Activitats
Jaume Mosegui, Gerència dels Serveis d'Habitatge, Urbanisme i Activitats

Professors de l'edició de Cardona – nucli urbà del Màster Universitari en Arquitectura de l'ETSAV:

Claudi Aguiló, Anna Casas, Isabel Castiñeira, Nacho Costales, Xavier Gimferrer, Josep Giner, Tiago Lopes, Lorena Maristany, Josep Ricart, Roger Sauquet, Marta Serra, David Steegmann.

Crèdits:

Edició: Roger Sauquet i Marta Serra
Disseny i maquetació: Xavier Ruiz Safont
Editorial: Diputació de Barcelona i Universitat Politècnica de Catalunya
Versió digital, 2020.
Imatges debat participatiu: Marta Serra
Imatges i gràfics dels treballs autoria indicada en cada treball.

ISBN (obra completa): 978-84-19184-26-9
ISBN (Volum I): 978-84-19184-27-6
© Els autors, 2021
© Iniciativa Digital Politècnica, 2021
Oficina de Publicacions Acadèmiques Digitals de la UPC
Jordi Girona 31,
Edifici Torre Girona, Plant 1, 08034 Barcelona
Tel.: 934 015 885
www.upc.edu/idp
E-mail: info.idp@upc.edu

Aquest llibre està registrat sota una llicència Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0. Aquesta llicència permet compartir el material fent referència als seus autors, però sense ús comercial ni derivats en qualsevol mitjà o format.

Els projectes del MArq al nucli antic de Cardona; solucions a una degradació evitable

Roger Sauquet. Coordinador MArq.

El conjunt de projectes desenvolupats per l'alumnat durant els quadrimestres de tardor i primavera del curs 2018/2019 del Màster Universitari en Arquitectura de l'ETSAV configuren una col·lecció de possibles solucions al deteriorament del nucli antic de Cardona. La degradació d'aquest nucli segueix una evolució constant les últimes dècades, molt afectada pels vaivens d'una economia lligada històricament a la mineria – de la sal, primer, i de la potassa després – i a la indústria tèxtil. El nucli antic, que entre els segles VIII i XVIII té un desenvolupament sostingut, es manté parcialment emmurallat fins ben entrat el segle passat; un enderroc tardà que explica l'alta densitat urbana d'aquesta part del municipi. Durant segles, el creixement poblacional del municipi se sostenia urbanísticament amb els recrescuts d'edificacions, les divisions de les finques i les ocupacions dels espais intra-muros destinats a cultius.

Alguns indicadors de la degradació d'aquest nucli són la pèrdua de població, la pèrdua de comerç i el deteriorament del parc construït. A nivell municipal, Cardona té actualment 4.600 habitants, els mateixos que el 1857. Tanmateix, aquesta població és la meitat respecte el moment d'esplendor minera, vinculada a l'extracció de potassa els anys seixanta del segle passat, quan s'acostava als 8.000 habitants[1]. Aquesta població anà decaient de forma més accelerada a partir del tancament de la mina el 1991. La pèrdua de població és especialment important al casc antic, que manté una deriva paral·lela, més dramàtica, a la pèrdua de població general. Aquest fet està vinculat amb les dificultats, tant físiques com normatives, del desenvolupament de les activitats. Als problemes d'habitabilitat i accessibilitat propis d'un teixit medieval extraordinàriament dens i estret (manca d'ascensors a les finques,[2] escales dretes i estretes, habitacions interiors sense ventilació ni il·luminació) se li afegeixen problemes normatius i de tramitació de llicències vinculats a la catalogació de tot el casc com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).[3] Davant aquesta realitat, el valor immoble del nucli decau i, en conseqüència, és ocupat per persones amb un menor poder adquisitiu que no poden fer front al manteniment d'aquest ja de per si envellit parc edificat,[4] entrant d'aquesta manera en una greu i aparentment irremeiable espiral de degradació constructiva.

Una diagnosi compartida durant el curs, motivada per l'estudi participat del nucli dut a terme per l'alumnat durant el primer quadrimestre del màster, indica que els grans factors d'abandó d'habitatges són els problemes d'accessibilitat i els d'habitabilitat. En els tallers participatius que es dugueren a terme els veïns explicitaren els problemes existents per accedir amb vehicle al nucli antic. A nivell domèstic es donen també impediments a l'accessibilitat de les plantes pis de molts immobles, per la mancança d'ascensors. A nivell d'habitabilitat, l'estretor de carrers i patis interiors impedeixen una correcta il·luminació i ventilació dels habitatges. Malgrat això, hi ha una bona impressió social del que significa, des d'un punt de vista estètic, històric i també representatiu, el nucli antic, en el sentit que és el tipus de teixit urbà que dóna significat i caràcter a Cardona. [5]

A nivell d'activitat econòmica, l'abandó d'empreses i comerços és, principalment, una conseqüència del despoblament. Alhora, però, hi ha també motius físics, com la manca de 'comoditat' dels espais per a implantar determinats tipus de comerços o activitats econòmiques derivada de l'estretor de la parcel·la, rigidesa i impossibilitat de subdivisió de gran part de les plantes baixes, les dificultats en l'accessibilitat des del carrer, tant del conjunt del barri com a porta de comerç, i, per últim, la manca d'infraestructures electròniques com la xarxa de fibra òptica, o la cobertura de telefonia mòbil. [6]

A aquestes problemàtiques se li suma el fet que el nucli antic de Cardona està subjecte a una estricta normativa patrimonial que impedeix fer grans transformacions. El POUM vigent aprovat el 2014 recull el Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric de la Vila,[7] de 2006, promogut arran de la seva declaració com a BCIN, una norma que defineix nivells de protecció segons un catàleg de béns a protegir, però que esdevé en la realitat una arma de doble fil. Per una banda és garantia de manteniment de l'interès històric del nucli, evitant sobre el paper la desaparició d'immobles així com d'elements de valor arquitectònic i artístic situats a les edificacions. Però, per l'altra, impedeix dur a terme transformacions substancials que serien interessants per a la millora de l'habitabilitat o l'accessibilitat. En aquest sentit, mesures conservacionistes com el manteniment de les volumetries, de la configuració de les cobertes, o bé de les façanes, xoquen amb mecanismes de millora de l'habitabilitat com són la obertura de patis interiors, la modificació de cobertes per a introduir lluernes, l'obertura de finestres més grans a les façanes, l'eixamplament de certs carrers. Així, paradoxalment, una figura de planejament que hauria de ser garantia de protecció de l'arquitectura del nucli històric esdevé un motiu de destrucció, ja que les dificultats per a obtenir llicències per fer reformes contundents condueix molts propietaris a abandonar els seus immobles accelerant-se així el seu deteriorament i posterior col·lapse.

La col·lecció

Els projectes desenvolupats pels estudiants poden classificar-se en relació a aquestes problemàtiques, agrupant-se en tres grans temes: l'accessi-

bilitat de l'espai urbà, l'accessibilitat i habitabilitat interior dels habitatges i la millora dels condicionants per a atraure noves empreses. A nivell d'accessibilitat exterior hi ha quatre projectes que treballen aquest paràmetre proposant recorreguts adaptats amb la introducció d'ascensors urbans i/o la millora de traçats. A nivell de l'accessibilitat interior i l'habitabilitat totes les propostes pel Nucli Antic en menor o major mesura hi tenen quelcom a dir, amb solucions tipus obertures de patis o passatges per a millorar la ventilació i la il·luminació. I, finalment, del tercer grup, que incideix en millorar les condicions per a la implantació d'empreses i comerços al nucli antic hi ha plantejades dues propostes.

Millora de l'accessibilitat a l'espai urbà:
La diagnosi compartida amb veïns i agents tant polítics com d'entitats socials situava en el focus de la pèrdua d'atractivitat del nucli històric les dificultats d'accés amb vehicle així com les dificultats per a la mobilitat a peu o en bicicleta degut a la pendent i l'estretor d'alguns carrers. La part històrica de Cardona està ubicada al capdamunt de la vessant de migdia de la vall salina; una carena situada entre la muntanya de sal i els torrents de les Cadenes i de les Comes que desemboca al puig del castell, l'assentament històric de control i protecció de la vila. La vessant té una pendent molt pronunciada i això determina la configuració de la trama de carrers (figura 1). Així s'esdevenen dos tipus de carrers, els que van paral·lels a les corbes de nivell i els perpendiculars. Els paral·lels a les corbes són més accessibles, ja que són plans o amb poca pendent, disposen d'una amplària que permet la circulació de vehicles (en una única direcció) i tenen continuïtat. D'aquests carrers hi ha dos subtipus: els més importants són aquells provinents de portals i que enllacen amb camins de sortida de la vila. En ells s'hi obrien les façanes principals de les construccions i s'hi ubicava el comerç més important. L'altre subtipus és més secundari, està configurat pels darreres de les parcel·les i presenta façanes menys regulars. En quant als carrers perpendiculars a les corbes de nivell, tenen menys continuïtat i presenten una elevada pendent, resolent-se sovint amb escalinates, o bé rampes molts pronunciades, inaccessibles, fins i tot de vegades, amb vehicle motoritzat.

Les propostes realitzades des del MArq, tendeixen a resoldre la problemàtica de la connexió transversal del nucli mitjançant l'ús de les plantes baixes de les finques per a ubicar-hi ascensors. Una bona part de les parcel·les del nucli històric són passants i tenen accessos a dos carrers paral·lels Per la lògica de la configuració urbana en un pla inclinat, aquests accessos estan a diferent cota, però, malgrat això, la possibilitat d'accedir a les finques a peu pla des dels carrers paral·lels, sumat a les connexions internes existents, més els murs de contenció històrics que resolen el salt de cota, permeten que de forma força senzilla puguin introduir-se ascensors i escales adequades. Aquesta estratègia, a més, resol en part l'abandó de moltes plantes baixes, convertint-les en passatges oberts als veïns. Per escollir les parcel·les idònies l'alumnat del MArq va analitzar el parcel·lari fixant l'atenció en aquelles parcel·les passants que donen a dos carrers amb un salt de cota superior a 3 metres, que estan en estat d'abandó, que no estan protegides al màxim nivell pel POUM i que configuren, per la seva posició al nucli, un enllaç transversal eficaç i amb continuïtat (figura 2). Hi ha diverses propostes en el màster que generen passatges aprofitant les oportunitats que ofereixen aquestes parcel·les idònies. Les trames urbanes resultants són diferents en funció de si s'ha prioritzat un recorregut únic des de la cota més alta del nucli fins a les cotes baixes, on hi ha situats edificis importants com l'ajuntament o l'església (figura 3), o bé s'ha prioritzat la obertura de gran nombre de passatges que poden donar opció a multitud de recorreguts (figura 4).
La operació d'obrir passatges no resol únicament la connectivitat transversal del nucli sinó que també és una oportunitat per millorar l'habitabilitat dels habitatges existents mitjançant la obertura de patis interiors o bé l'aprofitament del buidat de certes parcel·les afectades pels passatges per obrir finestres a les mitgeres i convertir-les en façanes interiors (figura 5 i 6).

Altres estratègies de millora de l'accessibilitat treballen de forma concentrada en algunes àrees del nucli antic. El projecte Captar planteja la introducció d'un ascensor amb aspecte de muralla que connecti l'àmbit del passeig Mossen Joan Riba, a la part alta, amb la zona del portal de Graells a partir del carrer Nou, potser la zona urbana del nucli antic amb més desnivell entre carrers pròxims (figura 7).

També, el projecte Actio Vacuo treballa en una àrea específica del casc antic, al voltant del carrer de les Flors, proposant una intervenció que pot ser replicada en d'altres indrets.[8] La proposta parteix de la idea que illes senceres del nucli antic es declarin Àrees de Rehabilitació Integral on l'espai urbà i l'edificat es reformen amb l'objectiu de trobar mecanismes de millora de l'habitabilitat a través de guanyar espai al carrer. L'estratègia concreta parteix, com les anteriors, de detectar espais abandonats des dels quals plantejar enderrocs selectius (en aquest cas, la primera cruixia rere façana) que permeti obrir patis al carrer. Aquests patis són un espai semipúblic guanyat a les edificacions que les millora tant a nivell d'assolellament com de ventilació. Alhora, els patis es juxtaposen amb el carrer generant una franja complexa en el límit públic-privat, que pot ser ocupada per les activitats de la planta baixa, ja siguin comerços, tallers o establiments de restauració (figura 8).

Millora de l'accessibilitat i l'habitabilitat dels habitatges:
Un altre àmbit de recerca del màster és la millora de l'accessibilitat interior i de les condicions d'habitabilitat dels habitatges del nucli antic. Ja s'ha vist que gran part de les propostes sobre millora de l'accessibilitat de l'espai públic revertien en menor o major mesura a la millora de les condicions de vida dels habitatges, ja sigui aprofitant la obertura dels passatges per introduir nous patis, convertint mitgeres amb façanes, o bé plantejant un espai guanyat al carrer que millori l'assolellament o la ventilació de les façanes.

Una via de millora de l'habitabilitat es dona a través dels patis de ventilació interior o bé les caixes

Fig. 1

Fig. 2

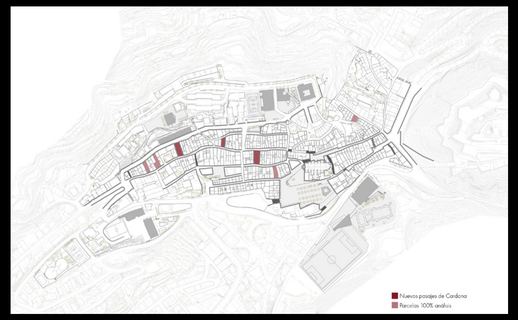

Fig. 4

Fig. 4

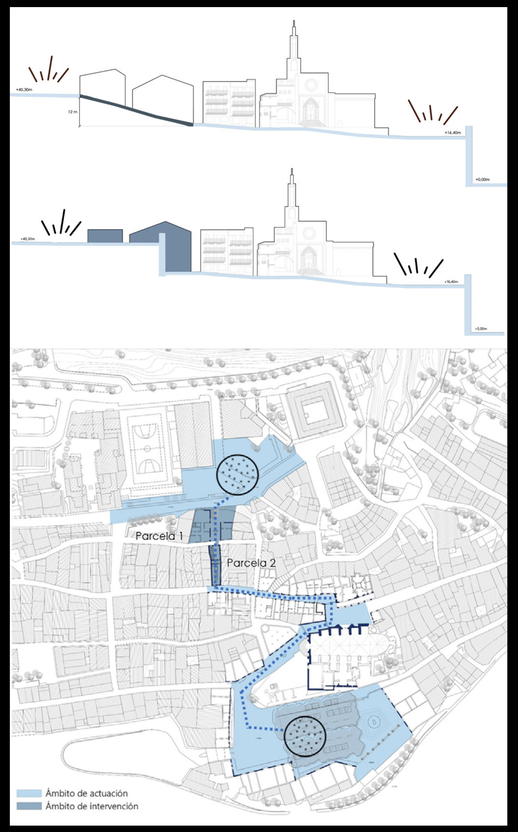

Fig. 5

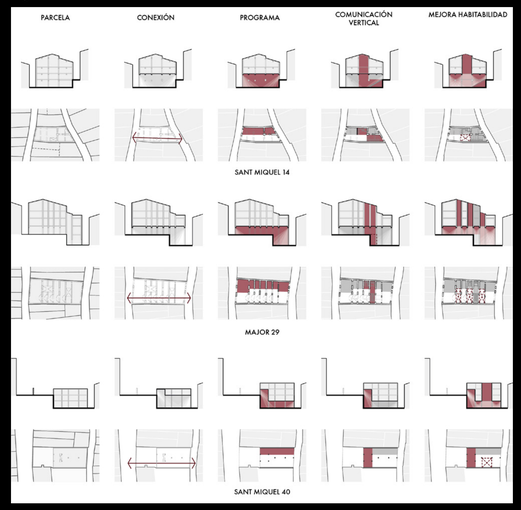

Fig. 6

Fig. 7

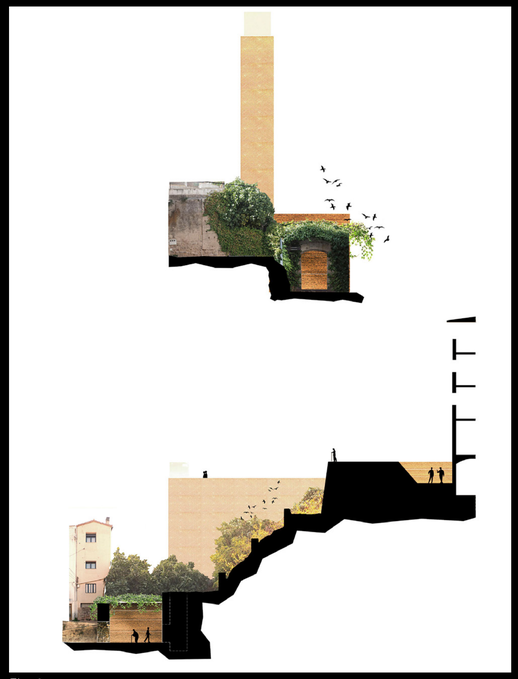

Fig. 8

d'escales. Aquests espais circumscrits entre quatre parets que travessen de dalt a baix les edificacions són oportunitats per esponjar les illes del nucli antic mitjançant demolicions parcials o ampliacions. L'esponjament és imprescindible per millorar les condicions d'habitabilitat de les finques. La obertura de grans forats en aquests interiors d'illa significa millorar la ventilació i il·luminació dels habitatges que hi estan en contacte. Alhora, els nous esventraments faciliten la introducció d'ascensors i nous nuclis d'escala que milloren l'accessibilitat. Aquest tipus d'estratègia només pot funcionar si es defuig de la idea de parcel·la en tant que unitat única d'intervenció. Com s'ha vist anteriorment, el creixement demogràfic de la ciutat encotillada per les muralles propicià la divisió parcel·lària esdevenint-se finques entre mitgeres que gairebé s'acosten als 3 metres d'amplària. Aquestes finques tan estretes, abundants al nucli antic, no poden millorar les condicions d'habitabilitat i accessibilitat si no és a base d'agrupar-se amb les parcel·les veïnes. La junció parcel·lària amb la finalitat d'una intervenció interior que beneficiï diverses finques és un pas indispensable per a dur a terme qualsevol reforma de millora interior.

El projecte Els replans , planteja la introducció de quatre patis amb accessos nous mitjançant l'agrupament i l'acció conjunta de diverses parcel·les de la illa formada pels carrers Major, Flors, Convent i Dr. Merli. Els buits, de diferent tipus – hi ha buidats de finques abandonades, buidats de nuclis d'escala envellits, ampliacions de patis interiors – funcionen com a grans patis interiors als quals se'ls hi introdueix un nucli d'accessos de nova construcció. El nucli es pot muntar amb peces de fusta de petita dimensió, pensades per operar en els buits sense necessitar grues ni transport de gran tonatge que no poden entrar al nucli antic. Els patis nous són espais de llum i aire que s'introdueixen als habitatges i converteixen gran part de les habitacions preexistents al nucli, sense ventilació ni il·luminació, en habitacions exteriors. Els nuclis verticals d'ascensors i escales comuniquen de forma accessible els habitatges amb d'altres habitatges situats a diferent nivell i, alhora, són miradors que sobrepassen l'alçària de les teulades (figures 9, 10 i 11).

Millora de les condicions per a la implantació d'empreses i comerços al nucli antic.
La última estratègia per a millorar l'estat de degradació del nucli antic i la seva tendència a al despoblament és facilitar que empreses i comerços s'estableixin de nou a aquest àmbit de Cardona. El màster investigà dues vies que comparteixen amb les anteriors el fet de transgredir la parcel·la com a unitat d'intervenció i buscar sinergies entre parcel·les veïnes. Una de les vies planteja millorar les prestacions de les plantes baixes mitjançant la obertura de connexions per les mitgeres que permeti aconseguir locals més amplis als actuals. L'altra via planteja aprofitar els buits i les qualitats de les golfes dels edificis, unint-les també entre elles, de cara a aconseguir establiments residencials temporals, hotels o albergs, que es beneficiïn de les vistes. Ambdues vies plantegen, alhora, la necessitat de millorar infraestructures bàsiques com són les xarxes de telecomunicacions.

El projecte Colonias del siglo XXI planteja la unió de plantes baixes realitzant una prova pilot als locals del carrer Major en continuïtat amb Plaça del Mercat i carrer Escasany. Com pot comprovar-se a l'esquema adjunt (figura 12), gran part d'aquests locals estan en desús. El projecte planteja la obertura de forats a les mitgeres que connectin els locals de planta baixa generant espais de diferents qualitats per a la implantació d'empreses. L'eina promotora podria ser una cooperativa i l'activitat motora un viver d'empreses tutelat per les administracions. Els vivers descentralitzats són un recurs ja usat en d'altres indrets , que conjumina la necessitat d'introduir activitat econòmica en zones degradades amb la necessitat dels nous empresaris de trobar espais econòmics on instal·lar-se.

Finalment, el projecte El Gallinero planteja la unió de diferents espais sota-coberta, en horitzontal, traspassant els límits de finques, per aconseguir fer reviure els terrats i les teulades amb finalitats turístiques (figura 14). La proposta consisteix en ubicar un hostal en aquest tipus d'espais a diverses finques del carrer Escasany. Les mínimes diferències de nivell entre les edificacions són salvades amb petites rampes que s'integren en els espais comuns de circulació de l'establiment (figura 15). L'hotel combina habitacions, amb sales comunitàries i terrats.

Tant la proposta de la Colonias del siglo XXI, com la de El Gallinero aprofiten les intervencions de rehabilitació integral enfocades a l'activitat econòmica per millorar també els accessos i les condicions d'habitabilitat dels habitatges de les finques on s'implanten a partir de reformar o ressituar les escales i els vestíbuls de planta baixa, i també d'obrir patis permetent que la llum s'escoli de millor manera per ells (figura 16).

Conclusió: transgredir el parcel·lari, reinterpretar el planejament.
Les propostes agrupades esdevenen una col·lecció de solucions pel nucli antic que, interpretades de forma conjunta, fan front a gran part dels problemes que té aquesta àrea urbana des de l'arquitectura. Totes les solucions comparteixen dues constants que són la visió unitària del nucli, com si d'un sol edifici es tractés, i la intervenció àmplia, que va més enllà dels límits d'una sola finca, o parcel·la. El treball arquitectònic d'elements amplis com 'el carrer', 'l'illa', o 'el barri', permet endegar reformes més radicals i efectives, aconseguint beneficis pel màxim nombre possible d'habitatges a cada operació. De la observació d'aquestes propostes podria desprendre's que l'estratègia latent que hi ha rere totes elles és la d'aconseguir el màxim benefici amb un nombre mínim d'intervencions. Una estratègia que demana diagnosticar bé i amb precisió els punts on actuar, i un cop decidits, introduir canvis amb contundència.
Una altra estratègia compartida és la d'evitar finques amb un alt grau de protecció per actuar amb més llibertat i rotunditat. Aquesta estratègia, pragmàtica, si es vol, parteix del recel que es té d'allò que apunta el POUM en matèria de protecció del nucli antic. El recel demostra una realitat patològica: la por cap el planejament i la ineficàcia d'aquest per aportar solucions al restabliment de

Fig. 9 i 10

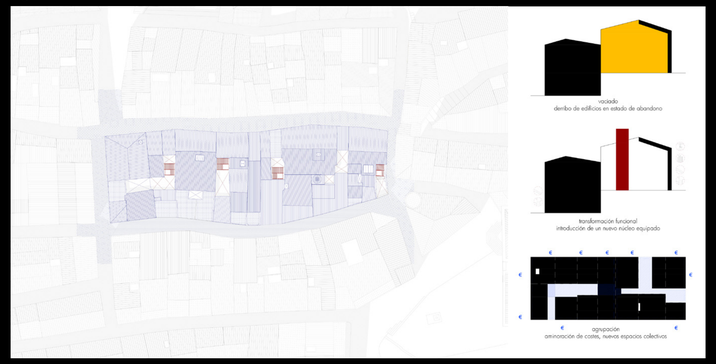

Fig. 11

Fig. 12

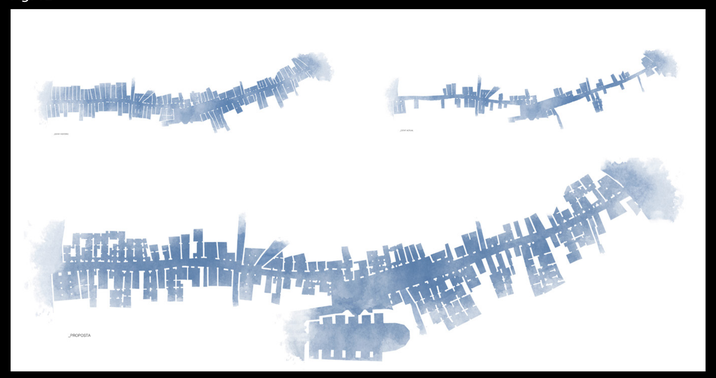

Fig. 13

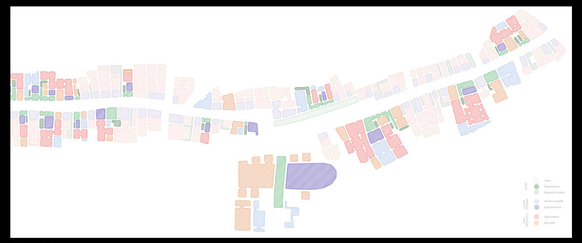

Fig. 14

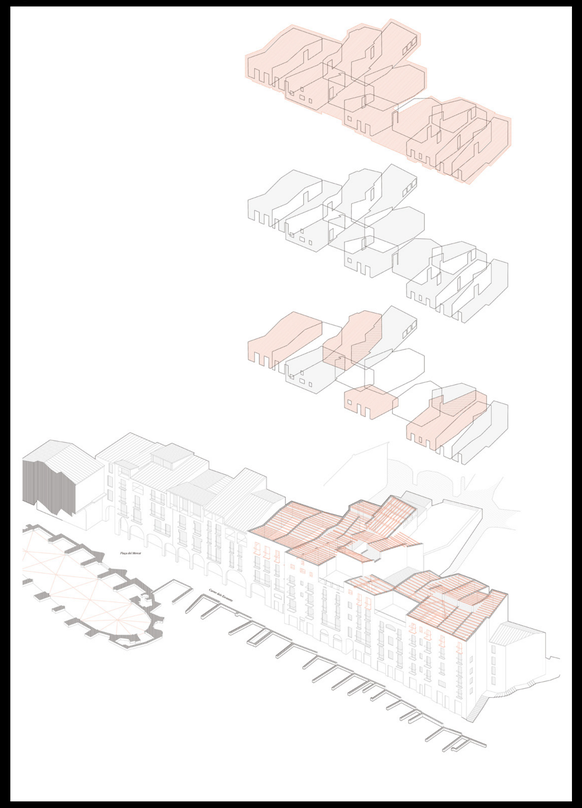

Fig. 15

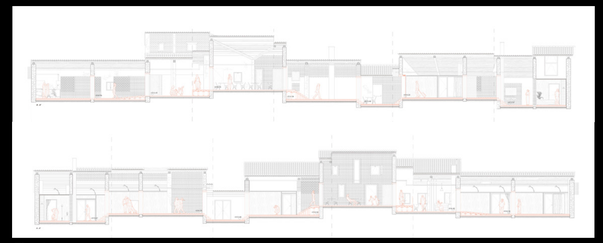
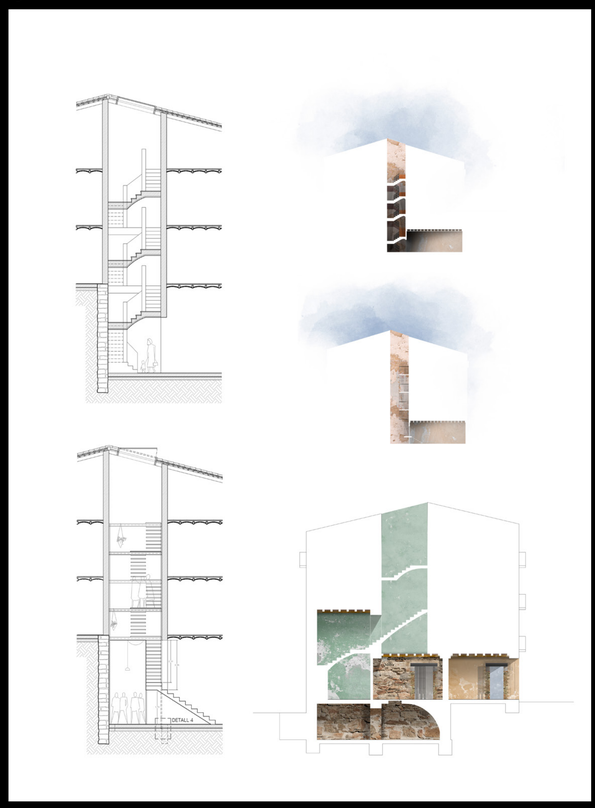

Fig. 16

l'activitat, ingredient fonamental per a la protecció del nucli, finalitat última, curiosament, d'aquest pla. La protecció física de l'arquitectura, subdividida per elements, xoca aquí patològicament amb la idea d'activitat i de funcionament conjunt i unitari del barri. Un teixit no actiu és un teixit que es mor. És un repte, per tant, reinterpretar el planejament en clau estratègica, perquè deixi de ser una cotilla, traci un recorregut efectiu de transformació, i uns mecanismes tal i com ho fan els Plans Generals quan és l'hora de construir nous barris i ampliar les ciutats.

Aquest important repte demana d'una figura, tipus Master Plan, que posi al mateix nivell l'interès arquitectònic i artístic amb el dret dels veïns a viure dignament i amb les possibilitats adaptatives dels hàbitats. En aquesta línia, cal acompanyar el pla amb una entitat de gestió que tingui capacitat d'interpretar el nucli de forma unitària i capacitat d'influència, o poder, per forçar els propietaris a cooperar i buscar solucions de forma conjunta. En aquest sentit, la gran tasca de convenciment cap a ells és la d'entendre que una operació contundent a les seves finques en el curt termini tindrà un guany que revertirà en benefici seu a mig i llarg termini. Aquesta 'oficina del nucli antic' hauria de vetllar pel desplegament del pla conjunt d'actuació gaudint de suficient autoritat com per compensar propietaris, repartir ajudes, coordinar projectes arquitectònics, exercir la interlocució i la mediació entre institucions públiques, privades, agents socials i veïns.

Amb aquest conjunt de propostes s'ha volgut il·luminar el debat sobre com fer front al deteriorament del nucli antic des de l'arquitectura. Les estratègies estudiades, però, són estèrils si no venen acompanyades de mesures també contundents en d'altres àmbits com són el sòcio-assistencial o l'econòmic. El repte de recobrar l'activitat del nucli antic és ambiciós, interpel·la el conjunt dels cardonins i cardonines i demana diagnosticar amb precisió, actuar amb determinació, negociar amb flexibilitat i gestionar amb altura de mires.

NOTES

1 Dades de l'IDESCAT

2 El 58% dels habitatges estan en edificis de més de tres plantes sense ascensor. Veure les dades sobre habitatge a Cardona de la Diputació de Barcelona a: https://media. diba.cat/diba/indicadors-habitatge/plots/plots/08047.pdf

3 Es declarà BCIN com a conjunt històric el 1992.

4 Els habitatges de Cardona tenen de mitjana més de 51 anys. Veure les dades sobre habitatge a Cardona de la Diputació de Barcelona a: https://mediadiba.cat/diba/in dica dors-habitatge/plots/plots/08047.pdf

5 Diagnosi realitzada pels estudiants del MArq i publicada a: https://upcommons.upc.edu/bitstream/hand le/2117/191000/2019_InformeSessióPar ticipada_Cardona-QMP.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6 ídem anterior, Diagnosi realitzada pels estudiants del MArq.

7 POUM 2014, el Pla Especial és la Clau 1 del planejament.

8 Veure la publicació Vivarium, de la Diputació de Barcelona: https://llibreria. diba.cat/cat/ebook/vivarivm_54367

IMATGES

Fig. 1 Plànol pendents nucli històric. Amb color més intens aquells carrers amb més pendent. Es pot comprovar la fàcil continuïtat entre carrers paral·lels a les corbes i la difícil connexió en el nucli de forma perpendicular a aquests carrers (Diagnosi compartida del MArq).

Fig. 2 Anàlisi de les parcel·les del nucli històric que poden ser útils per a la introducció de passatges a les plantes baixes, que acompleixen paràmetres com: ser passants, unir carrers situats a diferent planta, estar abandonats i no estar especialment protegits (projecte Nuevos pasajes de Cardona).

Fig. 3 Proposta recorregut entre els equipaments de la part superior del municipi (residència d'avis i àvies Sant Jaume, Centre d'Atenció Primària, Institut Públic Sant Ramón) i els de la part inferior (Ajuntament, Església de Sant Miquel, Plaça de la Fira). Projecte Keep Moving .

Fig. 4 Trama urbana resultant de la obertura de passatges proposada al projecte Nuevos Pasajes de Cardona. A l'esquerra la part accessible del casc antic i a la dreta l'accessibilitat resultant d'introduir sis nous passatges.

Fig. 5 Estratègies en secció i planta dels passatges proposats al projecte Nuevos Pasajes de Cardona.

Fig. 6 Imatge interior d'un dels passatges proposats al projecte Nuevos Pasajes de Cardona.

Fig. 7 Ascensor que s'integra paisatgísticament amb la muralla del projecte Captar.

Fig. 8 Projecte Actio Vacuo. A l'esquerra estratègia de buidat de la franja d'edificació paral·lela al carrer (primera columna, estat actual, segona, proposta). A la dreta imatge d'un dels patis oberts al carrer.

Fig. 9 i Fig. 10 A dalt: estratègia en abstracte del projecte Replans. A baix, illa on s'implanta de forma pilot.

Fig. 11 Projecte Replans; aspecte de la planta baixa d'aquests patis oberts de nou.

Fig. 12 Projecte Colonias del siglo XXI. A dalt, a l'esquerra, els locals del carrer Majó, Plaça del Mercat i Escasany. A la dreta, els locals amb activitat actualment. I, a baix, la proposta d'unió de locals.

Fig. 13 Projecte Colonias del siglo XXI. Tipus d'espais resultants segons qualitats i prestacions i funció dins del programa del viver d'empreses descentralitzat.

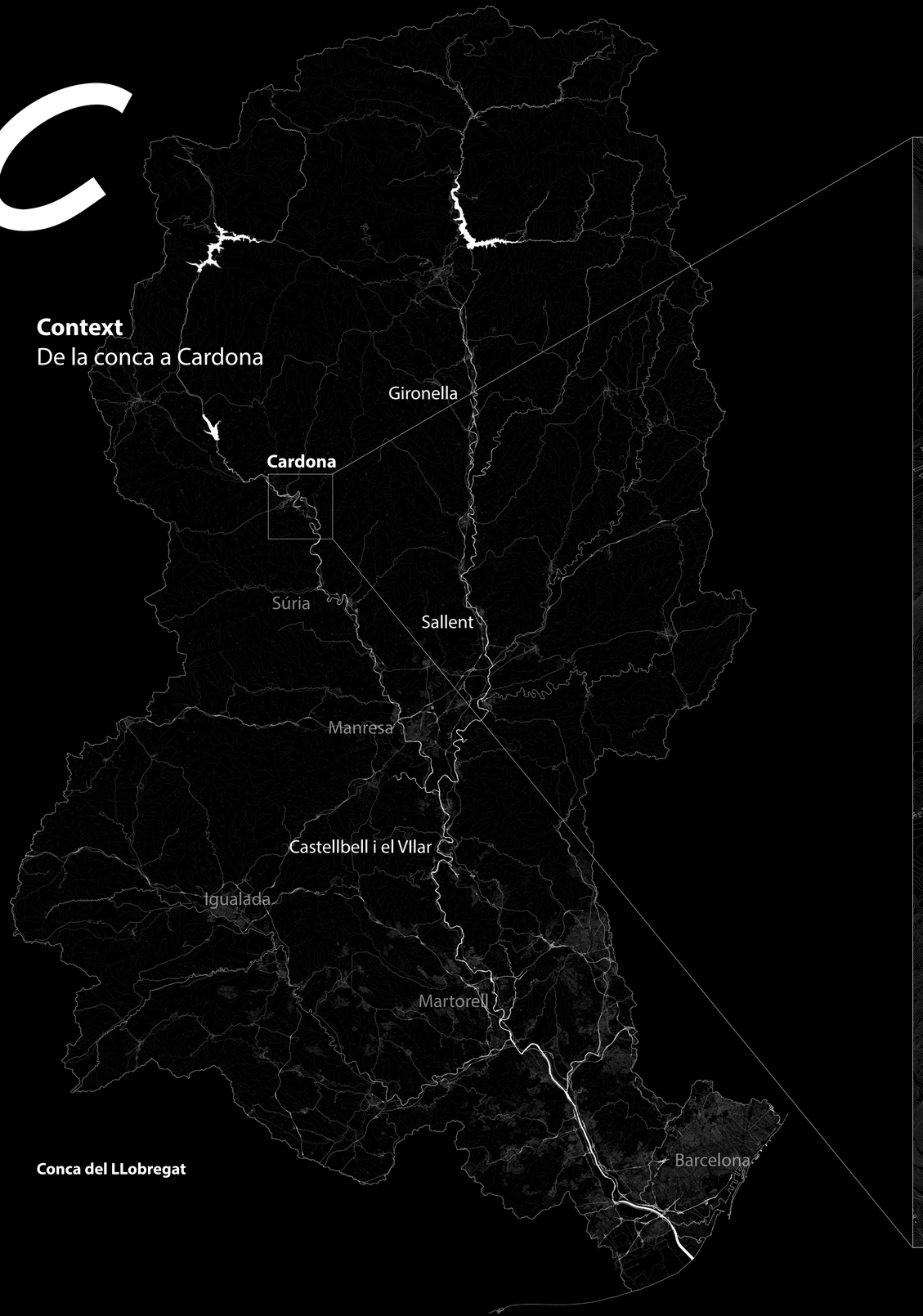
Fig. 14 Projecte El Gallinero, visió axonomètrica de la proposta.

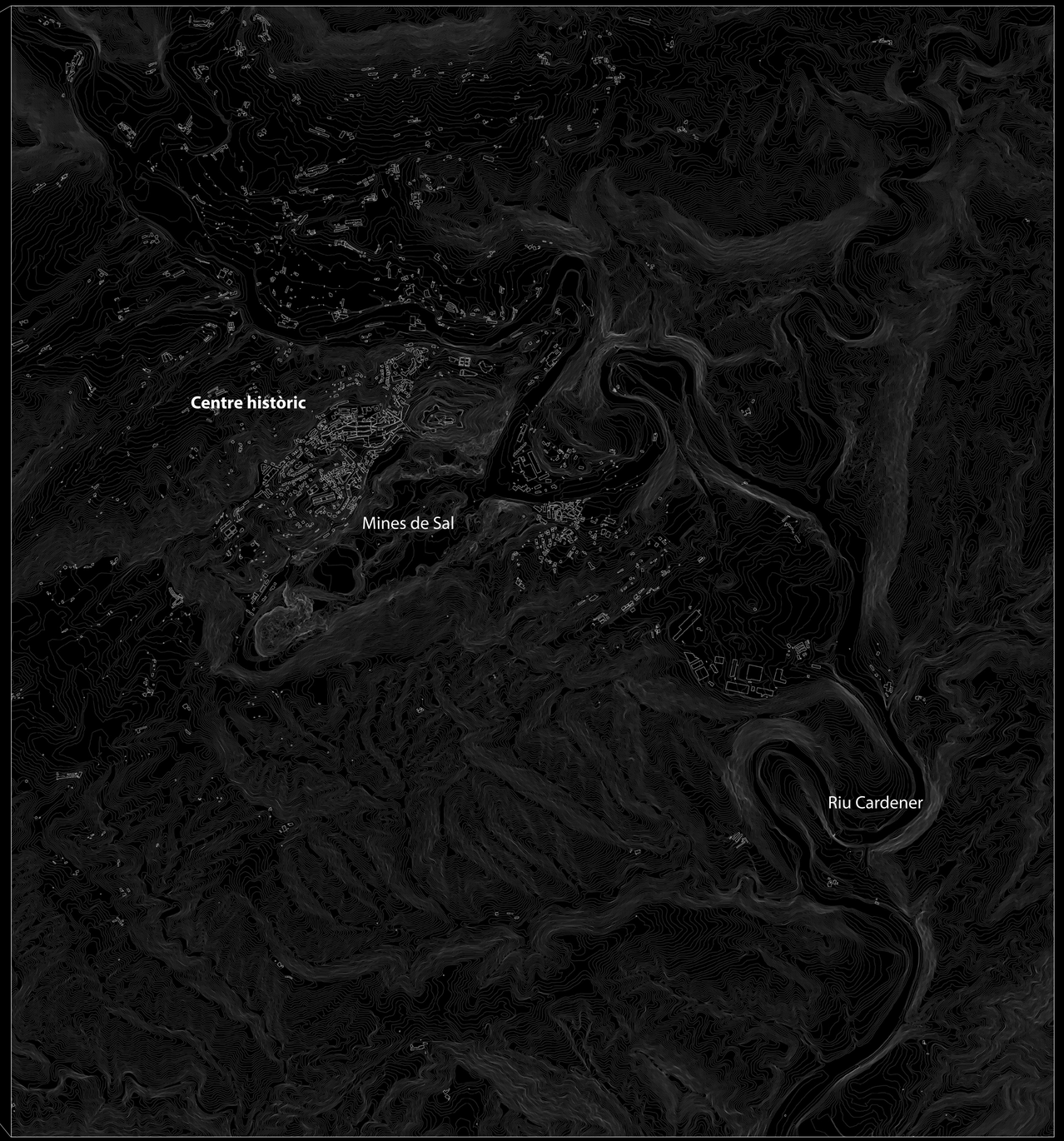
Fig. 15 Projecte El Gallinero, seccions de l'hostal horitzontal situat sota coberta.

Fig. 16 Projecte Colonias del siglo XXI, millora dels vestíbuls i les escales dels habitatges

C

Context
De la conca a Cardona

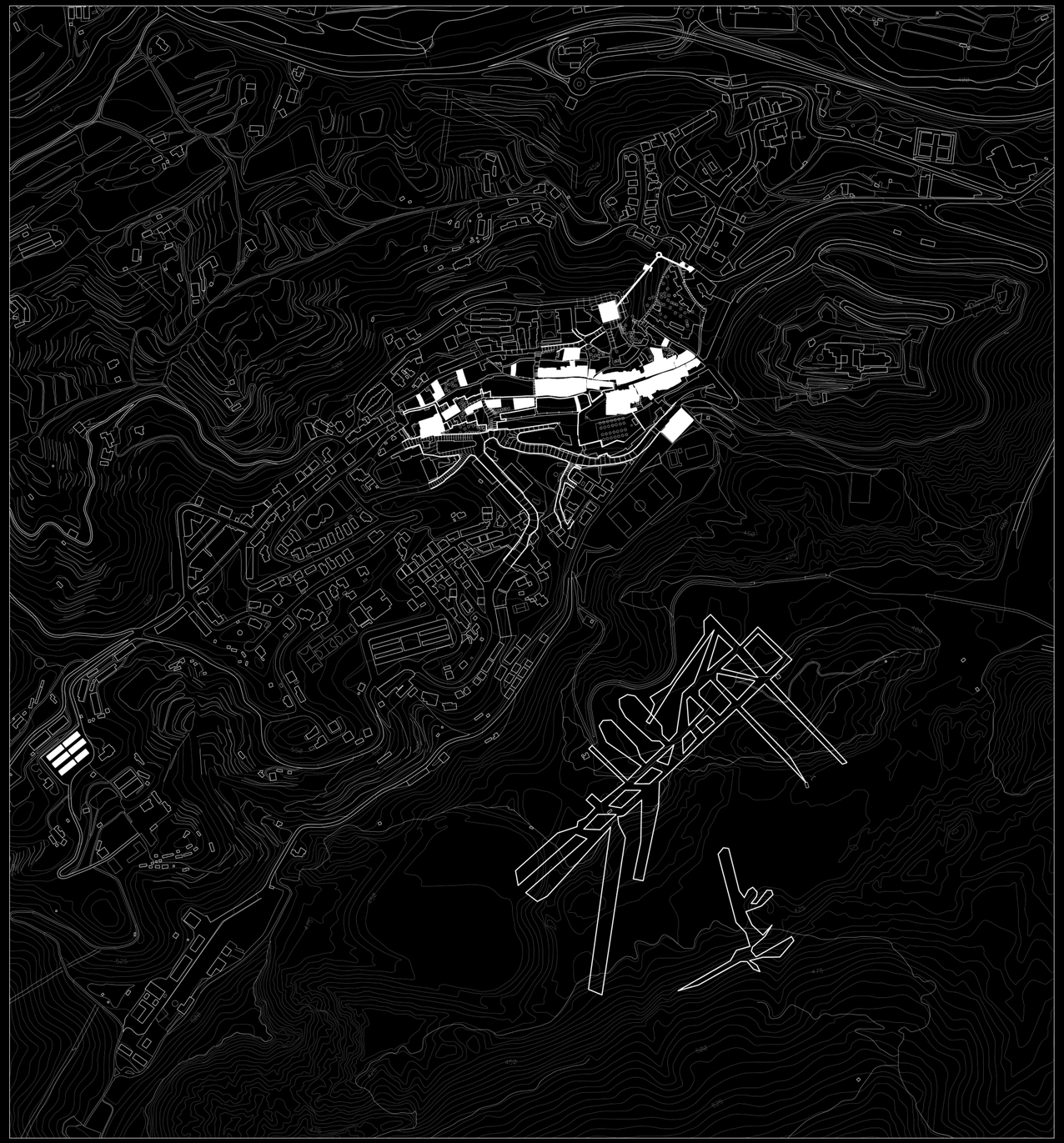
Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Connexions/camins. Accessibilitat urbana.
[Veure més]

Habitatge. Millora de l'habitabilitat i l'accessibilitat.
[Veure més]

Serveis i comerç. Millora de les condicions per a la implantació d'empreses i comerços.
[Veure més]

Entorns. Vall Salina i antigues colònies.
[Veure més]

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Connexions/camins. Accessibilitat urbana.

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad
Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Keep Moving
Elisa Ciria / Paula Costas

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.
Ponciano Castro

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.
Elisenda Dalmau Aynier

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.
Celia Sepó Lluch

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Connexions/camins. Accessibilitat urbana.

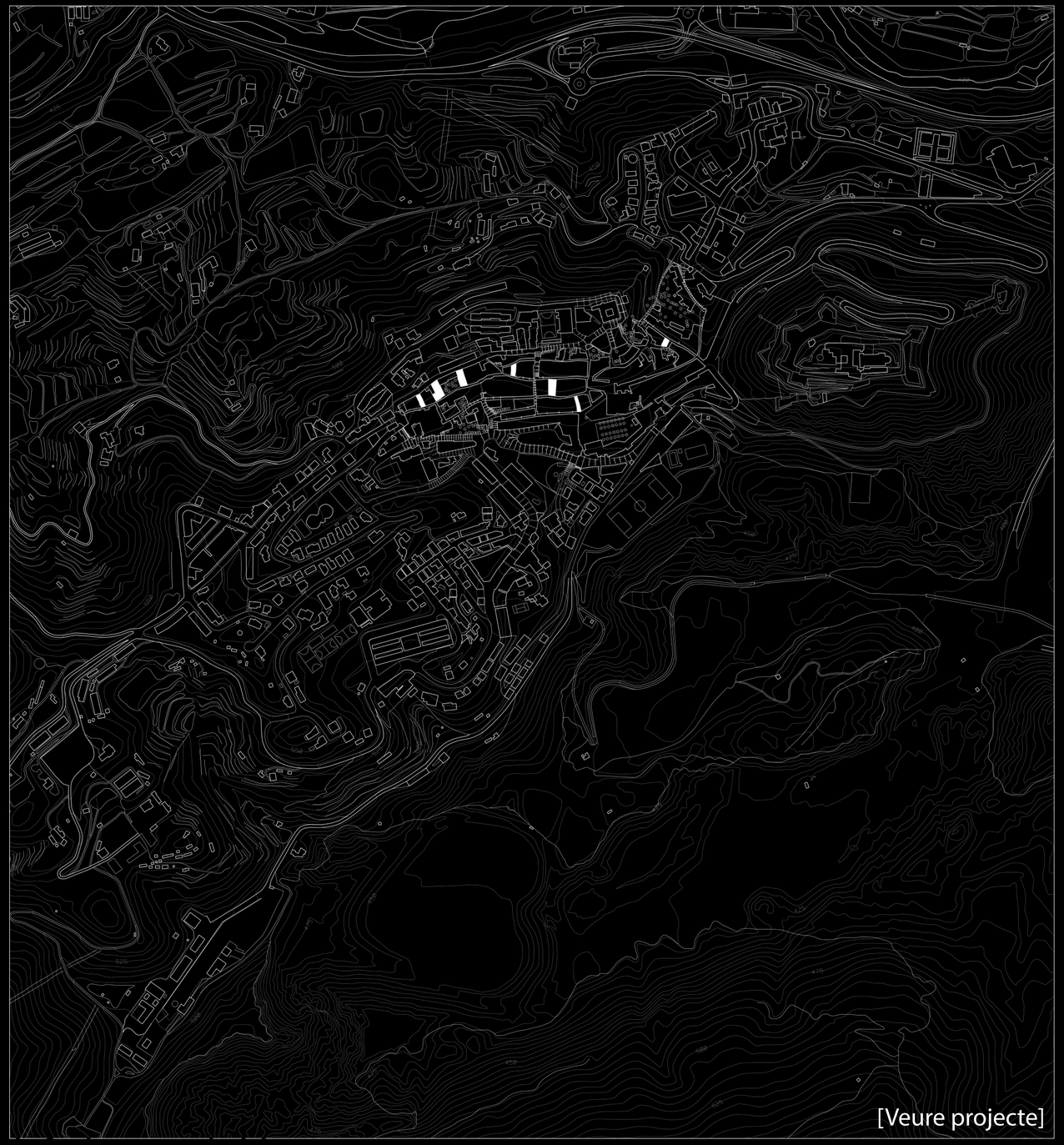
Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad
Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Keep Moving
Elisa Ciria / Paula Costas

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.
Ponciano Castro

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.
Elisenda Dalmau Aynier

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.
Celia Sepó Lluch

[Veure projecte]

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad

Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Actualmente existe una serie de barreras arquitectónicas en el casco histórico de Cardona. Estos obstáculos están dados principalmente por la propia topografía del territorio e impide que ciertos grupos de usuarios tales como la gente mayor o las personas con discapacidad dispongan de autonomía a la hora de desplazarse.

Por un lado, algunos residentes y también sus respectivas familias han tenido que mudarse a otras viviendas fuera del centro histórico porque no eran capaces de acceder hasta sus casas. Por otro lado, la gente mayor de la residencia para la tercera edad no se desplaza más allá de la parte alta de la ciudad salvo que sea acompañado por alguien que les pueda llevar, cuando ellos han manifestado que querrían poder llegar a la plaza, además de hacer uso de otros equipamientos e ir a las tiendas por sí mismos.

Por tanto, se propone un recorrido accesible como respuesta y alternativa a las barreras arquitectónicas de movilidad presentes en el núcleo antiguo de Cardona. A través de la abertura de pasos públicos en planta baja en tres parcelas, estas intervenciones junto con otras piezas arquitectónicas existentes enlazan diferentes calles longitudinales y posibilitan un recorrido transversal, público y accesible.

Los pasajes, como espacios de transición, son conexiones esenciales en una movilidad sostenible. Son potencialmente una fuente de un tipo particular de carácter urbano, de ambientes, actividades y cualidades. Son recorridos transversales que construyen un entorno cuyo estatus está determinado por los hábitos de sus usuarios.

Cada una de las intervenciones da respuesta a las condiciones de su ubicación, tanto a escala urbana, de parcela como doméstica. Los pasajes surgen como alternativa al espacio urbano, ofreciendo espacios de transición, de estar y de actividad. Es decir, aportando mayor diversidad de locales comerciales, viviendas y servicios, al implementar usos específicos en el nuevo sistema.

Las intervenciones parten de un vaciado en planta baja donde se coloca estratégicamente un núcleo de acceso que contiene una escalera y un ascensor que no solo conectan las dos calles separadas por un desnivel considerable sino que también da accesibilidad a las viviendas del edificio. Estas viviendas encima del pasaje combinan la inmediata proximidad al centro de la ciudad con la tranquilidad de los patios interiores que también garantizan una salubridad adecuada en cuanto a las condiciones de iluminación y ventilación. Y finalmente, desde el punto de vista social, el pasaje se convierte en un mundo aparte, menos controlado por los estándares y rutinas de la ocupada esfera pública.

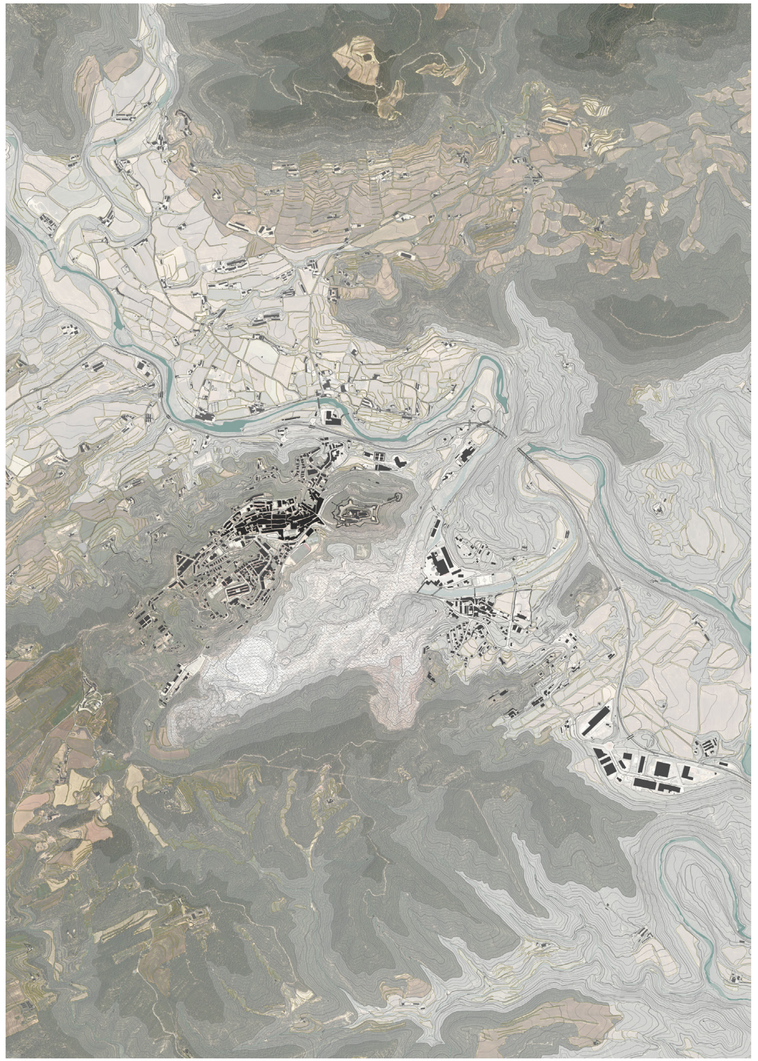

Interior de un pasaje
Imagen del proyecto.

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad

Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Contexto
Plano de situación.

Diagnosis según distintos parametros
Diagrama.

PARCELAS PASANTES CON DESNIVEL >3 m Y ANCHO >6 m

EDIFICIOS PLURIFAMILIARES SIN DIVISIÓN HORIZONTAL

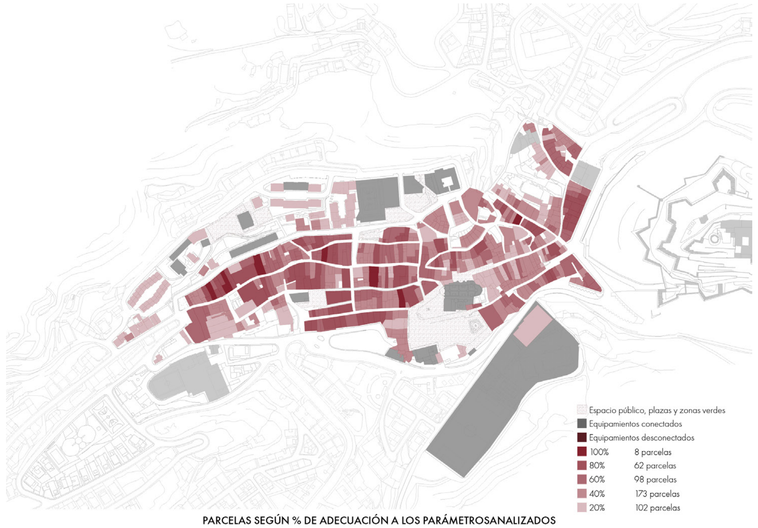

GRADOS DE PROTECCIÓN DE LOS EDIFICIOS

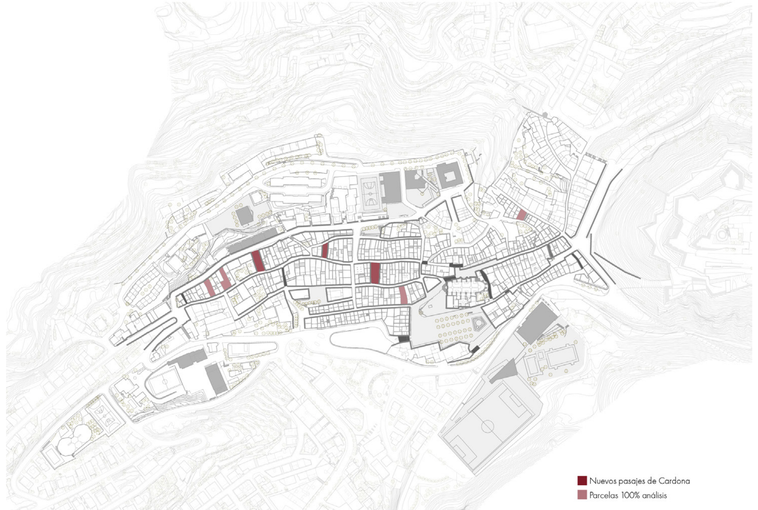

PENDIENTES EN LA TRAMA URBANA DEL CASCO ANTIGUO

Conclusiones y Masterplan
Planta general.

PARCELAS SEGÚN % DE ADECUACIÓN A LOS PARÁMETROSANALIZADOS

MASTERPLAN

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad

Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Estrategia general
Diagrama.

CARDONA INTEGRAL
Llenos y vacíos de **las edificaciones en relación a los espacios públicos**

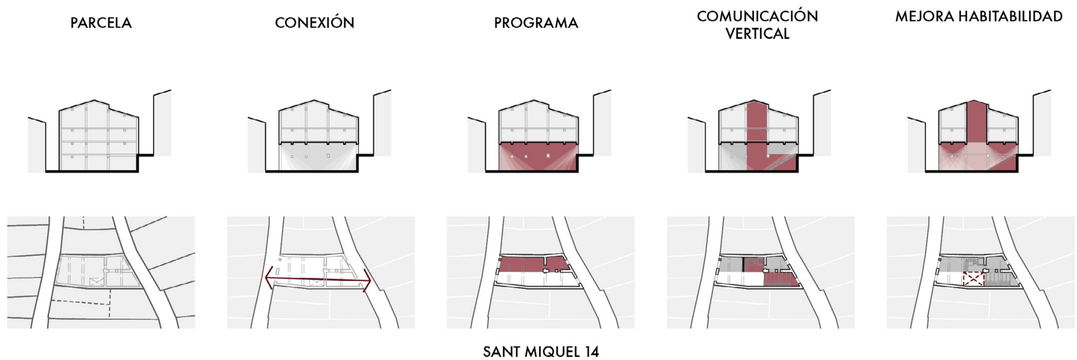

CARDONA REAL
Agregando **las pendientes >10% como lleno** al tratarse de una **barrera arquitectónica**

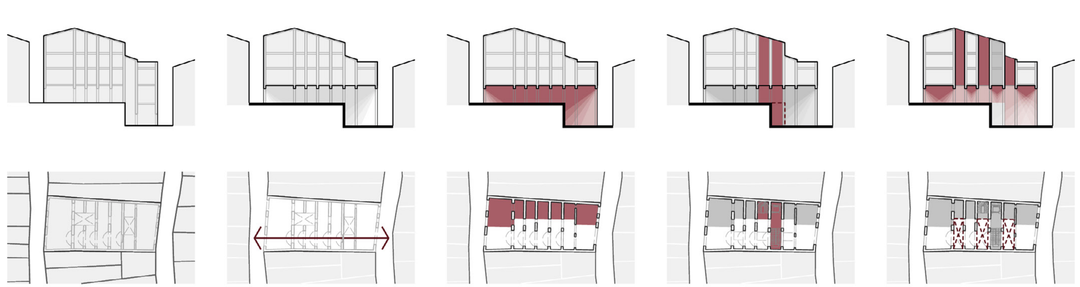

CARDONA PROPUESTA
Incorporando los tres pasajes en el espacio público, **resolviendo la conexión transversal** de Cardona.

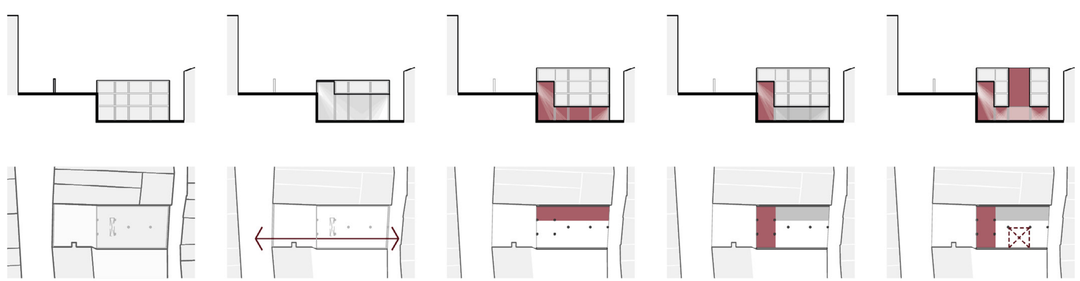
Estrategias de intervención
Diagramas.

SANT MIQUEL 14

MAJOR 29

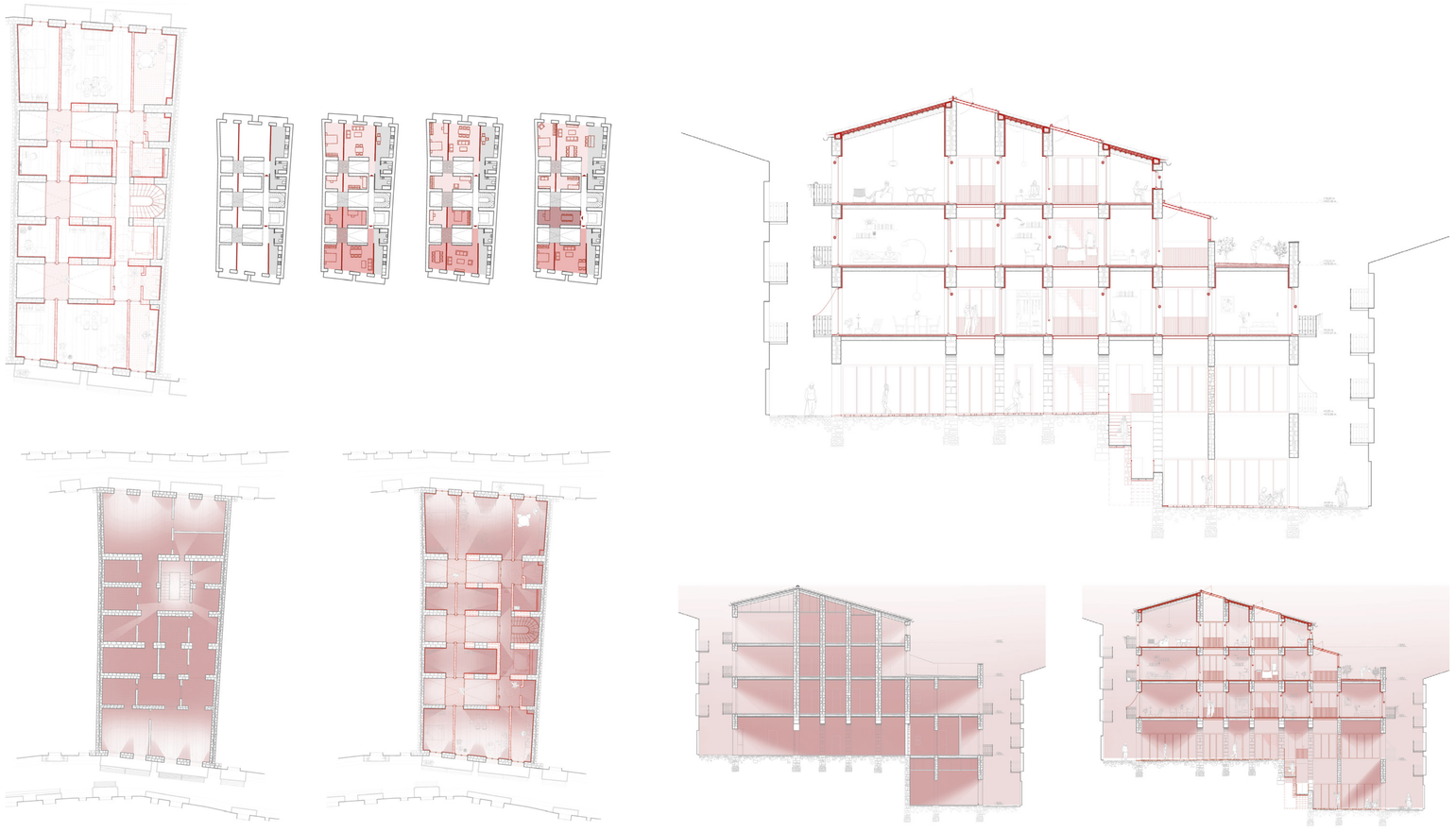

SANT MIQUEL 40

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad

Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Pasaje Sant Miquel 14
Planos de la actuación y condiciones ambientales.

Atmósfera
Vistas interiores.

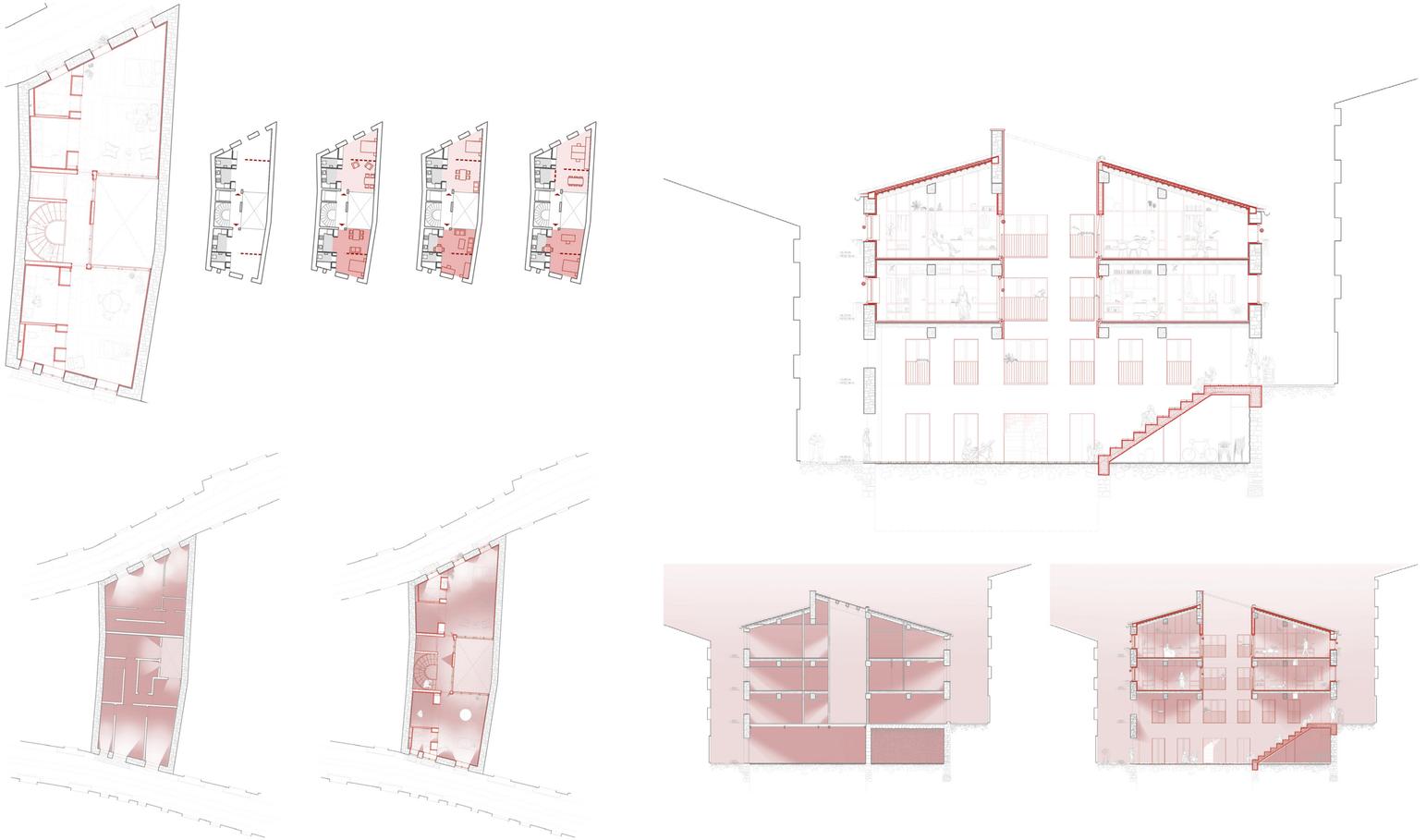

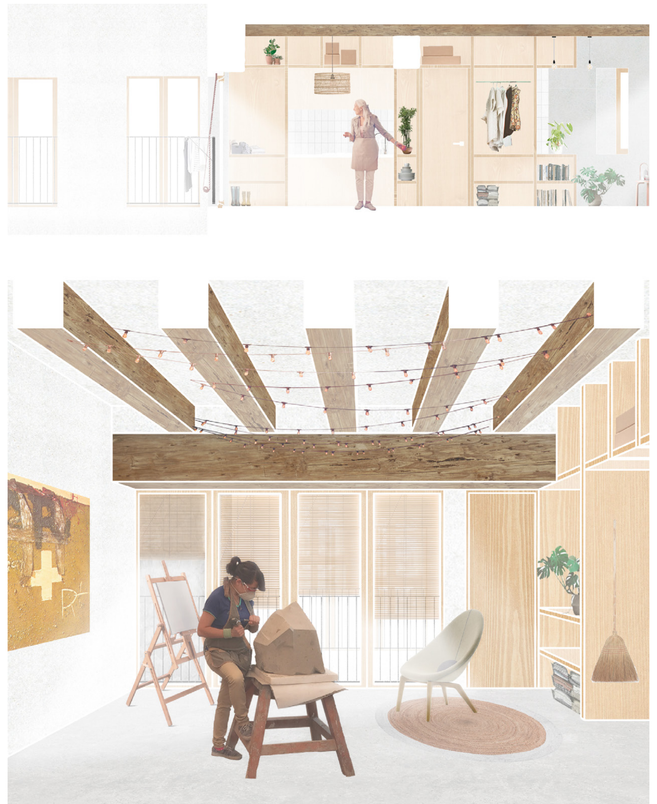
Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad

Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Pasaje Major 29
Planos de la actuación y condiciones ambientales.

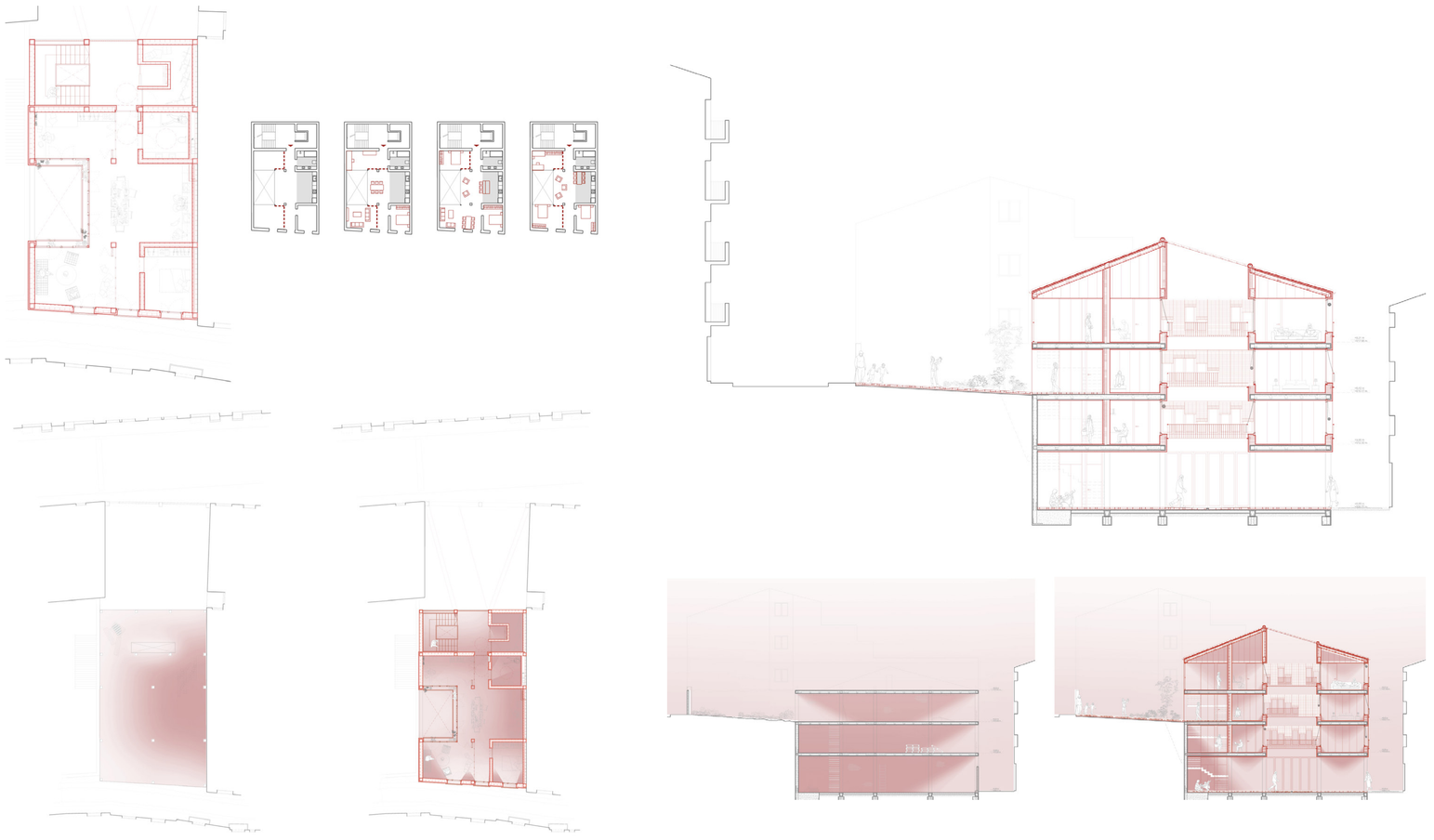
Atmósfera
Vistas interiores.

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad

Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Pasaje Sant Miquel 40
Planos de la actuación y condiciones ambientales.

Atmósfera
Vistas interiores.

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Connexions/camins. Accessibilitat urbana.

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad
Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Keep Moving
Elisa Ciria / Paula Costas

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.
Ponciano Castro

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.
Elisenda Dalmau Aynier

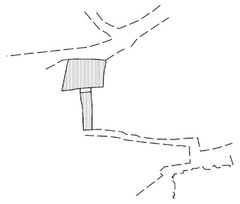
Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.
Celia Sepó Lluch

[Veure projecte]

Keep Moving

Elisa Ciria / Paula Costas

El municipio de Cardona, perteneciente a la provincia de Barcelona, tiene y ha tenido siempre una gran importancia dentro de la comarca de Bages. Antaño, la explotación de las minas de sal del municipio produjo una creciente actividad económica que hizo aumentar el núcleo de la población. Sin embargo, en las últimas décadas ha sufrido un envejecimiento progresivo, situando su mayor porcentaje de población en la tercera edad. No obstante, este cambio demográfico, no parece haber tenido un cambio en la estructura urbana.

Después de analizar la movilidad urbana, encontramos la existencia de dos focos importantes en el núcleo urbano: social y de equipamientos. Situados en las cotas inferior y superior respectivamente, están conectados por sendas (calles). Sin embargo, a excesiva inclinación de las calles que conectan los nodos, llegando en algunos casos hasta el 18%, hace que pasen a ser barreras en vez de conexiones, por lo que se pone de manifiesto que una amplia zona del núcleo se queda desvinculada. Estas dificultades de movilidad dentro del casco explican la excesiva presencia del coche y su impacto en el espacio público (apropiación de plazas públicas).

El análisis evidencia la desvinculación peatonal que existe entre la cota superior e inferior del núcleo urbano. El proyecto se centra, por tanto, en resolver esta desconexión. El planteamiento por el que se opta definitivamente, tras constatar la magnitud del desnivel a abarcar (12m), es la instalación de un ascensor público.

Este proyecto persigue varios objetivos: el primero y primordial es proporcionar al municipio de Cardona una alternativa peatonal a la movilidad existente. A su vez, un proyecto con tal envergadura es una oportunidad para renovar el casco antiguo, con un gran número de viviendas en desuso, y los equipamientos existentes en el municipio, como por ejemplo los juveniles. Se decide por tanto integrar el ascensor público en un recorrido urbano que incluya un Casal de Joves.

Para la elección de la ubicación, se deben tener en cuenta las servidumbres a las que están sometidos los diferentes edificios entre sí, así como la propiedad de las mismas, protección patrimonial, conservación... etc. A partir de este análisis urbanístico, se escogen dos parcelas que conectarán mediante una pasarela, diferenciando el Casal de Joves y el ascensor para salvar el desnivel de 12m.

El edificio del casal pretende generar una nueva calle de Cardona, una calle en altura, que actúe como antesala al ascensor público del recorrido vertical, y que dote de dignidad al hito de la cota superior del casco.

Tanto la elección de los materiales (sistema estructural de muros de carga de tapial con forjados de madera CLT-MIX) como los criterios de diseño (alineación de fachadas, dimensión de aberturas...) contribuyen a contextualizar el edificio en el casco. A su vez, se hace un estudio del impacto social del mismo, y por ello se proyecta el programa con una gran versatilidad, de forma que pueda adaptarse a los distintos momentos y perfiles de población.

Rehacer una calle del casco antiguo de Cardona. Esta es la idea para proyectar el recorrido vertical dentro del edificio que conecta con tres alturas diferentes, solucionando la accesibilidad al incorporar el ascensor. Las diferentes estrategias que se llevan a cabo en el proyecto tienen en cuenta características del casco antiguo como es la materialidad, luz natural cenital, proporcionalidad en las oberturas, etc. Es decir, lo entendemos como una calle más, con su reinterpretación al tratarse de la rehabilitación de un edificio existente.

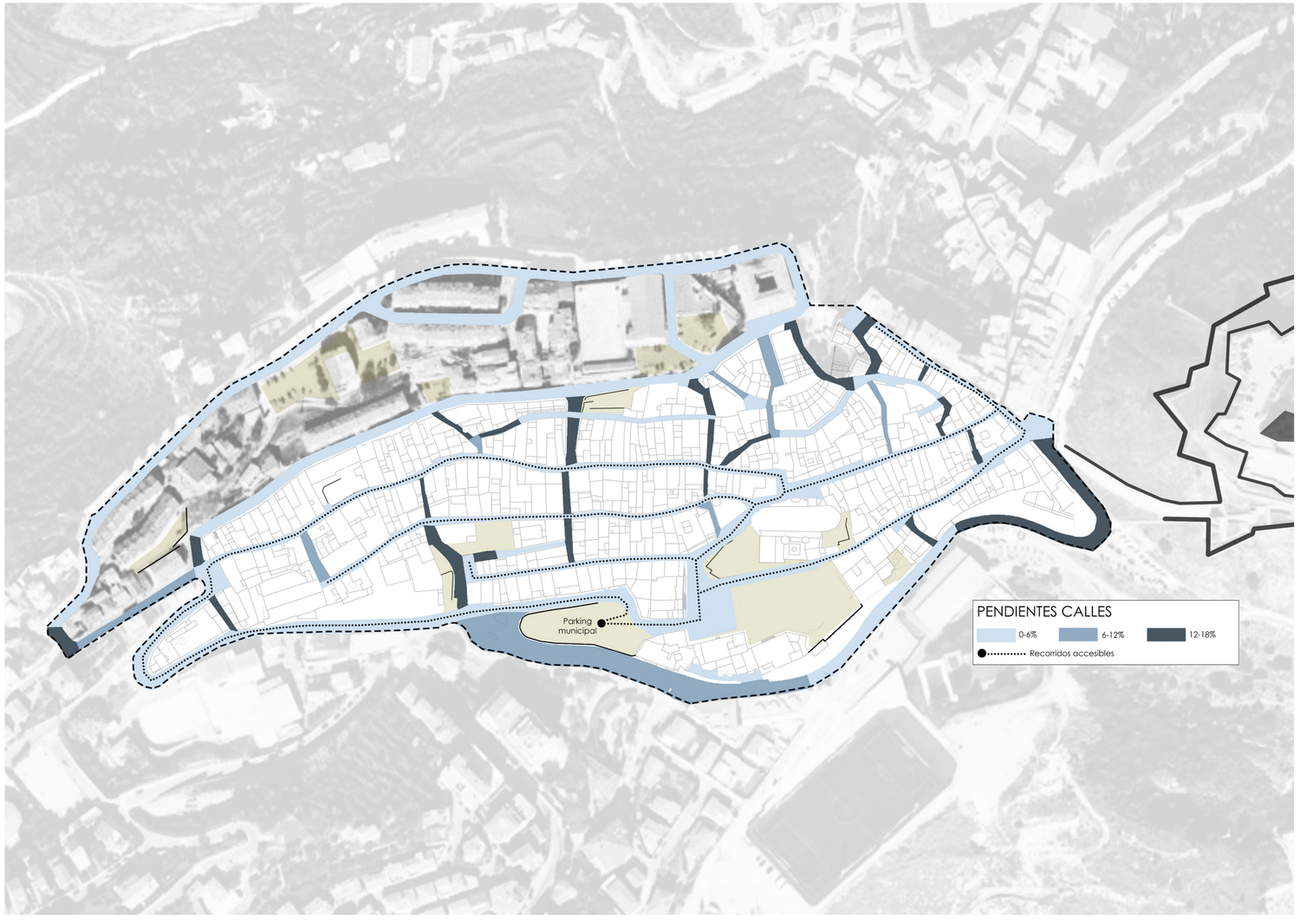
El proyecto se relaciona con su entorno, valorando las sensaciones que se generan al recorrerlo, en su cambio de espacios, luces y materiales. Como referencia, siempre encontramos Cardona, y más concretamente su casco antiguo.

Este nuevo equipamiento para jóvenes integrado en un recorrido accesible que utilizará toda la población, pero en su mayoría la tercera edad, facilita nuevas interacciones entre población de diferentes edades, permitiendo que todos lo perciban como propio.

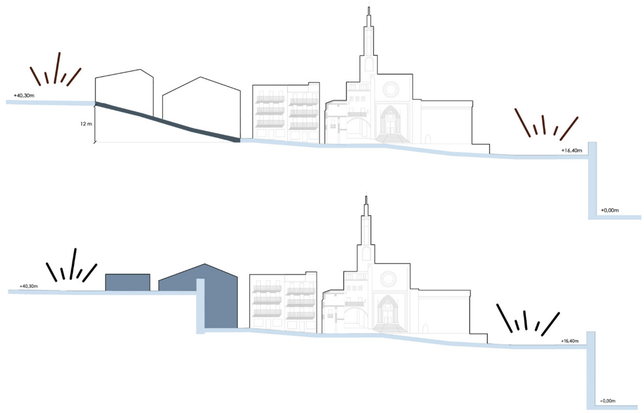
Keep Moving

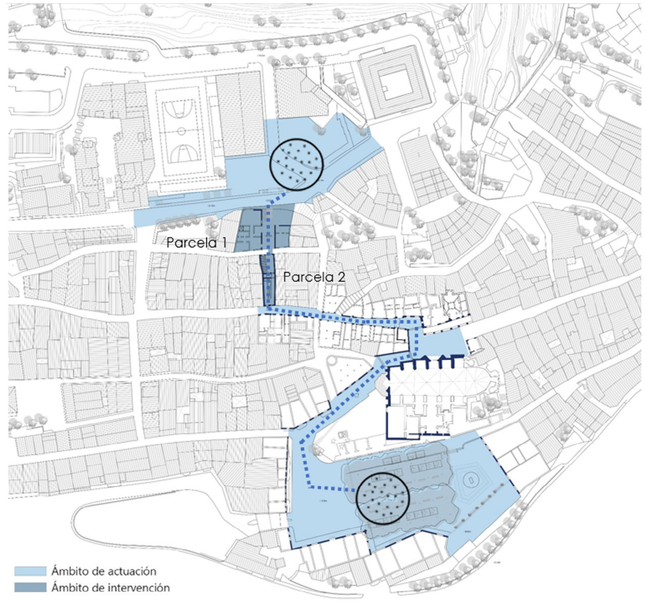
Elisa Ciria / Paula Costas

Contexto y oportunidad
Planta general.

Contexto i oportunidad
Diagramas.

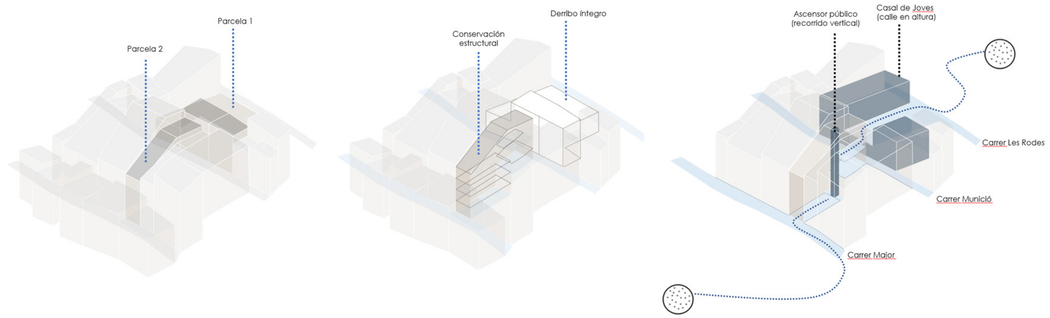

Keep Moving

Elisa Ciria / Paula Costas

Estrategia propuesta
Axonometria.

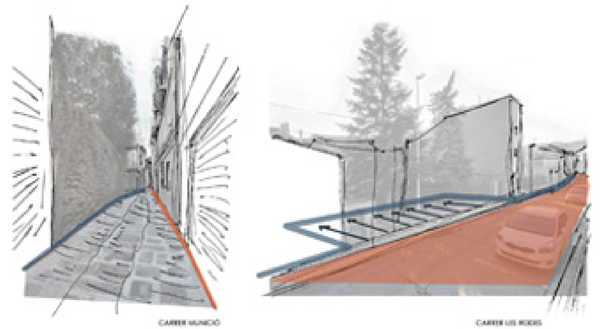

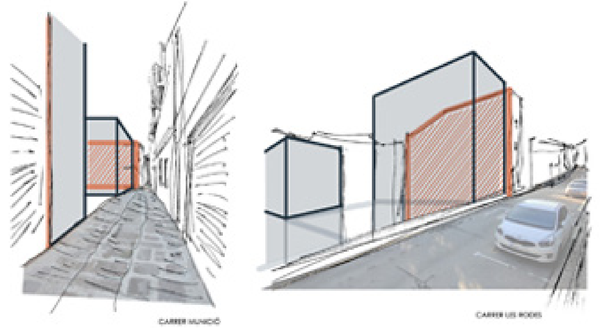
Atmosfera.
Dibujo propuesta

Estrategia
Croquis.

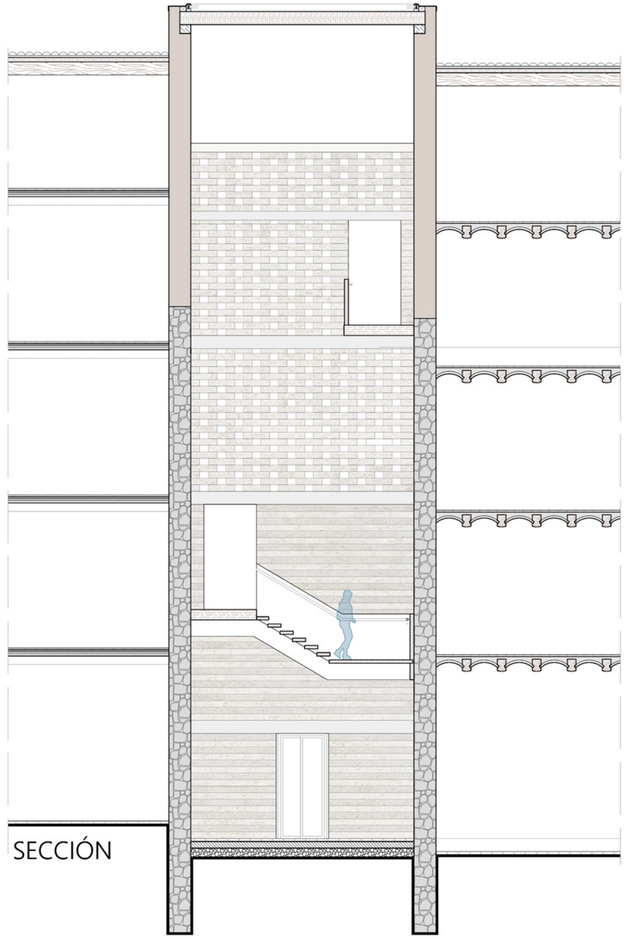
Keep Moving

Elisa Ciria / Paula Costas

Propuesta
Planos generales y vistas.

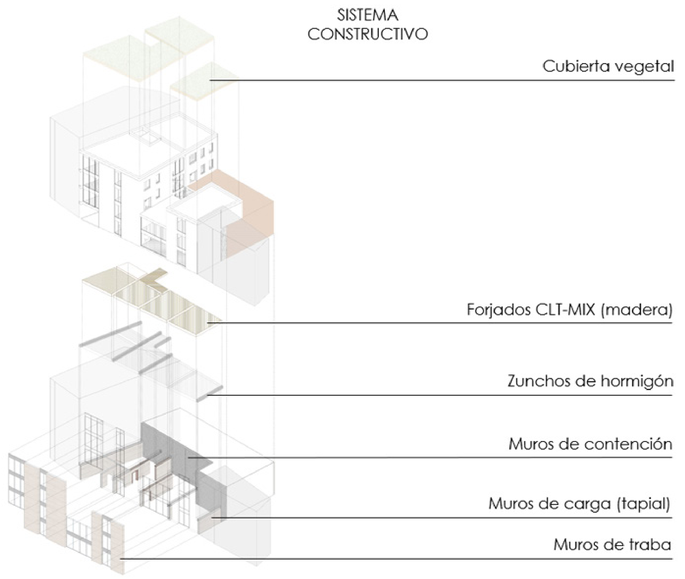
ALZADO

SECCIÓN

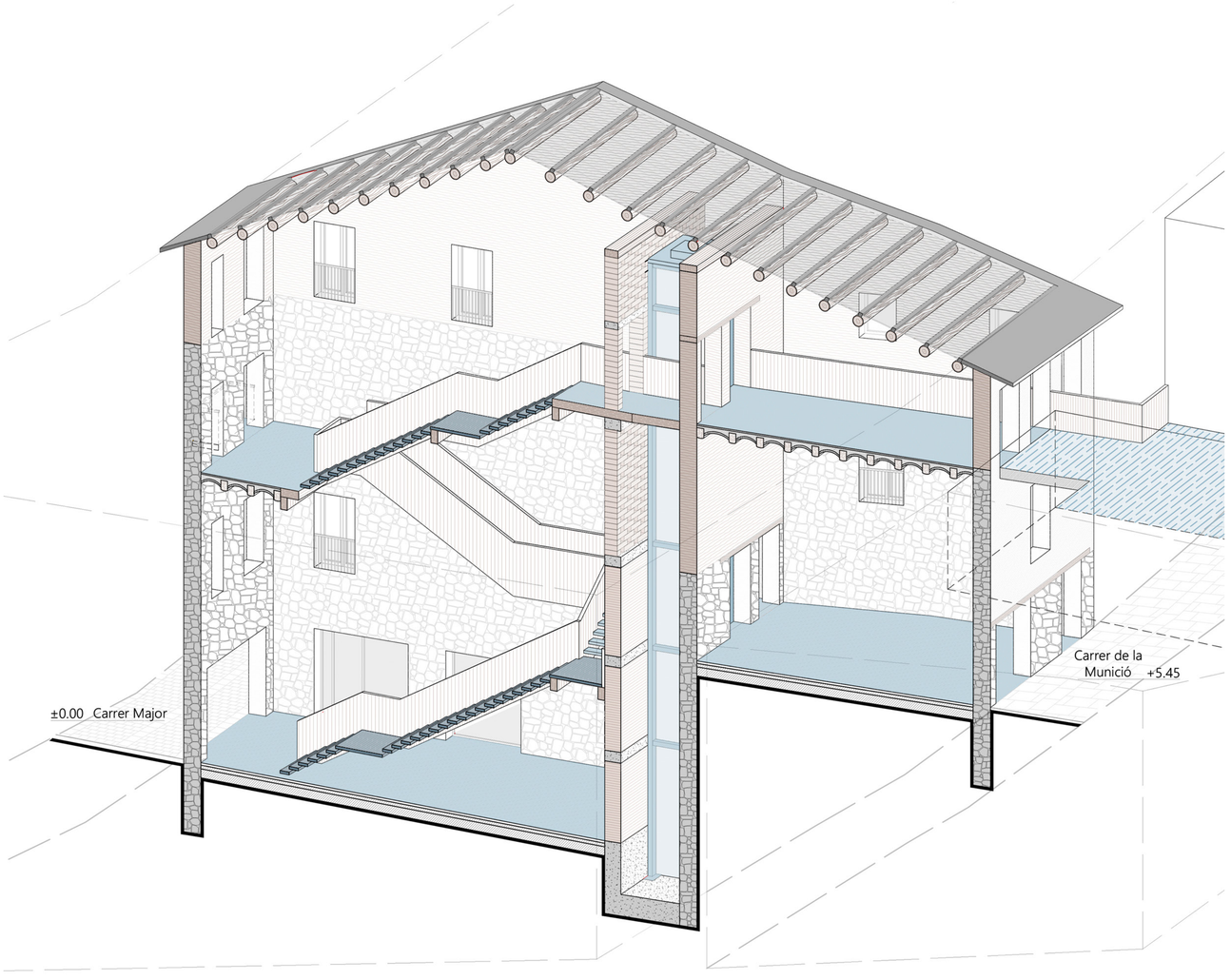
VISTA ENTRADA ASCENSOR C/RODES

Keep Moving

Elisa Ciria / Paula Costas

Propuesta
Planos generales y vistas.

VISTA ENTRE PLANTAS DÍA

VISTA ENTRE PLANTAS NOCHE

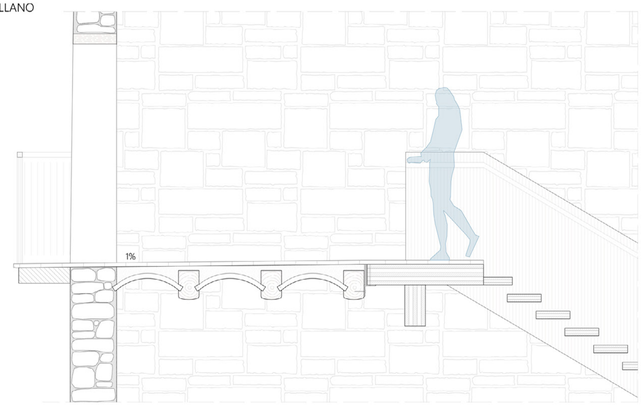
Keep Moving

Elisa Ciria / Paula Costas

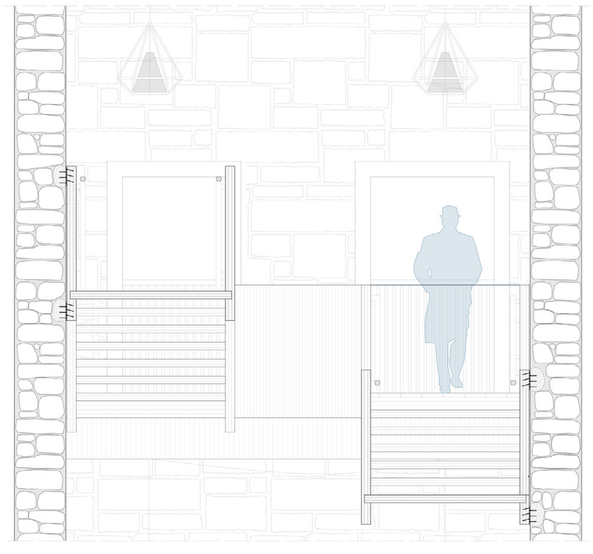
Propuesta

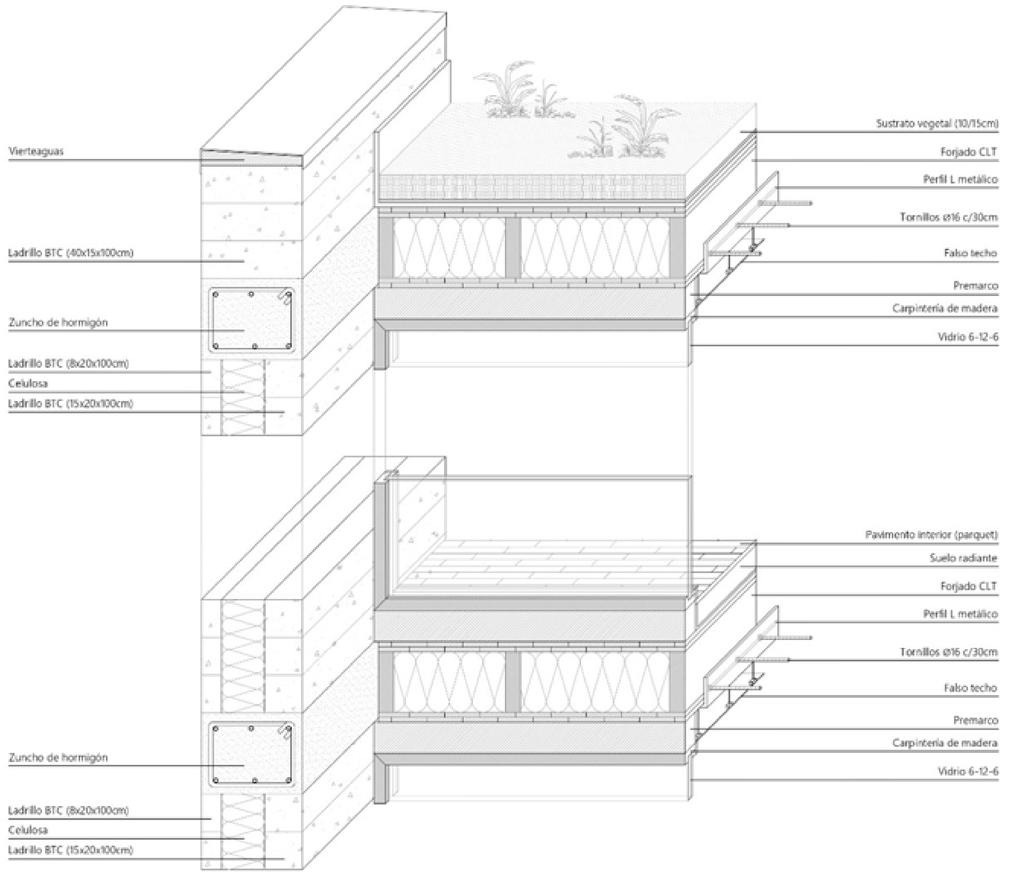
Detalles.

DETALLE RELLANO

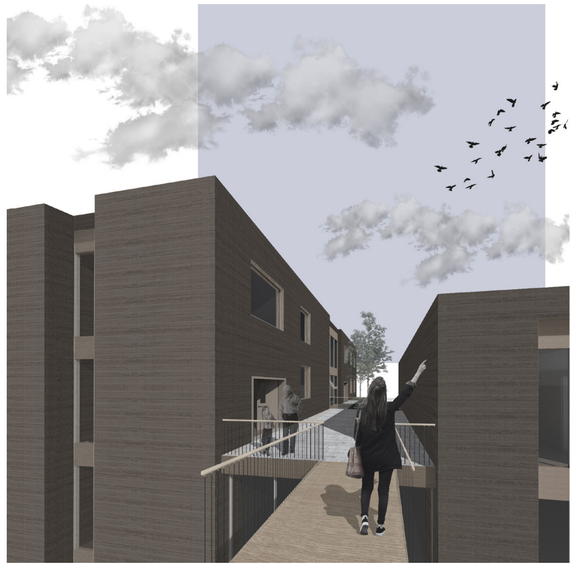
DETALLE ESCALERA

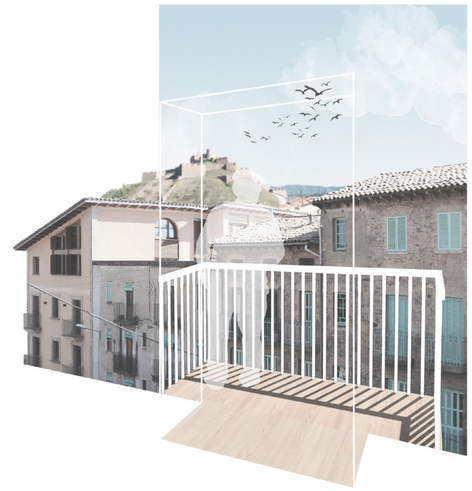

Keep Moving
Elisa Ciria / Paula Costas

Propuesta
Vistas.

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Connexions/camins. Accessibilitat urbana.

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad
Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Keep Moving
Elisa Ciria / Paula Costas

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.
Ponciano Castro

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.
Elisenda Dalmau Aynier

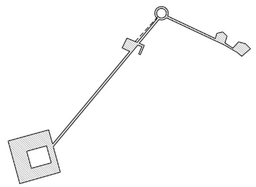
Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.
Celia Sepó Lluch

[Veure projecte]

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.

Ponciano Castro

El tejido histórico de Cardona ha sufrido un grave proceso de deterioro de su borde, así como una pérdida de la relación que el casco tenía con el territorio circundante. La destrucción progresiva de la muralla medieval, los tejidos urbanos posteriores realizados a lo largo del siglo XX y el desarrollo de nuevas infraestructuras viarias, han provocado que ciertos espacios urbanos, antes vinculados de forma directa, ahora se muestren fragmentados e incomunicados entre sí.

El espacio público periférico al casco antiguo se encuentra totalmente ocupado por el vehículo privado, llegando incluso a ocupar espacios del tejido medieval, generando una barrera entre el espacio público y los lugares de interés, e incluso entre el paisaje y la ciudad. Ante esta situación, la conexión del Carrer Nou con el Passeig de Mossén Joan Riba, constitullle una oportunidad para relacionar de forma directa mediante un ascensor, el ámbito de acceso a la ciudad con sus activadores, y el nodo de dotaciones conformado por la Residencia, el CAP y el Instituto situados en la cota superior. Este atajo permitiría llegar de forma accesible desde la entrada del pueblo al punto más alto del tejido histórico sin necesidad de utilizar el coche. El hecho de situar la nueva conexión en este lugar, tensiona el espacio público generando nuevas dinámicas que potencian el uso del mismo, tanto en su base, con las últimas huertas históricas en estado de abandono, como en su cota superior, donde aparecen sendos puntos de observación del paisaje productivo y patrimonial.

El proyecto se convierte en el germen de un plan maestro, que consiste en generar una centralidad en torno a este lado de la ciudad vinculada al valle productivo de Cardona, a su entrada y a su patrimonio construido. Los condicionantes del emplazamiento y la sucesión de construcciones históricas, muy vinculadas a la topografía y al lugar, sirven como referencia para la nueva conexión, materializada en un plano que se incrusta en el terreno de forma perpendicular a la pendiente y que aúna la pasarela de acceso y la torre del ascensor en un único gesto. La masividad de la pieza se resuelve mediante un muro de tierra compactada reutilizando el material local, proveniente de la propia excavación.

La formalización del proyecto, junto con su sistema constructivo, ofrece la oportunidad de incorporar unos acumuladores de agua en los escalonammientos de la cimentación, que servirán para potenciar y mejorar el ámbito de las huertas urbanas actualmente en deterioro. La nueva conexión, en resumidas cuentas ,ofrece una alternativa a la movilidad, dotando de accesibilidad al encuentro entre dos puntos de gran actividad urbana y recuperando dos lugares de encuentro, tanto de forma pasiva mediante las nuevas dinámicas de movilidad, como de forma activa, con la acumulación y dosificación del agua de lluvia.
Accesible: La accesibilidad en cardona se entiende desde sus calles principales que se adaptan a las curvas de nivel del lugar, con variaciones de cota de no mas de 5m en toda su longitud.

Materialidad
Imagen del proyecto.

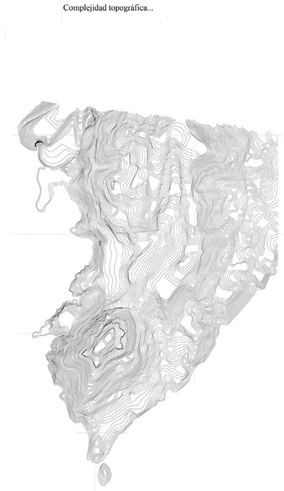

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.

Ponciano Castro

Justificación del proyecto.
Diagramas y planta general.

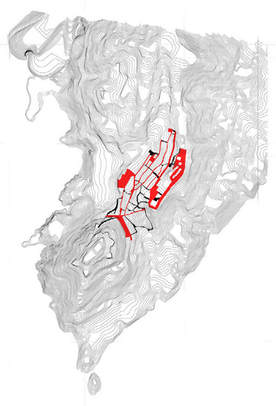

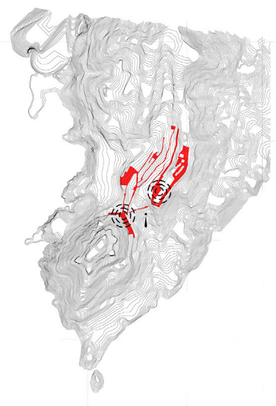

El tejido urbano intramurallas (Histórico)....

Calles que se adaptan a la topografía....

Discontinuidad entre nodos dotacionales y en
Continuidad con el recorrido topográfico óptimo....

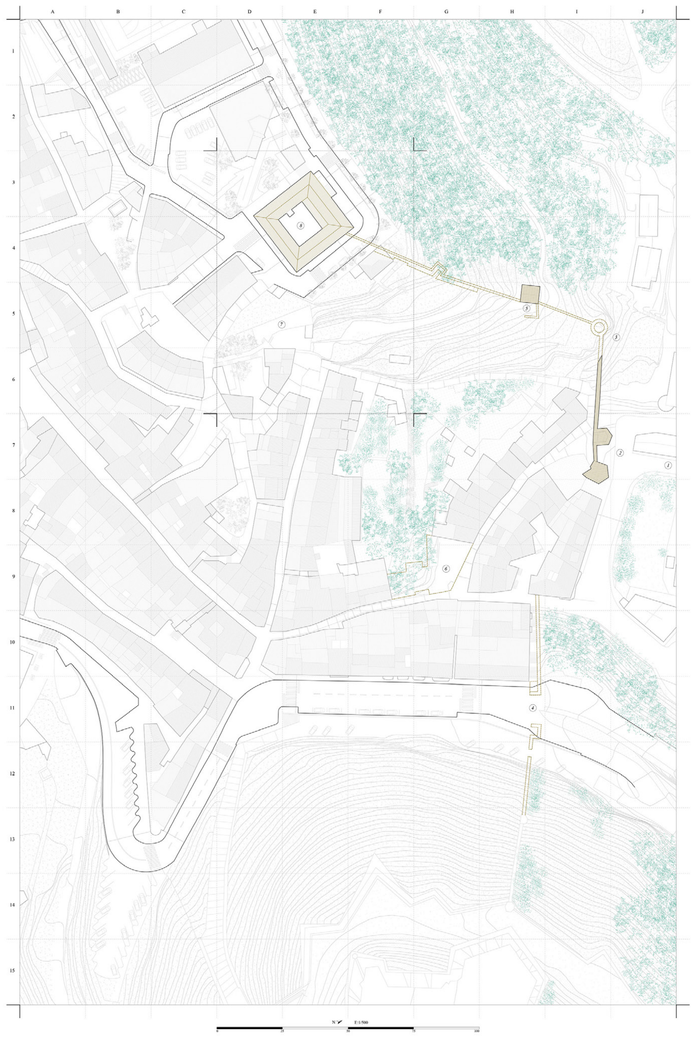

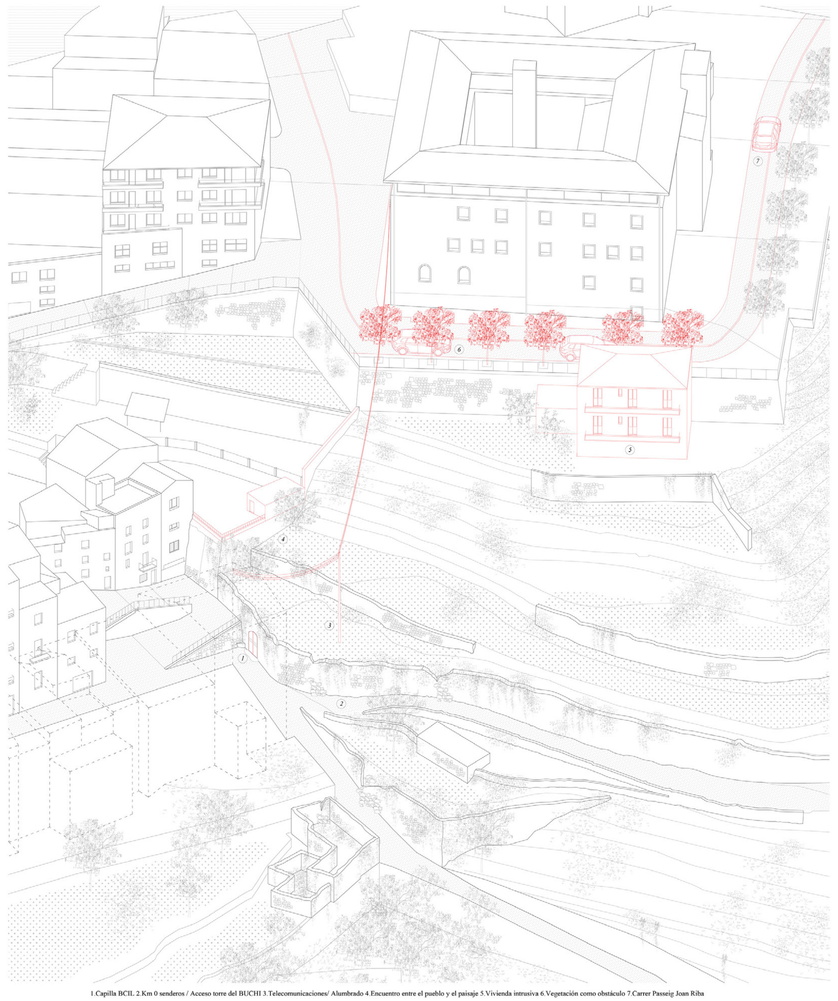
1.Parada Transporte público 2.Auditorio 3.Parking 1 4.CDG Recorridos longitudinales 5.Parking 2 6.Polideportivo 7.Piscina Municipal 8.Campo de Futbol 9.Parque del Miracle 10.Parking 3 11. Centro social 12.Biblioteca 13.Parking 4 14.Instituto 15. Residencia 16.CAP 17. Escuela de Música

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.

Ponciano Castro

Estado actual
Planta y axonometria del lugar.

1.Capilla BCIL 2.Km 0 senderos / Acceso torre del BUCHI 3.Telecomunicaciones/ Alumbrado 4.Encuentro entre el pueblo y el paisaje 5.Vivienda intrusiva 6.Vegetación como obstáculo 7.Carrer Passeig Joan Riba

Vistas
Imagenes del proyecto.

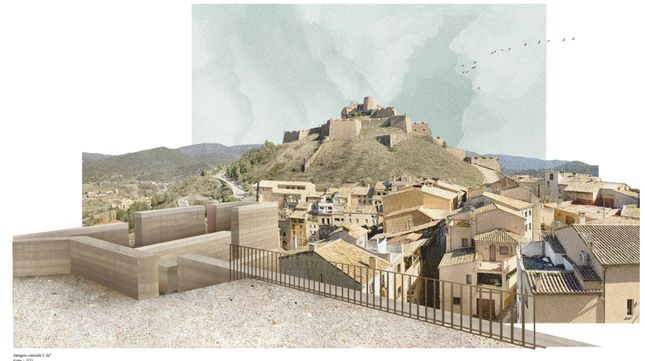

Imagen extraida C.Q.P.
Zona - 1(1)

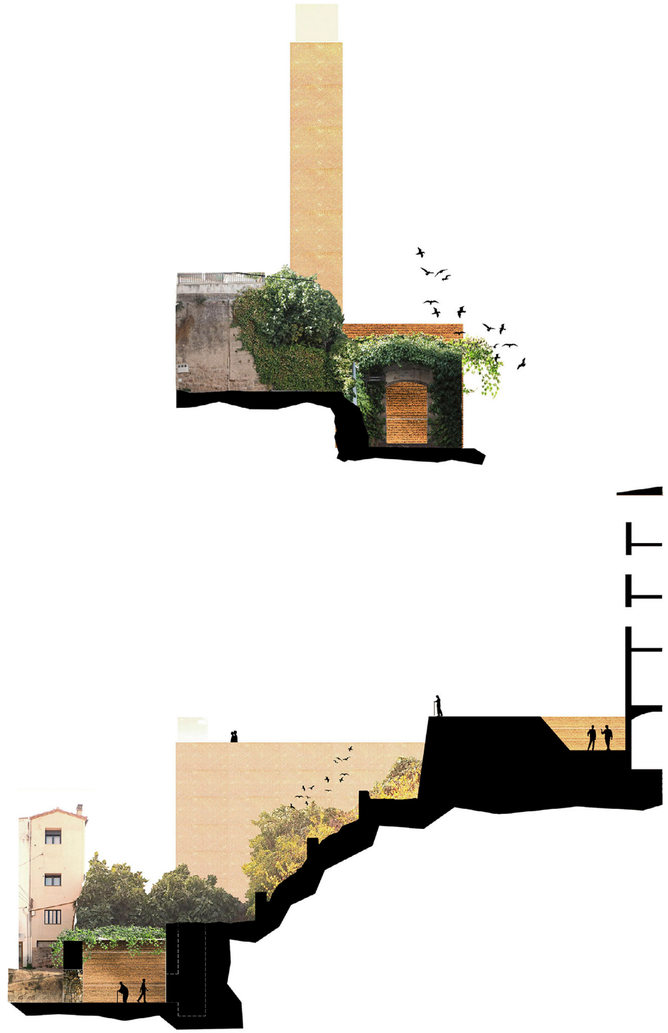

Imagen en mirador de Mossen Joan Riba
Zona - 1(4.3)

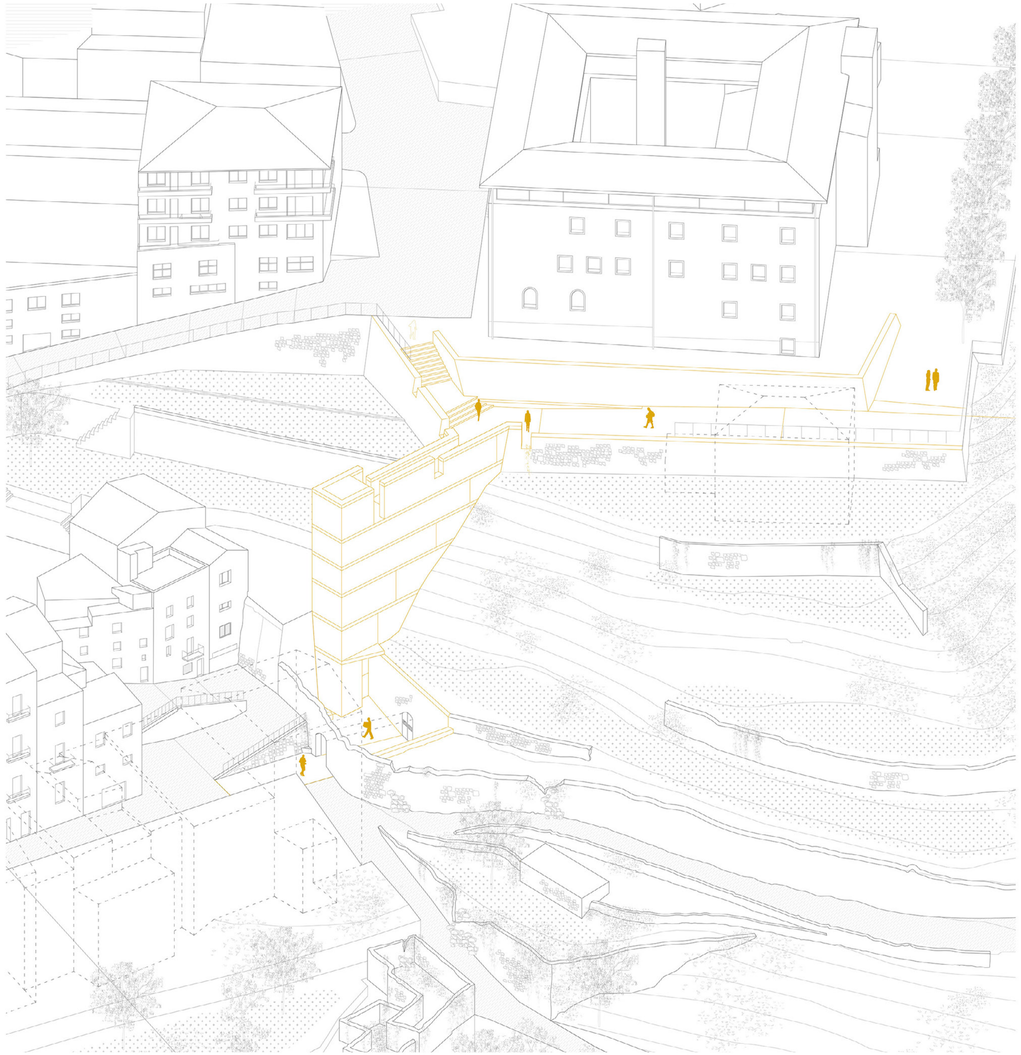
Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.

Ponciano Castro

Adaptación a la topografía
Secciones generales

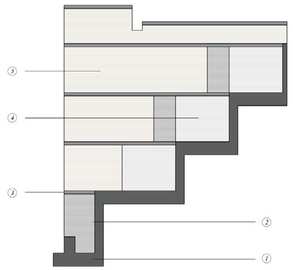
Encaje urbano
Axonometria.

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.

Ponciano Castro

Propuesta
Esquema, axonometria y vista.

1.Cimentacion escalonada
2.Muro de mortero ciclópeo de cal y piedra reciclada
3.Zuncho de reparto de asientos diferenciales y de atado.
4.Hormigón Armado impermeable con adicitivos para coloración.
5.Muros de tapialejecutados mediante tongadas de 15cm.

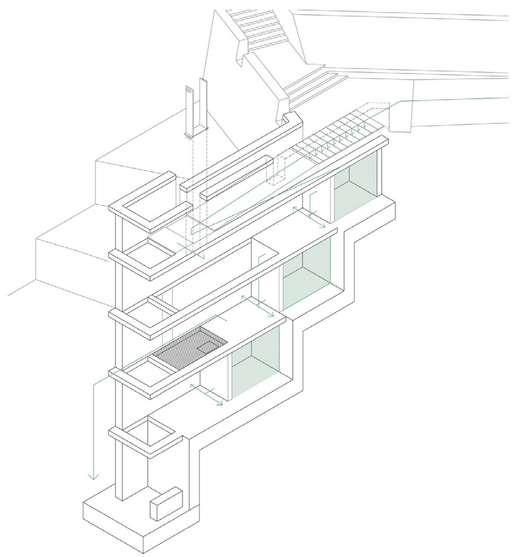

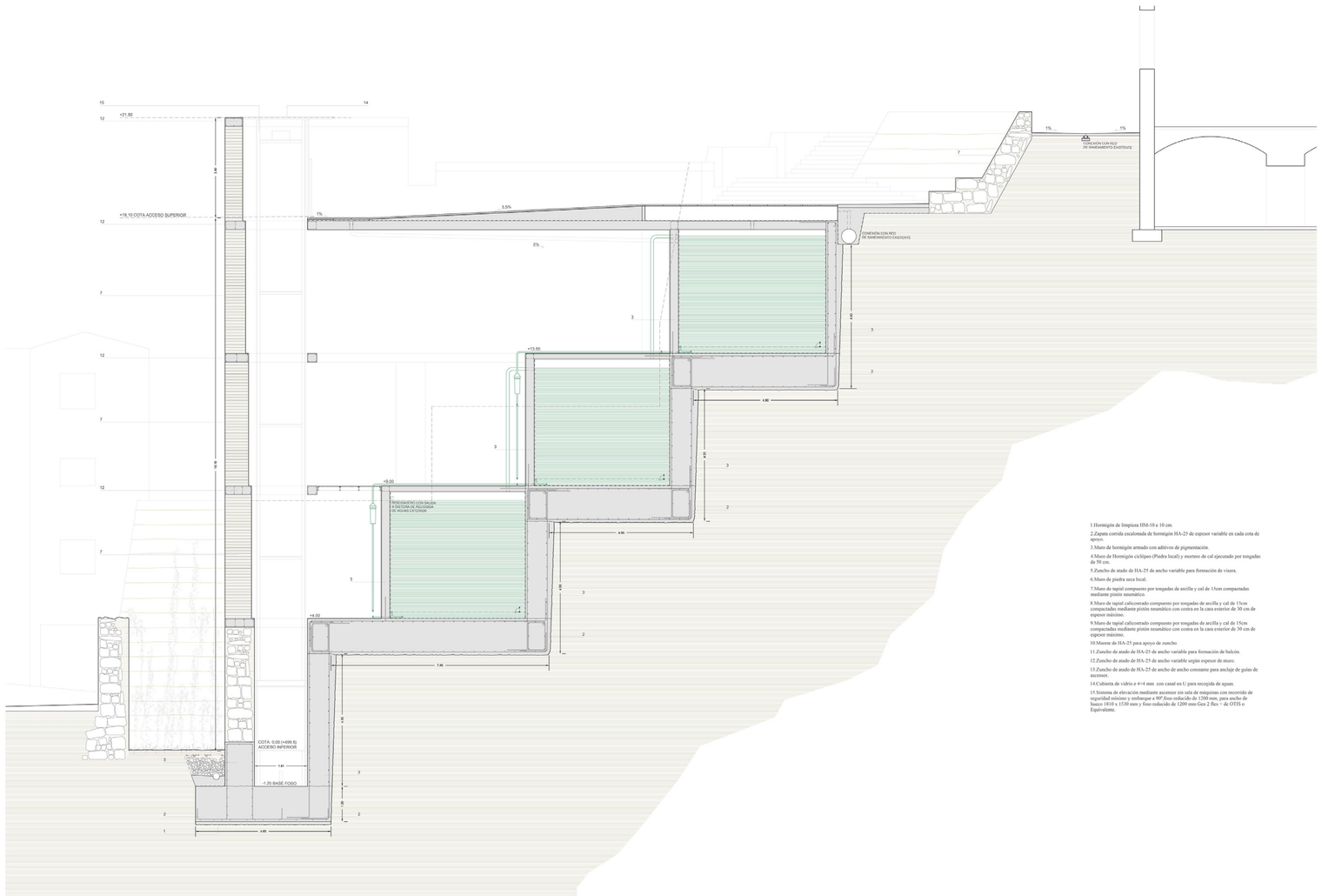

Imagen en ámbito Torre del Botxí (cota + 305)

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.

Ponciano Castro

Propuesta
Sección detallada.

1.Hormigón de limpieza HM-10 e 10 cm.

2.Zapata corrida escalonada de hormigón HA-25 de espesor variable en cada cota de apoyo.

3.Muro de hormigón armado con aditivos de pigmentación.

4.Muro de Hormigón ciclópeo (Piedra local) y mortero de cal ejecutado por tongadas de 50 cm.

5.Zuncho de atado de HA-25 de ancho variable para formación de visera.

6.Muro de piedra seca local.

7.Muro de tapial compuesto por tongadas de arcilla y cal de 15cm compactadas mediante pisón neumático.

8.Muro de tapial calicostrado compuesto por tongadas de arcilla y cal de 15cm compactadas mediante pisón neumático con costra en la cara exterior de 30 cm de espesor máximo.

9.Muro de tapial calicostrado compuesto por tongadas de arcilla y cal de 15cm compactadas mediante pisón neumático con costra en la cara exterior de 30 cm de espesor máximo.

10.Murete de HA-25 para apoyo de zuncho.

11.Zuncho de atado de HA-25 de ancho variable para formación de balcón.

12.Zuncho de atado de HA-25 de ancho variable según espesor de muro.

13.Zuncho de atado de HA-25 de ancho de ancho constante para anclaje de guías de ascensor..

14.Cubierta de vidrio e 4+4 mm con canal en U para recogida de agua.

15.Sistema de elevación mediante ascensor sin sala de máquinas con recorrido de seguridad mínimo y embarque a 90º,foso reducido de 1200 mm, para ancho de hueco 1810 x 1530 mm y foso reducido de 1200 mm Gen 2 flex + de OTIS o Equivalente.

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.

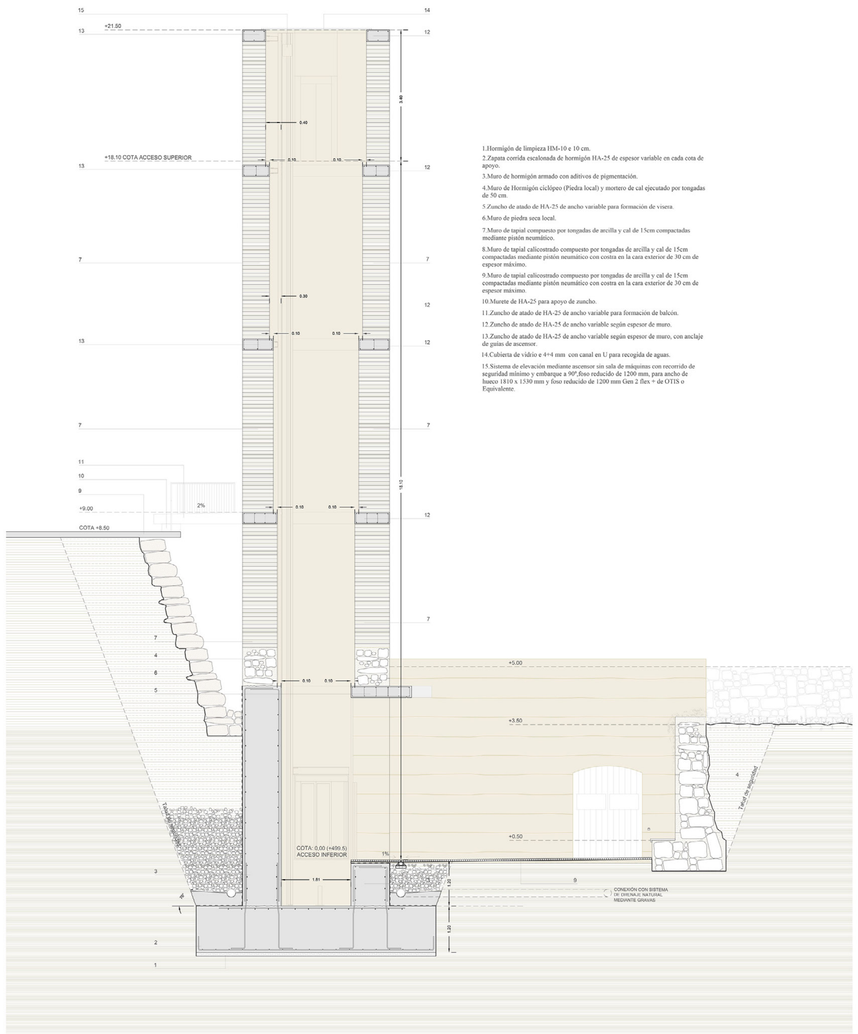
Ponciano Castro

Propuesta

Vista urbana y detalle constructivo.

Imagen en Carrer de l'Encarnació

1.Hormigón de limpieza HM-10 e 10 cm.
2.Zapata corrida escalonada de hormigón HA-25 de espesor variable en cada cota de apoyo.
3.Muro de hormigón armado con aditivos de pigmentación.
4.Muro de Hormigón ciclópeo (Piedra local) y mortero de cal ejecutado por tongadas de 50 cm.
5.Zuncho de atado de HA-25 de ancho variable para formación de visera.
6.Muro de piedra seca local.
7.Muro de tapial compuesto por tongadas de arcilla y cal de 15cm compactadas mediante pistón neumático.
8.Muro de tapial calicostrado compuesto por tongadas de arcilla y cal de 15cm compactadas mediante pistón neumático con costra en la cara exterior de 30 cm de espesor máximo.
9.Muro de tapial calicostrado compuesto por tongadas de arcilla y cal de 15cm compactadas mediante pistón neumático con costra en la cara exterior de 30 cm de espesor máximo.
10.Murete de HA-25 para apoyo de zuncho.
11.Zuncho de atado de HA-25 de ancho variable para formación de balcón.
12.Zuncho de atado de HA-25 de ancho variable según espesor de muro.
13.Zuncho de atado de HA-25 de ancho variable según espesor de muro, con anclaje de guías de ascensor.
14.Cubierta de vidrio e 4+4 mm con canal en U para recogida de aguas.
15.Sistema de elevación mediante ascensor sin sala de máquinas con recorrido de seguridad mínimo y embarque a 90º,foso reducido de 1200 mm, para ancho de hueco 1810 x 1350 mm y foso reducido de 1200 mm Gen 2 flex ^ de OTIS o Equivalente.

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Connexions/camins. Accessibilitat urbana.

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad
Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Keep Moving
Elisa Ciria / Paula Costas

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.
Ponciano Castro

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.
Elisenda Dalmau Aynier

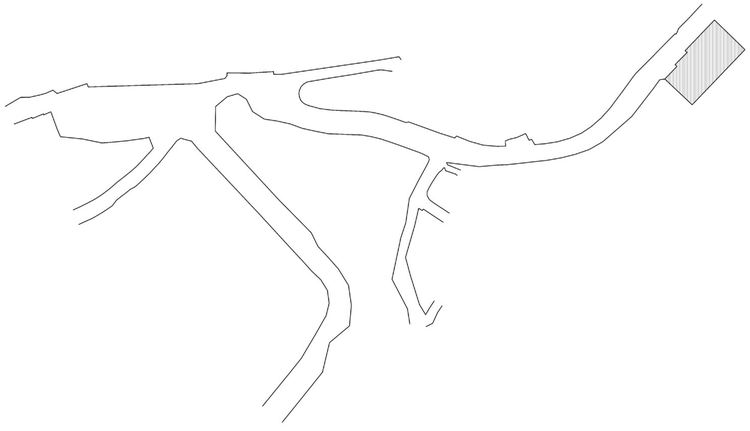
Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.
Celia Sepó Lluch

[Veure projecte]

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

Elisenda Dalmau Aynier

Cardona és un municipi de 4.600 habitants situat a la comarca del Bages, al centre de Catalunya. El projecte té lloc al Barri Nou, on hi trobem els principals equipaments públics i on hi viu un gran nombre de persones. Un barri amb moltes mancances urbanístiques d'accessibilitat, discontinuïtats i falta de relació amb els elements naturals, generades arrel del ràpid creixement que va experimentar durant l'època d'expansió de la indústria minera.

El projecte pretén millorar l'espai públic des del punt de vista dels infants a partir de la seva implicació mitjançant un procés participatiu. En aquest s'analitzen, segons uns paràmetres urbanístics, dibuixos fets per ells on es representen jugant dins l'entorn urbà. D'aquí se n'extreuen conclusions rellevants sobre la mobilitat i el caràcter i ús dels espais que més freqüenten que ajudaran a enfocar el camí de la intervenció. S'intervé únicament als carrers del trajecte des de les escoles fins al pavelló municipal, considerant-los l'ingredient fonamental del recorregut.

L'objectiu principal és que els infants recuperin importància dins l'espai públic i puguin moure's-hi lliurement amb autonomia i seguretat, però també a través del joc. Aquest ha de ser físic però sobretot cognitiu, on es permeti recuperar aquella capacitat d'exploració, imaginació i interacció amb el seu entorn i amb l'element natural. S'identifiquen una sèrie de problemàtiques a partir de les quals es plantegen tres estratègies d'intervenció:

- La continuïtat urbana amb la creació d'un recorregut continu fàcil de reconèixer amb una nova pavimentació de sauló estabilitzat que proporcioni més seguretat, a més de la limitació del pas dels automòbils en algun dels trams de carrer. En els carrers amb més pendent es crearà un sistema d'escales

Vista espai públic
Imatge de la proposta.

i plataformes de formigó amb àrid reciclat (procedent de l'extracció del material existent dels carrers) que permetin fer pauses per descansar. Aquesta estratègia permetrà la lliure mobilitat dels infants permetent el dret a contemplar el seu voltant, aturant-se per relacionar-se amb altres persones i amb els elements urbans.

- La continuïtat de la biodiversitat amb l'increment de la presència de vegetació dins del municipi amb arbres, arbustos i plantes amb els quals els infants s'hi puguin relacionar en el seu dia a dia. Mentre passegin podran interactuar amb les flors, fulles, branques, etc. generats pels elements naturals que es vagin trobant al llarg del trajecte.

S'ha fet una divisió en dos grups per tal d'escollir l'espècie d'arbre més adient segons la tipologia de carrer. Per una banda, aquells amb un caràcter més urbà amb tres mides diferents segons l'amplada dels carrers i l'alçada dels edificis. Per l'altra, els de caràcter boscós amb espècies que podríem trobar als boscos mediterranis i amb arbustos aromàtics que transportin als infants al bell mig d'un bosc.

- El canvi a una gestió de l'aigua més eficient i sostenible amb l'augment de la quantitat de superfície permeable del recorregut per tal de reduir les escorrenties superficials, a més de la introducció de SUDS com els pous de retenció d'aigua.

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

Elisenda Dalmau Aynier

Context i oportunitat.

Plànol de situació.

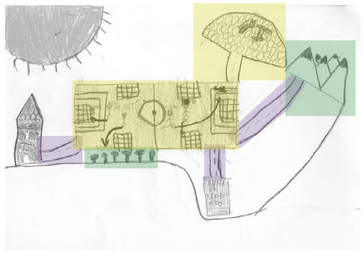

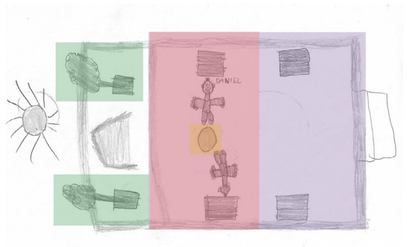
Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

Elisenda Dalmau Aynier

Conclusions de les sessions participatives

Dibuixos infants i diagrames.

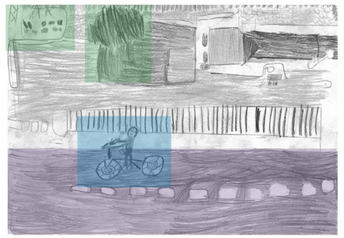

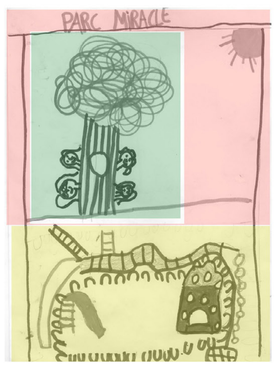

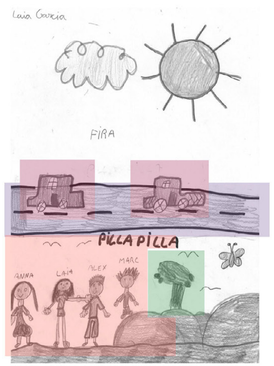

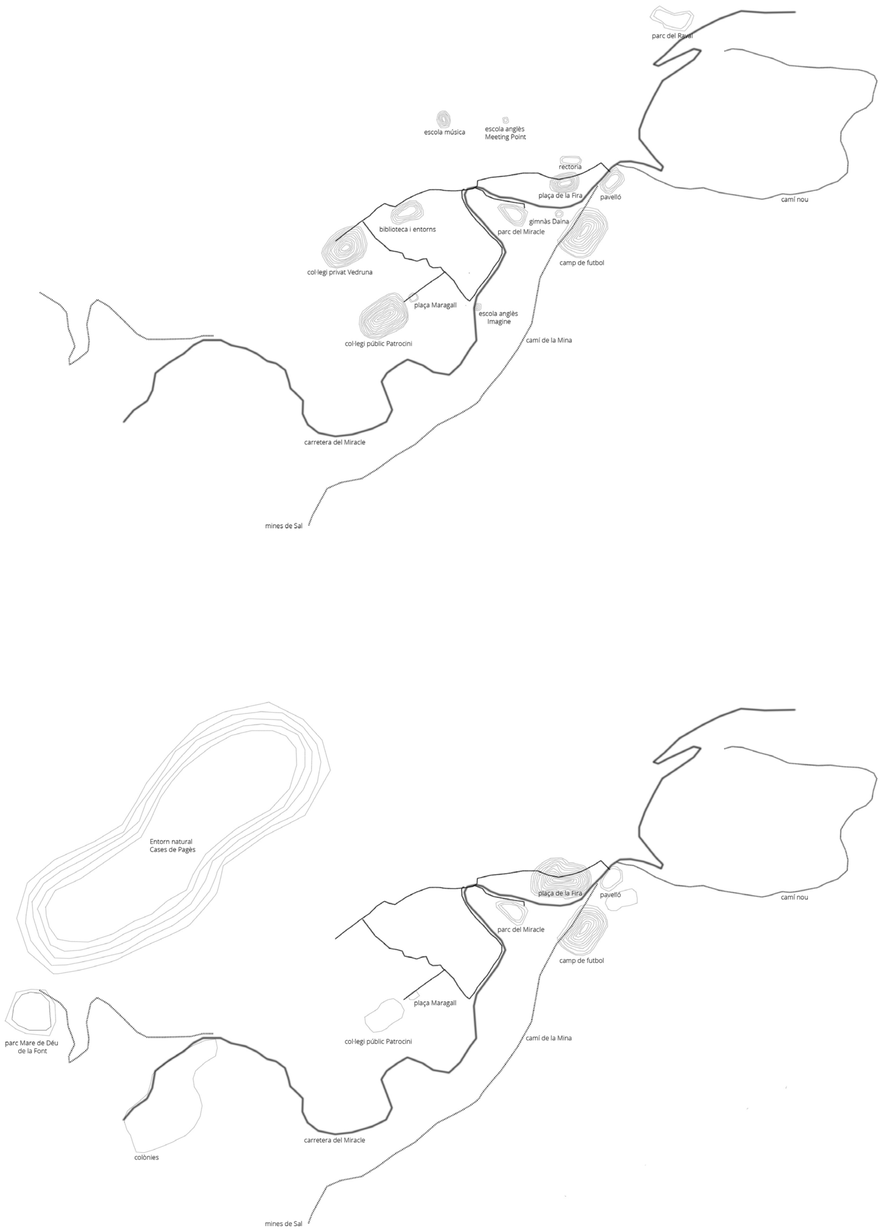

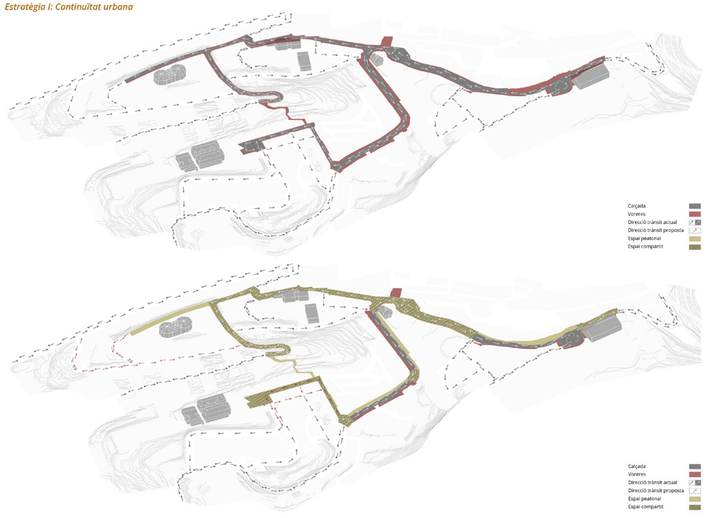

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

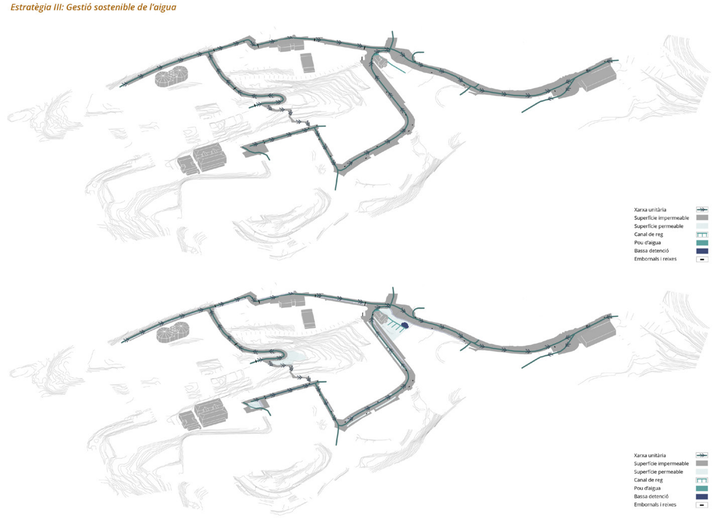
Elisenda Dalmau Aynier

Estudi previ
Diagrames axonometria.

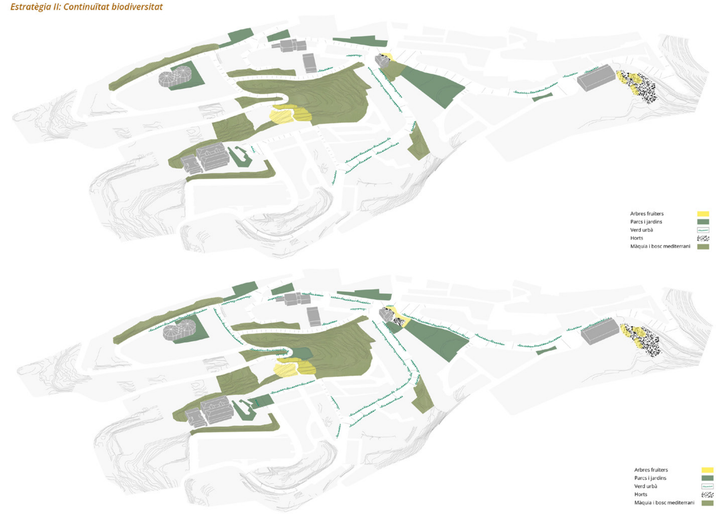
Estratègia I: Continuïtat urbana

Estratègia III: Gestió sostenible de l'aigua

Estratègia II: Continuïtat biodiversitat

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

Elisenda Dalmau Aynier

Proposta

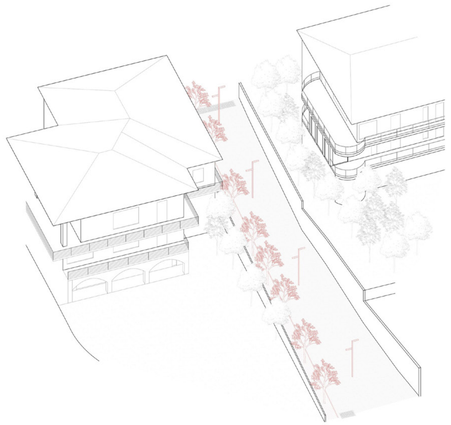
Planta general.

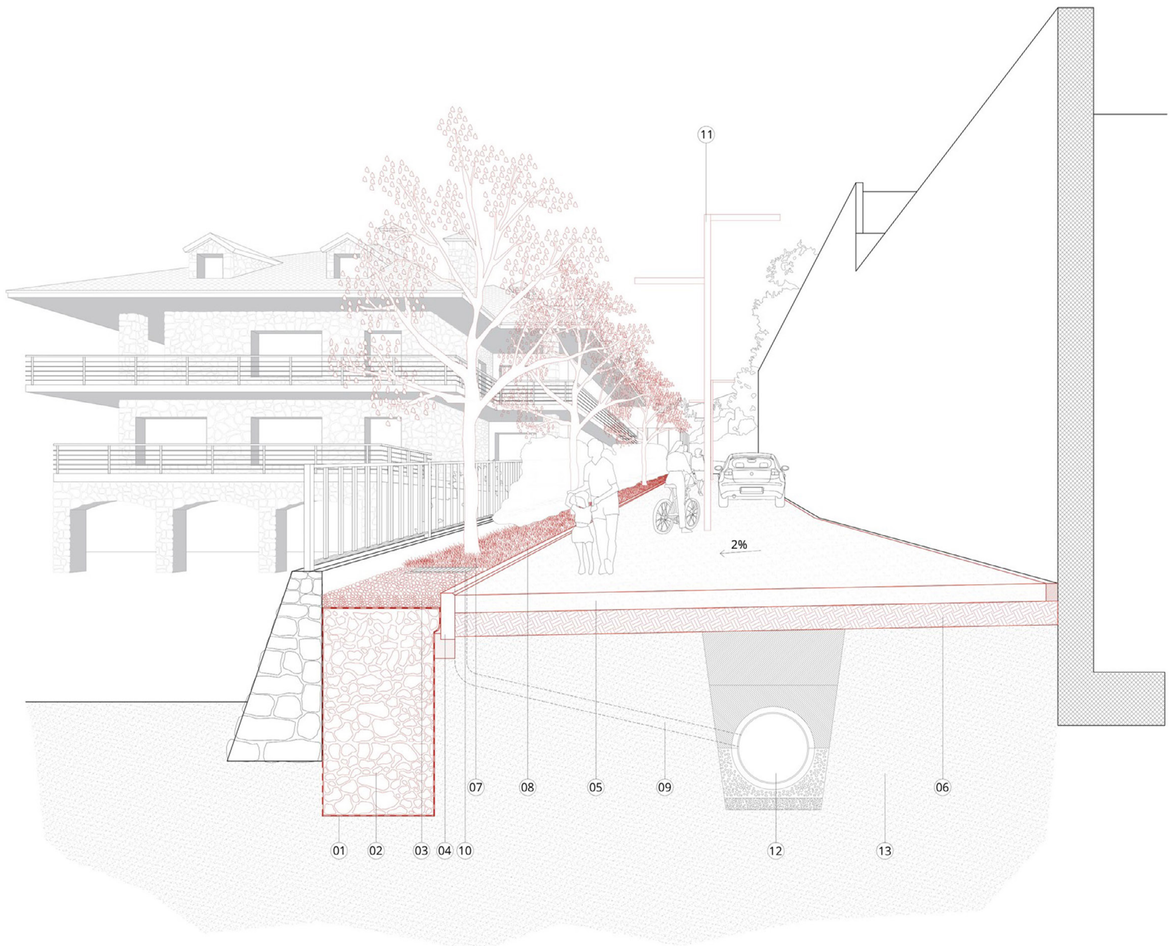
Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

Elisenda Dalmau Aynier

Proposta 1
Axonometria, vista i secció fugada.

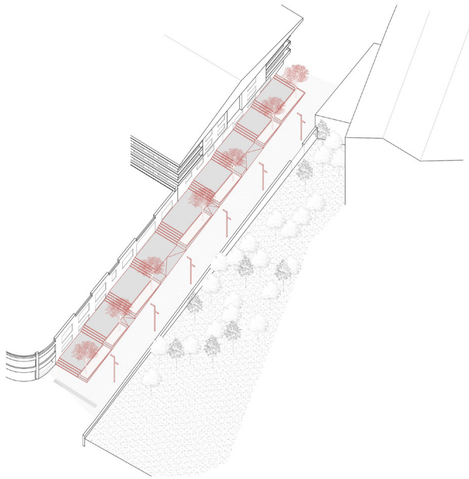

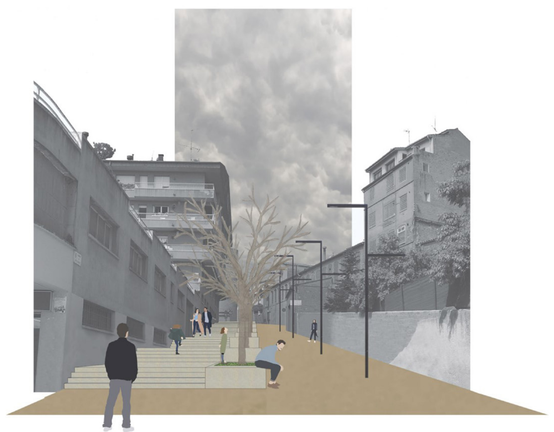

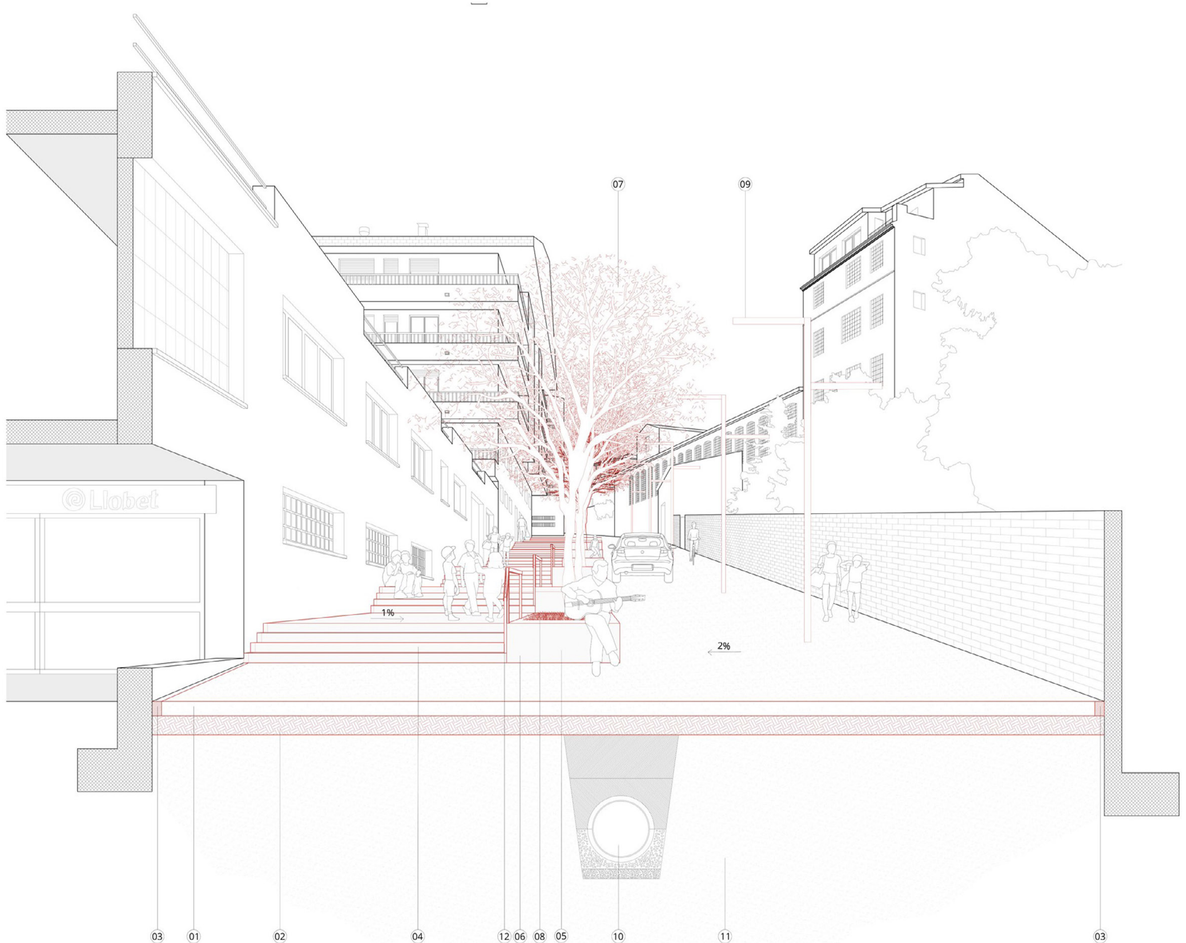
Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

Elisenda Dalmau Aynier

Proposta 2
Axonometria, vista i secció fugada.

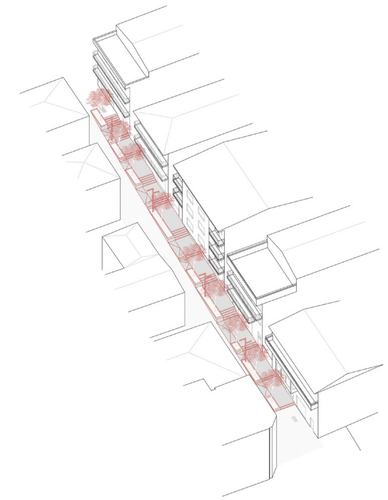

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

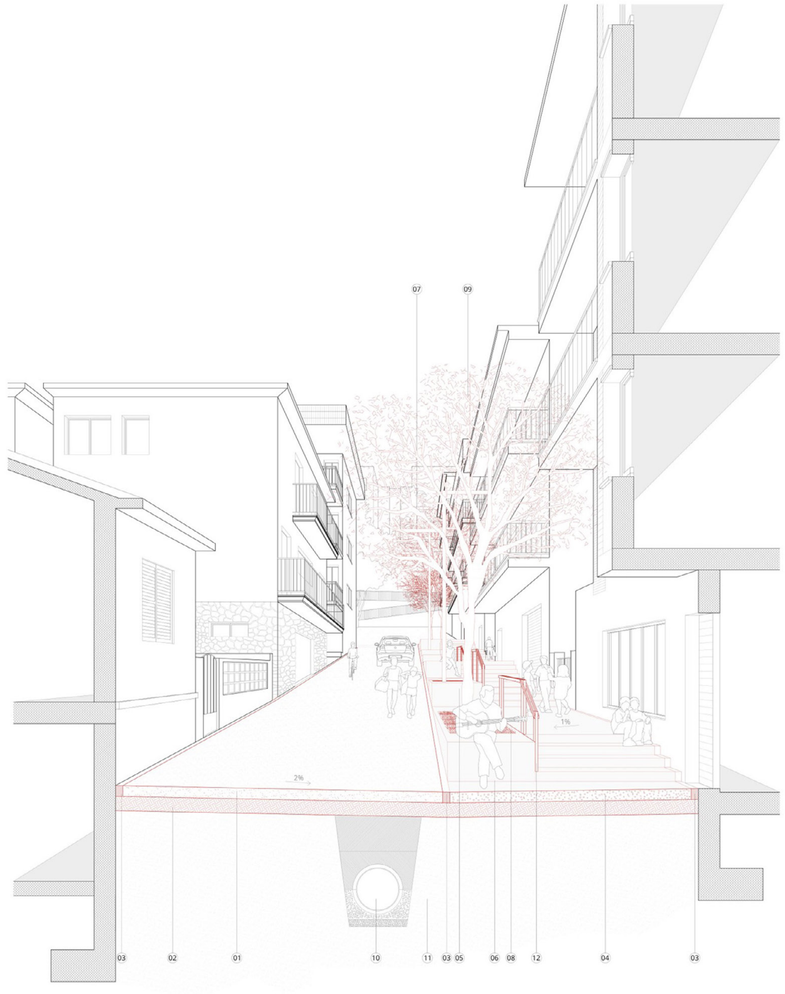
Elisenda Dalmau Aynier

Proposta 3

Axonometria, vista i secció fugada.

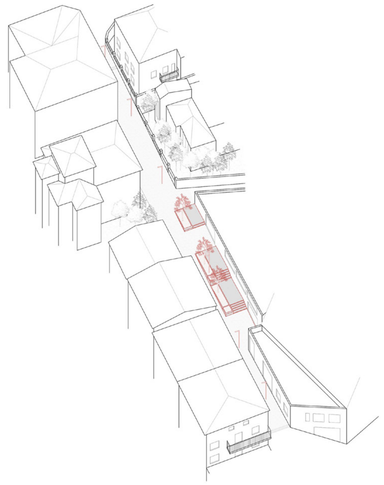

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

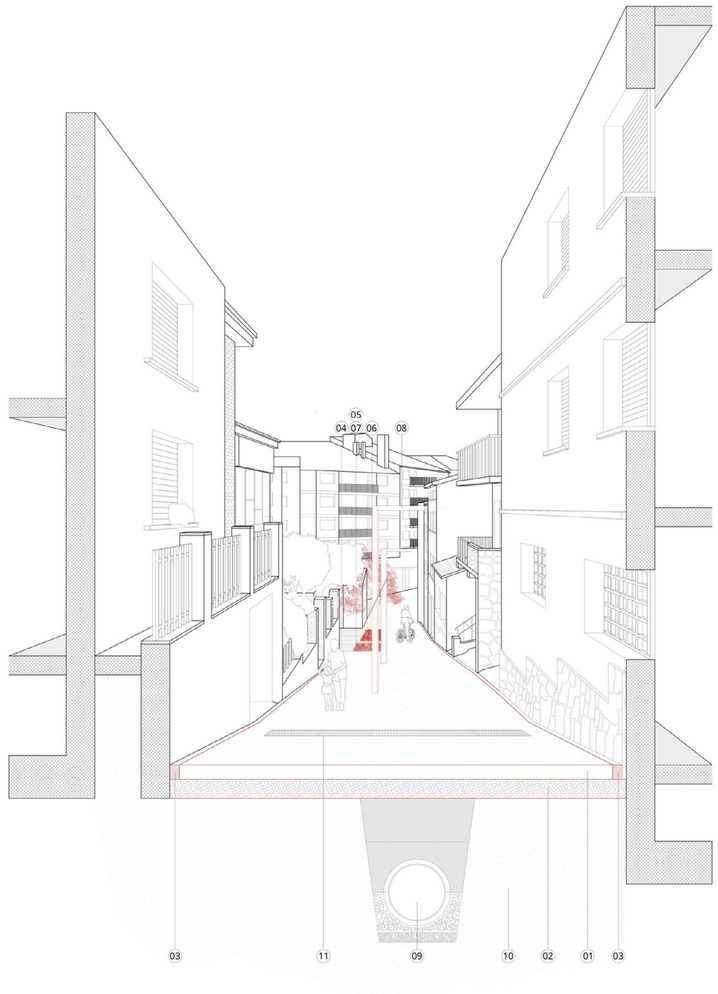
Elisenda Dalmau Aynier

Proposta 4

Axonometria, vista i secció fugada.

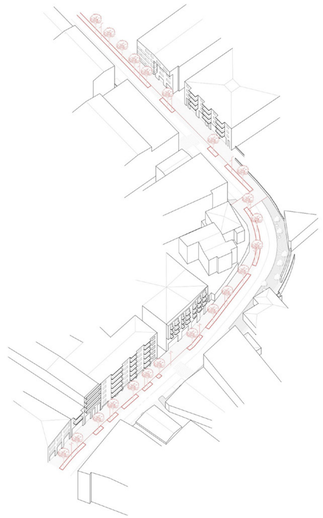

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

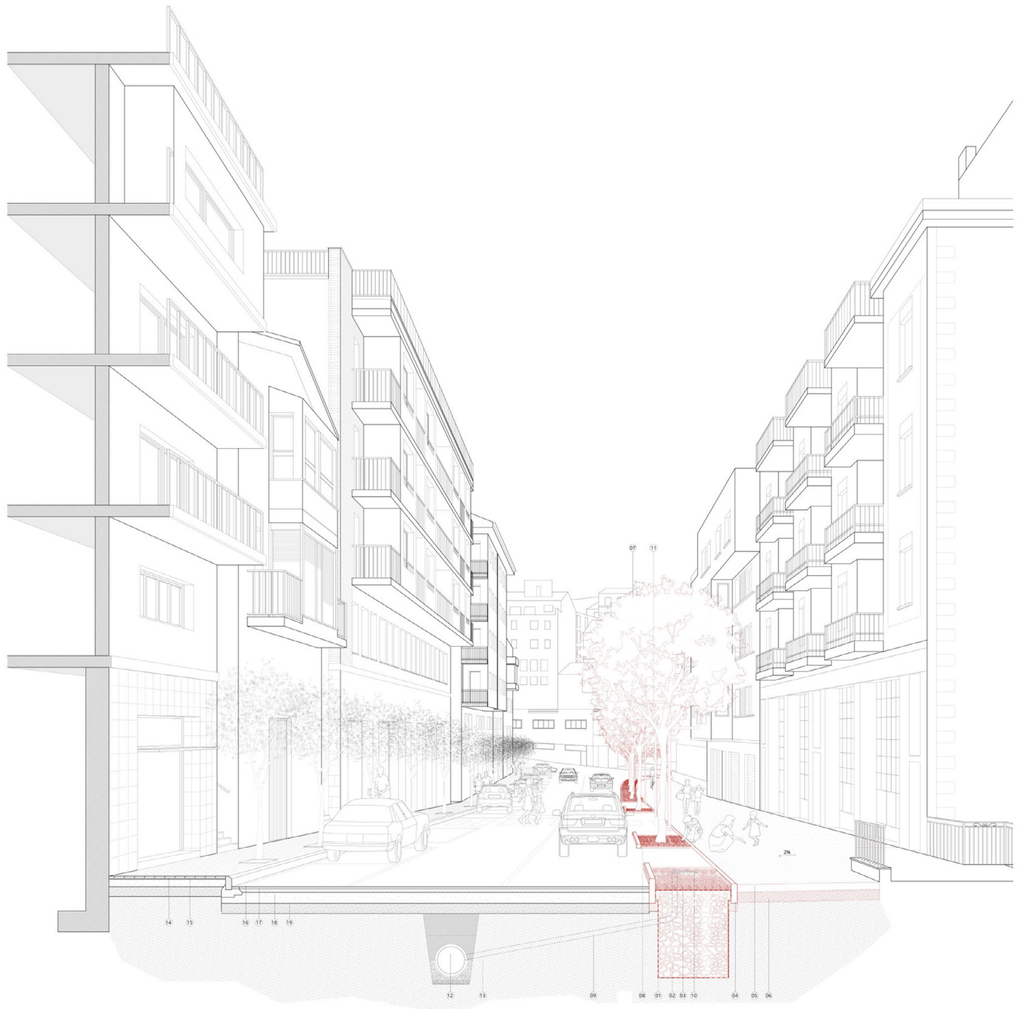
Elisenda Dalmau Aynier

Proposta 5

Axonometria, vista i secció fugada.

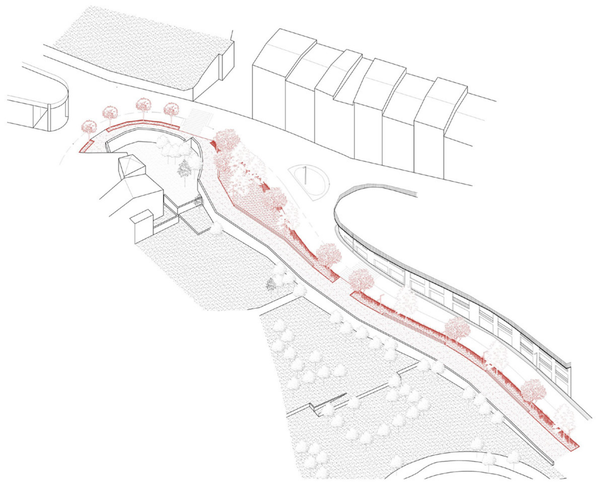

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.

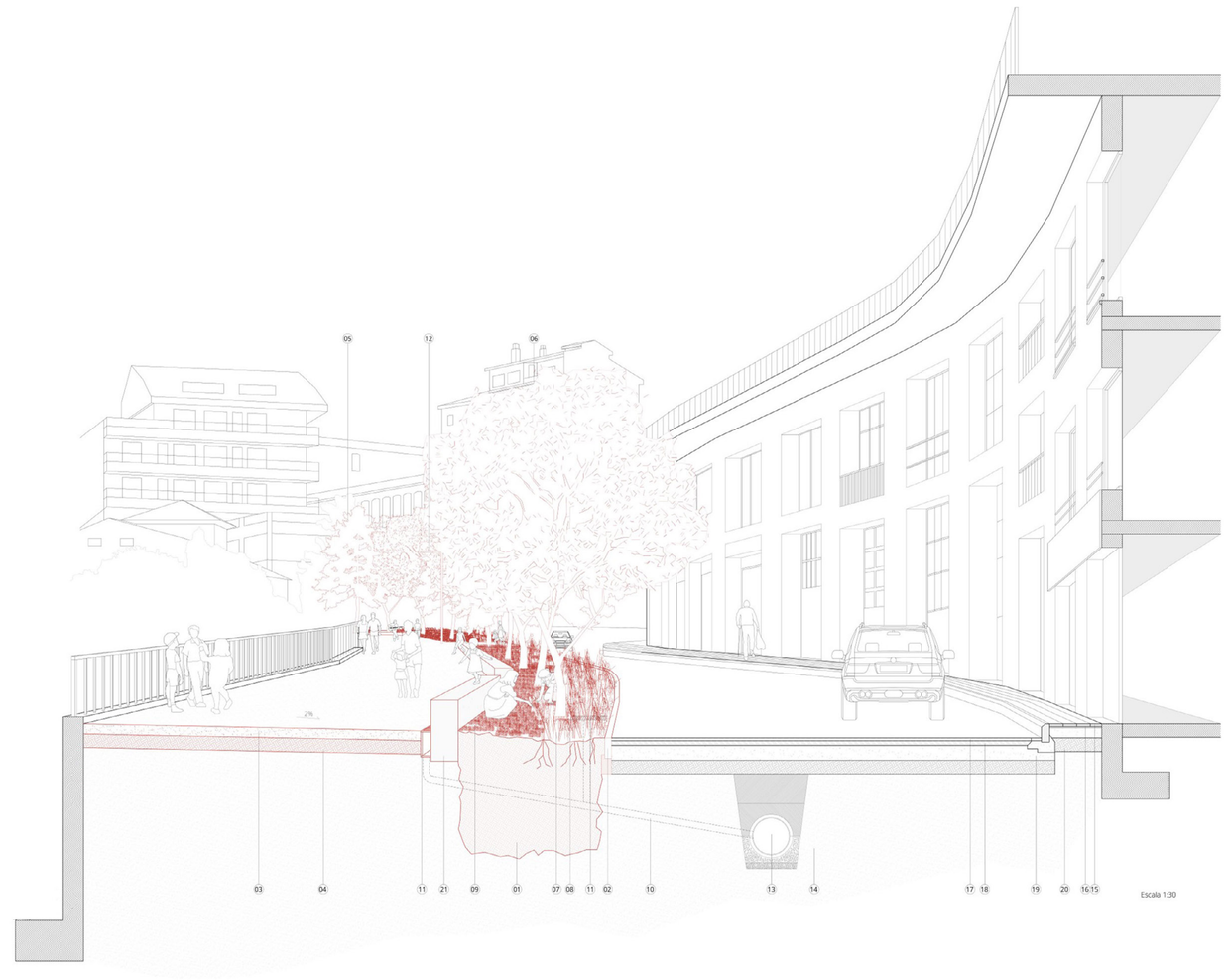
Elisenda Dalmau Aynier

Proposta 6

Axonometria, vista i secció fugada.

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Connexions/camins. Accessibilitat urbana.

Nuevos pasajes de Cardona. La importancia de la transversalidad en la trama urbana de Cardona: conectividad, accesibilidad y habitabilidad
Xavier Serra Máiquez / Iván Horué Ferrero

Keep Moving
Elisa Ciria / Paula Costas

Captar.Recuperación de un lugar histórico mediante una nueva conexión entre el Carrer Nou y el Passeig de Mossén Joan Riba de Cardona.
Ponciano Castro

Els infants i el carrer. Millora del recorregut des de les escoles Vedruna i Mare de Déu del Patrocini fins al pavelló municipal de Cardona.
Elisenda Dalmau Aynier

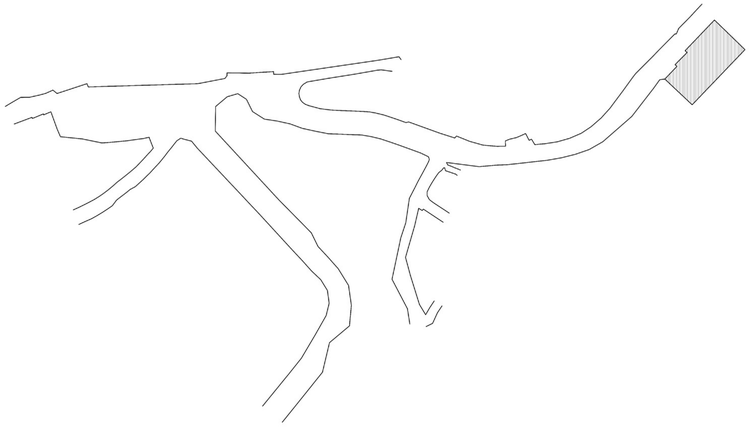
Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.
Celia Sepó Lluch

[Veure projecte]

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

El projecte parteix de l'estudi de la població jove de Cardona, especialment les primeres edats, moment en el que es desenvolupen records i vincles amb el territori quan l'entorn permet la seua exploració i descobriment en profunditat. Posar al centre la infància a Cardona és construir un poble més divers amb la capacitat d'afrontar les necessitats dels col·lectius més vulnerables de la societat, sortint del focus excloent del ciutadà mitjà adult, home i treballador. Així mateix, resulta d'interès afegir aquesta capa d'informació al territori, degut a la progressiva despoblació i envelliment poblacional que pateix Cardona. Treballar amb la infantessa pot fomentar l'arrelament amb el territori de les futures generacions.

Mitjançant un procés participatiu desenvolupat a les escoles de primària de Cardona es delimita l'àmbit d'intervenció i el caràcter de la proposta. A través de dibuixos, qüestionaris i converses nens i nenes, mares i pares, destacaren els entorns de quotidianitat i de temps d'esplai, les activitats que hi fan i qüestions qualitatives respecte a aquests espais. D'aquest procés es desenvolupa una proposta de millora dels recorreguts principals de la infantessa al barri Nou de Cardona, on es situen els principals equipaments del municipi i on s'observen les majors deficiències en quant a disseny i qualitat de l'espai públic. A diferència del Casc Antic medieval de Cardona, desenvolupat al llarg de segles de manera orgànica i gradual, el barri Nou de Cardona es va consolidar en 50 anys, amb una visió desenvolupista i a la mida del cotxe. Així, no compta amb espais de trobada, ni característiques que permeten el passeig de manera contínua i segura, ni elements diversos que facin de l'espai un entorn ric a nivell cognitiu com ocorre al Casc Antic. Sí que es troba però, rodejat però desvinculat del ric entorn natural que envolta el municipi, que es considera una potencialitat.

D'aquesta manera, el projecte busca articular un recorregut continu entre el poliesportiu i les escoles públiques municipals, amb dos objectius: Promoure el joc divers i creatiu establint connexions amb l'element natural als espais de quotidianitat, generant espais rics en el plànol cognitiu que fomenten els diferents aprenentatges necessaris per al desenvolupament de l'infant; Desenvolupar el sentit de lloc garantint l'accés autònom als entorns quotidians, recuperant espais segurs per al joc i les interaccions on els infants puguin moure's amb llibertat per tal d'experimentar i establir relacions amb el món que els envolta.

Intervencions a l'espai públic
Imatge de la proposta.

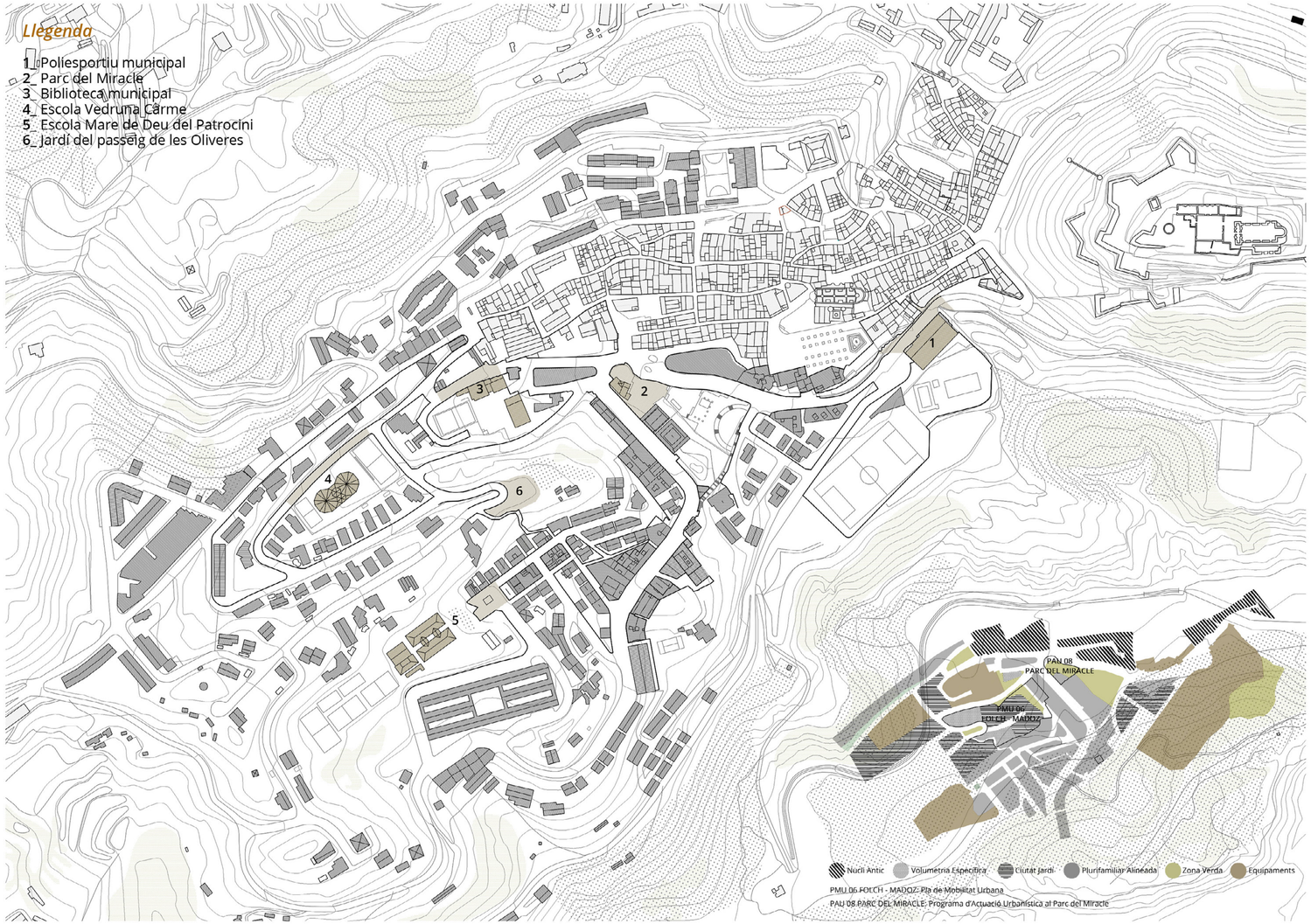
La intervenció engloba la reforma dels carrers, els accessos als equipaments escolars, la biblioteca municipal i el poliesportiu i dues zones verdes vinculades al recorregut, la millora de la connexió amb el Parc del Miracle i el desenvolupament d'un jardí mirador vinculat al passeig de les Oliveres que comunica les dues escoles municipals. S'estableix una estratègia general en tres punts: Continuïtat urbana, es redueix la presència del cotxe establint la cota única i els espais compartits al recorregut; Continuïtat de la biodiversitat, s'estableixen relacions amb l'element natural residual o desvinculat del recorregut que constitueix una preexistència també s'introdueixen espècies vegetals amb criteris de potenciació de la biodiversitat; Gestió sostenible de l'aigua, s'introdueixen sistemes de drenatge sostenible complementant la xarxa existent amb criteris de control de la quantitat i qualitat de l'aigua que s'aboca a la xarxa o s'infiltra al terreny, així com criteris de foment de la biodiversitat a l'espai públic.

Aquesta part del projecte desenvolupa les propostes de reforma dels trams dels carrers i les places vinculades als equipaments del recorregut així com la construcció del jardí de les Oliveres al camí que comunica les escoles. Als diferents espais se'ls dona un tractament unitari, generant zones d'estada adaptades a les pendents pavimentades amb sauló i recorreguts peatonals accessibles materialitzats amb sauló estabilitzat, reaprofitat dels moviments de terres que configuren el jardí de les Oliveres. Es reaprofiten els materials existents adaptant-se a la nova intervenció. Així mateix, la vegetació introduïda s'escull seguint criteris de potenciació de la diversitat de fauna i flora autòctona, així com pensant en les relacions e interaccions de l'infant amb el paisatge construït junt amb els aprenentatges que se'n deriven del joc a l'entorn físic.

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Context i oportunitat.
Plànol de situació.

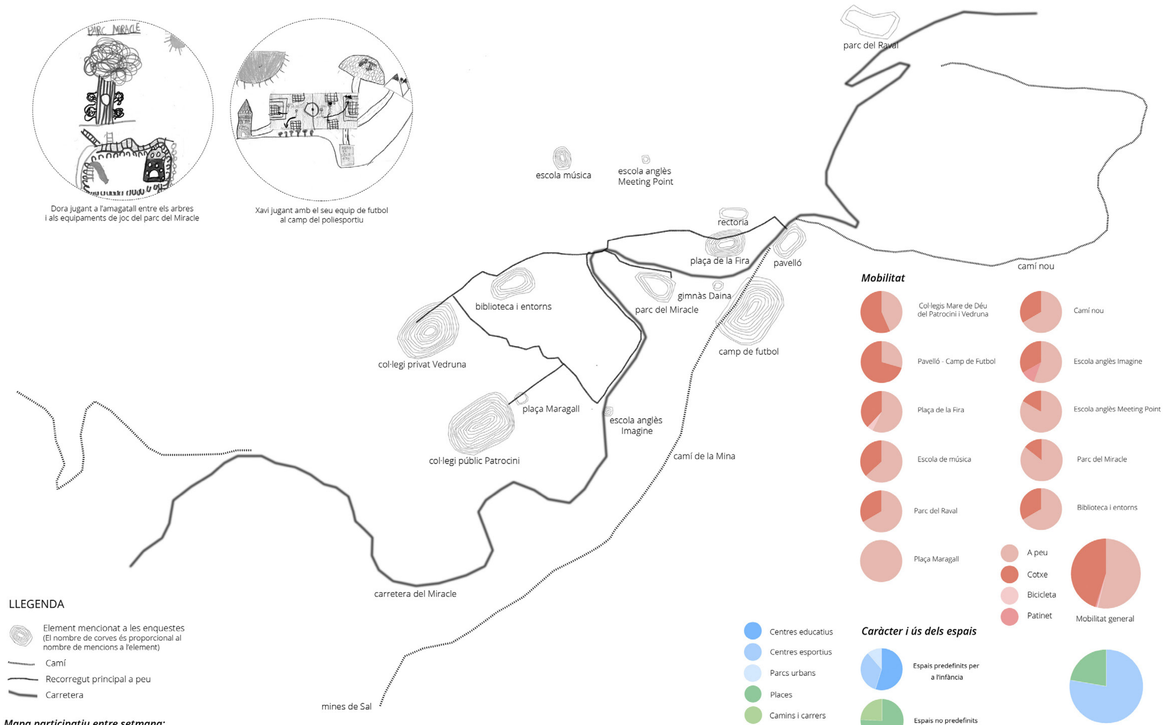
Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Conclusions de les sessions participatives
Diagrames.

Dora jugant a l'amagatall entre els arbres i als equipaments de joc del parc del Miracle

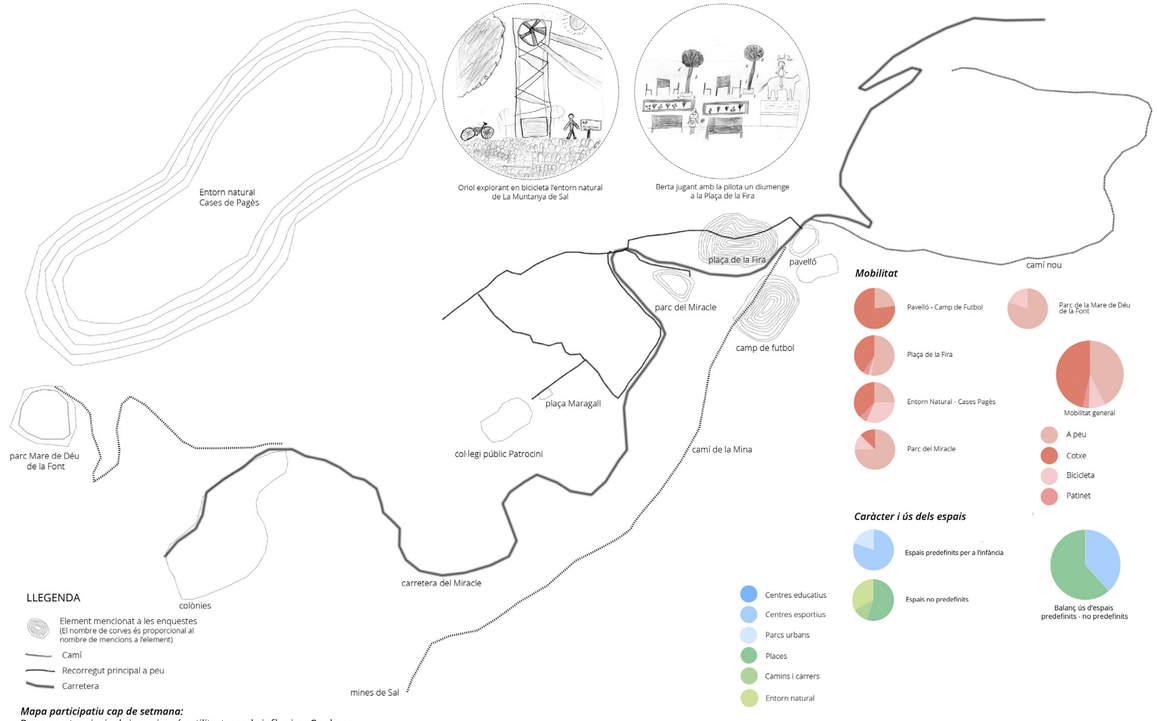
Xavi jugant amb el seu equip de futbol al camp del poliesportiu

Mapa participatiu entre setmana:
Recorreguts principals i espais més utilitzats per la infància a Cardona

Oriol explorant en bicicleta l'entorn natural de La Muntanya de Sal

Berta jugant amb la pilota un diumenge a la Plaça de la Fira

Mapa participatiu cap de setmana:
Recorreguts principals i espais més utilitzats per la infància a Cardona

[Tornar a l'índex]

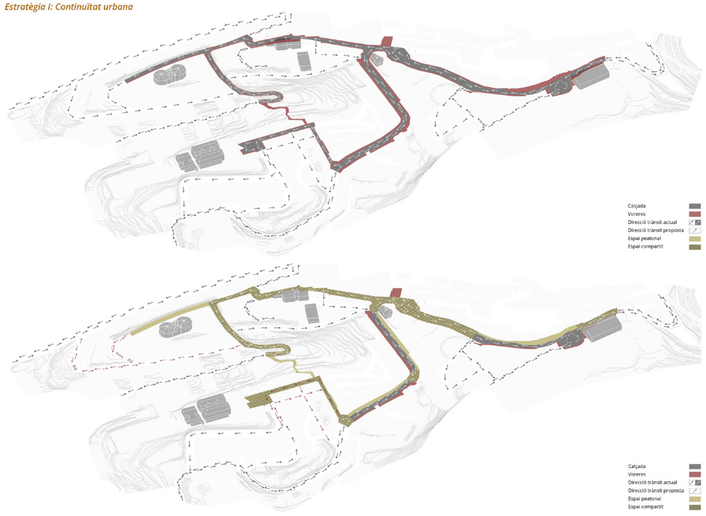
Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

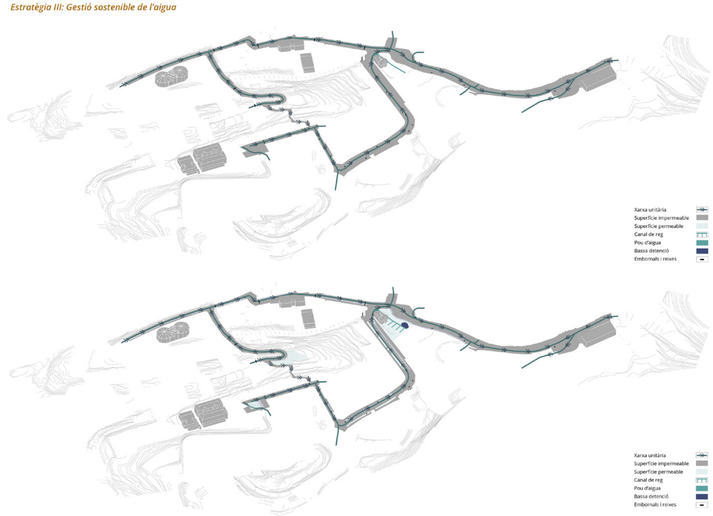
Estudi previ

Diagrames axonometria.

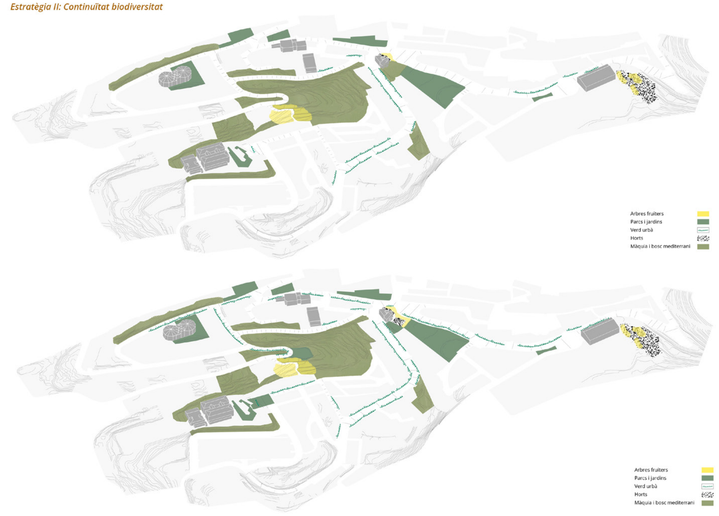
Estratègia I: Continuïtat urbana

Estratègia III: Gestió sostenible de l'aigua

Estratègia II: Continuïtat biodiversitat

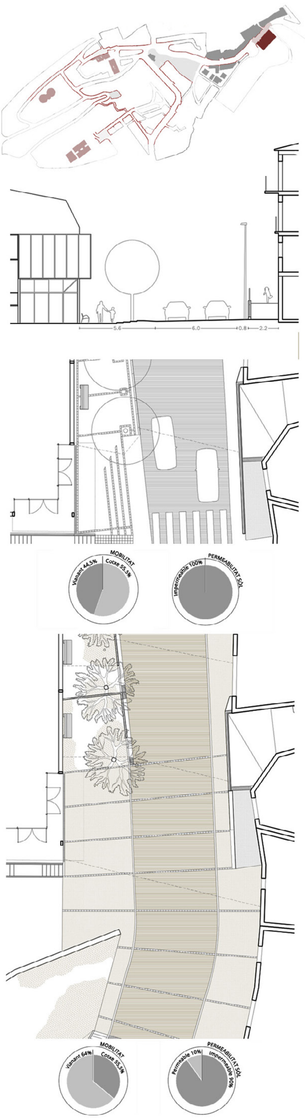

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

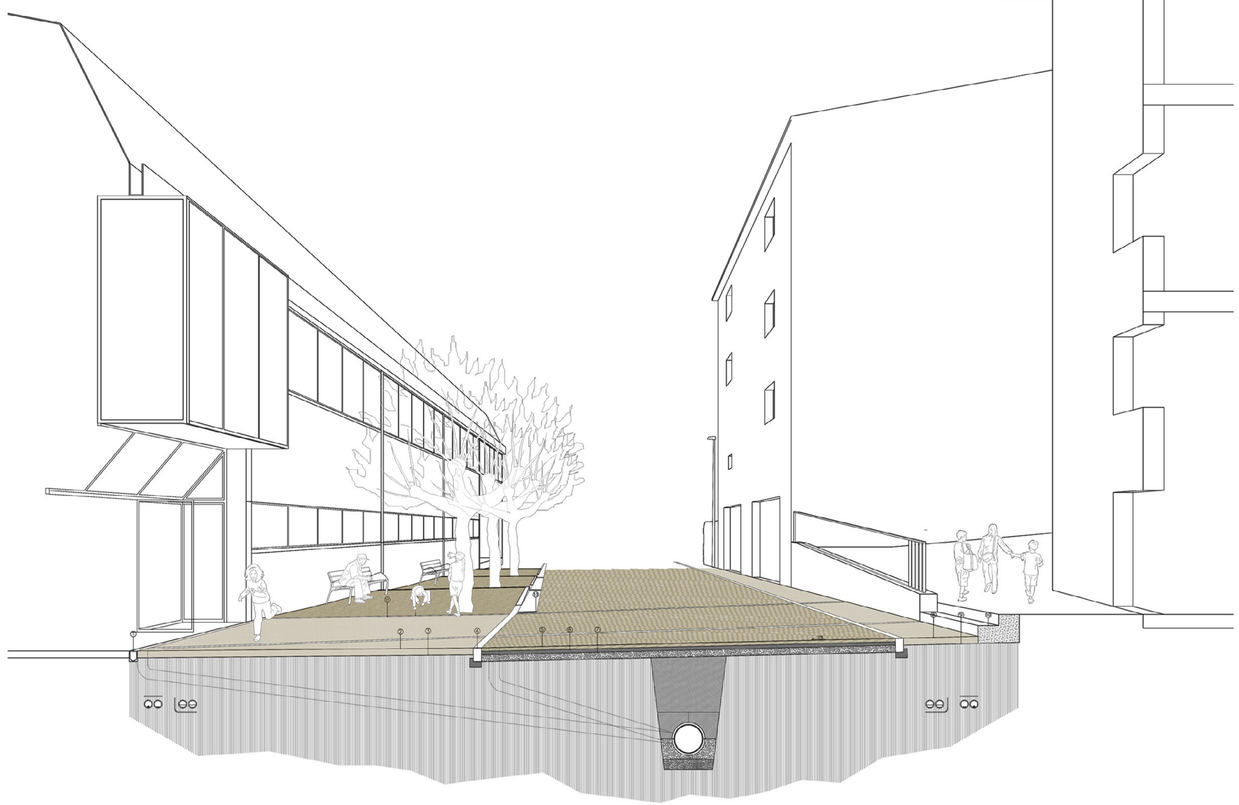
Celia Sepó Lluch

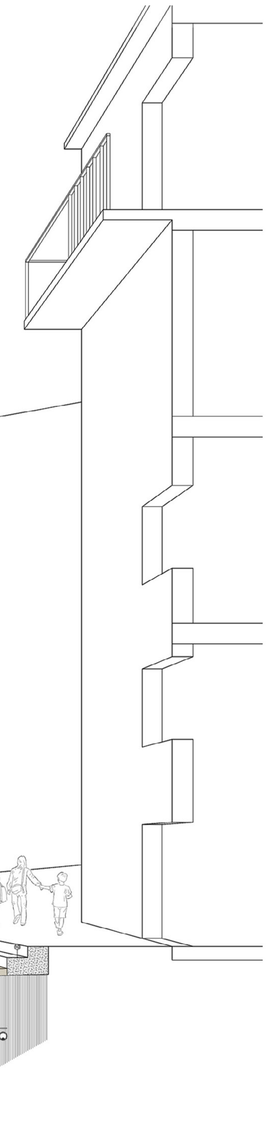
Proposta

Plànols intervenció i estat actual.

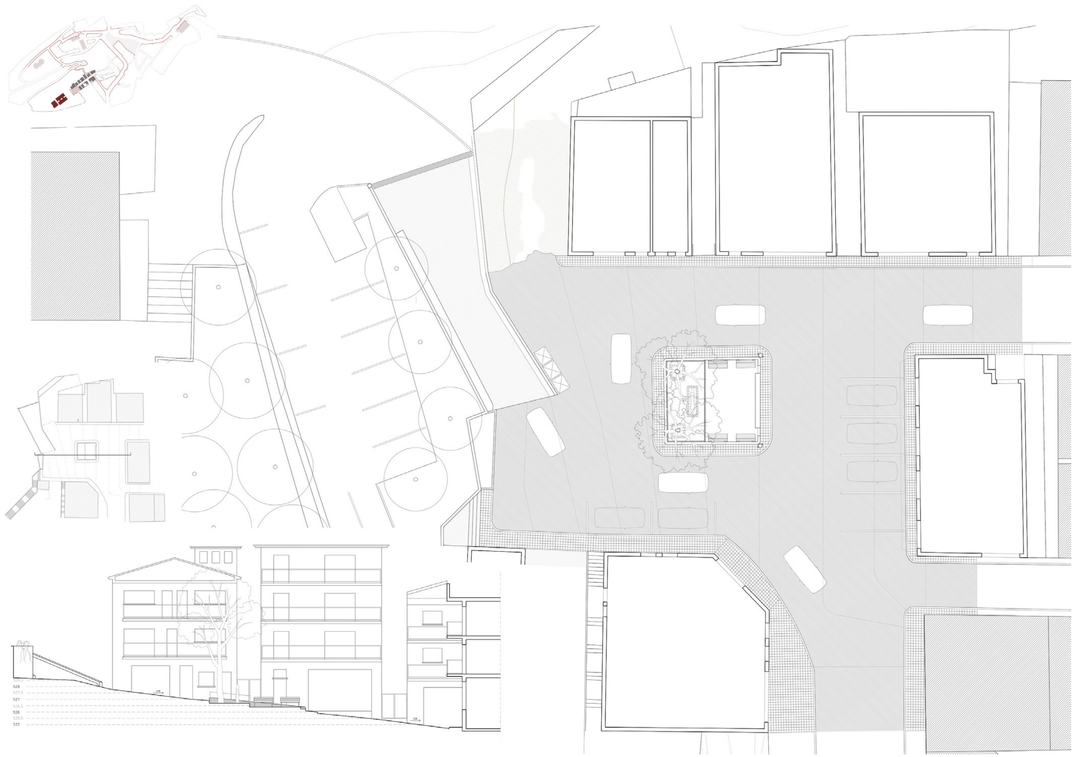

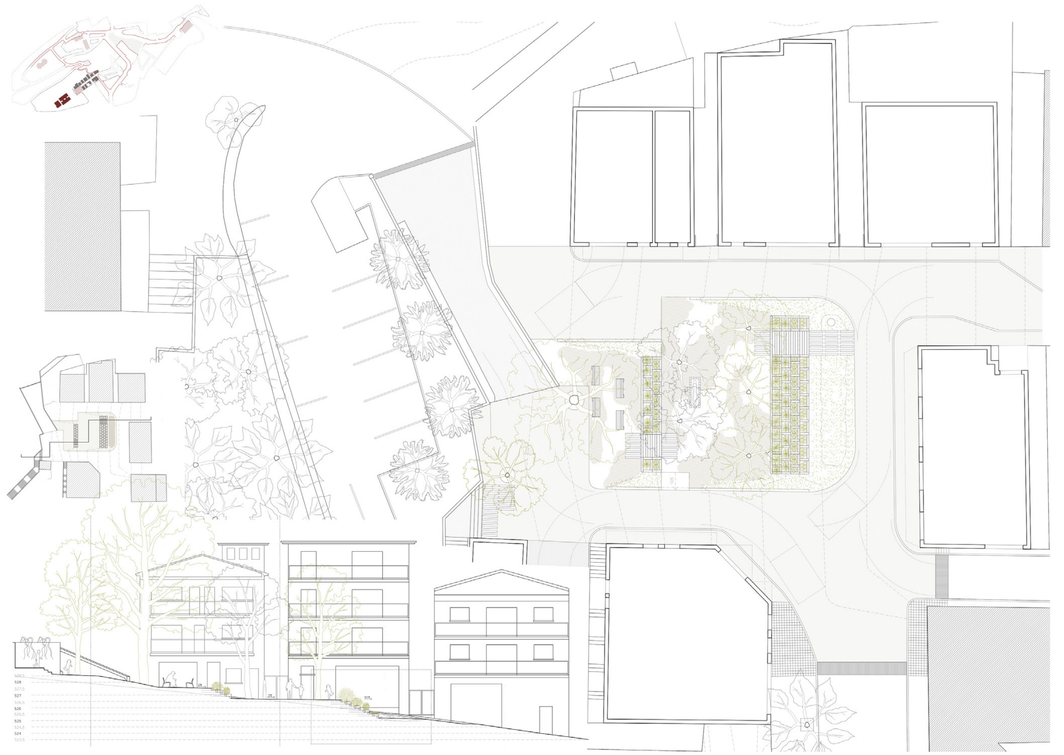
Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Proposta

Plànols intervenció i estat actual.

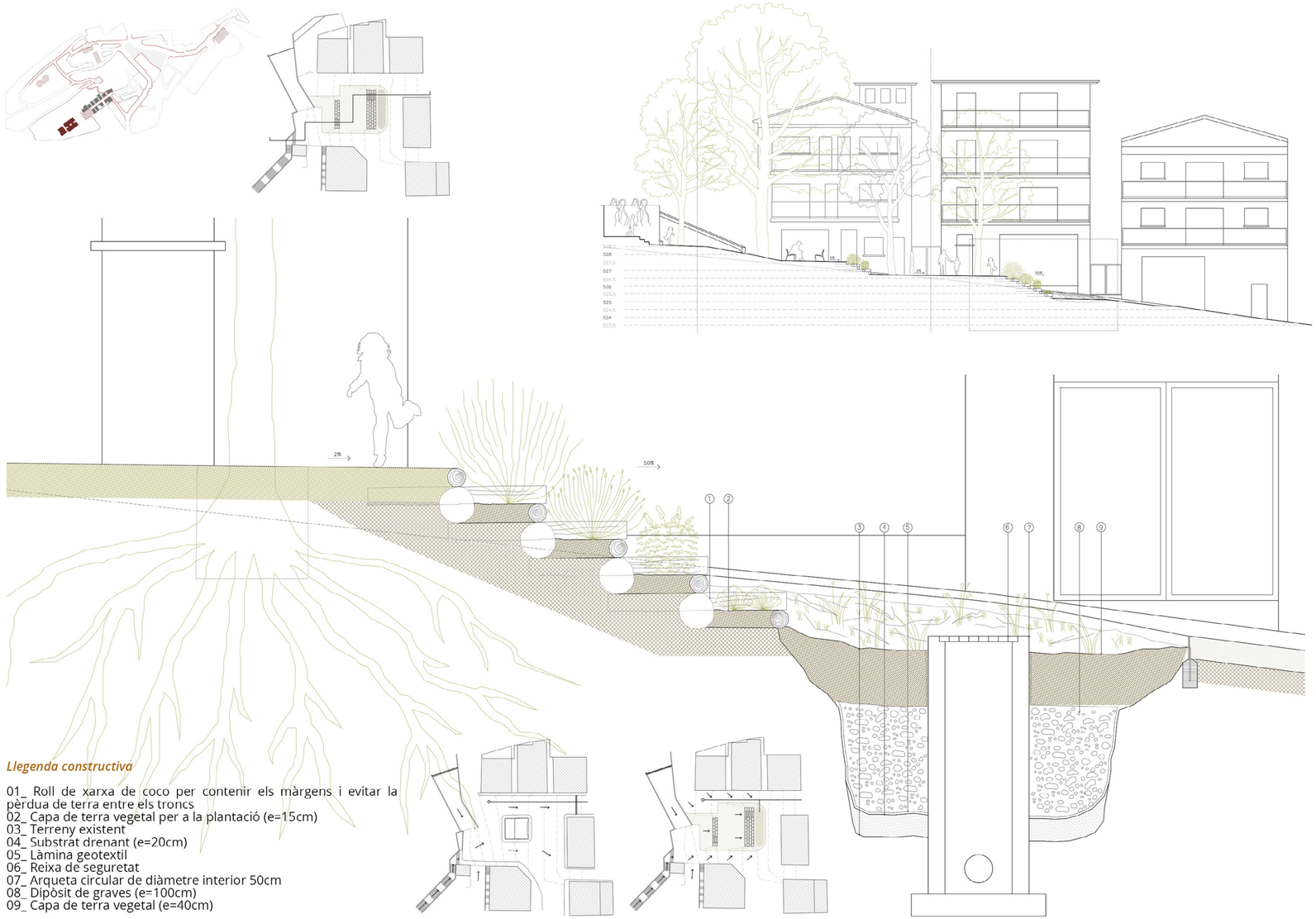

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Proposta

Detall constructiu.

Llegenda constructiva

01_ Roll de xarxa de coco per contenir els màrgens i evitar la pèrdua de terra entre els troncs
02_ Capa de terra vegetal per a la plantació (e=15cm)
03_ Terreny existent
04_ Substrat drenant (e=20cm)
05_ Làmina geotextil
06_ Reixa de seguretat
07_ Arqueta circular de diàmetre interior 50cm
08_ Dipòsit de graves (e=100cm)
09_ Capa de terra vegetal (e=40cm)

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Proposta

Plànols intervenció i estat actual.

P1_Bancals d'oliveres

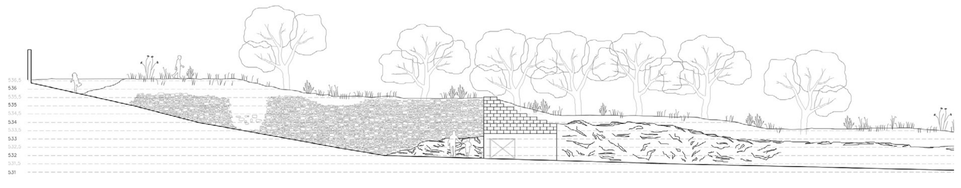
P2_Prat sec de fenàs

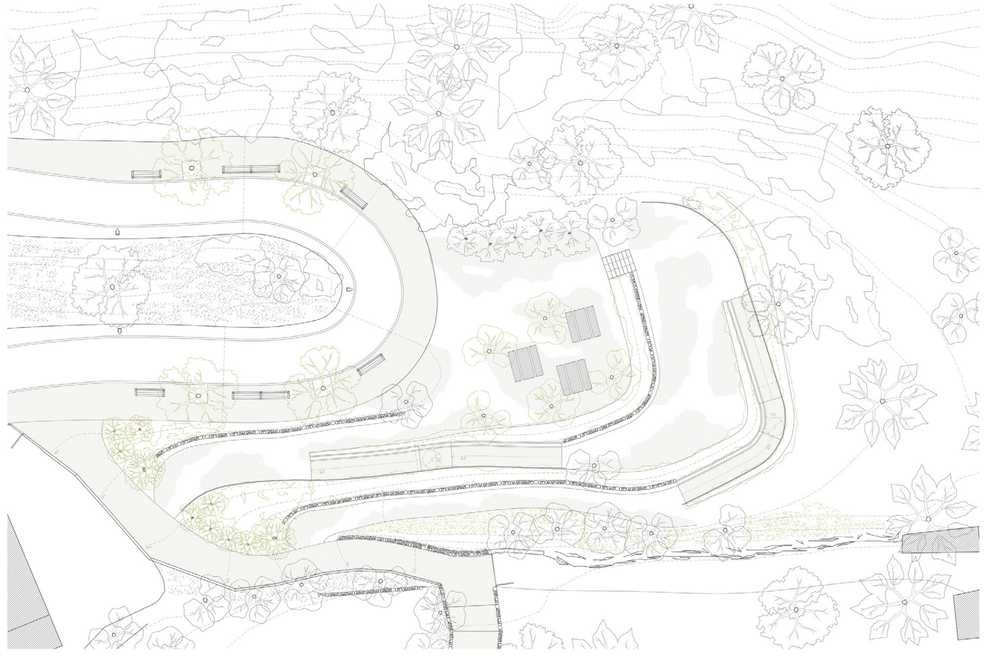

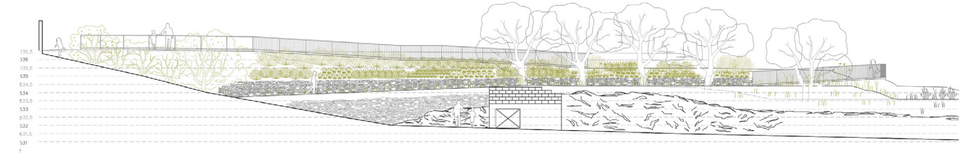
P3_Màquia de garric
P4_Bosc mixte de quercus i pins

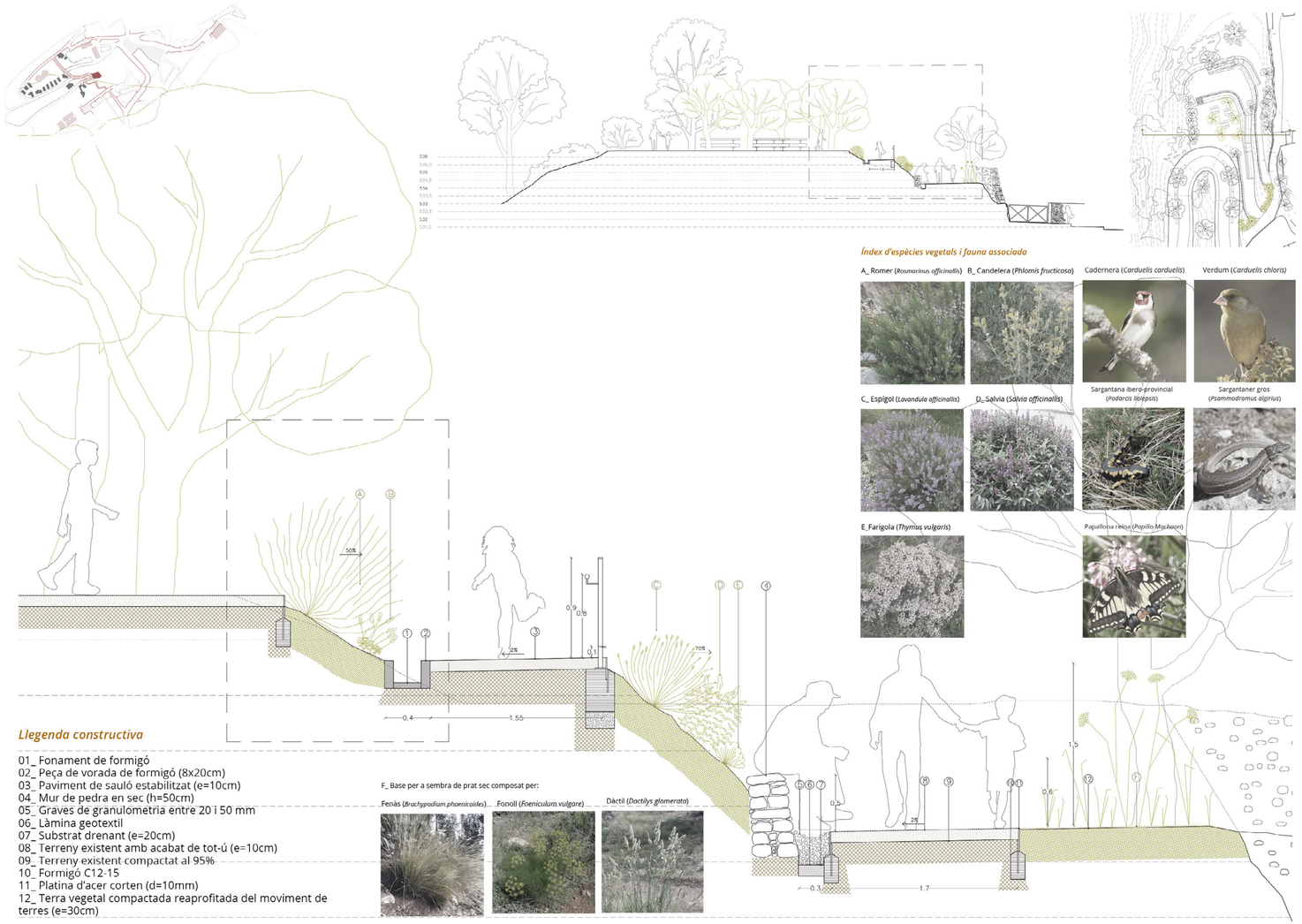

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Proposta
Detall constructiu.

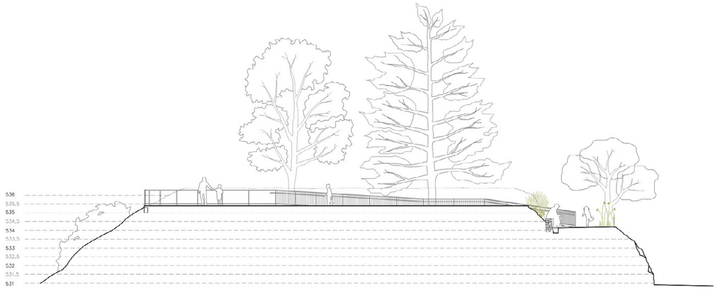

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Proposta
Detall constructiu.

Index d'espècies vegetals i fauna associada

Roure de fulla petita (*Quercus faginea*)

Mallerenga d'aigua (*Parus major*

Foto: Miguel Fotografia

Pi blanc (*Pinus halepensis)*

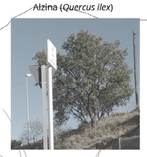

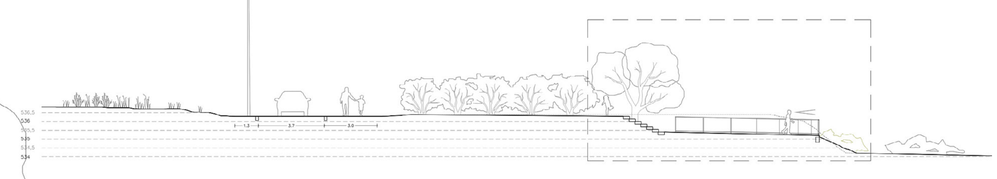
Xot (*Otus Scops*)

Foto: Gilberto Pereira

Alzina (*Quercus ilex*)

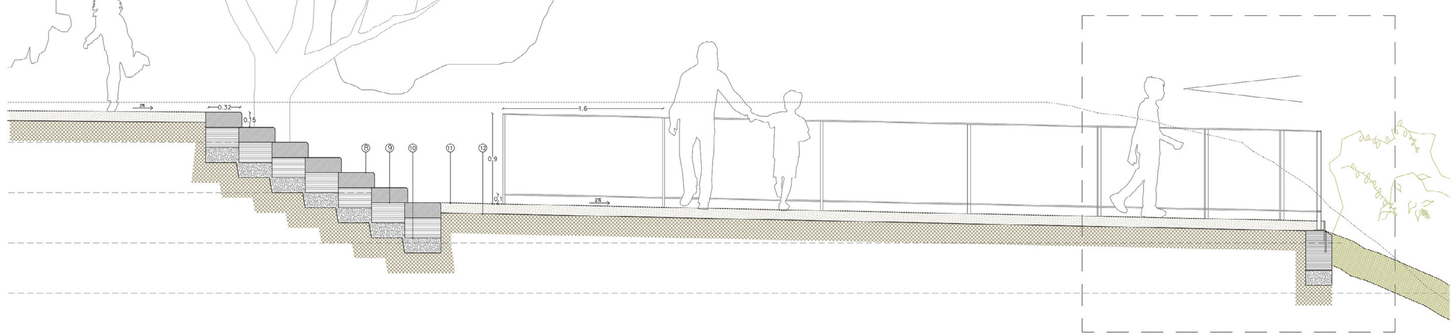

Garric (*Quercus coccifera*)

Mallerenga blava (*Cyanistes caeruleus*)

Terra Ludens : regeneració urbana del barri nou de Cardona a través del recorregut entre les escoles de primària i el poliesportiu municipal.

Celia Sepó Lluch

Proposta

Perspectiva del camí

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Habitatge. Millora de l'habitabilitat i l'accessibilitat.

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.
Marc Ponce / Marc Strunk

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona
Ruth Gow / Cristina Morata Longares

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.
Maria Mateu / Marta Sarroca

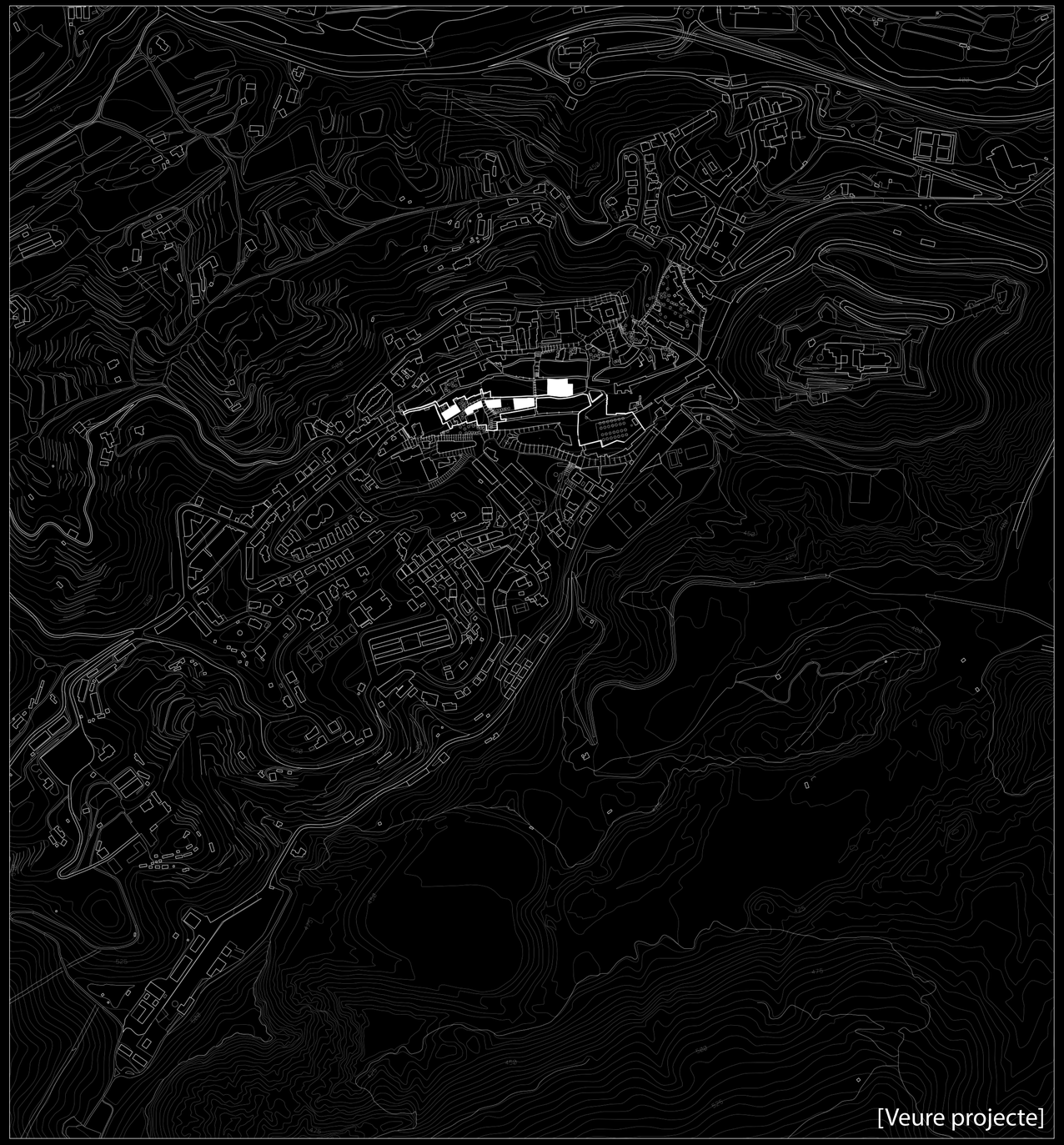
Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Habitatge. Millora de l'habitabilitat i l'accessibilitat.

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.
Marc Ponce / Marc Strunk

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona
Ruth Gow / Cristina Morata Longares

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.
Maria Mateu / Marta Sarroca

[Veure projecte]

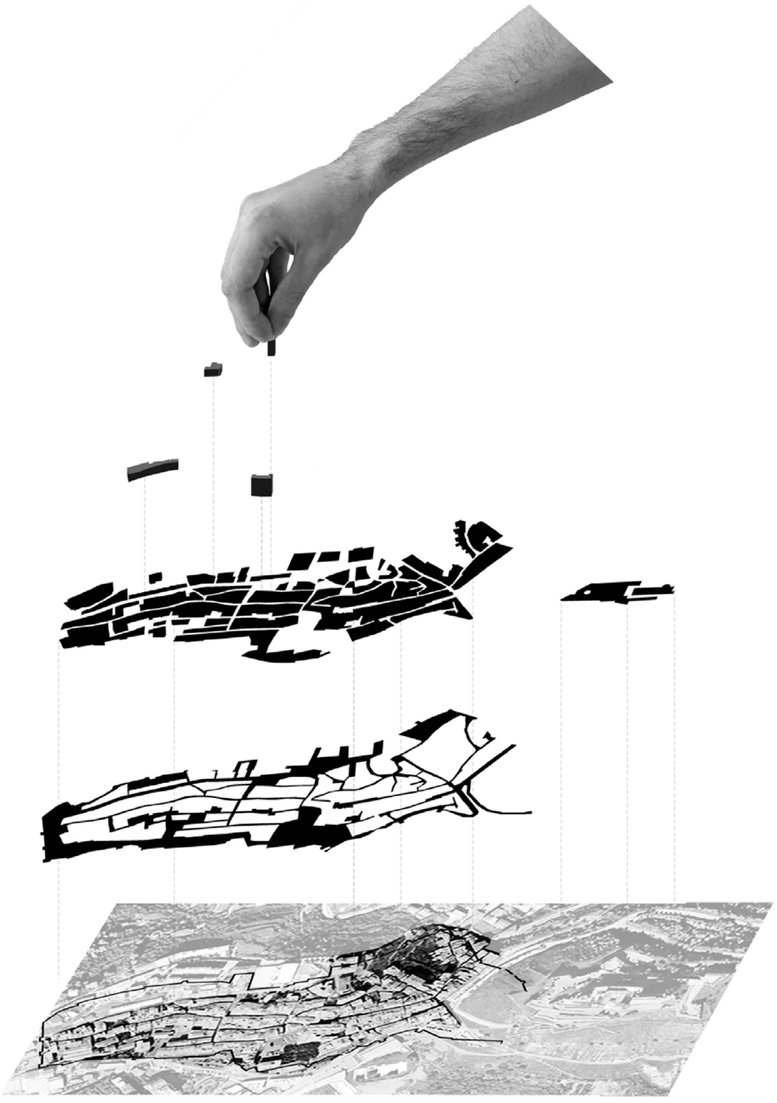
Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.
Marc Ponce / Marc Strunk

L'objectiu que proposa el projecte és limitar considerablement el creixement o l'engreix urbà de Cardona i prevaler les actuacions prioritàries en el sòl urbà consolidat, en aquest cas, el Casc Antic i el seu patrimoni edificat. Parlar de regeneració d'una àrea urbana o d'una entitat espacial significa retornar la vitalitat a aquest organisme que ha entrat en crisi o en decadència. El que volem doncs, és impulsar actuacions de regeneració urbana al nucli històric de Cardona que ajudin a construir un camí cap a nous models urbans més resilients, facilitant la transició a economies de baixa emissió de carbono i de baix consum de recursos. Així doncs, la manera escollida d'actuar sobre aquest parc edificat en mal estat és mitjançant el buidatge selectiu de parts obsoletes o infrautilitzades.

El buit s'estableix des d'una estratègia d'ocupació en la matèria, una estratègia fundacional: el buit com a estructura vacant. Gràcies a intervencions quirúrgiques sobre el teixit urbà es pretén potenciar experiències transpirables de plens i buits, incidir en el problema de la poca habitabilitat al casc antic i dotar de millores ambientals i socials.Declarar una Àrea de Rehabilitació Integral (ARI) ens serveix per a la introducció d'un mètode que després ens serà útil per a aplicar el model de gestió de la regeneració urbana que volem. Aquesta declaració té per objecte la millora i recuperació de conjunts urbans amb les seves activitats econòmiques i socials, millorant les condicions dels residents a través d'actuacions sobre els edificis, els espais lliures, les infraestructures, els serveis i els equipaments. Amb aquesta metodologia, el que es vol aconseguir és incentivar la iniciativa privada a partir de les actuacions públiques inicials, però també aconseguir subvencions de Fons Europeus que donin suport a aquest model.

Així doncs, una vegada establerta una zona ARI d'actuació i fet l'anàlisi pertinent, cal reestablir les estratègies especifiques de cada zona. En el cas del que nosaltres delimitem com a ARI 1, hi ha una important intervenció de connexió entre la plaça del Vall i la plaça de la Fira, actual i únic punt neuràlgic del centre històric. L'objectiu és crear dinamisme en l'entorn de la plaça del Vall i que és converteixi en una alternativa a la pl. de la Fira com a punt de relació dels vilatans. És per això que és pretén potenciar un eix catalitzador que uneixi aquests dos punts i els lligui i articuli a partir d'un conjunt d'equipaments i actuacions de buidatge que dotin al parc edificat de millores d'habitabilitat i accessibilitat així com la recuperació d'espais obsolets per a la creació de nou espai públic. itjançant estratègies d'acupuntura urbana, actuant en els punts d'oportunitat, es busca crear un efecte espora que activi un procés contagiós de rehabilitació que s'estengui per tota la zona. Dins l'encaix d'aquest marc projectual i encasellat dins un àmbit acadèmic de TFM, s'han desenvolupat dos actuacions principals, que ens serveixen com a exemplificacions del que és pot dur a terme a altres punts del Casc històric.

Concepte: Buidatge
Imatge del projecte.

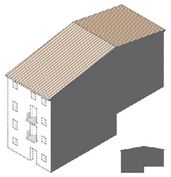
La primera actuació fa referència al buidatge al Carrer de les Flors, a on és fan una sèrie de buidatges post-façana d'una agrupació d'edificis que potencialment ho permeten, eixamplant el carrer en planta baixa i creant una galeria que actua com a nova pell per a un revaloritzat comportament bioclimàtic del conjunt d'edificis, a més de permetre una major accessibilitat i un nou tipus de convivència en comunitat. I l'altre actuació, es centra en la recuperació d'espai públic a partir del buidatge d'edificis ruïnosos, cotxeres infrautilitzades i espais lliures privats.

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.

Marc Ponce / Marc Strunk

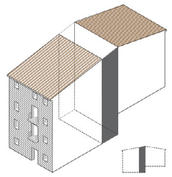
Estratègies d'intervenció

Diagrames.

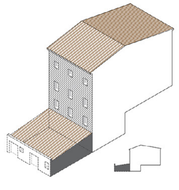
BUIDATGE TOTAL

Avantatges	Inconvenients
Cessió de superfície a l'espai públic	Renúncia de superfície per a habitatge
Permet la creació d'espais verds	Major requeriment tècnic
Millora l'habitabilitat dels veïns	Normativa molt restrictiva amb l'enderroc
Millora l'accessibilitat en certs punts	Expropiacions i compensacions

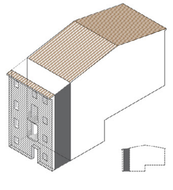
BUIDATGE INTERIOR

Avantatges	Inconvenients
Millora l'habitabilitat	Difícil accés per a maquinària d'endorroc
Millora de les instal·lacions	Renúncia de superfície per l'habitatge
Millora de l'accessibilitat en l'edifici	modificació de ...

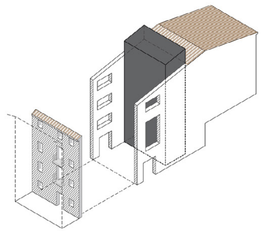
BUIDATGE PARCIAL

Avantatges	Inconvenients
Enderroc només d'una zona afectada o amb poc ús	Difícil accés per a maquinària d'endorroc
Cessió de superfici per a espai públic	Renúncia de superfície per l'habitatge
Creació d'espai verd - 'pocket gardens'	Expropiacions i compensacions
Actuació més econòmica	

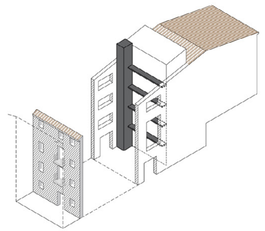

BUIDATGE POST-FAÇANA

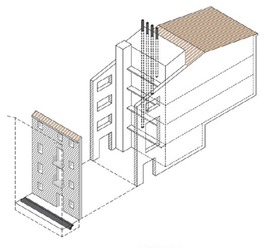
Avantatges	Inconvenients
Millora l'habitabilitat	Renúncia de superfície per l'habitatge
Millora de les instal·lacions	Major requeriment tècnic
Millora de l'accessibilitat en l'edifici	Compensacions
Creació d'espai public en PB	
Millora en l'atractiu dels locals en PB	
Millora comportament bioclimàtic	
Millora habitabilitat dels veins	

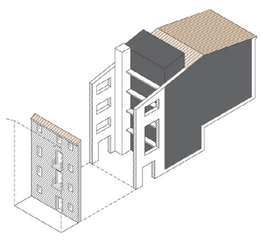
HABITABILITAT

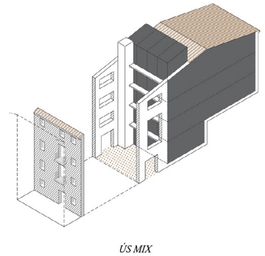
ACCESSIBILITAT

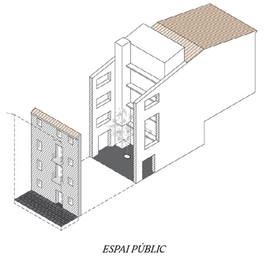
MILLORA INSTAL·LACIONS

COMFORT MAJOR EFICIÈNCIA ENERGETICA

ÚS MIX

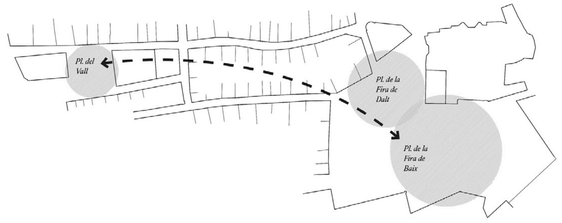

ESPAI PÚBLIC

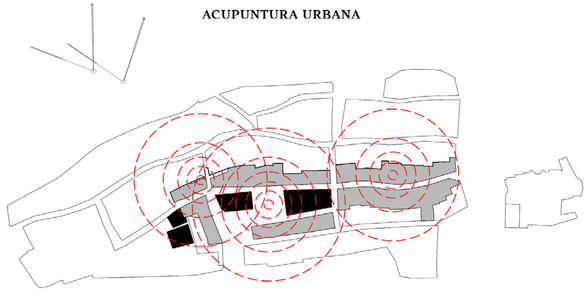
Estratègies urbanes

Diagrames.

CONNEXIÓ D'ESPAIS URBANS

ACUPUNTURA URBANA

Actuació espai públic Carrer de la Creu

Actuació entorn plaça del Vall

Actuació residencial Carrer de les Flors

EFECTE ESPÒRA

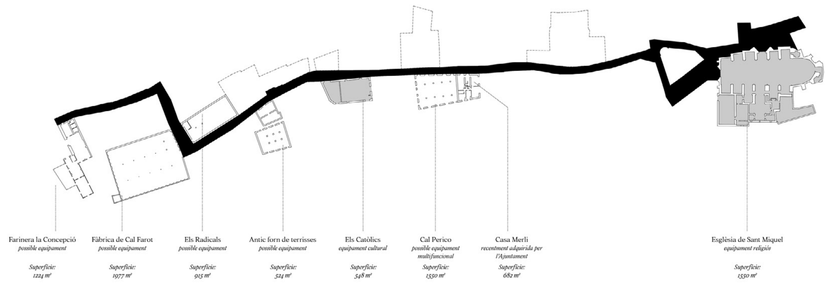

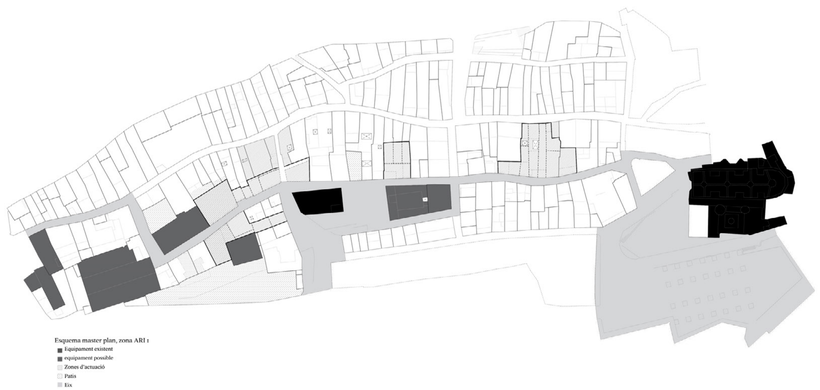
Activació d'un procés contagiós de rehabilitació

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.

Marc Ponce / Marc Strunk

Proposta espai públic.
Planta general.

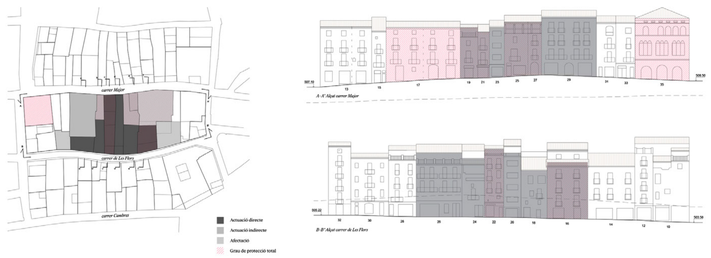
Estat actual i proposta espai públic.
Axonometria general

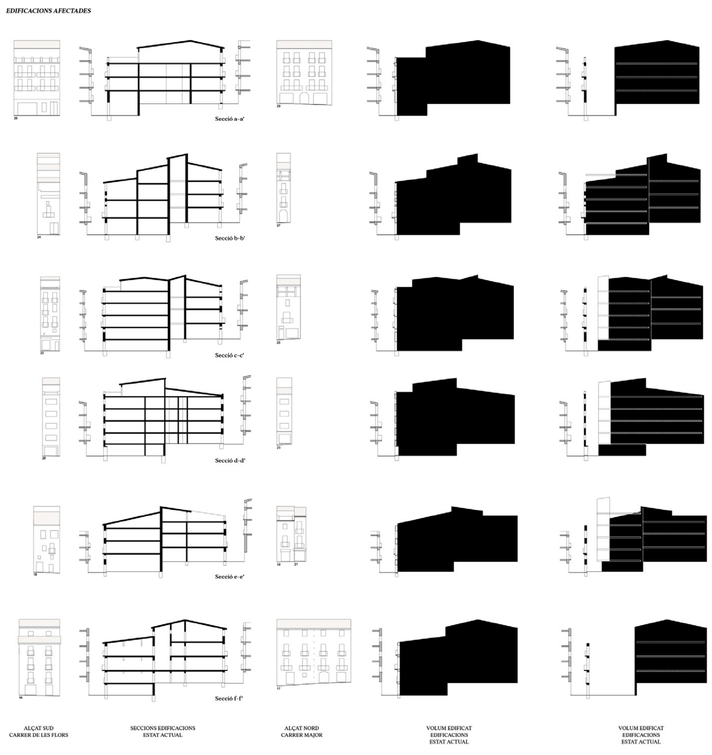
Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.

Marc Ponce / Marc Strunk

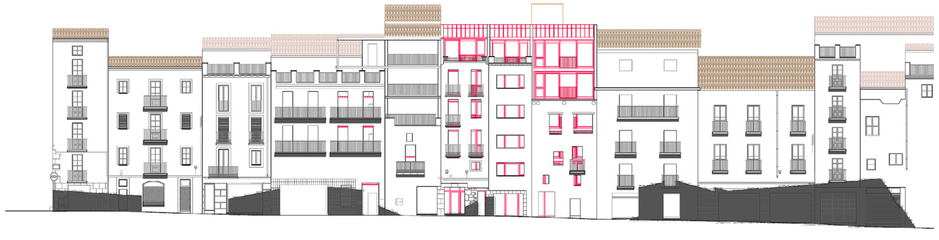
Estudi previ
Aixecament i encaix general.

Vista interior
Imatge del projecte.

Fotomontatge - galeria carrer de les Flors

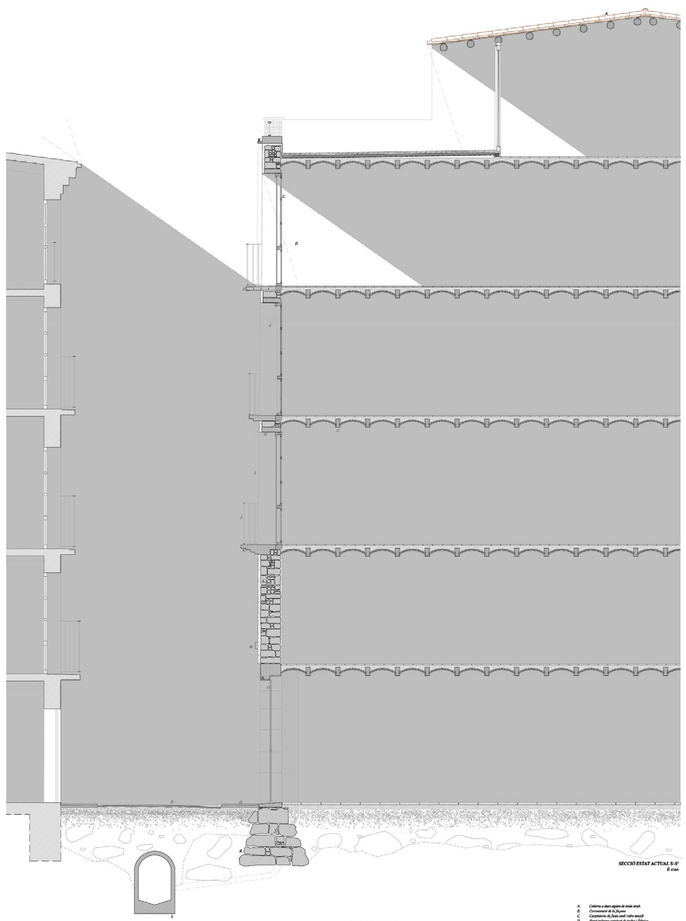

Secció transversal - detall habitatge

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.

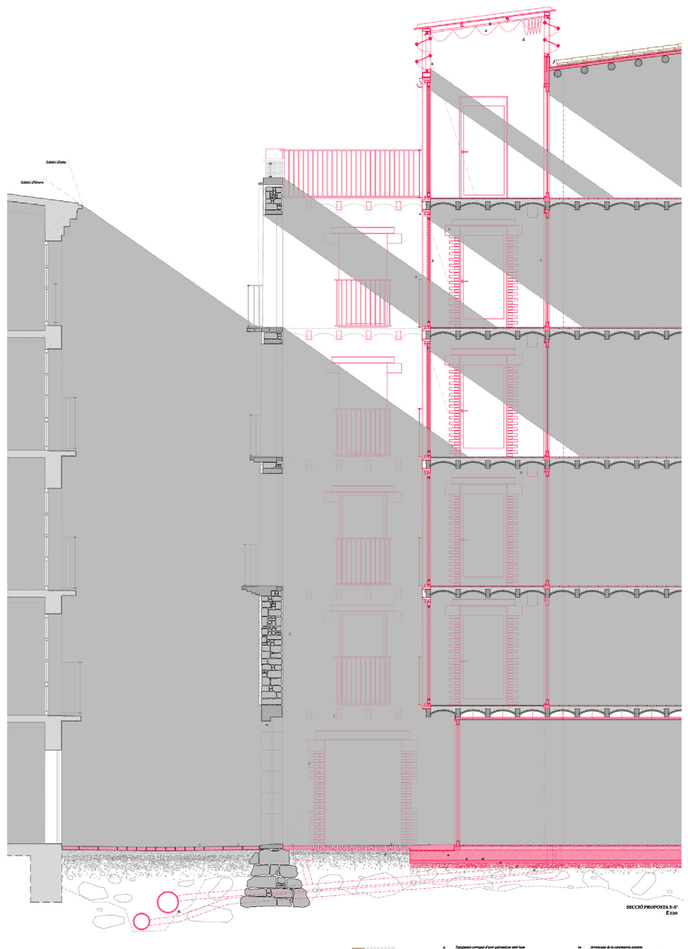
Marc Ponce / Marc Strunk

Existent i intervenció.
Plànols de detall.

SECCIÓ ESTAT ACTUAL S-S'
E:1:100

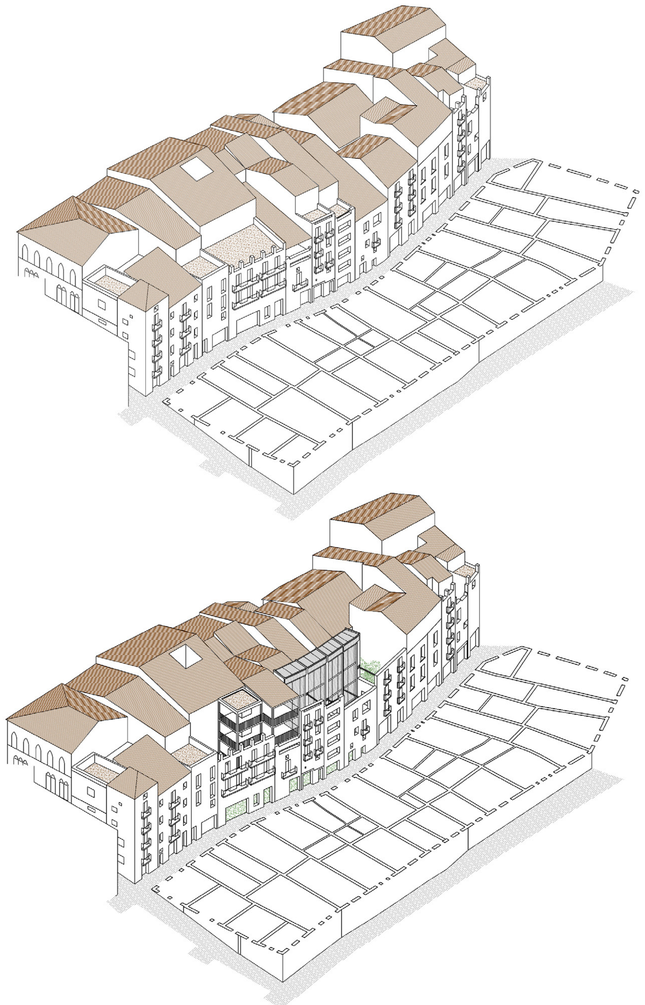
A. Cisterna o dues sigles de més pleb.
B. Paret mitgera de pedra i tàpia.
C. Cavallcera de fusta amb volta de rajol.
D. Paret mitgera compost de pedra i fàbrica de maó.
E. Pilar de pedra.
F. Pendent d'aigües.
G. Forjat de biguetes de fusta i revoltons ceràmics.
H. Biga de fusta de suport de forjat.
I. Element d'entrada de llum.
J. Tancaments de fusta amb vidre simple.
K. Reforç de fusta d'pilar i jàsseres.
L. Reforç de fusta d'pilar i jàsseres.
M. Bigueta de fusta.
N. Tancament de fusta amb vidre simple.
O. Cavallcera de fusta amb vidre simple.
P. Tancament de fusta amb vidre simple.
Q. Tancament de fusta amb vidre simple.
R. Tancament de fusta amb vidre simple.
S. Cobertes generals de l'edificació.

SECCIÓ PROPOSTA S-S'
E:1:100

A. Equipament sanitaris d'uns gabinetsos amb base de formigó armat i acabat de rajol hidràulic.
B. Fabric bonimal tractat de 4 cms.
C. Tancament de fusta amb vidre doble per un ambient de pacific mantinga d'amor optimitzat.
D. Lamella per amb tipologia de mantinga.
E. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
F. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
G. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
H. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
I. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
J. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
K. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
L. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
M. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
N. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
O. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
P. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
Q. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
R. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
S. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
T. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
U. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
V. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
W. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
X. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
Y. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
Z. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
AA. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
AB. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.
AC. Tancament de fusta amb vidre doble per dos ambient amb volta de bonimal de pedra.

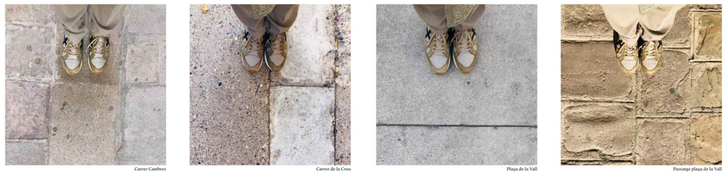
Existent i intervenció
Axonometria.

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.

Marc Ponce / Marc Strunk

Estudi previ
Aixecament i encaix general.

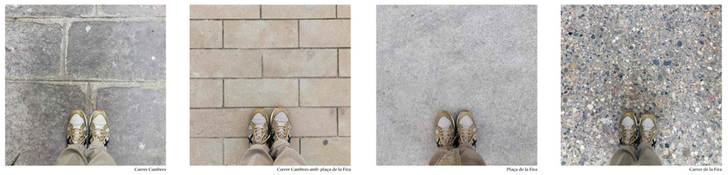

Carrer Cantbres

Carrer de la Creu

Plaça de la Vall

Passatge plaça de la Vall

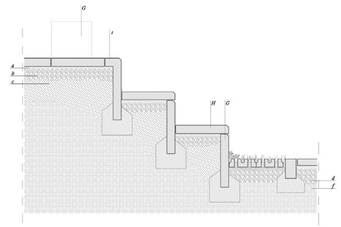

Carrer Cantbres

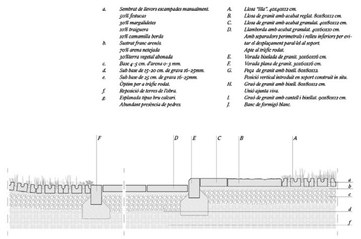
Carrer Cantbres amb plaça de la Fira

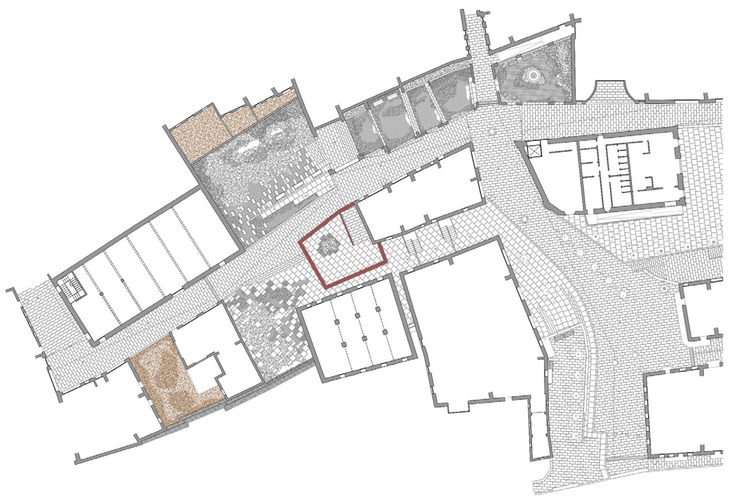
Plaça de la Fira

Carrer de la Fira

Proposta de pavimentació
Planta general i detalls.

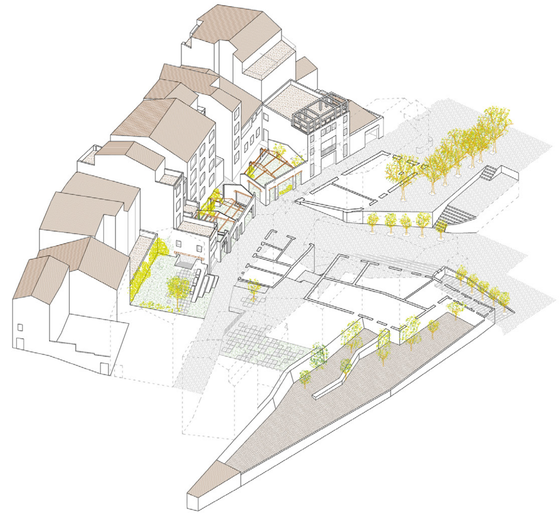

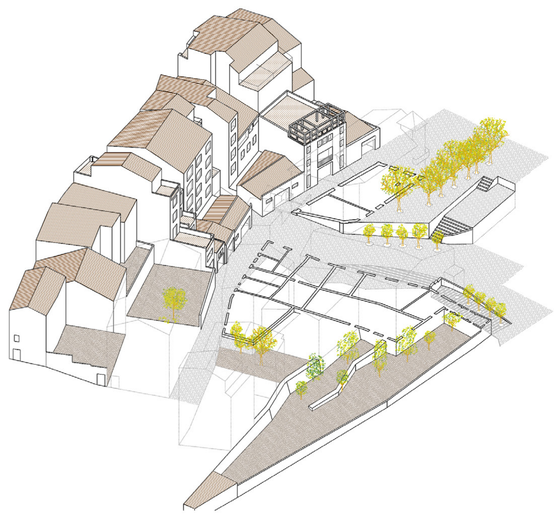

Existent i intervenció
Axonometria.

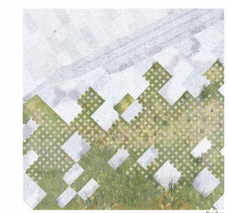

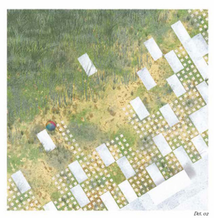
Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.

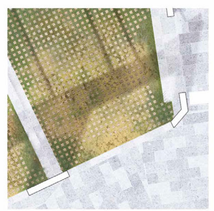
Marc Ponce / Marc Strunk

Proposta de vegetació
Planta general, detall i catalogació.

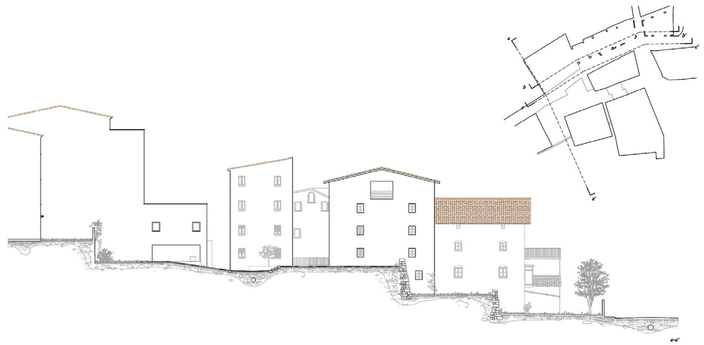

Detall 01

Det. 02

Det. 03

Topografía
Seccions generals.

Atmosfera
Seccións

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Habitatge. Millora de l'habitabilitat i l'accessibilitat.

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.
Marc Ponce / Marc Strunk

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona
Ruth Gow / Cristina Morata Longares

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.
Maria Mateu / Marta Sarroca

[Veure projecte]

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona

Ruth Gow / Cristina Morata Longares

El municipio de Cardona, y en concreto su núcleo urbano, ha sufrido una serie de transformaciones socioeconómicas y demográficas en las últimas décadas que han supuesto un proceso de despoblación de su centro histórico. Tras el cierre de la explotación de potasa del valle salino que había supuesto el afloramiento de la economía en la primera mitad del sXX, Cardona comenzó a experimentar un decrecimiento de la población al mismo tiempo que un envejecimiento de sus habitantes. Al mismo tiempo, las restricciones en la normativa de protección del casco histórico, declarado Bien de Interés Cultural, impedían a sus ocupantes realizar las rehabilitaciones y reformas necesarias para mejorar las condiciones de habitabilidad. El ayuntamiento, buscando una solución a estos problemas, propone la búsqueda de una estrategia de proyecto que revitalice el casco y resuelva este problema de emigración progresiva del núcleo urbano a la periferia.

Partiendo de este punto, se decide investigar estrategias de consolidación y decrecimiento que permitan ofrecer condiciones óptimas de habitabilidad y accesibilidad en aquellos inmuebles que tienen un valor constructivo y patrimonial, actualmente en uso de vivienda, aceptando una cifra de habitantes más estable frente a la idea de repoblación total del casco.

Las inversiones llevadas a cabo de forma individual por los vecinos del casco en la rehabilitación de sus fincas suponen un alto desembolso de dinero que podría verse reducido si se realizase un plan de actuación conjunta. Decidimos que la estrategia de intervención debe llevarse a cabo de forma colectiva, llegando a acuerdos necesarios para la cesión de espacios o propiedad a cambio de una mejora global en las viviendas.

El proyecto que proponemos tiene como escala estratégica el masterplan del casco histórico, y como escala de intervención, aquellas parcelas desocupadas y en estado de abandono cuyo vaciado suponga una gran mejora en la habitabilidad y accesibilidad de las parcelas colindantes.

Se lleva a cabo a través del derribo de los forjados, manteniendo la cubierta y la fachada, requisito impuesto por la normativa de protección patrimonial, y muros de traba y viguetas si es necesario para la estabilidad estructural. Tras esta primera fase de vaciado, que supondrá un incremento del asoleamiento y ventilación de las parcelas que vuelcan a este nuevo espacio, se procede a la apertura de huecos de ventanas y puertas a través de apeos en las nuevas fachadas, y de la protección de los muros de medianera,

Mirador en el núcleo de accesos
Imagen del proyecto.

medianera, antes interiores con un sistema de aislamiento térmico exterior que se remata con una capa de mortero. En este nuevo espacio semiprivado que supone un previo doméstico del espacio público al interior de la vivienda, se disponen una serie de núcleos de comunicación vertical que contengan ascensores para resolver el problema de accesibilidad de los habitantes a sus casas.

Creemos que estas intervenciones deberían llevarse a cabo de forma conjunta entre los vecinos de una misma manzana, ya que de esta forma estos nuevos núcleos podrían dar servicio a un mayor número de viviendas. Junto a ellos, los núcleos de escalera existentes que sirven a varios pisos se mantendrían por su funcionalidad, generando nuevas conexiones y nuevos accesos a la vivienda.

Para desarrollar este proyecto de intervención, hemos escogido una manzana que pensamos reúne las características más desfavorables que se dan en el casco antiguo: un alto número de inmuebles y locales desocupados, con gran desnivel entre las calles que la colindan y un asoleamiento casi nulo debido a la densidad del tejido construido. En esta manzana arquetipo hemos detectado cuatro parcelas susceptibles de vaciado donde disponemos cuatro núcleos que dan servicio a la mayor parte de viviendas, quedando testado la viabilidad del proyecto tanto constructiva como económicamente.

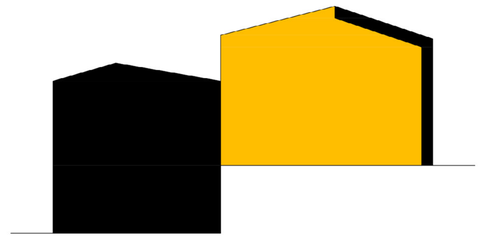
ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona

Ruth Gow / Cristina Morata Longares

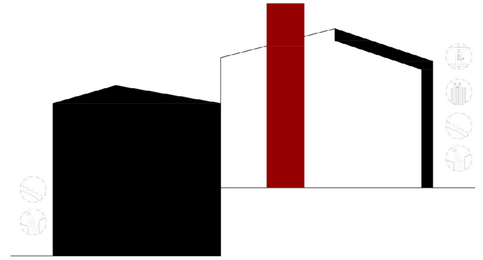
Propuesta
Planta contexto.

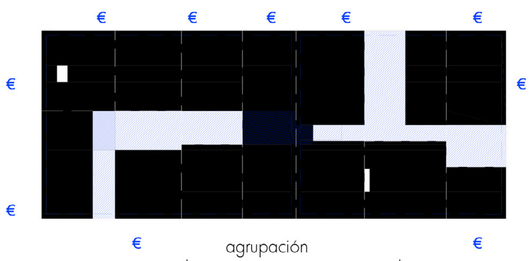
Propuesta
Diagramas.

vaciado
derribo de edificios en estado de abandono

transformación funcional
introducción de un nuevo núcleo equipado

agrupación
aminoración de costes, nuevos espacios colectivos

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona

Ruth Gow / Cristina Morata Longares

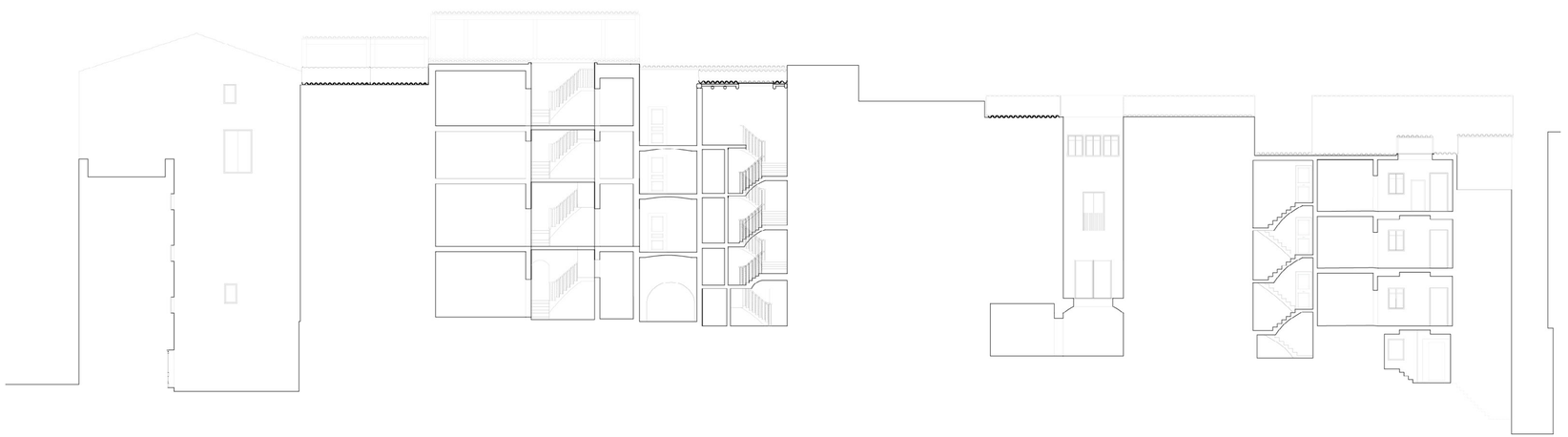
Propuesta.
Planta general.

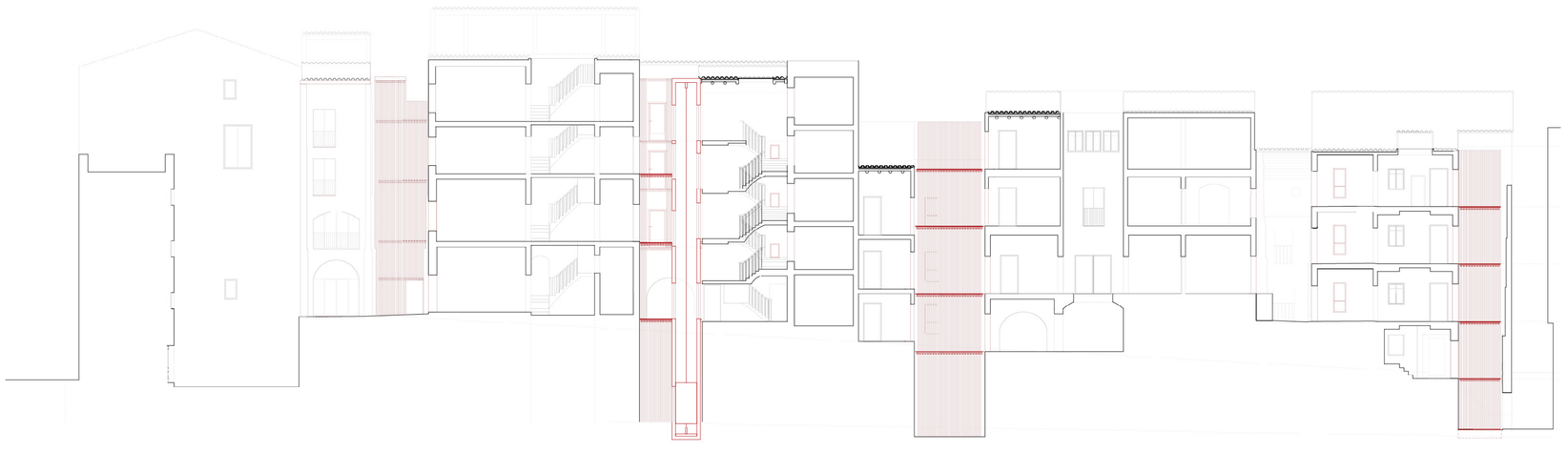

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona

Ruth Gow / Cristina Morata Longares

Secciones estratégicas
Secciones generales

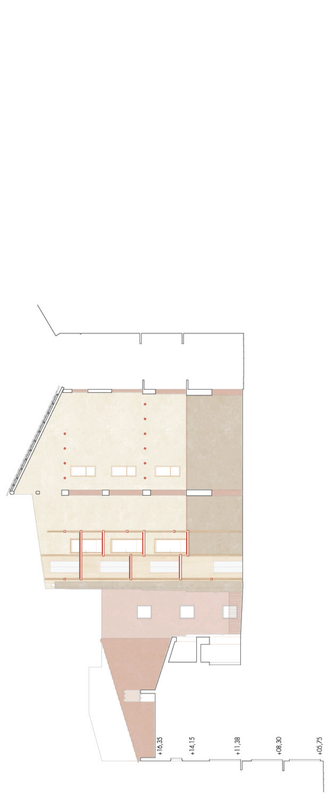

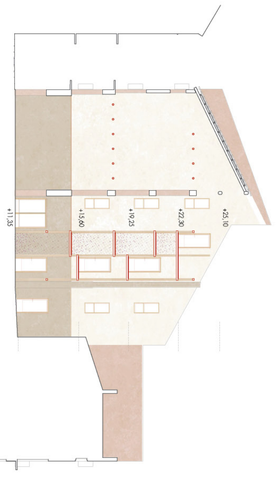
ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona

Ruth Gow / Cristina Morata Longares

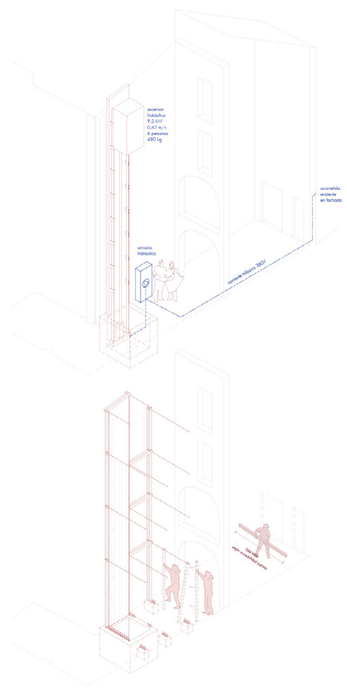
Atmosfera
Proyección en planta de los alzados interiores.

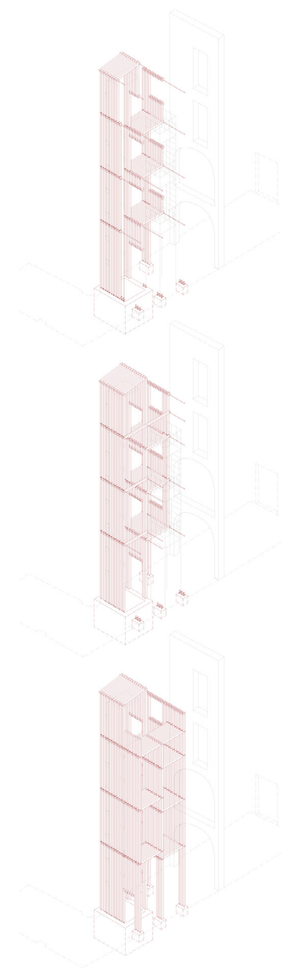

Funcionamiento núcleo de circilaciones.
Axonometria.

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona

Ruth Gow / Cristina Morata Longares

Materialidad
Imagen del proyecto.

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Habitatge. Millora de l'habitabilitat i l'accessibilitat.

Actio Vacuo. Regeneració de part del Casc històric de Cardona a través del buidatge.
Marc Ponce / Marc Strunk

ELS REPLANS. Decrecimiento estratégico para mejorar la habitabilidad y accesibilidad en el centro histórico de Cardona
Ruth Gow / Cristina Morata Longares

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.
Maria Mateu / Marta Sarroca

[Veure projecte]

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.
Maria Mateu / Marta Sarroca

Ens situem a Cardona, el poble amb el percentatge més elevat de població envellida del Bages. Després d' analitzar tots els edificis de gran superfície de Cardona, Cal Farot és el que té una situació demogràfica més adequada per tal de crear un projecte per viure per a població amb edat superior als 65 anys.

Cardona és un poble que es caracteritza pel seu desnivell entre carrers, i la mala connexió que hi ha entre ells. Cal Farot, és una nau tèxtil construïda l'any 1911, situada a una cota similar al centre del poble, i al costat dels centres culturals com ara la biblioteca i el casal de gent gran. Consta de dues plantes, una amb entrada al Carrer de la Creu, i l'altre amb entrada al Carrer Pau Casals. L'edifici va tenir el seu ús original fins que a partir de l'any 2011, després d'una rehabilitació se li va donar l'ús de garatge.

A mes a mes de les estratègies urbanes, per les seves característiques arquitectòniques té un gran potencial per tal d'incidir-hi amb aquest programa, ja què és un edifici de gran superfície a peu pla.

L'objectiu és un edifici que tingui un doble ús, un destinat a la gent del poble i amb caràcter més públic, i l'altre destinat a una cooperativa per a gent superior als 65 anys que sigui una alternativa a la Residència Sant Jaume que hi ha Cardona, i que la gent que hi visqui tingui com a objectiu principal viure en comunitat. Gràcies a l' ús públic de la part superior de l'edifici, es crearà una escali rampa que cobreix-hi el desnivell que hi ha entre els dos carrers que tenen entrada a l'edifici.

Totes les propostes constructives i de rehabilitació que es duran a terme seran per tal de valoritzar l'edifici i tornar-li l'ús patrimonial que li pertoca.

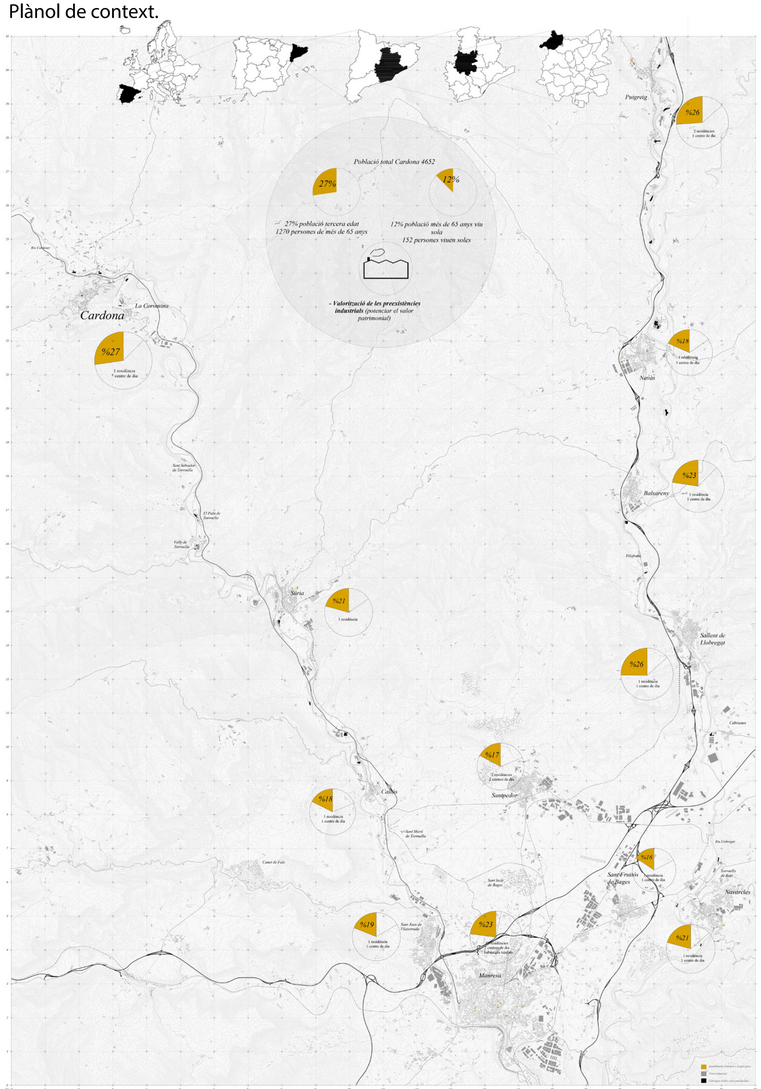
Vista interior
Imatge del projecte.

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.

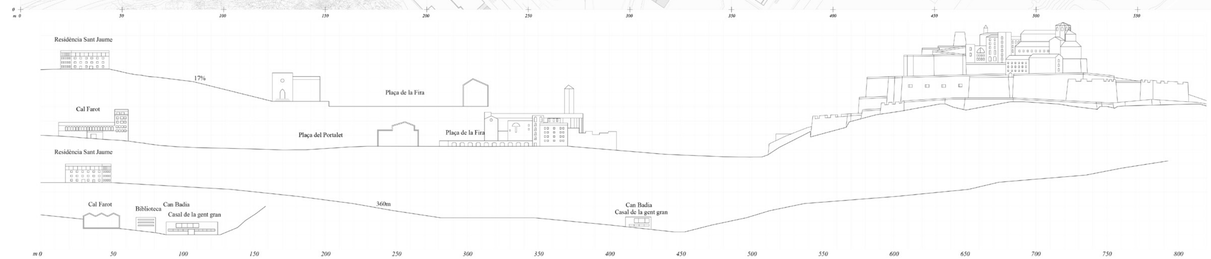
Maria Mateu / Marta Sarroca

Colònies industrials
Plànol de context.

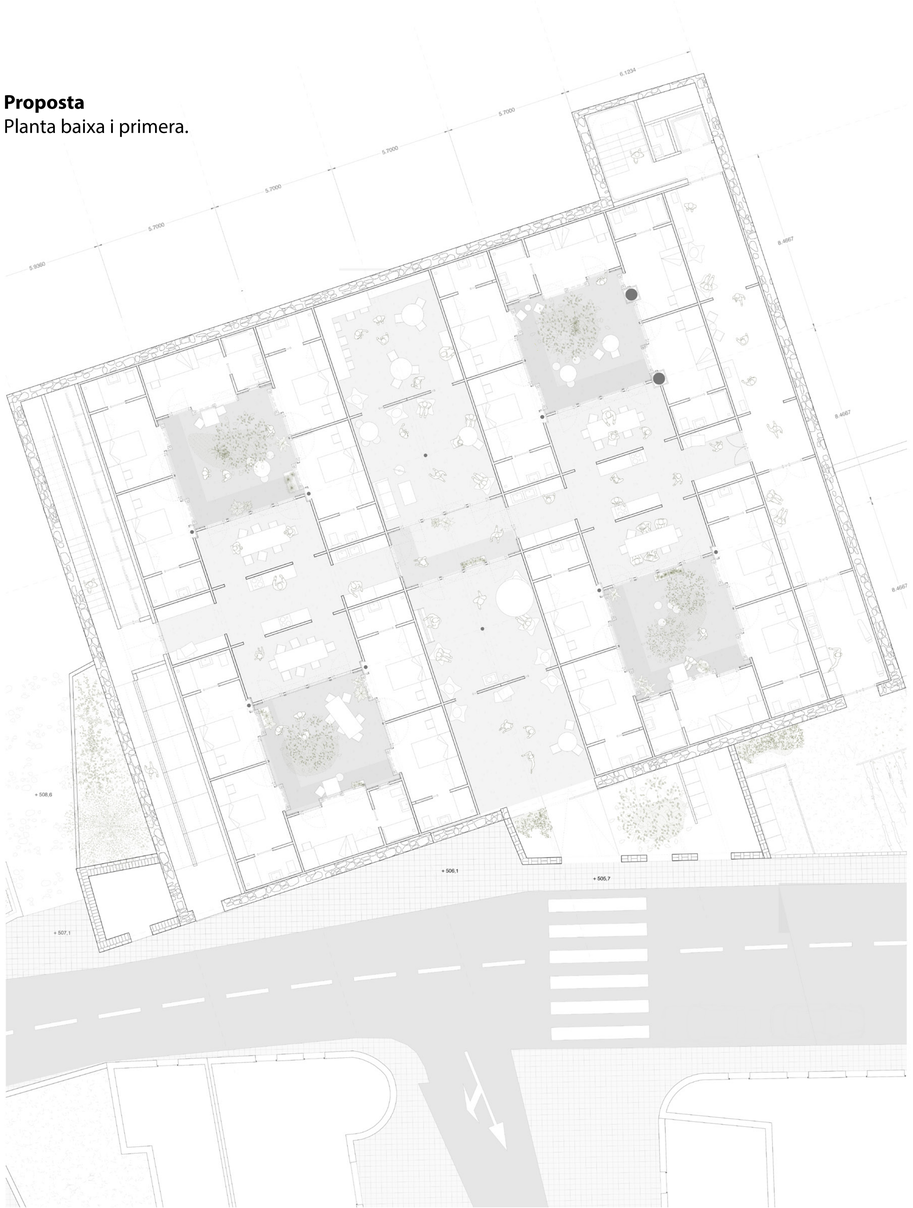
Cardona
Plànol de situació.

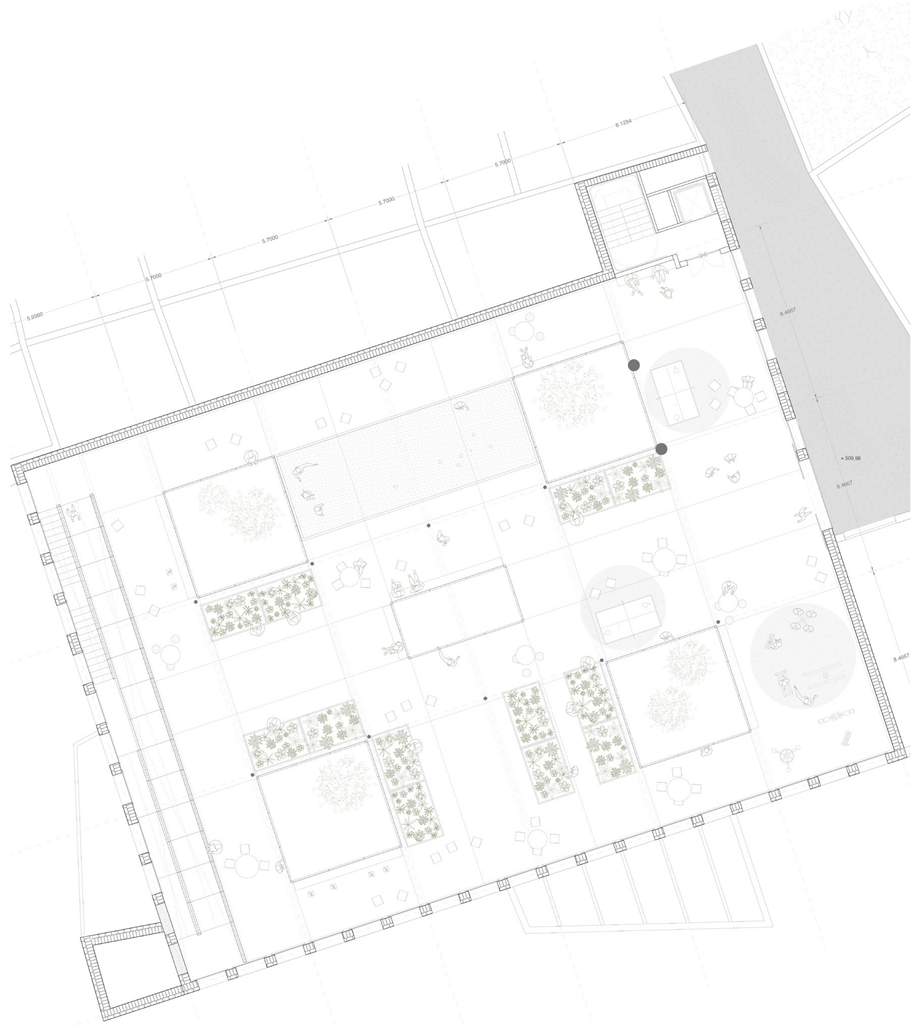

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.
Maria Mateu / Marta Sarroca

Proposta
Planta baixa i primera.

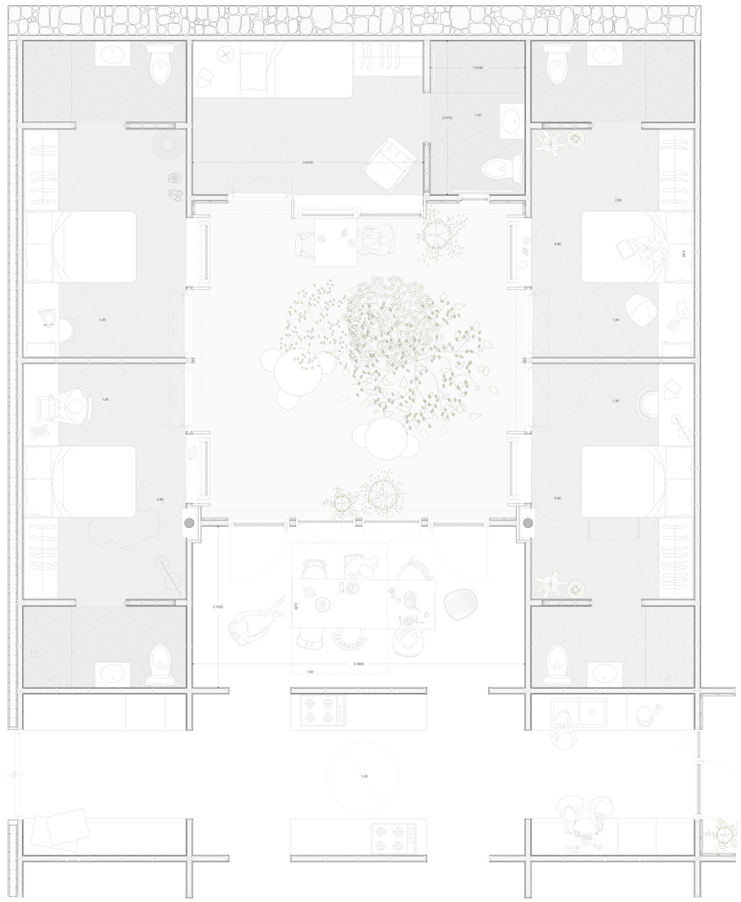

[Tornar a l'índex]

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.

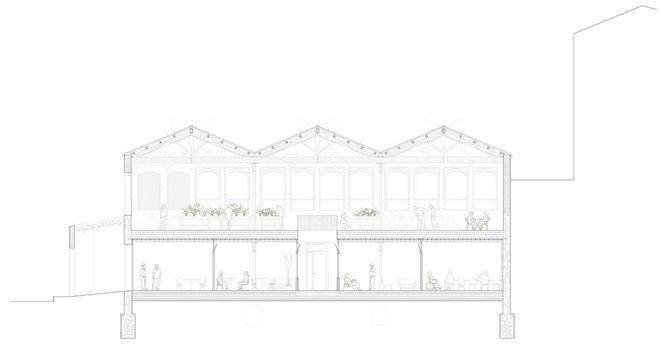
Maria Mateu / Marta Sarroca

Unitat funcional
Planta.

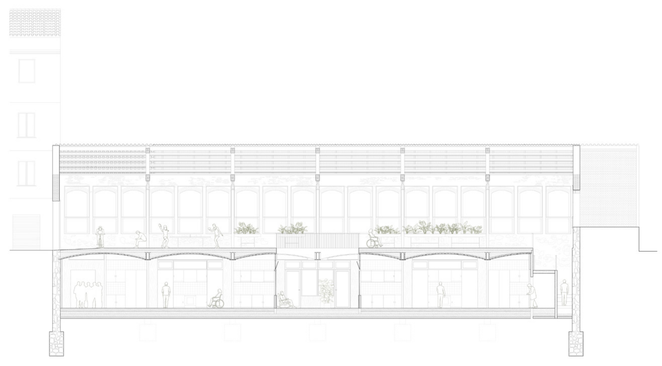

Proposta
Seccions generals.

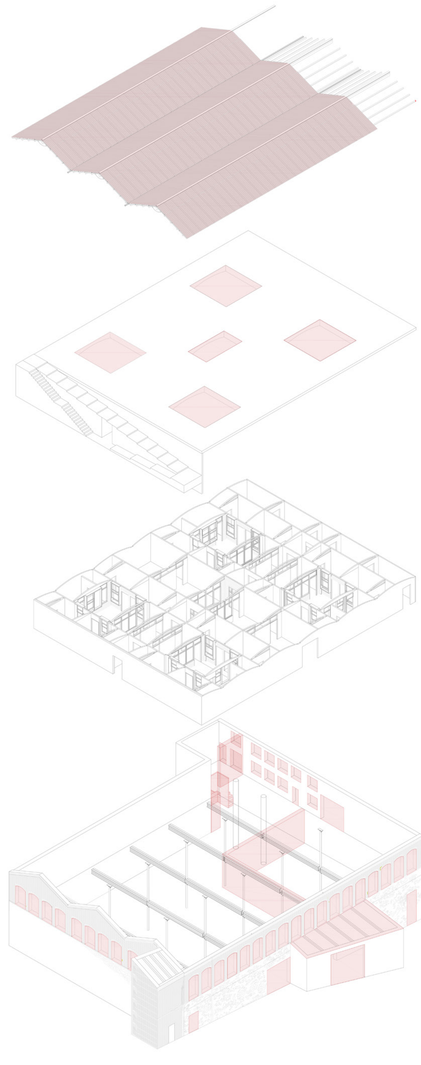

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.

Maria Mateu / Marta Sarroca

Sistema constructiu
Axonometria.

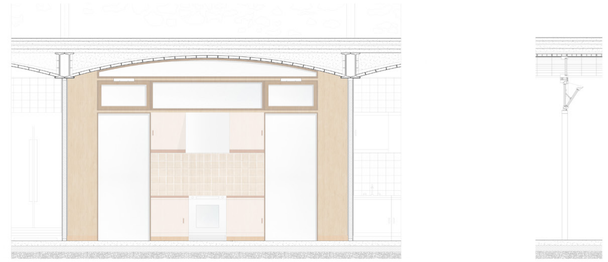

Sistema constructiu
Detalls.

Alçat 01

Detall 01

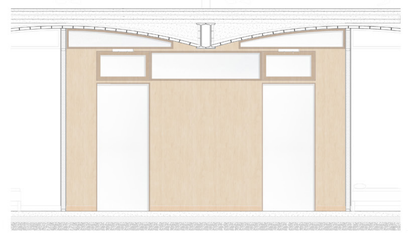

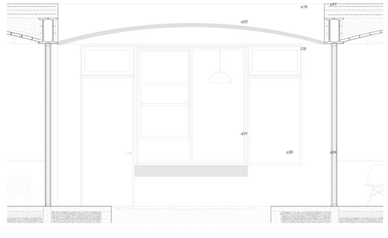
Alçat 02

Detall 02

Alçat 03

Detall 03

FICHA FIG

a23. Doble capa contrapsat bedoll BB/BB WBA WBP marca Gabarró 12mm

a28. Sistema teuger d'entramat de fusta amb montants i travessers de 45x45mm cada 60 cm aprox.

a22. GUTEX tremmoBox aïllament ergànic transpirable de fibra de fusta RD 30 / RD 36 kg/m3 (U)38-60 mm

a27. Tauler de fibres OSB 12mm

a29. Làmina impermeable transpirable tipus TYBECK

a25. Montants de rastrells de fusta autoclau tancruixidos 25x40mm

a24. Acabat exterior façana interior pell lomel les de fusta 20mm

a33. Porta de de vidre tipus ISCLETEC

a31. Finestra de fusta en vidre fix tipus ISCLETEC

a32. Carpintaria feta a mida per l'ojiv de la volta

a16. Element de pletina metàl·lica cos cara exterior peit

a17 Element de tirants metàl·lic/corda metàl·lica plegada soltats a l'arc de la volta del forjat i a element superior del sistema d'entramat de fusta per a tancaments d'extericyte

v9. Finestra de fusta batent tipus ISCLETEC

Cal Farot. La Cooperativa Sènior a l'antiga fàbrica tèxtil a Cardona.
Maria Mateu / Marta Sarroca

Vista interior
Imatge del projecte.

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Serveis i comerç. Millora de les condicions per a la implantació d'empreses i comerços.

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja
Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.
Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Serveis i comerç. Millora de les condicions per a la implantació d'empreses i comerços.

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja
Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.
Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

[Veure projecte]

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Cardona es un pueblo con un casco medieval declarado bien de interés cultural nacional, ubicado de forma estratégica en el centro del territorio catalán y con la gran oportunidad que representaron las minas de sal, en un entorno totalmente naturalizado y a tan sólo una hora de Barcelona. Con tan solo 4.800 habitantes y 66km2 de superficie, que sufrió una gran caída demográfica una vez finalizó la actividad de explotación de las minas de sal.

Con el fin de volver a reactivar Cardona, y sobre todo su casco antiguo, nosotros establecemos la premisa que hay que volver a llevar a gente, pero ¿cómo?. Con el proyecto de "Colonias del Siglo XXI" proponemos generar un vivero de empresas disgregado llevando nueva actividad al casco antiguo de Cardona, aprovechando que más de la mitad de los locales en planta baja se encuentran en desuso, y entendiendo que generar nuevos espacios de trabajo o dotacionales conllevará la llegada de una cantidad importante de nuevos habitantes al municipio.

Nuestra propuesta parte del estudio de los actuales comercios y lugares de trabajo que hay en Cardona, así como de grandes espacios de trabajo compartido. Todo esto lo atamos a la creciente demanda de trabajo digital y que permite a las nuevas generaciones trabajar desde cualquier lugar, siempre y cuando cuenten con la infraestructura necesaria (fibra óptica, cobertura, buenas comunicaciones, etc.). Ante la pérdida de calidad de vida en las grandes ciudades, se está viviendo un proceso de la re-ruralización del que Cardona debería formar parte.

Nuestro vivero de empresas disgregado, es una reagrupación de las plantas bajas de oportunidad que encontramos en el casco antiguo de Cardona, buscando recuperar arquitectónicamente la estructura de la parcela histórica medieval, con muchas más cualidades ambientales y espaciales que los locales que encontramos en la actualidad. Generamos una cooperativa mixta donde propietarios de locales en desuso, el colectivo que gestiona los espacios productivos, las salas de trabajo o espacios polivalentes y los diferentes usuarios -tanto trabajadores, como vecinos del pueblo- encuentran un espacio arquitectónico de calidad donde poder llevar a cabo diferentes actividades.

Las estrategias que seguimos para generar este espacio productivo, que funciona como un edificio de oficinas en horizontal, parten de entender la calle como eje vertebrador de todas estas sucesiones de espacios, siendo el sistema de lugares de trabajo una prolongación del espacio público, que reactiva la vida de la calle y su carácter desde la permeabilidad y la reactivación de las plantas bajas.

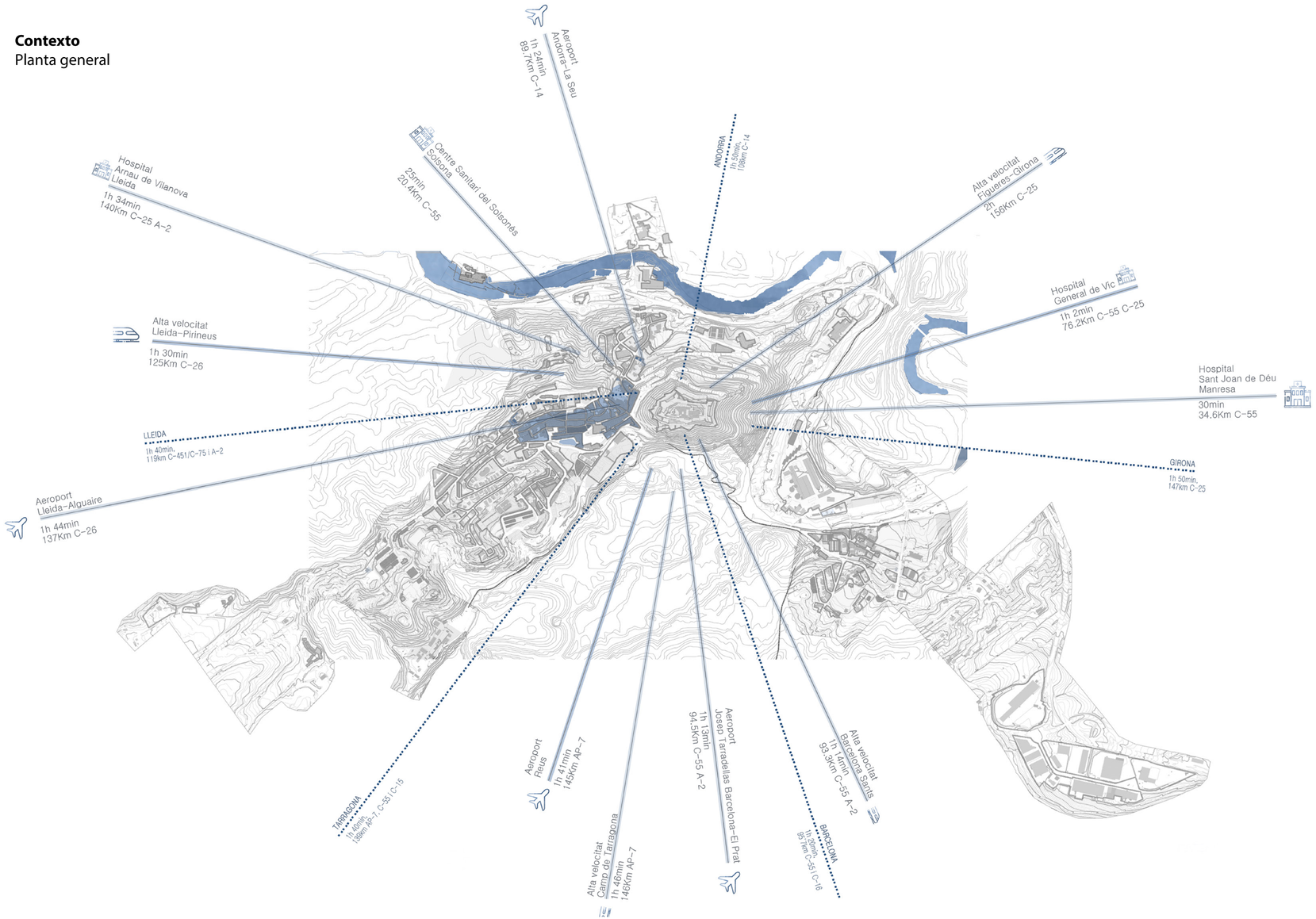
Para conseguir que estos espacios estén dotados de una gran calidad arquitectónica, necesitamos proporcionar de habitabilidad el espacio, intentando reducir al máximo la profundidad de fachada. Por un lado, sustituimos la solución histórica de fachada -que todo lo resuelve con su espesor-, por una serie de capas específicas que funcionan como filtros entre los diferentes tipos de espacios generados, proporcionando una gran variedad de espacios interiores y exteriores, con calidades muy diversas según las necesidades de los usuarios. Por otro lado, recuperamos los patios de escaleras como lugares de entrada de luz y ventilación, convirtiéndolos en espacio de intercambio entre trabajadores y vecinos, conformados por materiales ligeros -casi como andamios prefabricadas- que se apoyan muy sutilmente sobre la estructura existente.

El espacio interior se estructura, diferenciando hasta seis tipos de espacios distintos, dependiendo de su relación con la calle o los patios interiores recuperados. Todos estos espacios funcionan como un sistema conjunto, que crece, decrece y adaptándose a las diferentes necesidades que va teniendo. La idea del proyecto es sentar unas bases estratégicas de actuación en Cardona o en todos aquellos cascos antiguos que han ido sufriendo la despoblación en los últimos años. Esto podría ser una oportunidad como estrategia global y replicable, de llevar actividad a estos lugares, pero siempre partiendo de entender su patrimonio, dándoles una nueva oportunidad partiendo de su conocimiento y no haciendo tábula rasa.

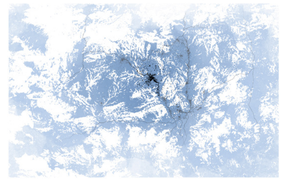
Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

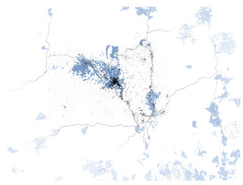
Contexto
Planta general

Contexto
Escala territorial, comarcal, autonómica y nacional.

XARXA 4G

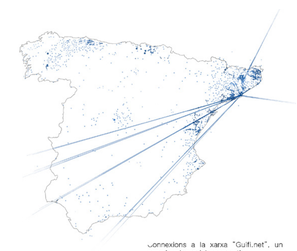

XARXA 4G+

Cardona queda situada en un entorn natural però no allitat. Gaudeix d'una forta comunicació física i digital amb el seu entorn.

Punts en funcionament
Punts previstos

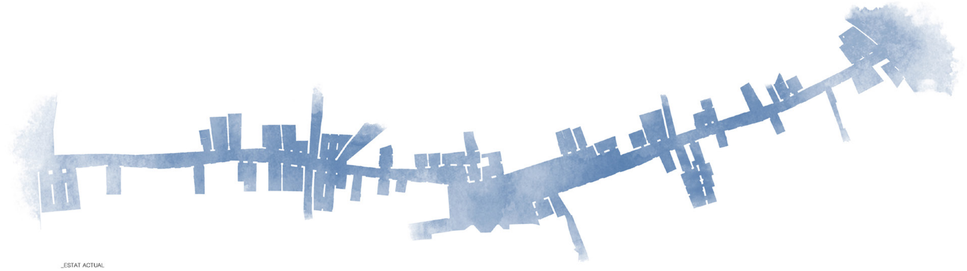

Connexions a la xarxa "Guifi.net", un servei amb model cooperatiu.

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja
Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Intenciones propuesta.
Diagrama.

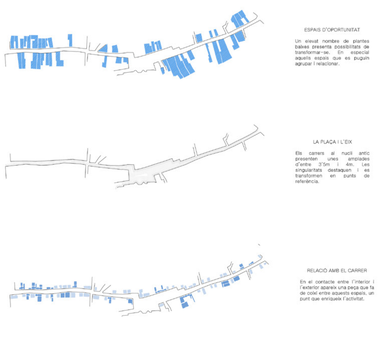

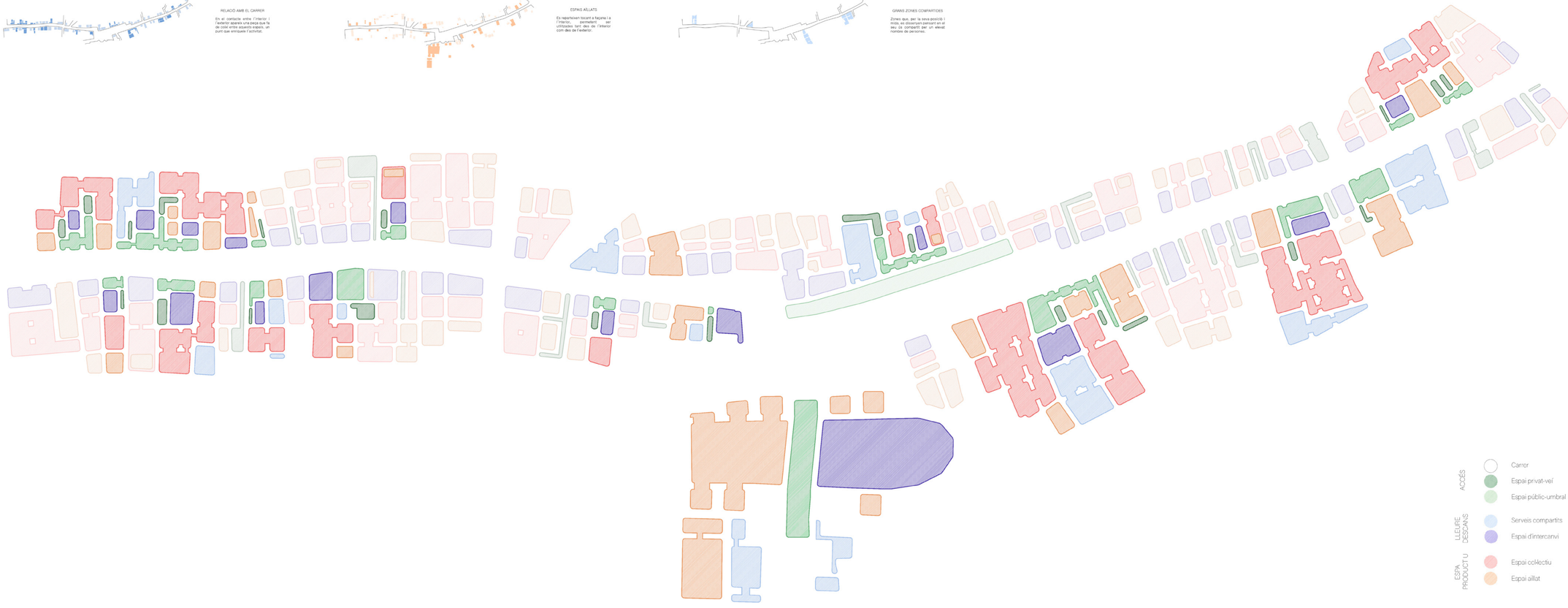

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Estudio previo
Esquema general.

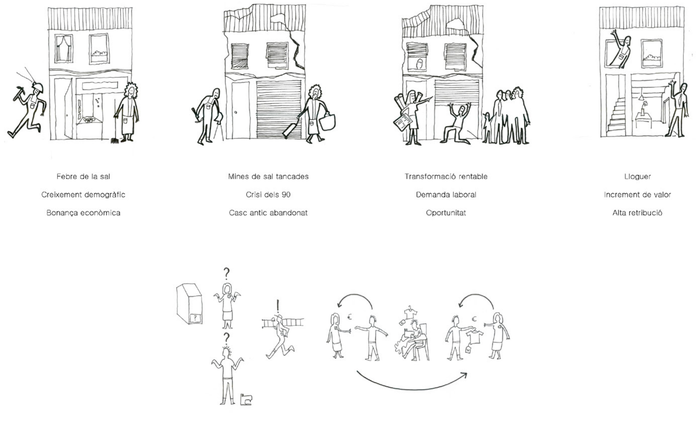

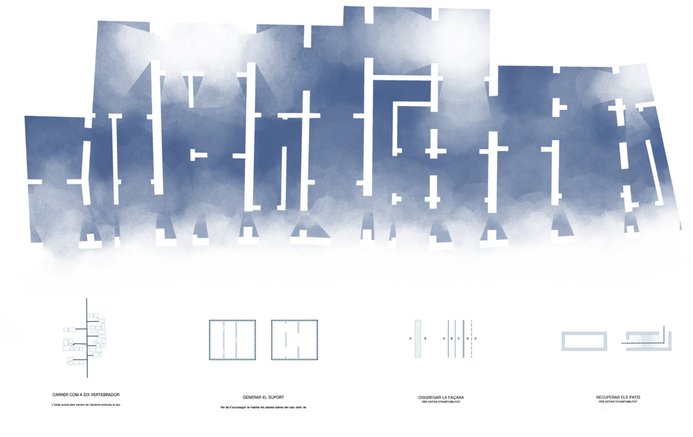

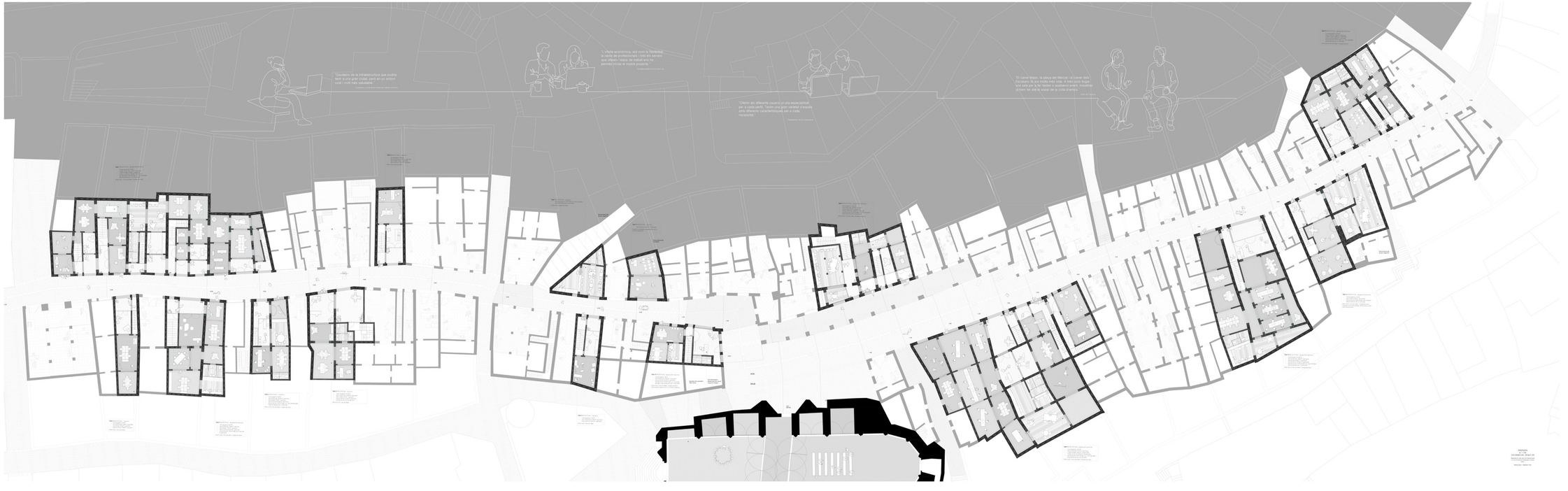
Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Propuesta
Planta general y diagramas.

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Atmósfera y funcionalidad
Sección fugada y diagrama

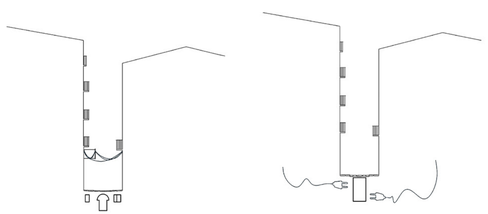
CARRER COM A EIX VERTEBRADOR

L'estat actual dels carrers de Cardona endarrereix el seu valor històric. El carrer no és també ni funcional fent impossible cap transformació al caos: arribi sense la seva intervenció prèvia.

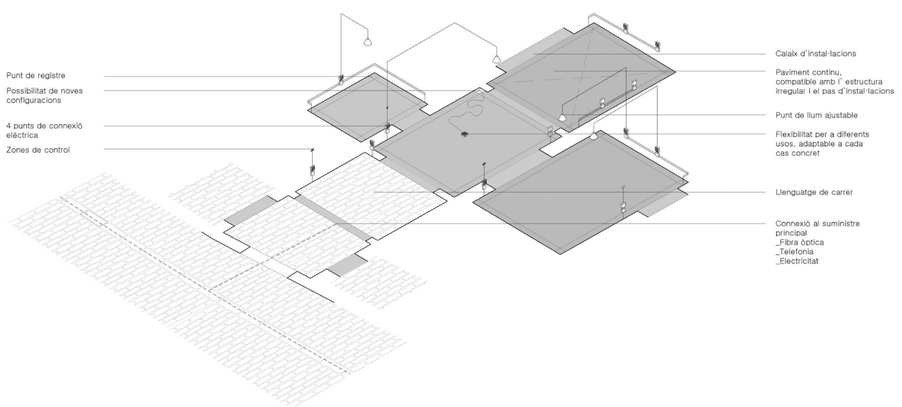
Utilitzant el carrer com a eix vertebrador del nostre sistema l'estabilim com el punt inicial de tota la transformació, una via realment funcional de la qual es nodririen de forma endregada les edificacions que l'envolten.

L'eix ha de poder originar qualsevol activitat en planta baixa, es un punt si que connectar-se.

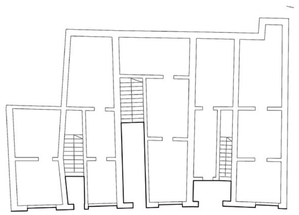
[Tornar a l'índex]

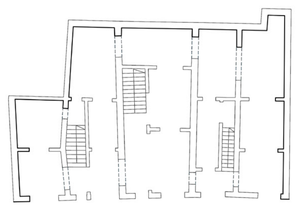
Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

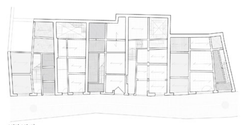
Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Propuesta
Vista i planos de la intervención.

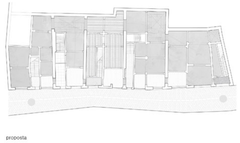

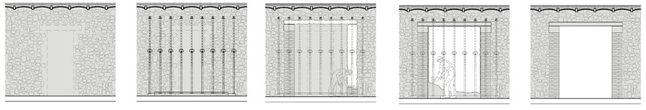

estat actual

proposta

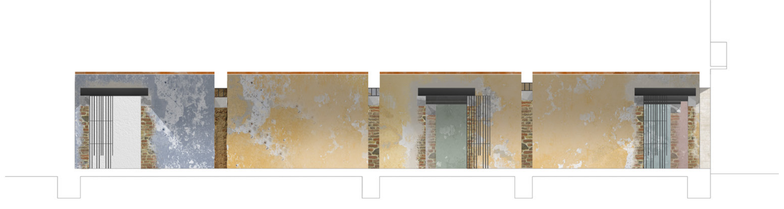

GENERAR EL SUPORT

Per tal d'aconseguir re-habilitar les plantes baixes del casc antic de Cardona, dotant-les de nova privacitat, busquem que aquests espais a cota de carrer participin molt més de l'espai públic.

Passem d'un sistema de cel·les separades a una matriu que vertebra l'estesi en ambdós sentits. Per definir-la com un espai de confinchat mantenim un segell d'obertures en el sistema murari existent, tenint en compte les tres tipologies de murs que trobem:

- Murs perimetrals de parcel·la
- Murs interiors estructurals amb obertures posteriorment tapiades per subdividir pensar-les.
- ¿I nuevos divisorio interno.

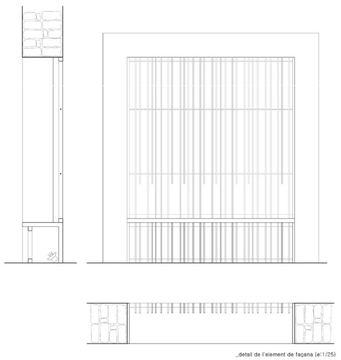

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Propuesta
Vista i planos de la intervención.

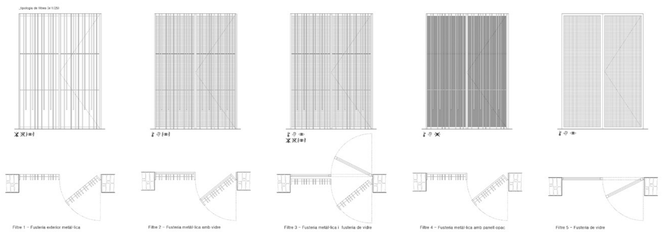

_detall de l'element de façana (e:1/25)

ESTAT ACTUAL PROPOSTA

Fitxa 1 – Fusteria exterior metàl·lica

Fitxa 2 – Fusteria metàl·lica amb vidre

Fitxa 3 – Fusteria metàl·lica i fusteria de vidre

Fitxa 4 – Fusteria metàl·lica amb panell opac

Fitxa 5 – Fusteria de vidre

DISGREGAR LA FAÇANA
PER LOCALITZAR L'HABITABILITAT

L'estat actual dels carrers de Cardona embruta el seu valor patrimonial. La solució de façana que trobem és la solució constructiva històrica on el grau resol tots els comportaments de la façana: cpartició, aïllament, impermeabilització, seguretat, privacitat, etc...

Amb els nous sistemes constructius aconseguim substituir el grau del tancament per una successió de capes especítiques. Aquestes resolen cada comportament i funcionen com a filtres que generen una sèrie d'espais intermedis i de relació entre ells i el propi espai exterior.

Fugint de la simple alineació a façana generem espais de diferents qualitats ambientals, que es vinculen de diferents maneres amb el carrer i l'espai públic.

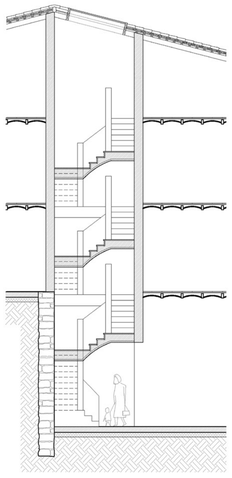

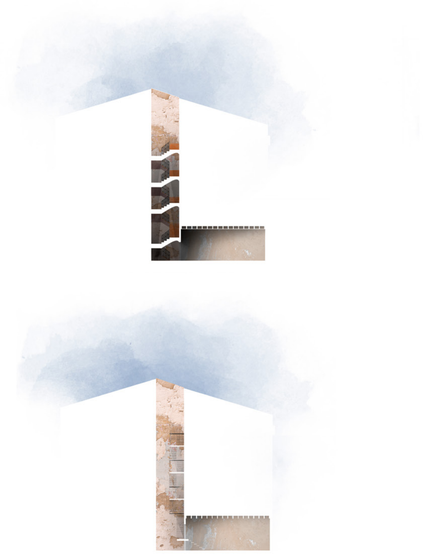
Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja

Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Propuesta
Vista i planos de la intervención.

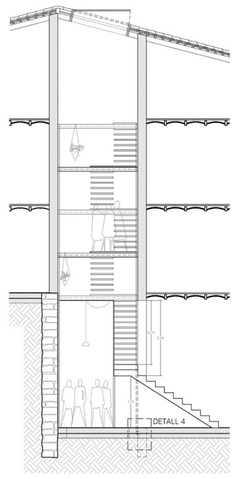

RECUPERAR ELS PATIS
PER DONAR DIVERSITAT

Degut a la profunditat i l'ampla dels locals actuals en planta baixa aquests no disposen de les característiques òptimes de confort necessàries per ser espais productius de qualsevol tipus.

Dilluir el límit entre interior i exterior, i fer fora en els dos extrems de la parcel·la: en el seu contacte amb el carrer i a la part inferior en contacte amb els patis on es troben les escales. Així aconseguim les característiques òptimes que garanteixen l'habitabilitat per poder treballar:

- Relació entre l'interior i l'exterior
- Ventilació creuada
- Il·luminació natural

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Serveis i comerç. Millora de les condicions per a la implantació d'empreses i comerços.

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja
Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.
Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

[Veure projecte]

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

El proyecto se realiza en uno de los edificios con más historia y presencia en el núcleo histórico de Cardona. A lo largo de sus más de 150 años de vida, ha sido siempre un reflejo de motor económico de cada época. Se construyó como un taller en planta baja con viviendas en las plantas superiores, una especie de micro-colonia textil. Después ha continuado con diferentes usos industriales en planta baja y con diferentes rehabilitaciones sin respetar el contexto tipológico del edificio. Previo a su actual abandono, sirvió como hostal en planta primera y restaurante en planta baja.

El uso hotelero del edificio surge como consecuencia del análisis previo y de las estrategias que está implantando el ayuntamiento de Cardona en relación al turismo, como única vía de desarrollo de un núcleo cada día menos poblado. Este turismo planteado se entiende como una mejora urbana y por ello, existe un plan de conservación patrimonial para rehabilitar los edificios con un alto valor arquitectónico. En el se incluye a Cal Perico con una protección total, y en este caso la puesta en marcha del edificio con una actividad hostelera en planta baja puede reactivar su entorno más cercano, la Plaça del Vall.

La propuesta de rehabilitación del edificio se parte de dos planteamientos, en primer lugar intervenir en el edificio poniendo en valor los elementos estructurales principales que le confieren carácter al edificio y en segundo lugar desarrollar una estrategia para incorporar los servicios y condicionamiento necesarios para el uso que concluyan el objetivo de volverlo a hacer habitable, mas allá del uso concreto que se le pueda dar.

En la planta baja se dispone un espacio diáfano con el carácter más social del hotel donde se dan los servicios compartidos como hall, restaurante y bar alternando con zonas de estar. La planta primera cuenta con espacios de administración del hotel, instalaciones y 5 habitaciones más reducidas. La conexión con la planta baja a traves del hueco del forjado le concede un carácter menos formal. Las plantas superiores (2,3 y 4) cuentan con 5 habitaciones en el caso de las primeras y 6 en el caso de la cuarta. En total hacen una suma de 21 habitaciones dobles. Por último se plantea un espacio al aire libre en cubierta como espacio complementario para eventos sociales en época de verano.

Por sus características, se considera un hotel de 3 estrellas con una ocupación de 42 huéspedes. El barrestaurante de planta baja tendrá una capacidad de 100 personas. Y para el funcionamiento correcto del hotel se considera un mínimo 5 empleados.

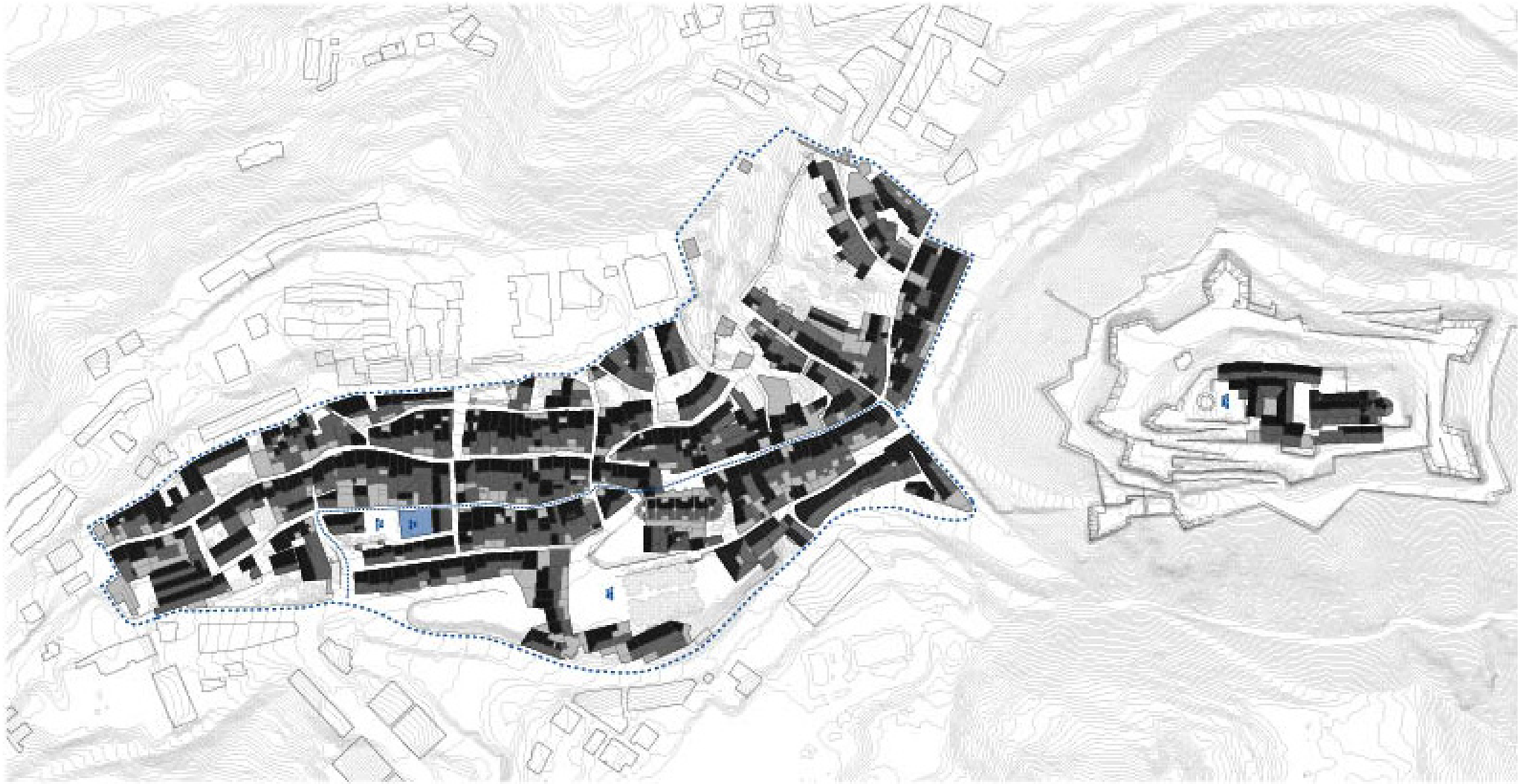
Vista interior.
Imagen del proyecto.

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

Situación
Plano situación.

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

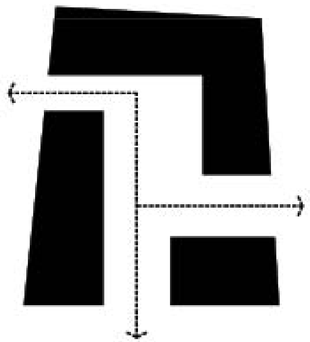
Contexto urbano
Plano general.

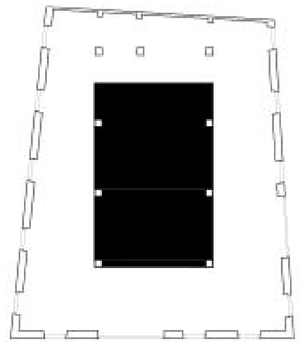

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

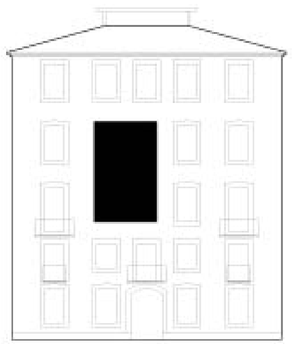
Estrategia de intervención
Diagramas y axonometria.

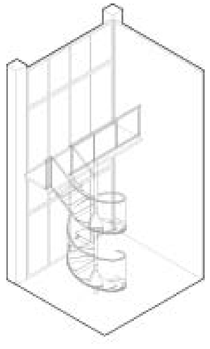
PERMEABILIDAD

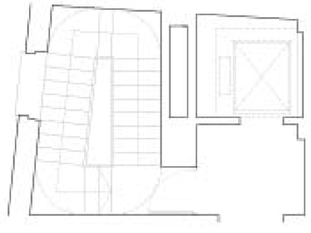
PLAZA CENTRAL

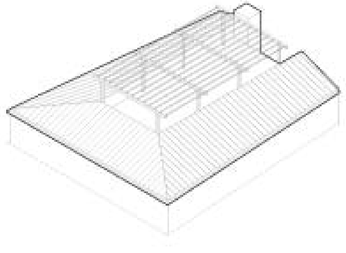
APERTURAS EN FACHADAS

PATIOS

NÚCLEO DE COMUNICACIONES

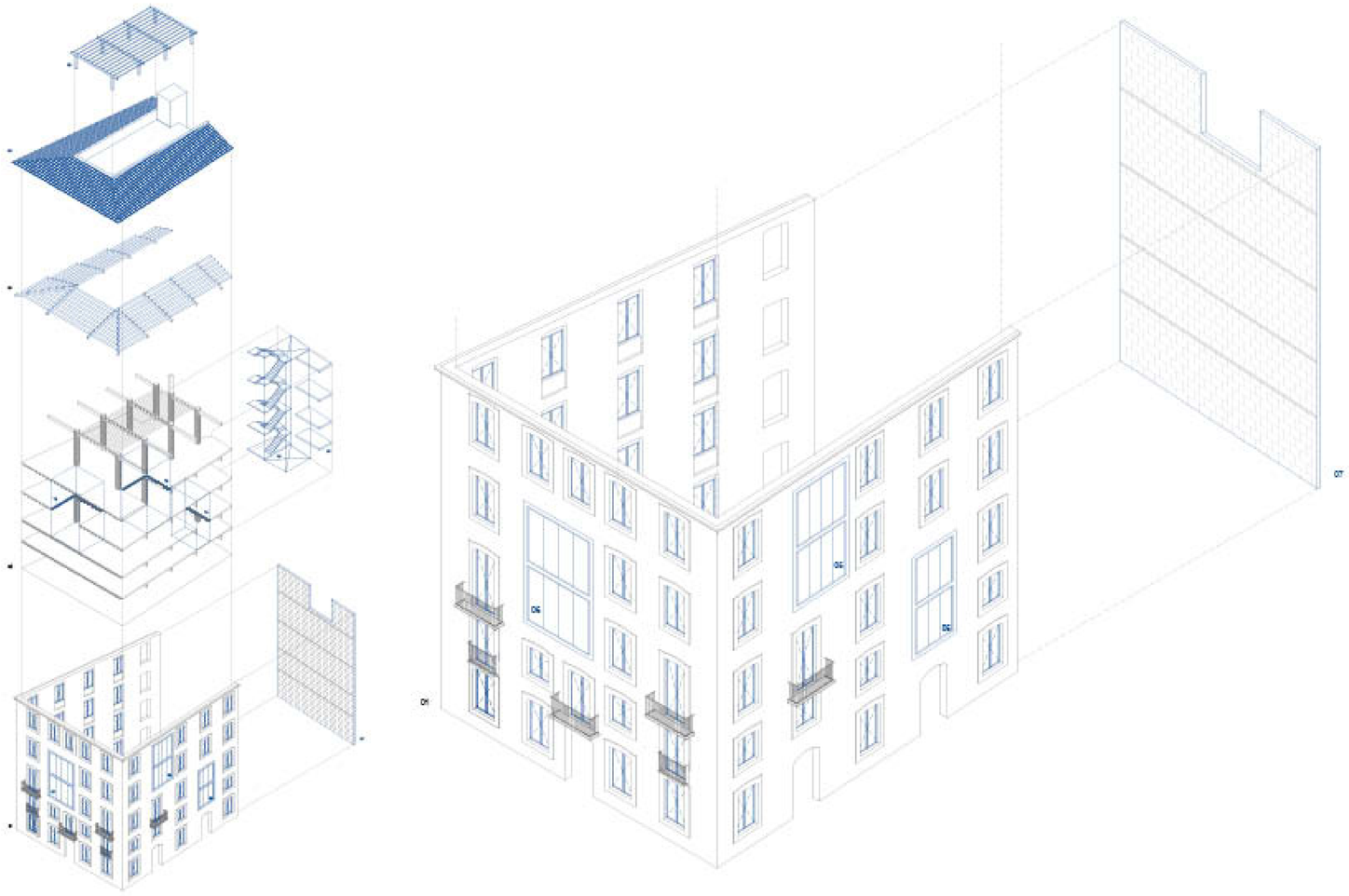
INTERVENCIÓN EN CUBIERTA

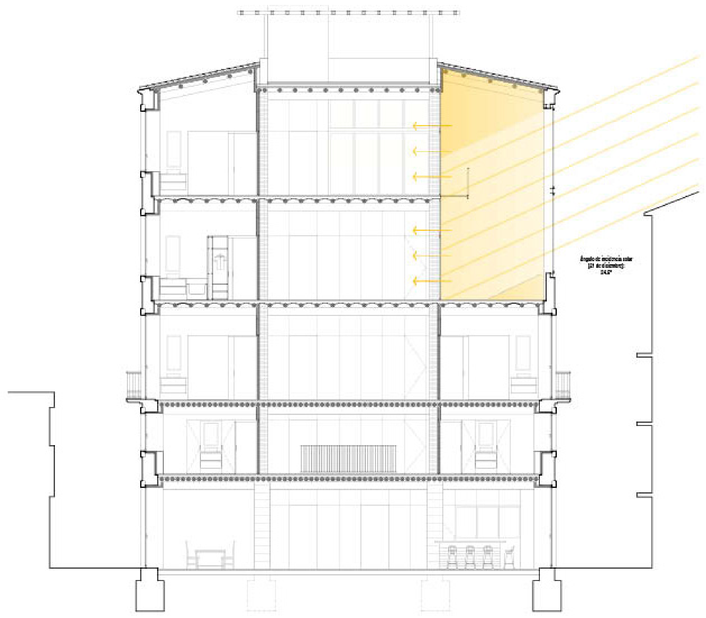
Propuesta
Alzado

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

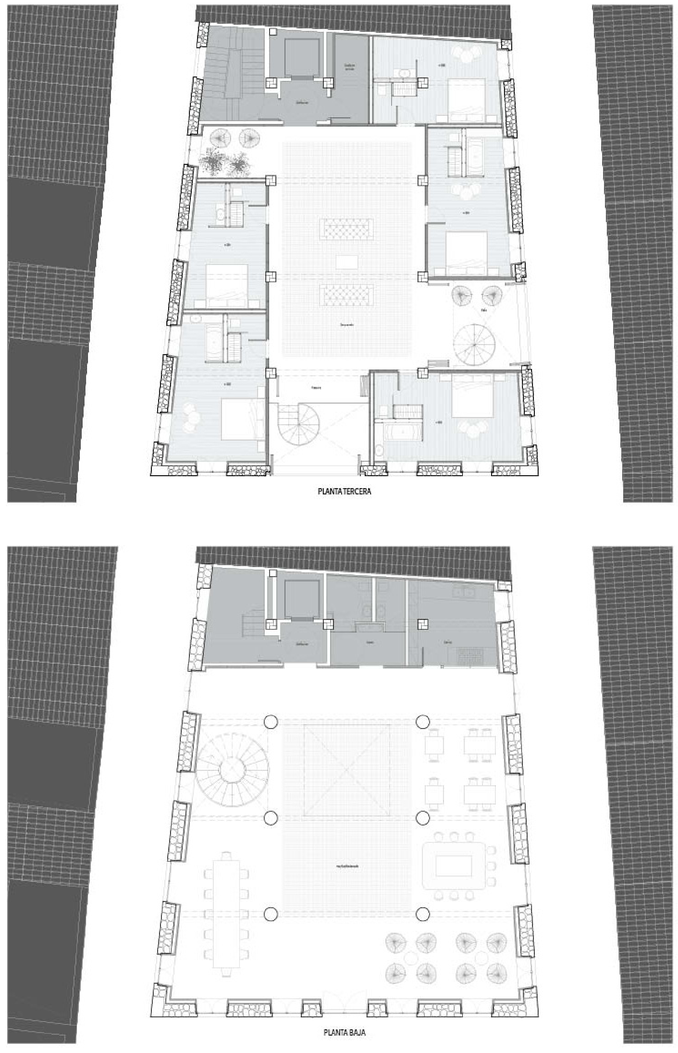
Propuesta
Axonometria y sección.

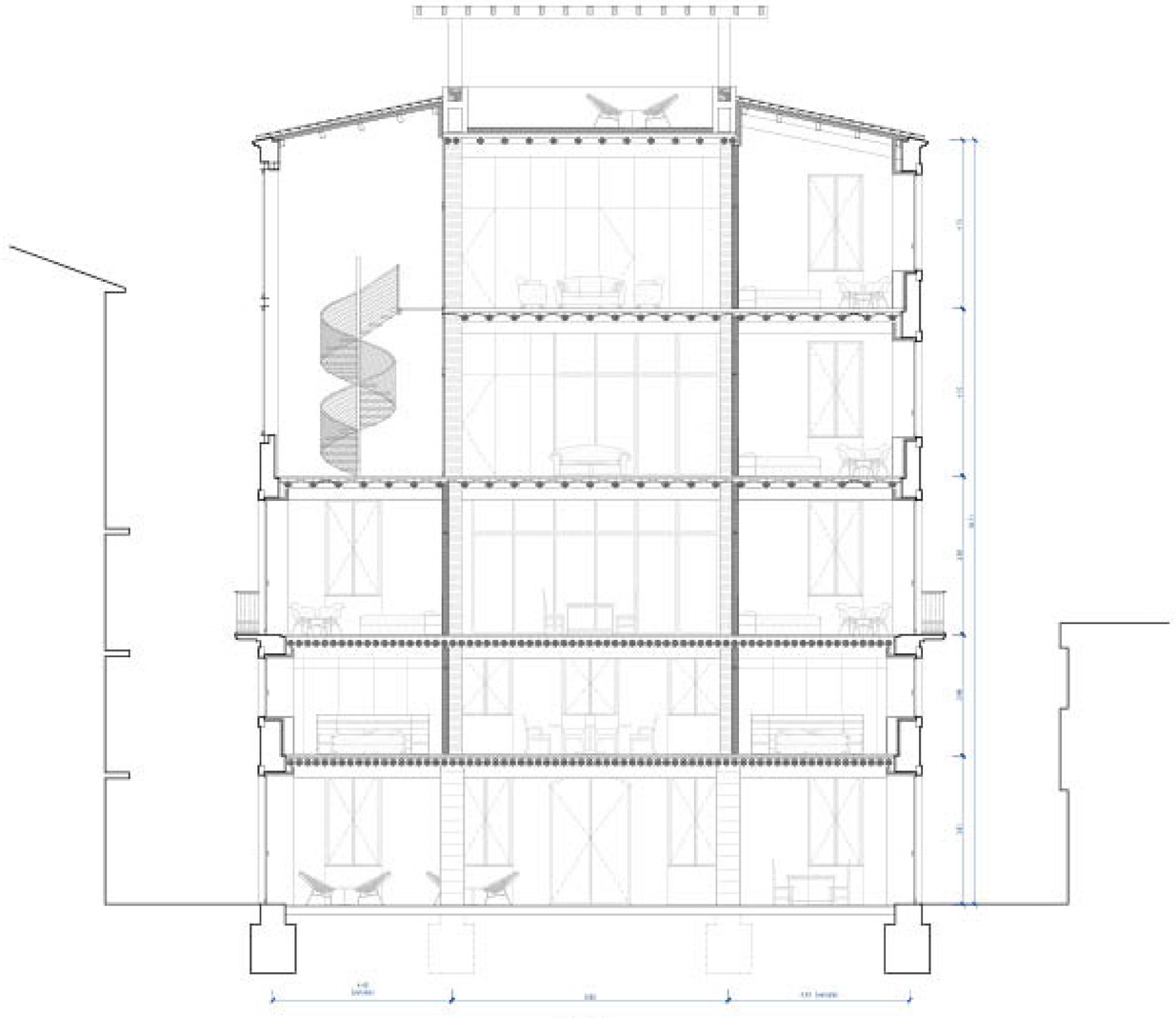

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

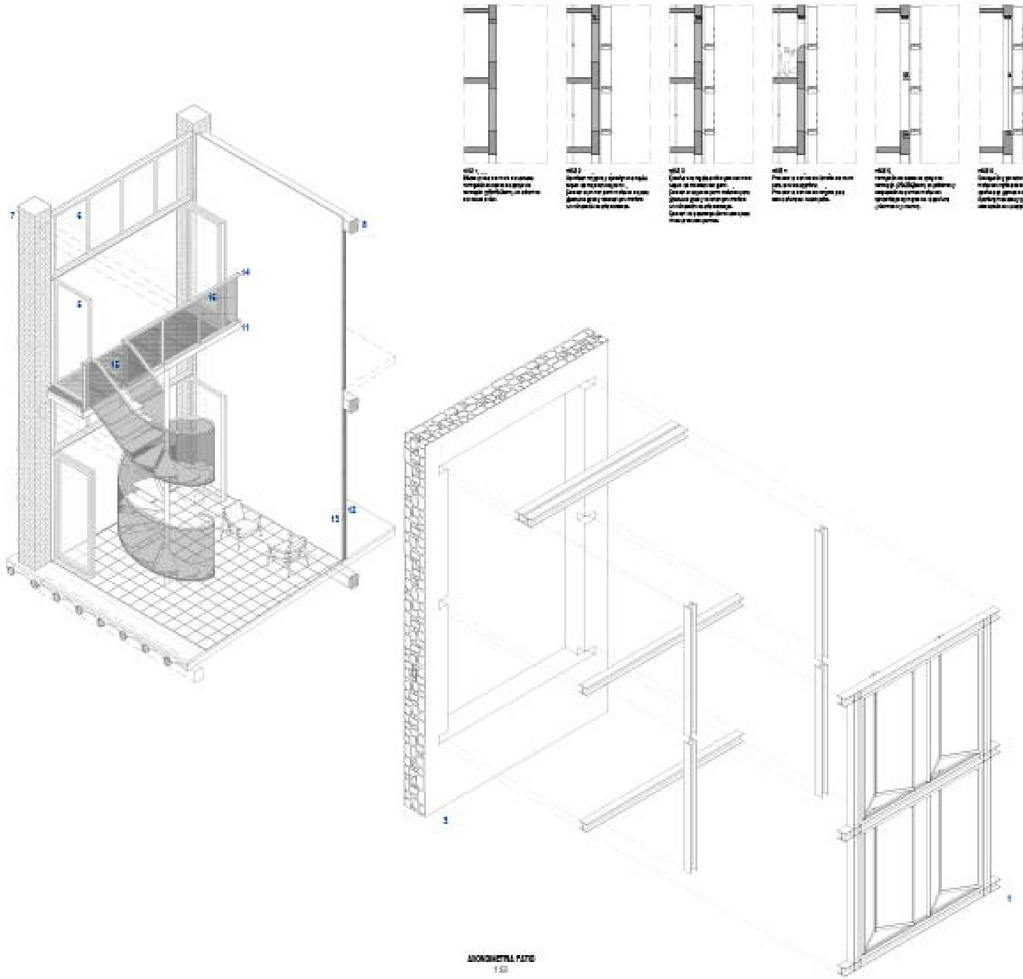
Propuesta
Plantas y sección.

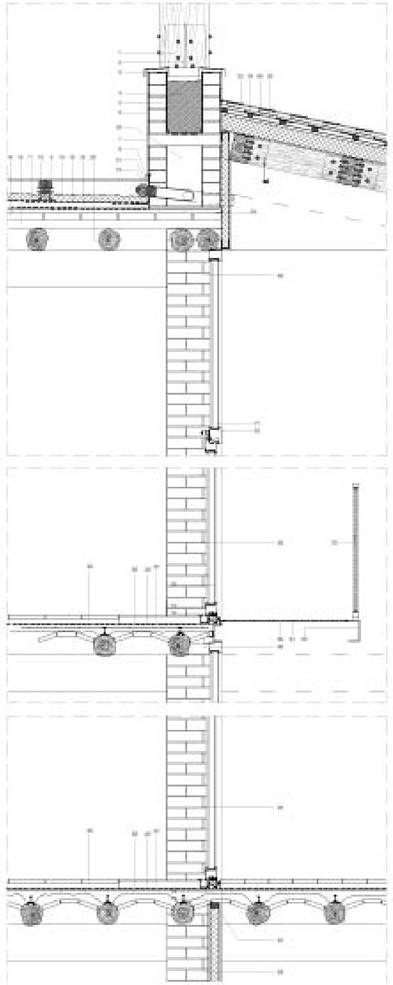

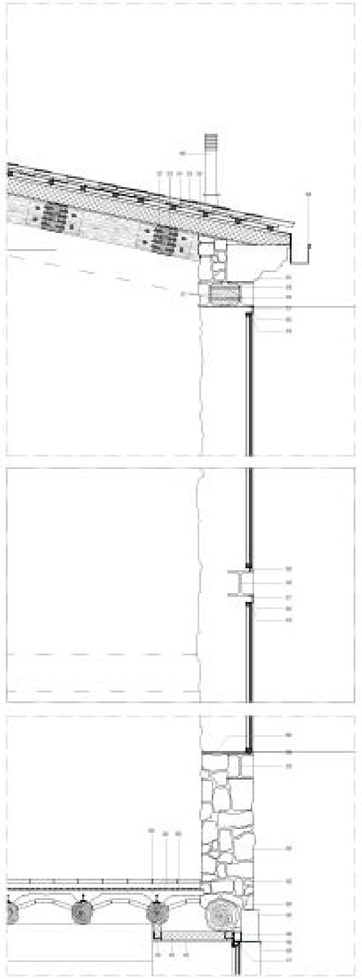

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

Sistemas constructivos.
Detalles y axonometria.

[Tornar a l'índex]

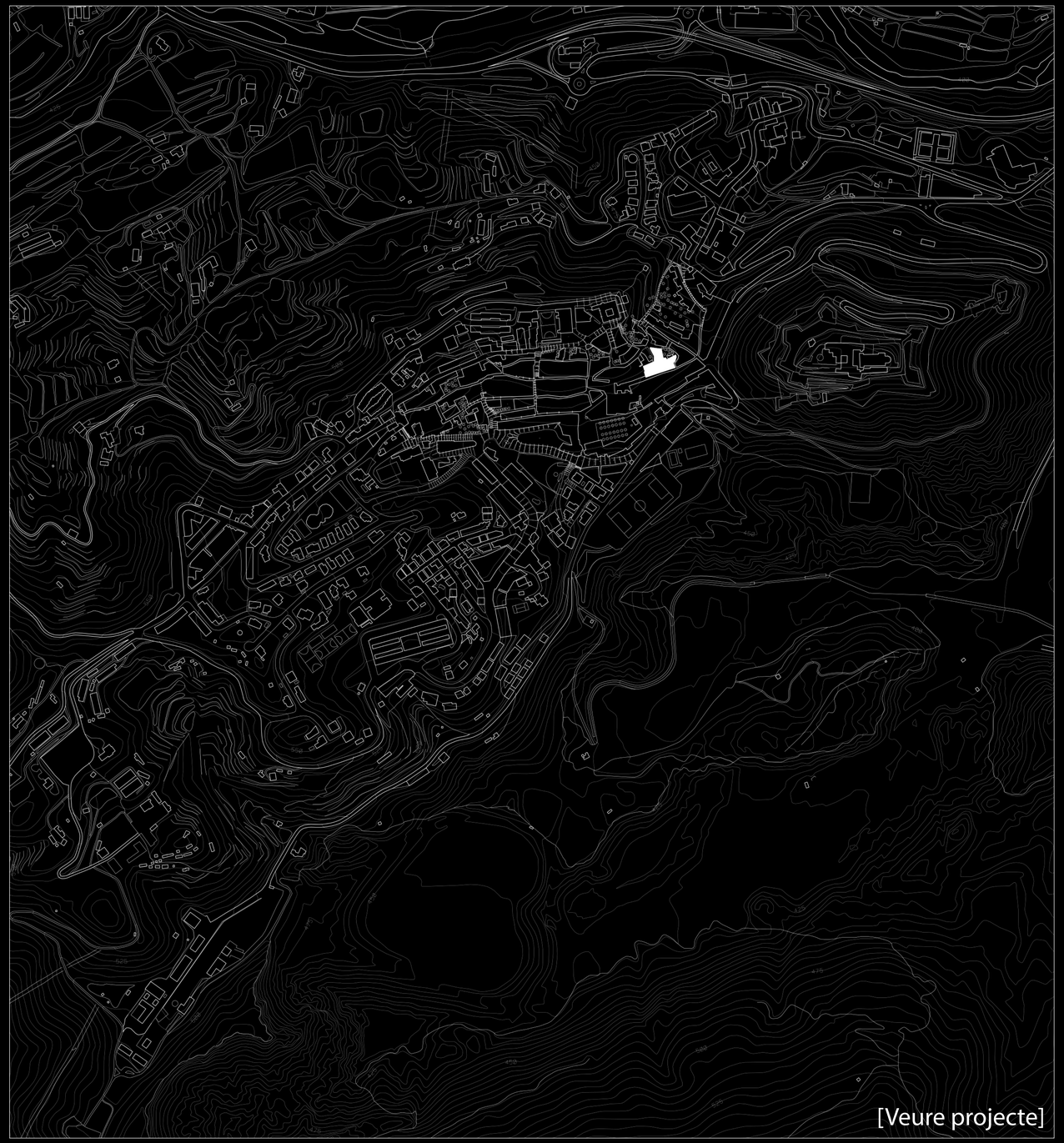
Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Serveis i comerç. Millora de les condicions per a la implantació d'empreses i comerços.

Colonias del Siglo XXI. Reactivando el casco antiguo de Cardona con un vivero de empresas disgregado en planta baja
Alejandro Ortiz / Mireia Suñer

Cal Perico. Rehabilitación de edificio histórico para uso de hotel.
Josep María Nogué - Markel Prieto

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.
Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

[Veure projecte]

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.

Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

La industrialización ligada a la explotación de las Minas de Sal, a principios del siglo XX, trajo consigo la última de las remontas en el Casco Histórico de Cardona, una tipología propia de un pueblo que había visto cómo su parcelación medieval crecía en altura y se partía en planta, perdiendo así las viviendas superficie, fachada y por lo tanto luz y salubridad.

Estos espacios tienen una direccionalidad clara, hacia las fachadas. Así, a través de la ventilación cruzada funcionan como colchón aislante para los pisos inferiores, como espacio de acopio e incluso, a veces, de gallinero. La propiedad de los desvanes es variada. Dependiendo el caso, el desván pertenece a los propietarios de los pisos de abajo en una propiedad horizontal, o tiene un propietario distinto, muchas veces ligado a alguna de las viviendas del bloque. Los desvanes, en estado ruinoso y poco accesibles, acusan el desuso y la falta de mantenimiento.

Los desvanes en desuso adyacentes presentan una oportunidad de ser cosidos para albergar un programa más amplio. Estos espacios poseen un gran potencial habitable (luz, ventilación, vistas...) en contraposición a la oscuridad y poca salubridad del Casco Histórico. Por su estado ruinoso, la inversión para hacerse con los desvanes se intuye barata y los propietarios y propietarias se muestran favorables a darles un nuevo uso en vez de deshacerse de ellos. Así, se propone que sean ellos y ellas las que se asocien y administren un hostal que devolvería, en parte la inversión realizada. El ayuntamiento, que ya contempla el uso hotelero en el POUM y muestra su disposición para crear un albergue entre sus proyectos de futuro, ayudaría en la gestión y ejecución, técnica, administrativa y económicamente.

Un cambio de direccionalidad en los desvanes dispone finalmente un espacio corrido, más amplio y con un perímetro más grande de fachada, tanto norte como sur. Un derribo selectivo de particiones y forjados interiores creará una sensación de mayor amplitud, altura y habitabilidad para situar un albergue. Así Cardona, pueblo de gran valor histórico, acercará por fin al turista más allá del Castillo y las Minas, poniendo en valor su patrimonio y activando a su vez el comercio del Casco Histórico.

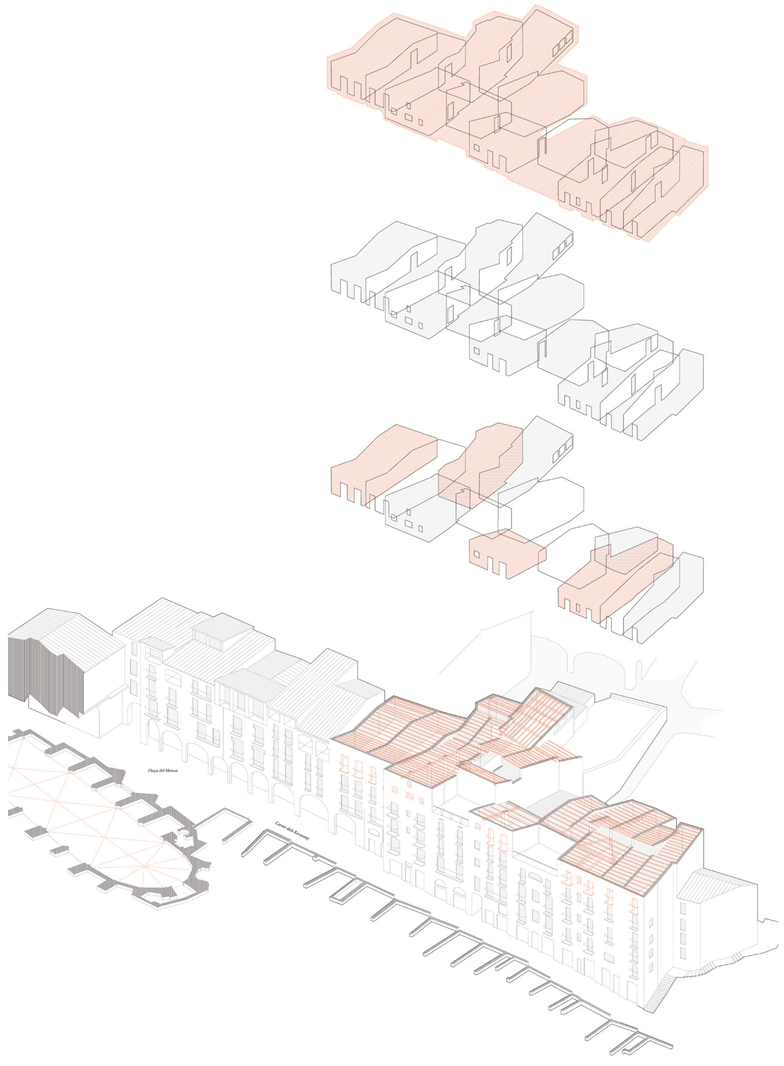

Fachada
Imagen del proyecto.

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.

Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

Estudio previo
Axonometria general

Vistas propuesta
Imagenes del proyecto.

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.

Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

Propuesta

Planta general.

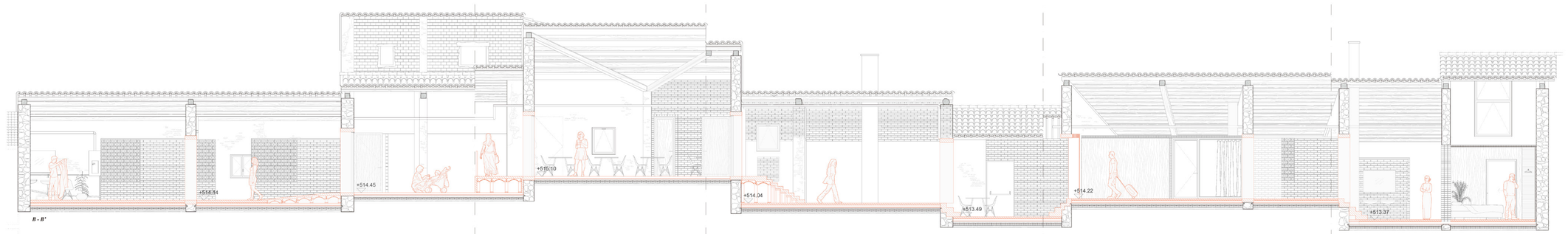

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.

Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

Propuesta

Secciones generales.

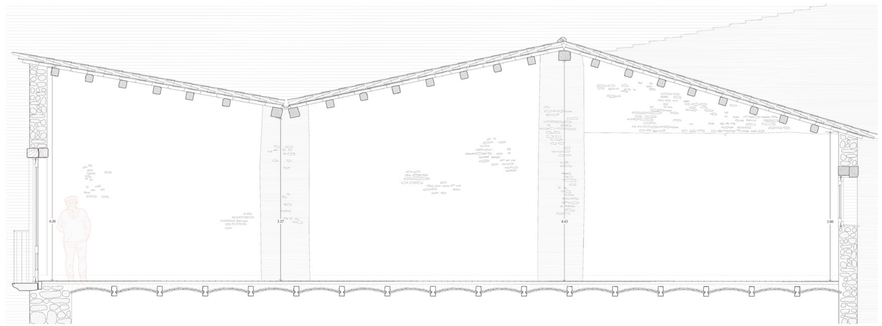

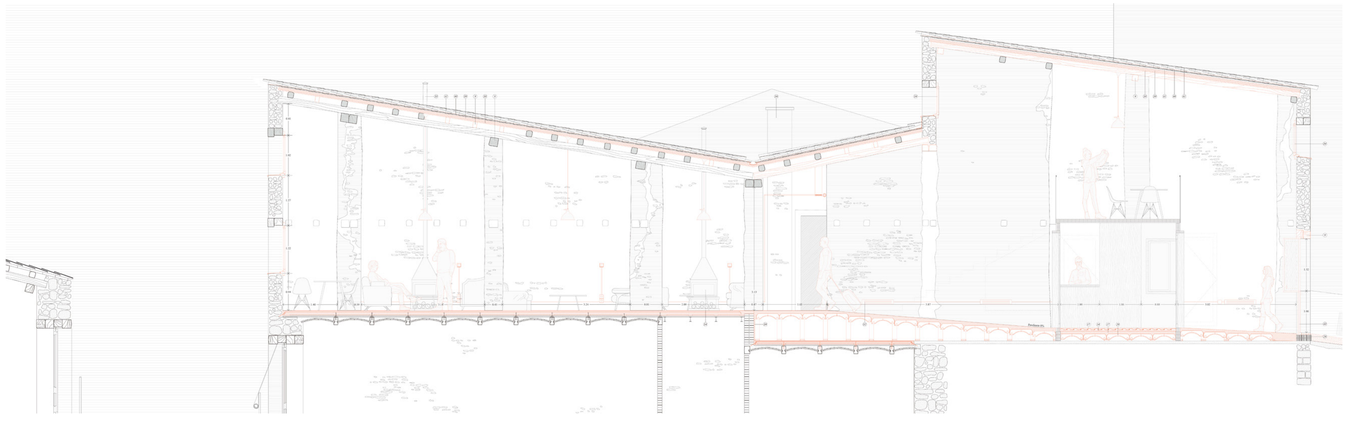
El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.

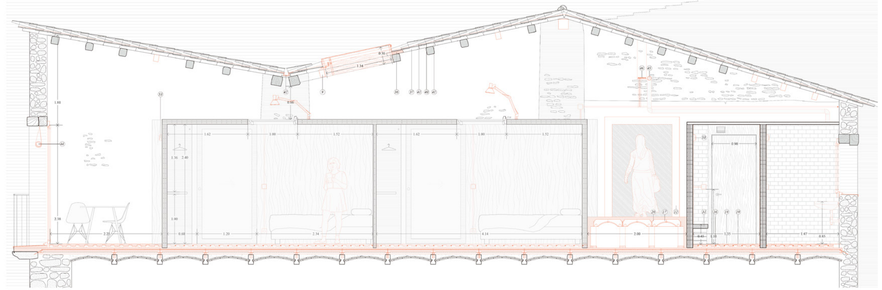
Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

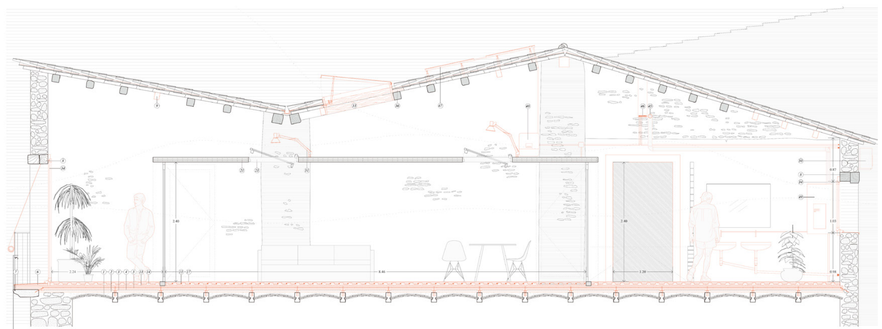
Propuesta

Secciones generales.

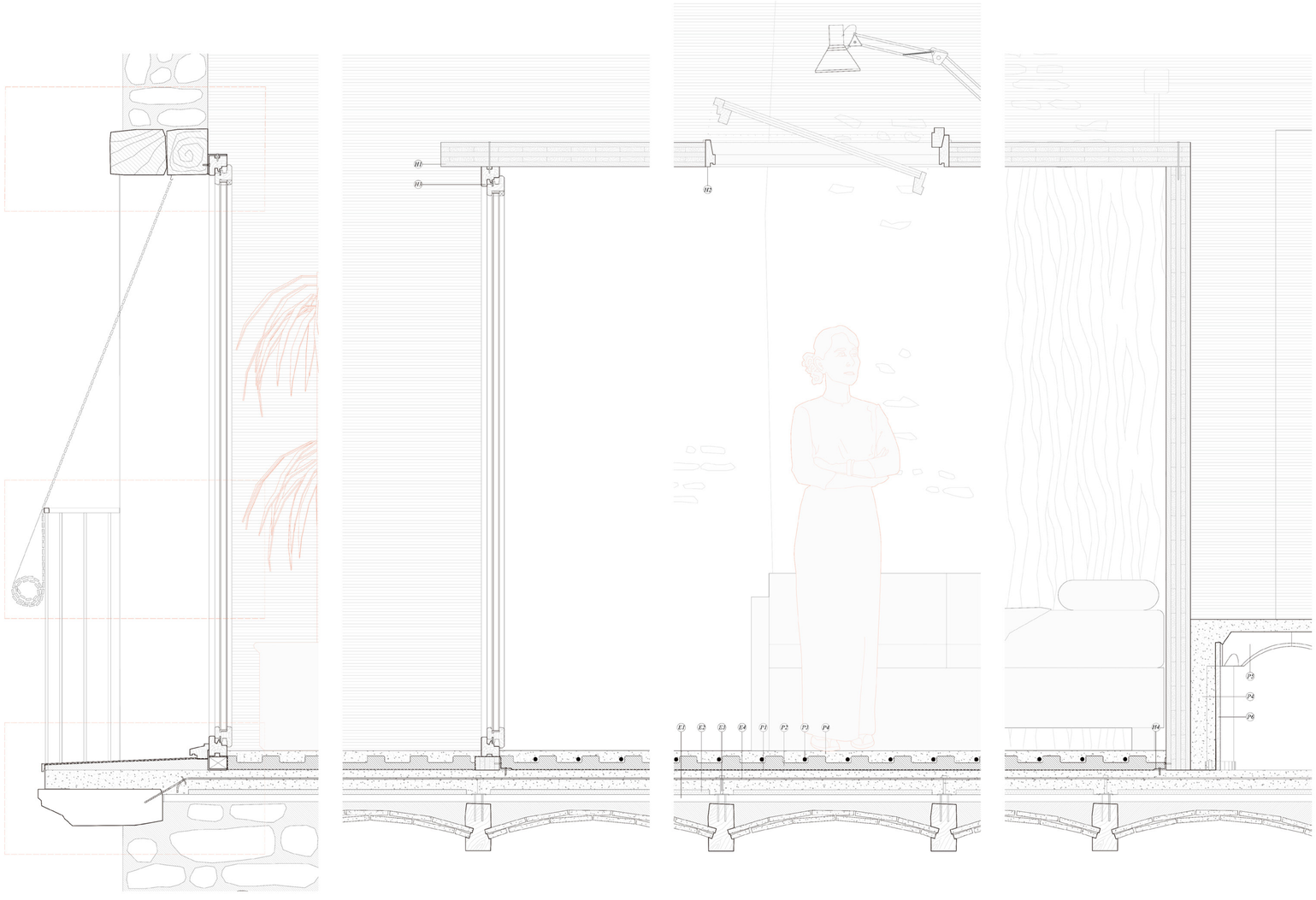

El Gallinero. Hostal horizontal a través del cosido de desvanes en el Casco Histórico de Cardona.

Ane Arrizabalaga Deba / Mikel Sainz de Rozas Irigoien

Sistema constructivo

Detalle.

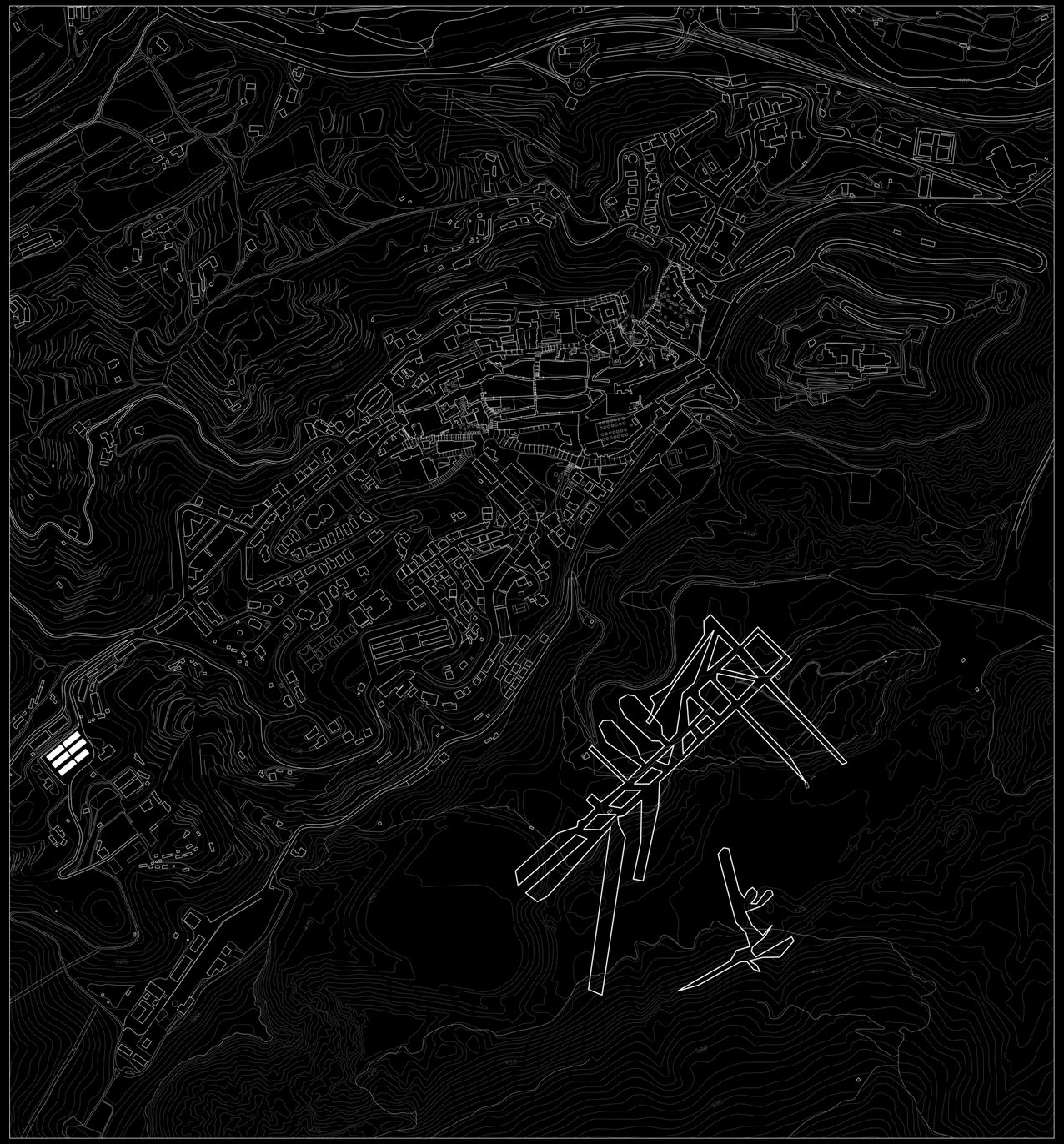
Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Entorns. Vall Salina i antigues colònies.

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.
Alex Marin / Eduard Olesti

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Entorns. Vall Salina i antigues colònies.

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.
Alex Marin / Eduard Olesti

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

[Veure projecte]

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

Alex Marin / Eduard Olesti

El projecte proposa la recuperació de la colònia Arquers per a la futura creació d'un alberg / casa de colònies. Mitjançant la rehabilitació dels volums existents i eliminant els patis, el projecte proposa la creació de dos volums lleugers de coberta transparent que unifiquen les pastilles dotant-lo d'un espai de relació semi-exterior. Els volums originals mantenen l'aspecte original de les façanes i la proporció de les seves obertures, posant en valor el material original de construcció dels murs en els espais interiors, la pedra.

Es restauren les cobertes i les bigues encavallades de fusta existents i s'aïlla i climatitza l'edifici interiorment. Els volums nous, funcionen com a espais de relació entre els edificis originals, i climatitzant-los de manera passiva mitjançant una coberta de policarbonat que es recolza sobre una estructura metàl·lica. El programa alberga vint habitacions amb una capacitat total per a cent vint persones, amb tots els serveis necessaris: bar, menjador, cuina, bugaderia, sala de lectura, sala de projeccions, sales polivalents, infermeria; sempre en contacte amb l'espai exterior, relacionant-se amb la natura que l'envolta. Un sistema de tres crugies formen la unitat més privada, les habitacions, dotades de tres lliteres amb armaris individuals, amb una capacitat de sis persones que comparteixen un bany cada dues d'elles.

Així doncs, amb la creació d'aquest alberg tornem a posar en valor les colònies mineres les quals formen una part important de la història de Cardona alhora que proposem un turisme alternatiu com a model de negoci per la economia del poble.

Vista exterior i interior
Imatge del projecte.

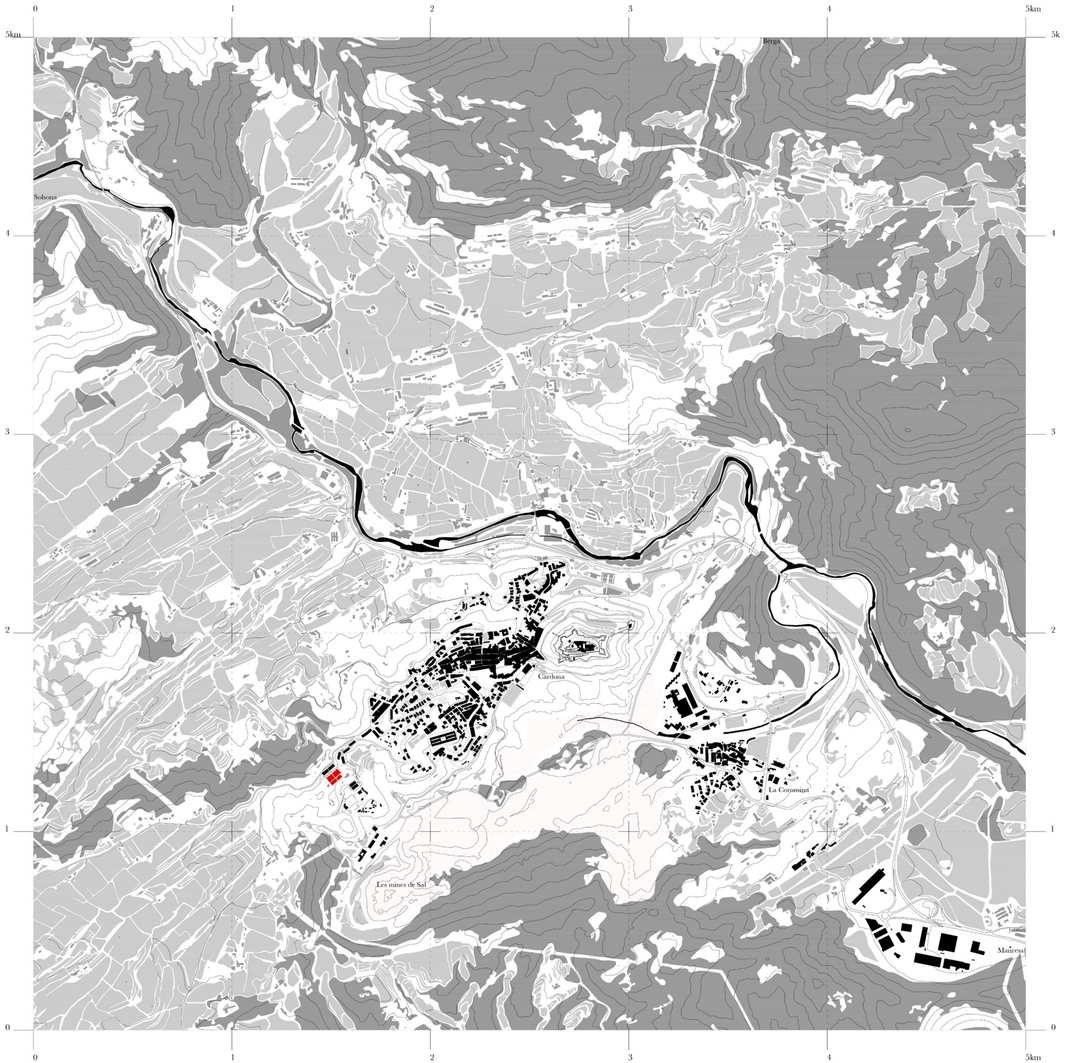

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

Alex Marin / Eduard Olesti

Context
Plànol de situació.

Emplaçament
Planta general.

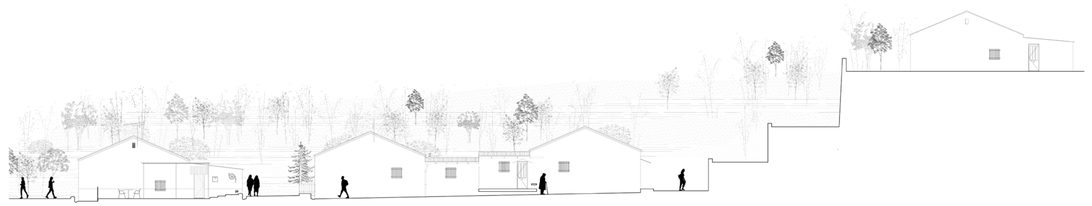
Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

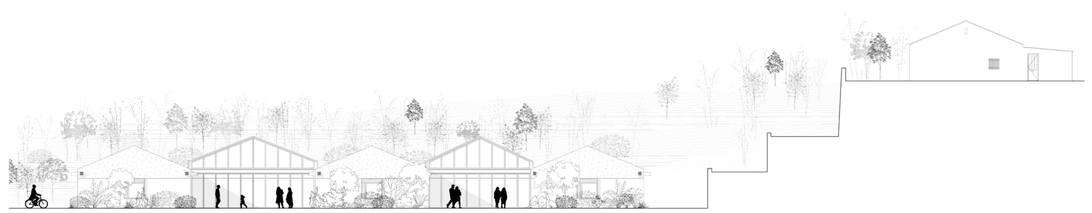
Alex Marin / Eduard Olesti

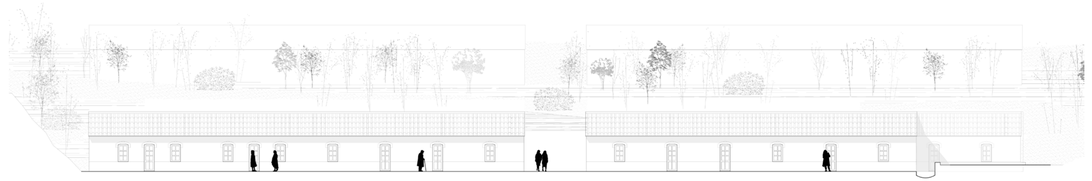
Proposta

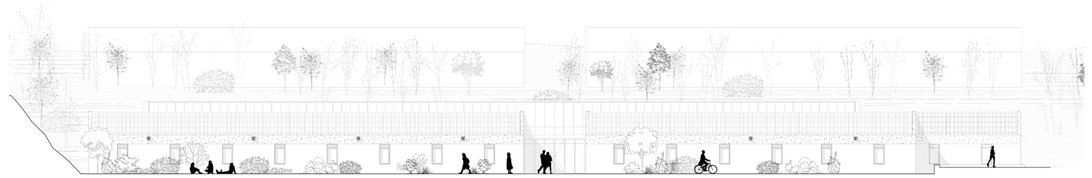
Planta i seccions generals.

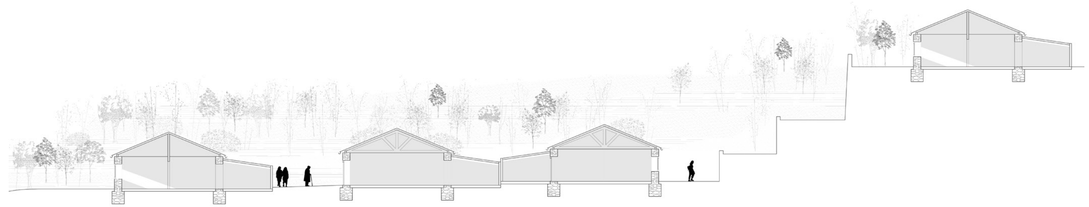
Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

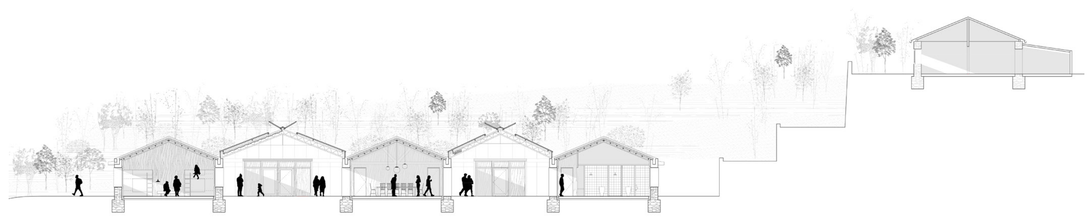
Alex Marin / Eduard Olesti

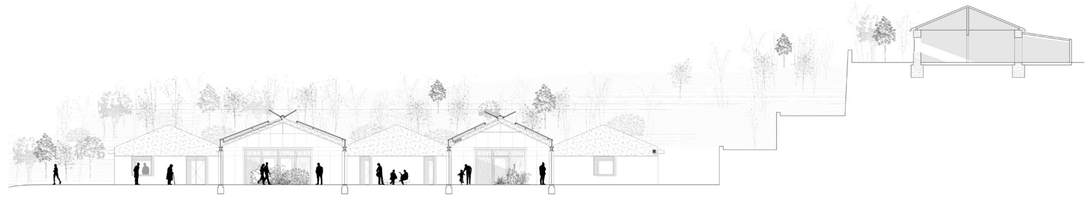
Proposta

Planta i seccions generals.

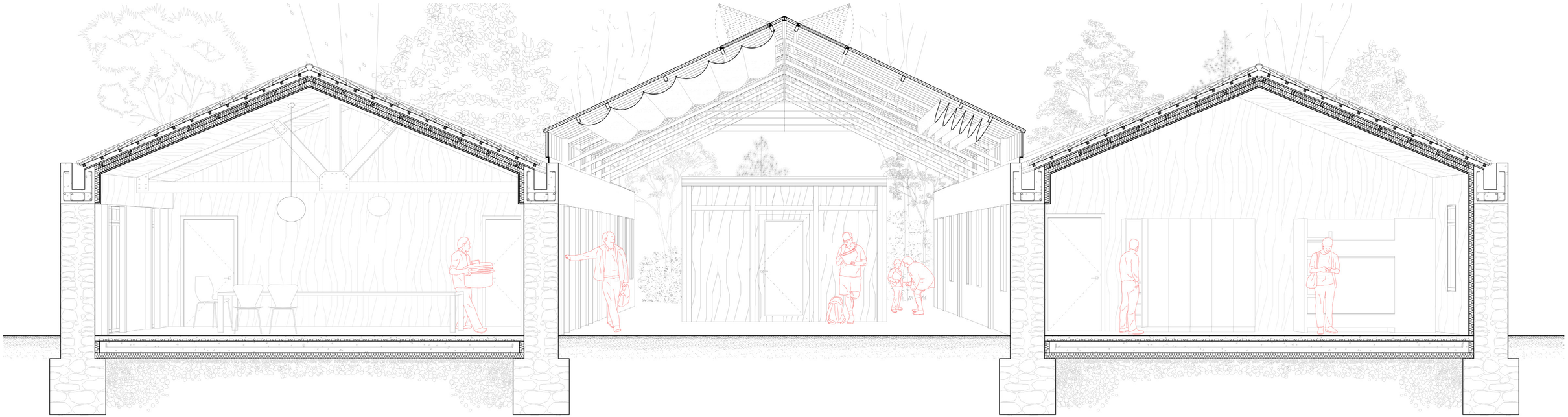

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

Alex Marin / Eduard Olesti

Proposta

Secció fugada.

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

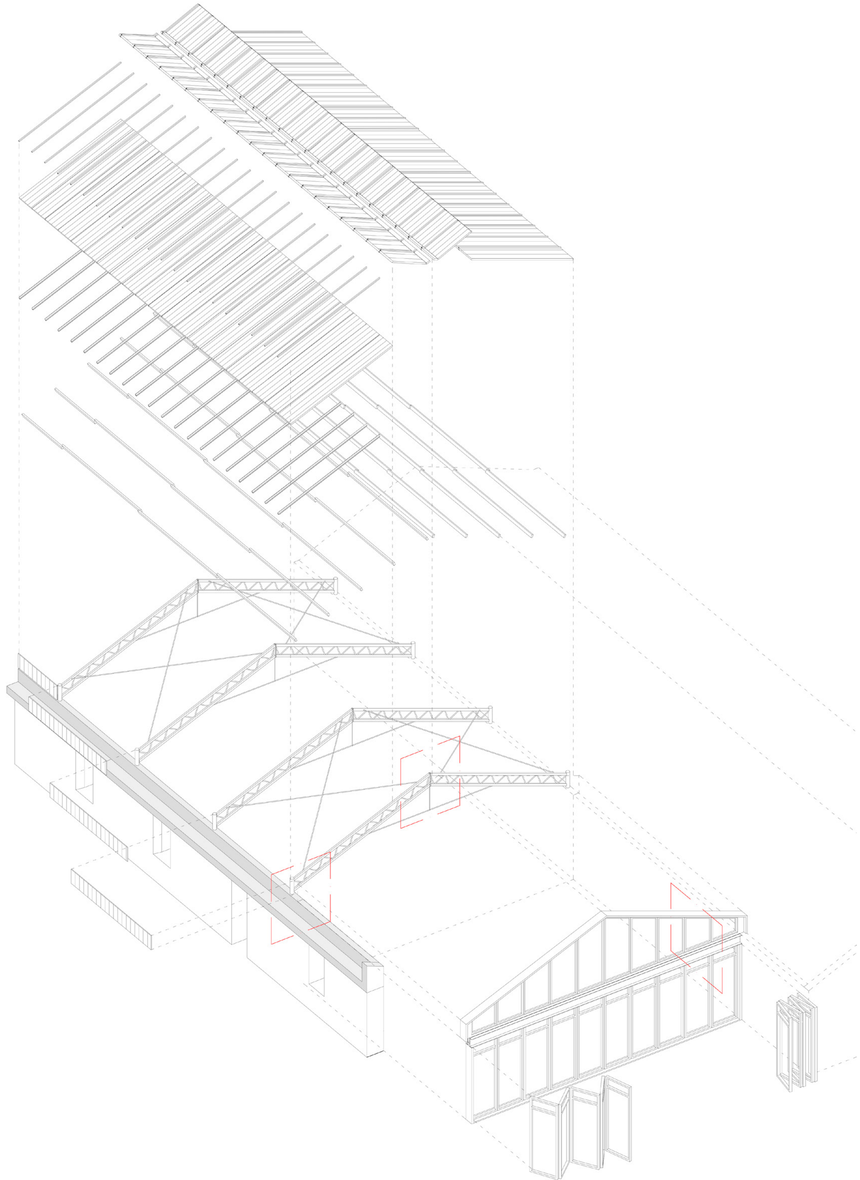
Alex Marin / Eduard Olesti

Materialitat

Imatges i axonometria.

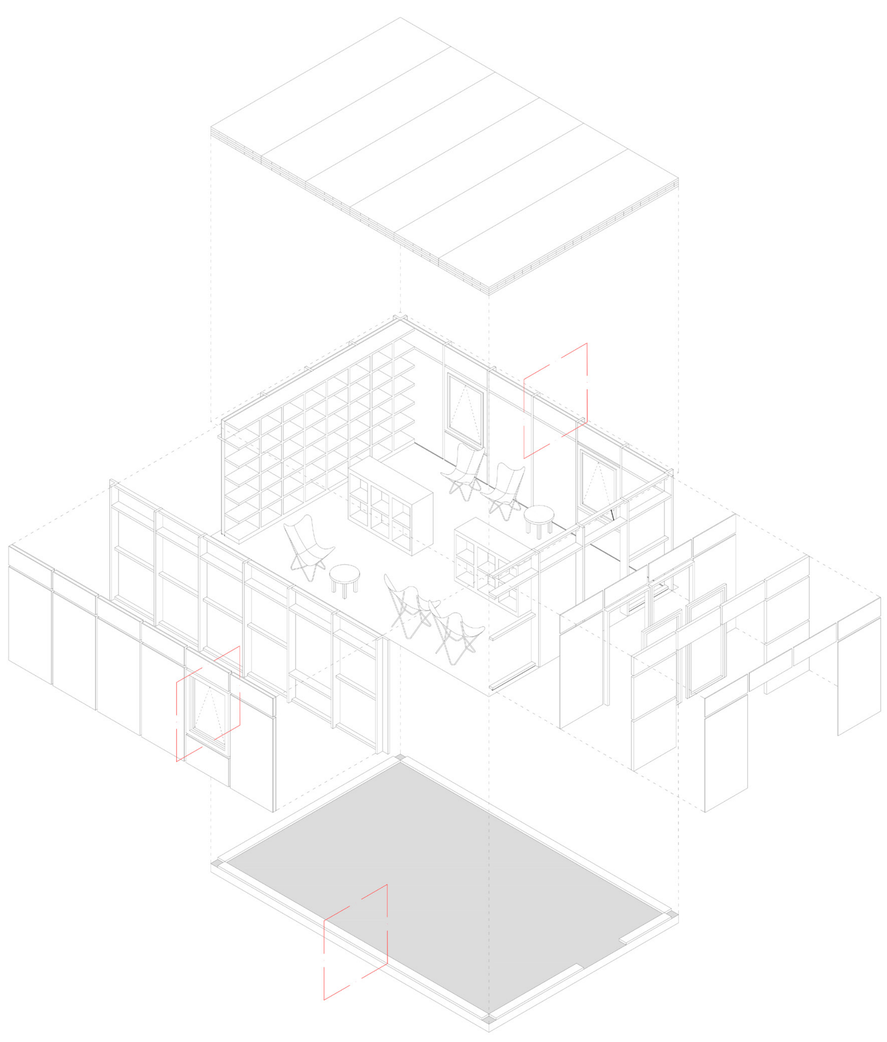

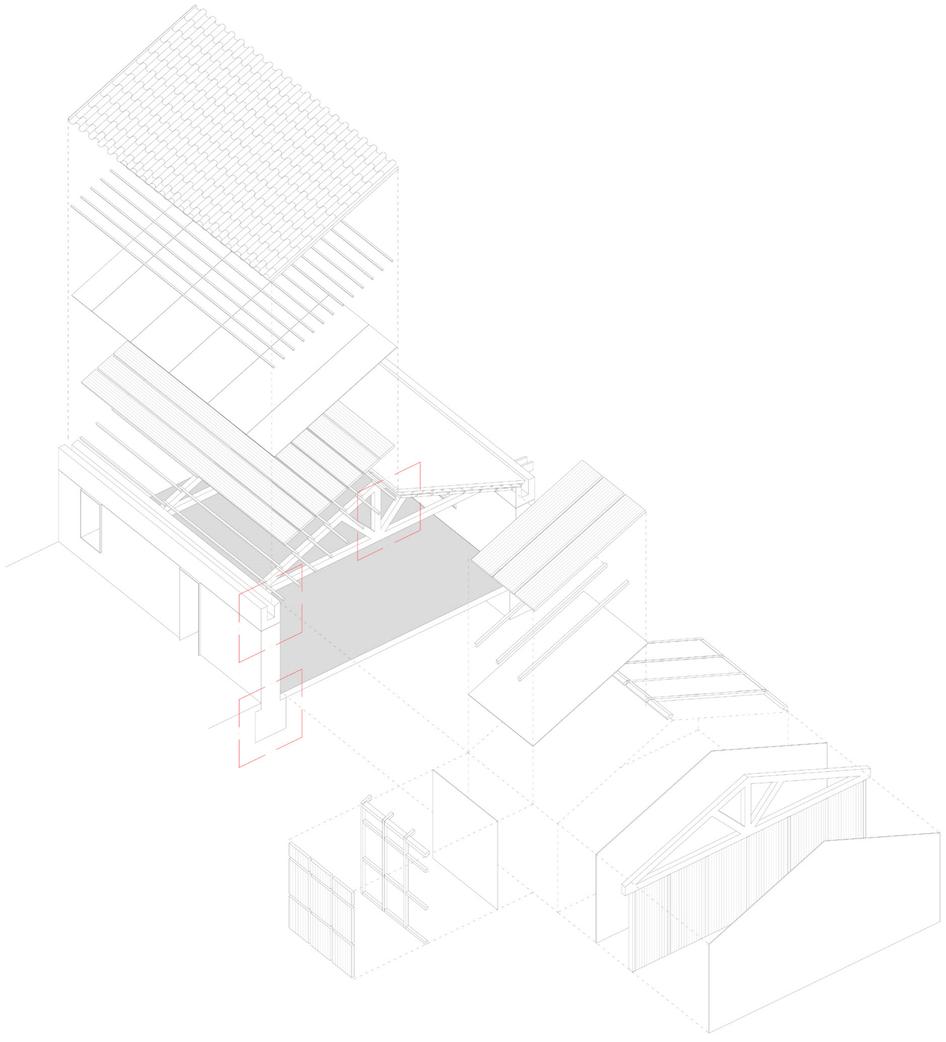

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

Alex Marin / Eduard Olesti

Sistema constructiu.
Axonometria

[Tornar a l'índex]

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.

Alex Marin / Eduard Olesti

Vistes

Imatges de la proposta

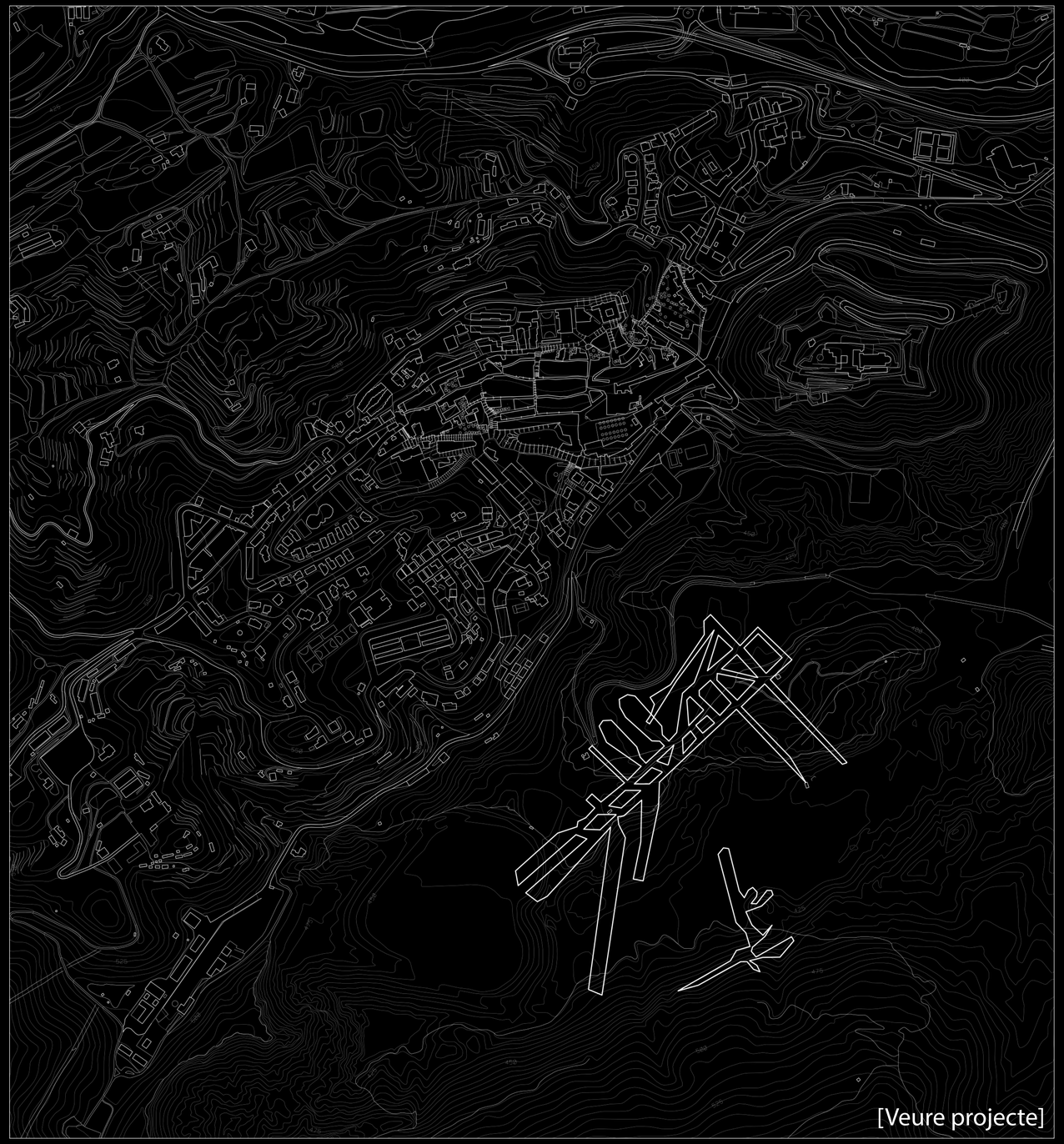
Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Entorns. Vall Salina i antigues colònies.

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.
Alex Marin / Eduard Olesti

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

[Veure projecte]

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.

Cristina Canals Güell

Al llarg de la seva història Cardona ha utilitzat el jaciment salí com a element principal de la seva economia. El projecte proposa incentivar el turisme a través, una vegada més, de la sal com a font de riquesa utilitzant les seves propietats terapèutiques.
Una de les teràpies principals és la haloteràpia, que aporta beneficis en malalties pulmonars i consisteix en respirar l'ambient salí. Per aquesta raó el projecte s'emplaça dins la muntanya de sal, utilitzant part de la mina existent i amb la creació d'una nova galeria per arribar a l'espai exterior.

Per altra banda també hi ha tractaments talasoterapèutics, on s'utilitza aigua salada per tractar diferents problemes de salut. La sal és un mineral molt soluble i per tal de que la humitat i l'aigua d'aquests espais no pugui arribar a malmetre la mina les piscines se situen dins de "caixes" de fusta hermètiques independents situades al llarg del recorregut per dins de la muntanya de sal.

La sal no és compatible amb els materials de construcció tradicionals com metalls, ceràmiques o formigó. Per aquesta raó tota la intervenció es fa utilitzant fusta com a element principal, que, a diferència dels altres materials, l'alta salinitat de l'entorn proporciona un cert grau de protecció a la pròpia fusta.

Al situar-se en un espai tant especial com és una mina de sal, la intervenció pretén ser molt puntual, de tal manera que el visitant pugui gaudir d'una experiència exclusiva recorrent les galeries tocant, experimentant, sentint i observant les diferents formes que va agafant la sal al llarg del recorregut per la mina. Les excavacions es mantenen en el seu estat natural mentre que les intervencions es limiten en els espais de les piscines situades dins les caixes de fusta.

Cada una d'aquestes piscines presenta un ús terapèutic diferenciat, i per tant cada una està dissenyada per experimentar diferents ambients i sensacions generades a través dels diferents tractaments i acabats que se li dóna a la fusta interior, l'entrada de llum o a través del grau de relació amb la mina.
Es tracta d'un recorregut lineal que s'inicia a l'interior de la mina caminant per l'interior de les galeries mentre van apareixent les diferents caixes de les piscines fins a arribar a l'espai exterior de la muntanya de sal, un punt on el pas del rierol salat ha anat erosionant la sal exterior i s'ha obert pas entre la roca generant una esquerda en la muntanya que es pot recórrer i així poder tastar l'aigua saturada i gaudir d'una experiència completa del que és la sal a Cardona.

Galeria interior
Imatge del projecte.

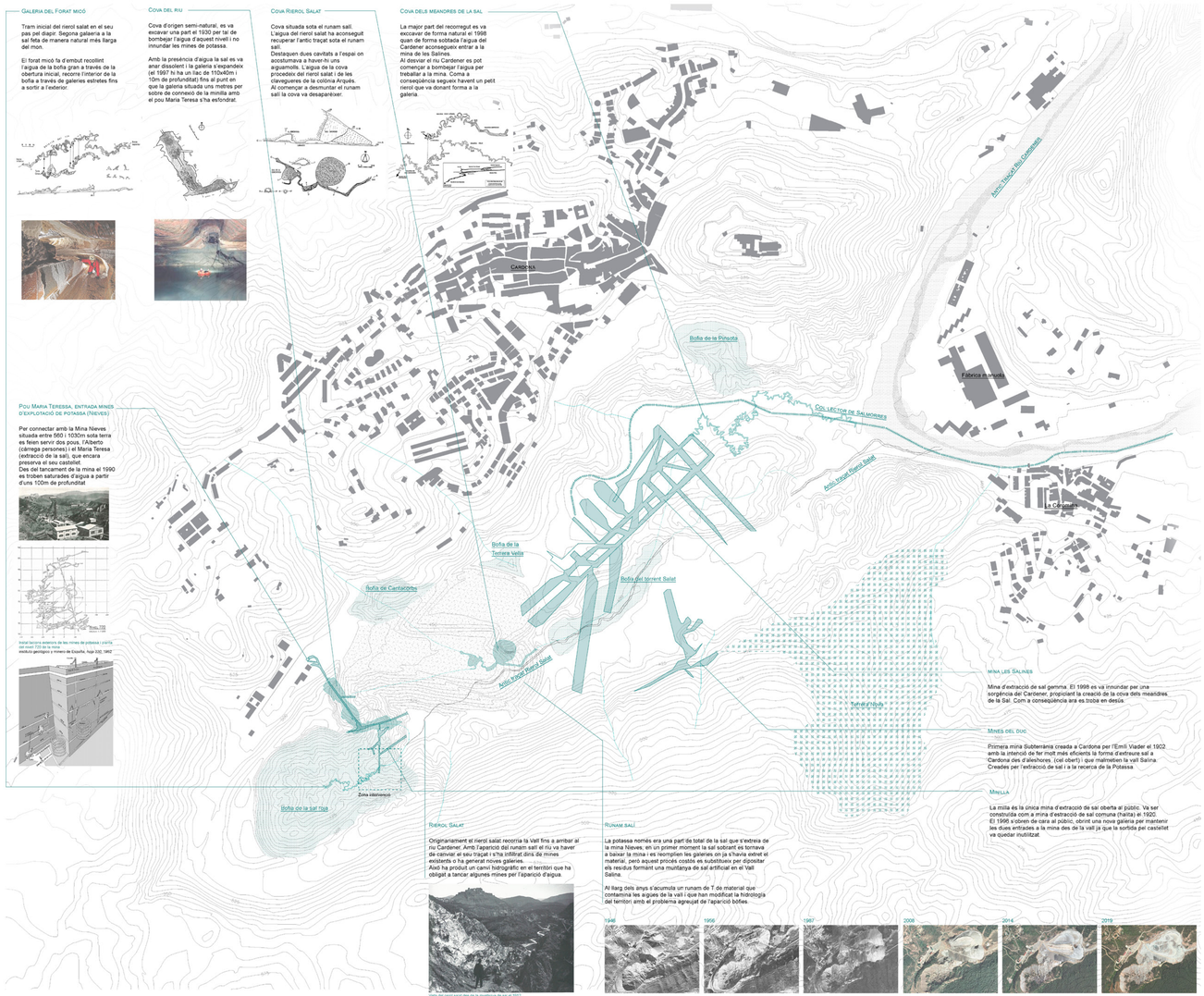

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.

Cristina Canals Güell

Estudi previ

Plànol de situació.

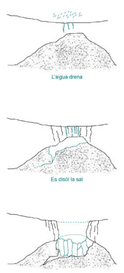
Vista del rierol salat des de la muntanya de sal el 1972.
A. Galdàrdes, Serie III, num. 1802, any 1972

La Vall Salina

La Vall Salina de Cardona presenta les característiques de posseir estrats de sal en el seu interior i això ha estat motiu d'explotació al llarg dels anys a través de canteres a cel obert i en l'últim segle a través d'explotacions interiors per mitjà de galeries.

Al llarg dels anys degut a l'abandonament d'algunes d'aquestes mines, les repetides infiltracions d'aigua i la mala gestió de la seva explotació ha desancadenat que s'hagin produit canvis i accidents geografics en la zona que la transformen en una vall inestable.

Procés de formació d'una bófia

Les bófies sempre han estat presents al llarg dels segles com a conseqüència de les infiltracions inevitables d'aigua de la pluja. Però han augmentat a causa de la industrialització i modificació d'aquest espai.

Col·lector de Salmorres

Amb l'excessiva industrialització i explotació minera de les sones salines el riu Cardener i el Llobregat presenten un elevat grau de salinitat que en contamina les aigües.

Per evitar això el 1983 s'acaba construint el col·lector de salmorres que drena les aigues contaminades des de Cardona i Balsareny fins al mar.

Planta general de la Vall Salina

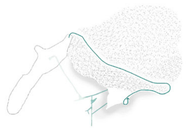
Escala 1:4000

- Rierols superficials
- Rierols subterrani
- Col·lector de salmorres
- Coves de sal naturals
- Mines d'extracció de la sal
- Ruinam Sall
- Bofies
- Canteres d'extracció a cel obert

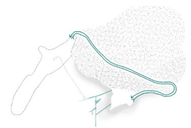
Estudi previ
Diagrames

ADEQUACIÓ ESPAI EXTERIOR

Actualment la minilla és accessible amb bus. S'adequa l'espai exterior i adaptació del camí del runam salí per el vehicle privat. Creació aparcament en l'esplanada

CIRCULACIÓ ACTUAL

CIRCULACIÓ PROPOSADA

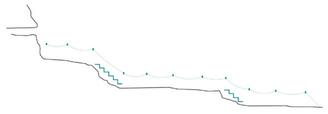
PAVIMENTACIÓ ESPAI EXTERIOR

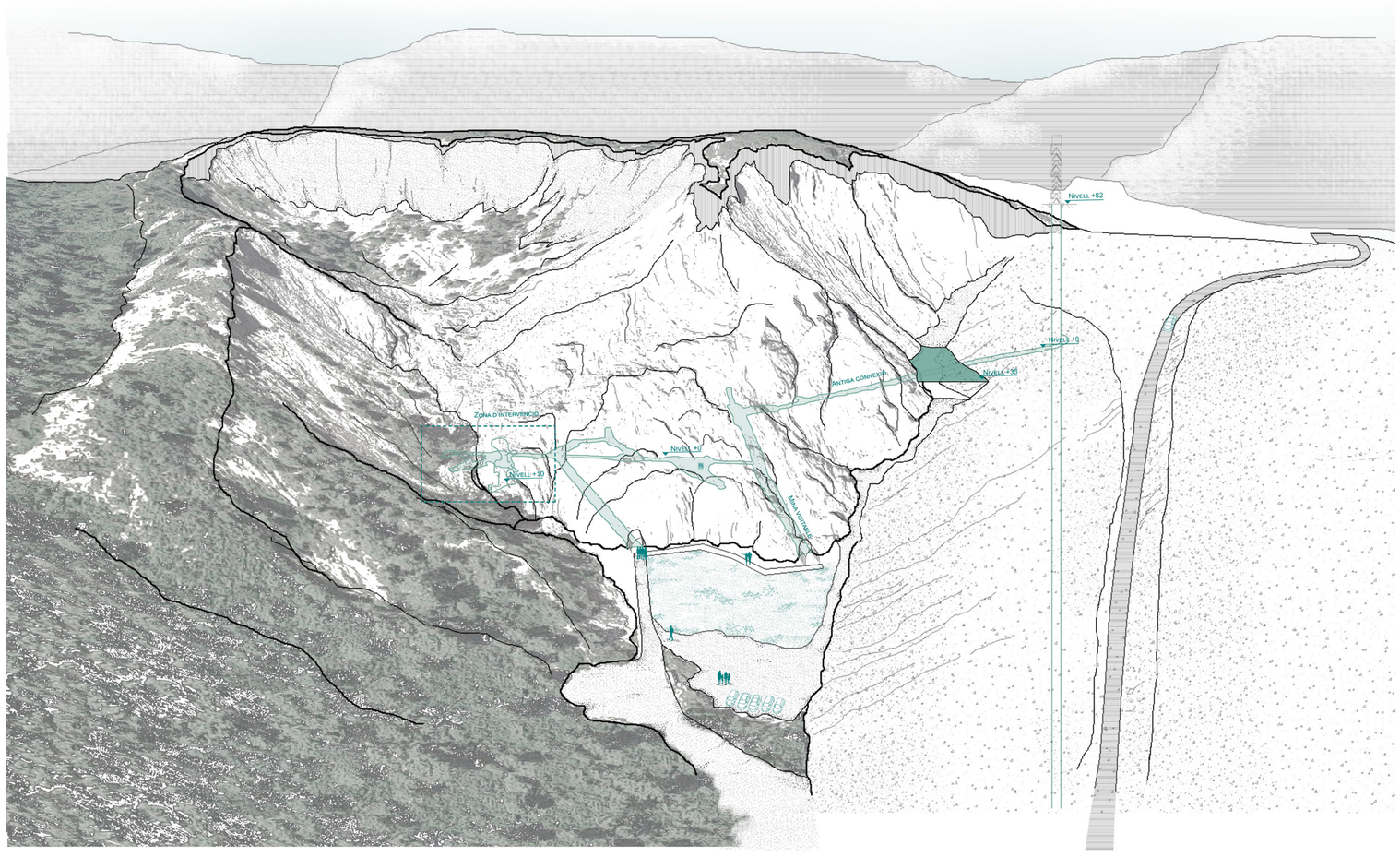
En la cobertura del nou tram de la galeria es genera una runa d'aproximadament unes 1.100 tones de runa de sal. Aquesta sal (la que no es faci servir com a material de construcció en l'obra es disposa a l'esplanada de la muntanya de sal.

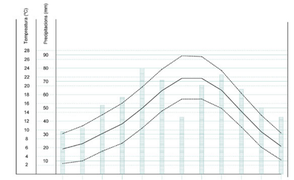
ADEQUACIÓ ESPAI EXTERIOR

Aconseguir accessibilitat en un tram del curs del rierol salat en el seu pas per la muntanya de sal

SUBMINISTRAMENT D'AIGUA

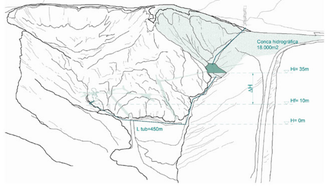
	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
T. màx (ºC)	9.1	10.8	13.3	15.9	19.5	23.5	26.5	26.3	23.2	19.1	13.2	9.2
T. mín (ºC)	2.4	3	5.2	7	10.4	14.3	17	17.1	14.9	10.4	6.1	3.5
T. mitja (ºC)	5.7	6.9	9.2	11.4	14.9	18.9	21.7	21.7	19	14.2	9.6	6.3
Precipitació (mm)	32	35	52	59	80	71	43	67	75	64	50	43

Precipitació mitja annual: 670mm
Conca hidrogràfica: 18.000m2

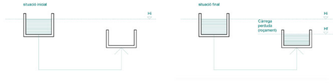
Quantitat d'aigua annual: 18.000x0.8x670= 9.648.000L

Demanda d'aigua total: 1.108.250L/any

30L/dia per persona ---------- Ocupació: 100p/dia ---------- 1.095.000L/any
Consum piscina per any: (Volum total)/2 -------- 26500Ltotals ---------- 13.250L/any

Dinàmica de fluids- Moviment de l'aigua per decantació

Pressió mínima a garantir: 10m.c.a

Pressió= ΔH- Perduda càrrega

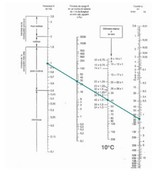
Qmín= 1,25l/s
Ø= 40mm
V= 1m/s

Perdua càrrega
27mm.c.a/m

L tub= 450m → 12,15m.c.a

Pressió final= 25 - 12,15= 12.85m.c.a

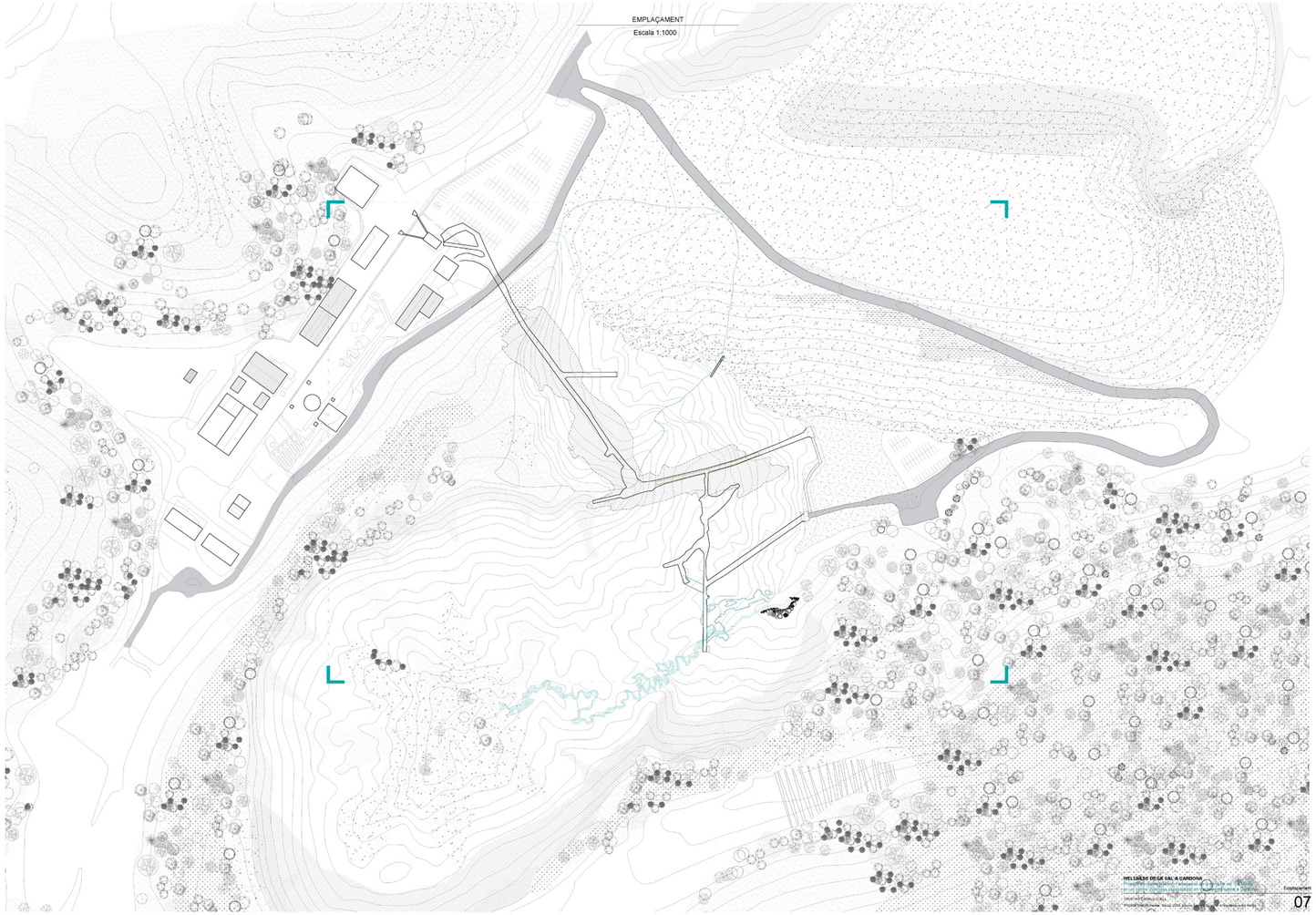
12.85m.c.a > 10m.c.a

Dimensionat dipòsit depuració ------ 1.108.250L<9.648.000L ------- 1.108'250m3x0'143= 160m3

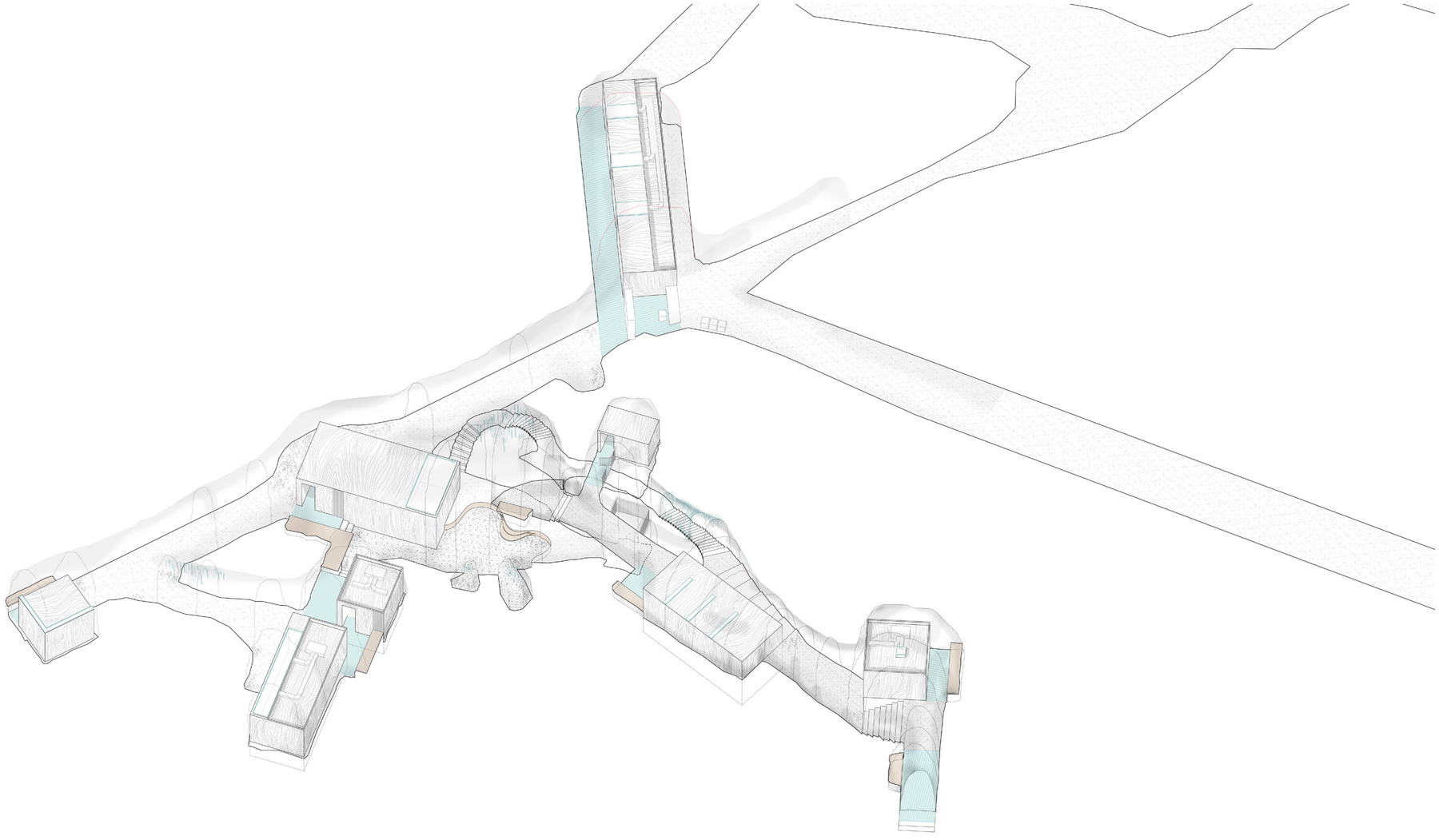
Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Ambit de projecte
Plànol general.

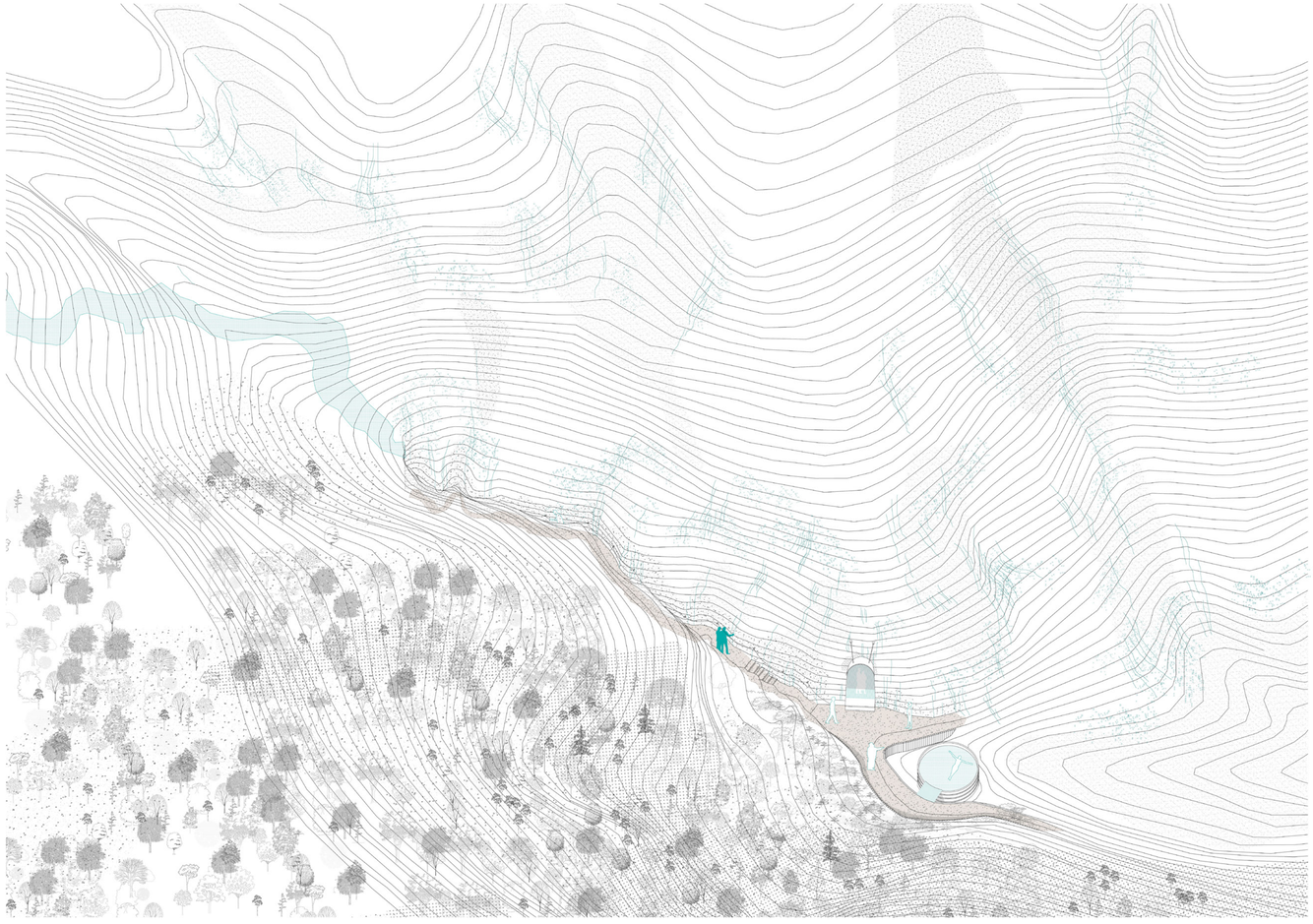
Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Proposta 1
Axonometria.

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Proposta 2
Axonometria i vista.

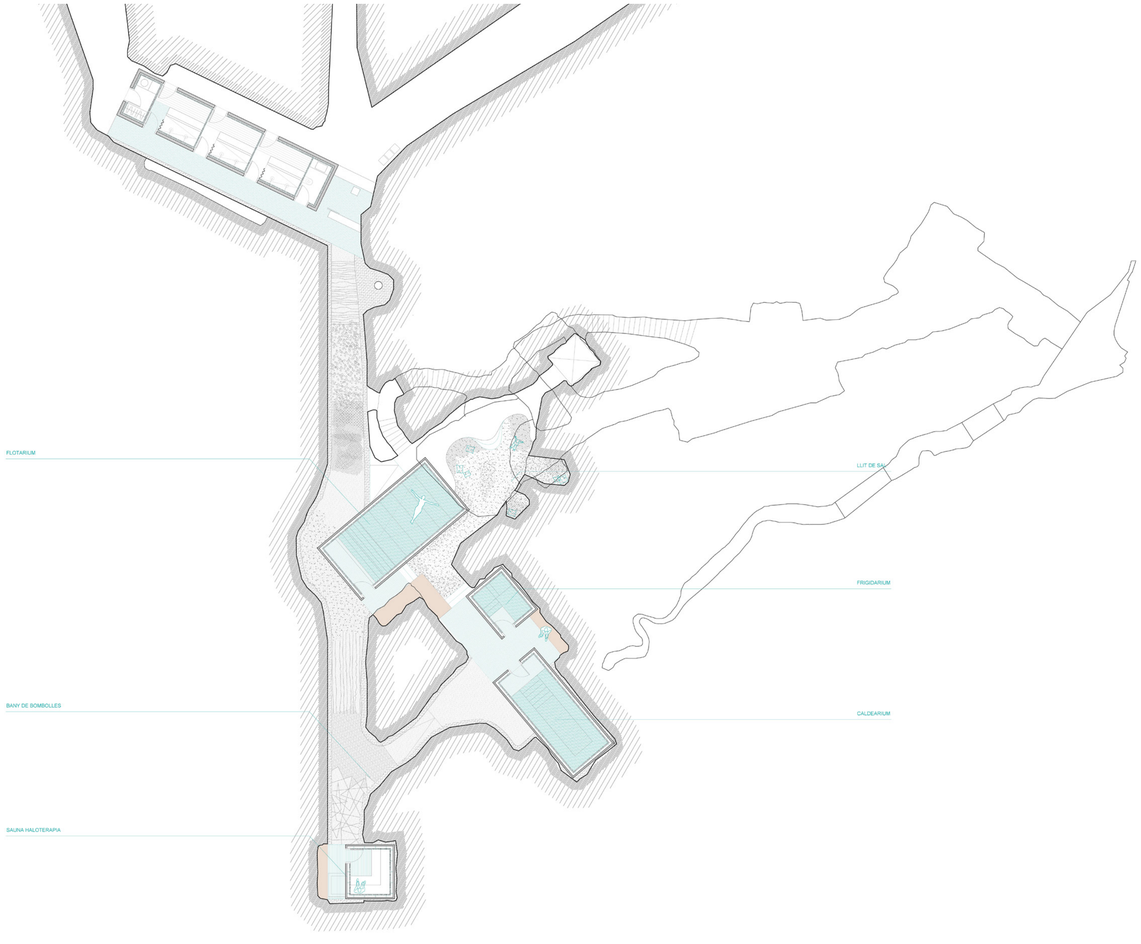

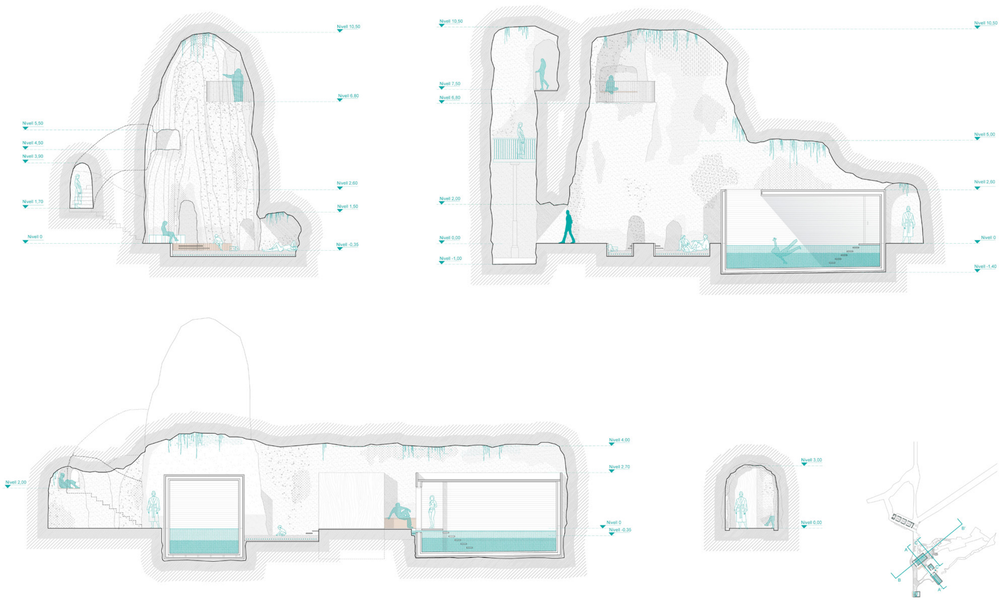

/ISTA ESPAI EXTERIOR

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

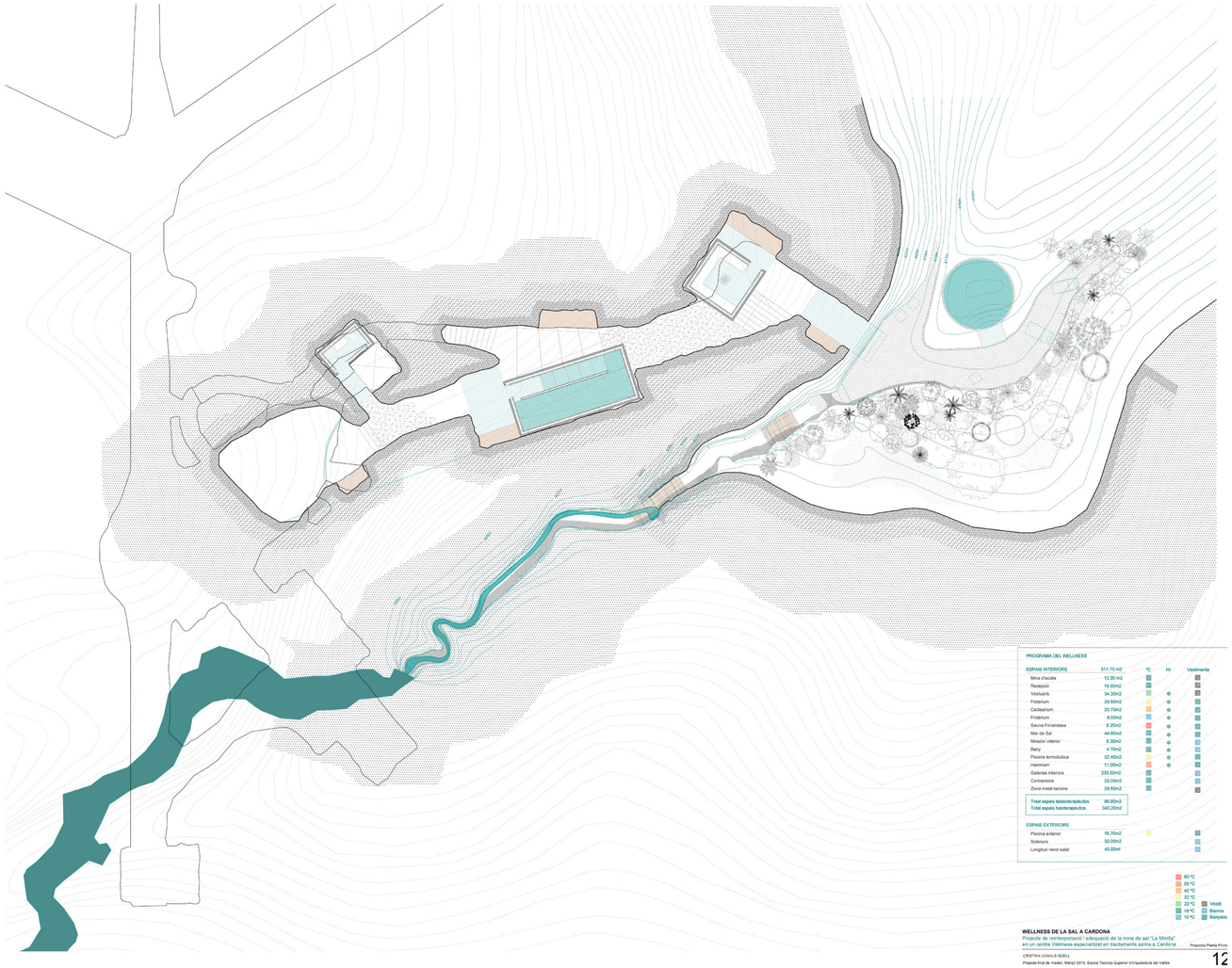
Espaialitat
Planta i secció.

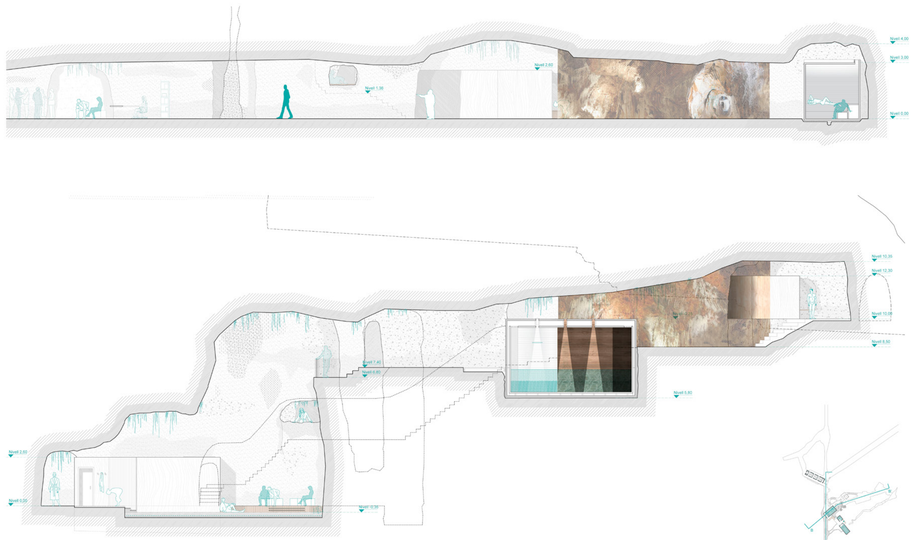

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Espaialitat
Planta i secció.

PROGRAMA DEL WELLNESS

ESPAIS INTERIORS	511.70 m2	°C	Hr	Vestimenta
Mina d'accés	13.30 m2			
Recepció	18.50m2			
Vestuaris	34.30m2			
Fotàrium	29.50m2			
Caldearium	20.70m2			
Frigidàrium	8.00m2			
Sauna Finlandesa	8.20m2			
Mar de Sal	44.80m2			
Miradorinterior	8.30m2			
Bany	4.70m2			
Piscina termoludica	22.40m2			
Hammam	11.50m2			
Galeries interiors	233.50m2			
Connexions	25.00m2			
Zona instal·lacions	29.50m2			
Total espais balsestrapalúdics	99.80m2			
Total espais helioterapeutics	343.20m2			
ESPAIS EXTERIORS				
Piscina exterior	16.70m2			
Solàrium	30.00m2			
Longitud rierol salat	40.00ml			

80 °C
55 °C
42 °C
32 °C
23 °C
18 °C
10 °C

Vestit
Bannis
Banyador

WELLNESS DE LA SAL A CARDONA
Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla"
en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona

Proposta Planta Primera

CRISTINA CANALS GÜELL
Projecte final de master, Març/ 2015, Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès

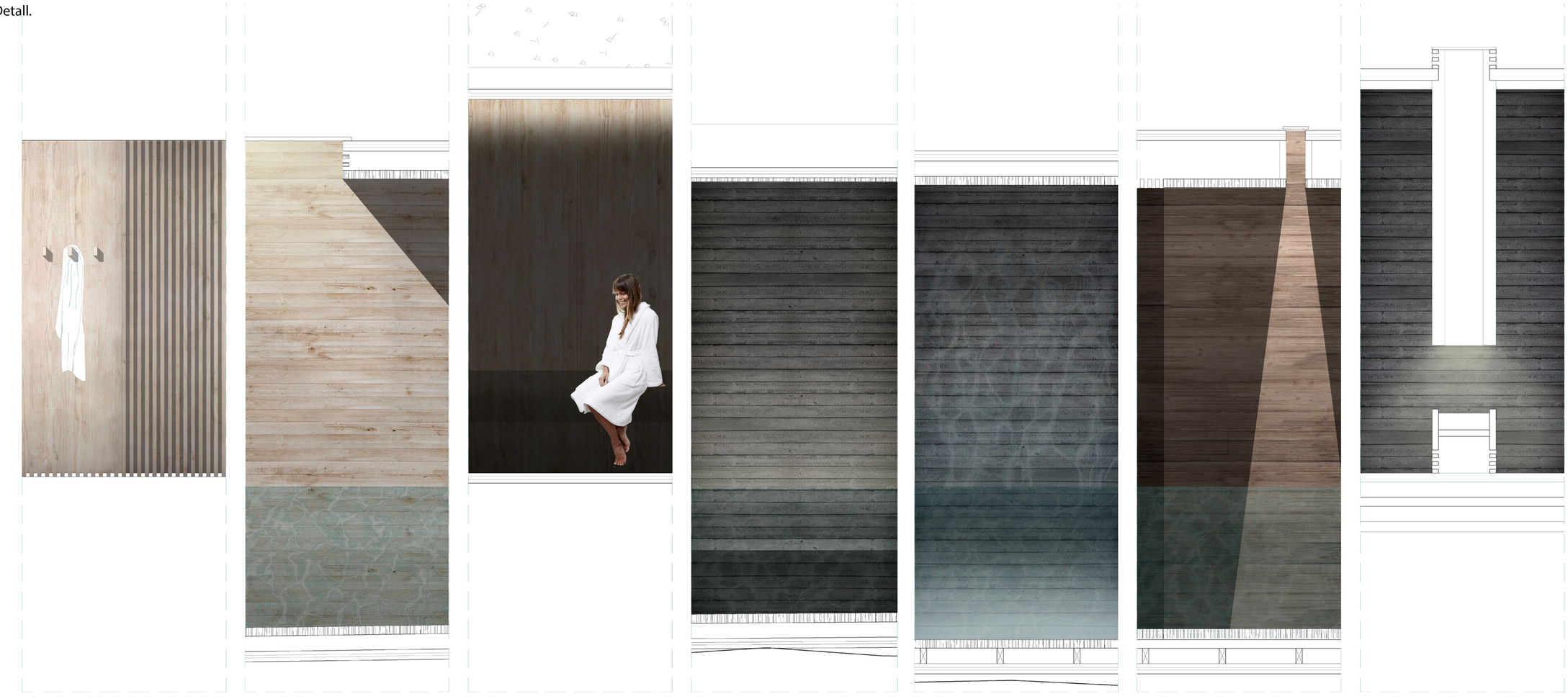
WELLNESS DE LA SAL A CARDONA.
Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla"
en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona

Seccions 2

CRISTINA CANALS GÜELL
Projecte final de master, Març/ 2015, Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Materialitat
Detall.

EXTERIOR

MATERIALITAT: CLT de fusta de Pi
TRACTAMENT: Acabat vist, sense tractament, ja que la fusta és compatible amb la sal. La presència de sal genera una fusta molt més resistent a l'atac d'agents xilòfags.

FLOTÀRIUM

MATERIALITAT: Llistons de fusta de Làrix.
D'un aspecte molt semblant al pi però força més resistent.
TRACTAMENT: Acabat vist, Cera d'avella entre els llistons per garantir estanqueïtat

SAUNA FINLANDESA

MATERIALITAT: CLT de fusta de Pi, al no produir-se humitat en aquest espai no hi ha una segona pell per l'interior. El CLT estructural es manté vist tant per dins com per fora.

CALDEÀRIUM

MATERIALITAT: Llistons de fusta de pi.
TRACTAMENT: Tècnica del Shou Sugi Ban, una tècnica japonesa que consisteix en cremar la fusta per protegir-la.

S'utilitza la fusta cremada per incrementar la sensació de

FRIDÀRIUM

MATERIALITAT: Llistons de fusta de pi.
TRACTAMENT: Tècnica del Shou Sugi Ban.

La fusta agafa un aspecte gris, traient la calidesa de l'aspecte de la fusta.

TERMOLÚDICA

MATERIALITAT: Llistons de fusta de Roure
TRACTAMENT: Cera d'abella a la superficie com a impermeabilitzant natural.

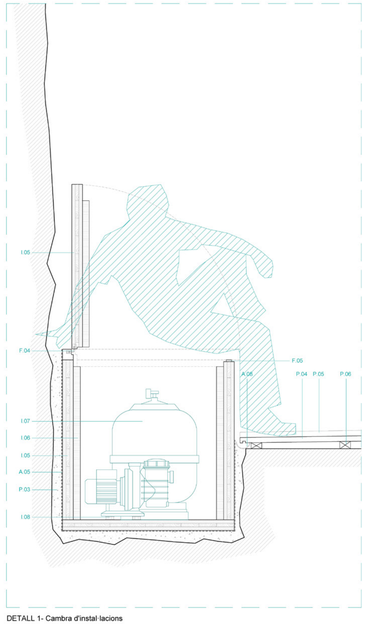
HAMMAM

MATERIALITAT: Llistons de fusta de Làrix, una fusta més resistent, que s'adapta bé als canvis d'humitat relativa que experimenta una sauna turca.
TRACTAMENT: Tècnica del Shou Sugi Ban.

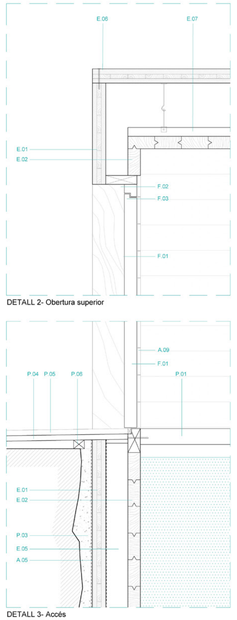
Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.

Cristina Canals Güell

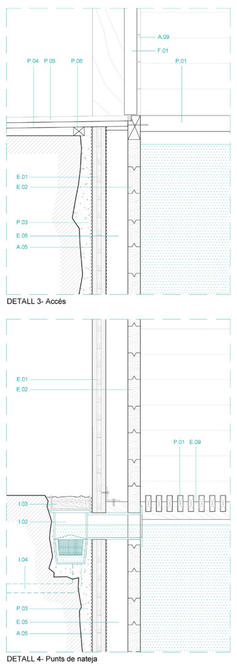
Sistema constructiu
Detalls.

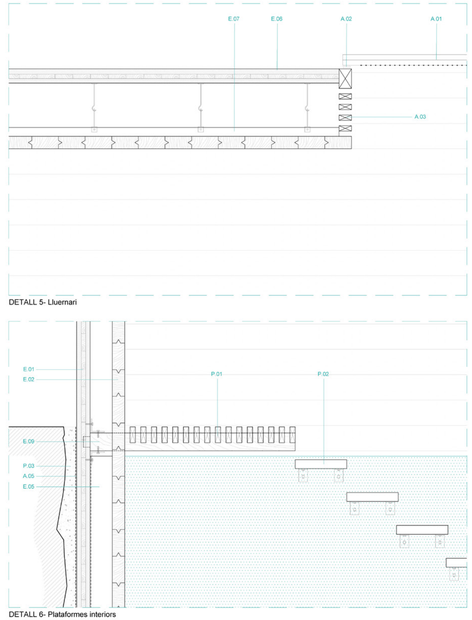
DETALL 1- Cambra d'instal·lacions

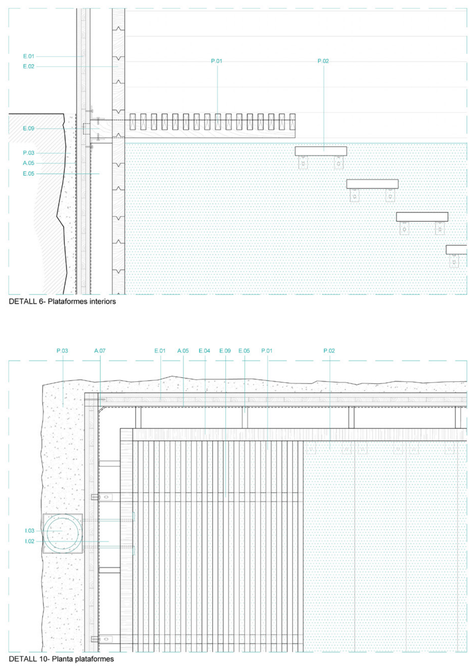
DETALL 3- Accés

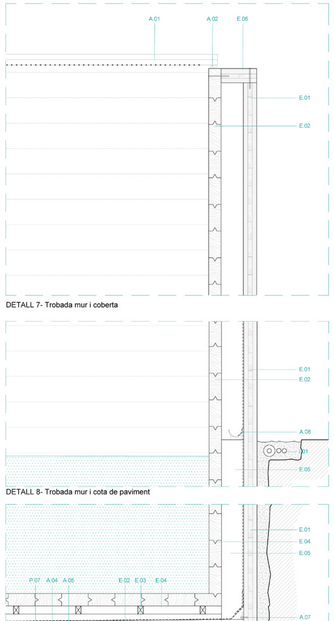
DETALL 4- Punts de nateja

DETALL 6- Plataformes interiors

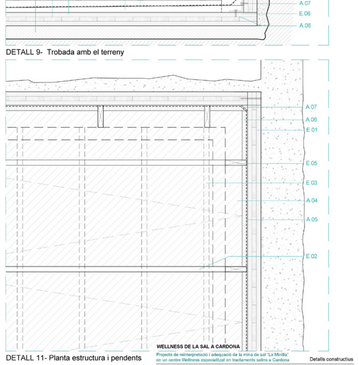

DETALL 10- Planta plataformes

DETALL 7- Trobada mur i coberta

DETALL 8- Trobada mur i cota de paviment

DETALL 9- Trobada amb el terreny

DETALL 11- Planta estructura i pendents

ESTRUCTURA
E.01- Façana estructural de CTL de fusta de pi tipus CTL 75 3s, amb una resistència al foc R30. Formada per plaques de CTL de 80cm d'altura disposades horitzontalment i encadanades entre elles. Acabat vist per l'exterior.
E.02- Llistons de fusta de 3x7cm.
E.03- Llistons de fusta de 3x4,5cm.
E.04- Revestiment interior de llistons de fusta massissa. Diferents tractaments de la fusta segons la piscina (amb acabat de cera d'abella, sfrou sugi ban, fusta de pi, tènic o roure).
E.05- Muntants de fusta verticals de 3x12cm fins a l'altura de l'aigua.
E.06- Coberta estructural de CLT de fusta de pi. Diferents exigències estructurals segons piscina. (CLT 75 3s, CLT 90 3s o CLT 170 5s). Acabat vist per l'exterior.
E.07- Perfils de subjecció del fals sostre de fusta.
E.08- L d'acer inoxidable de subjecció dels panells CLT de 7,5x5x0,5cm
E.09- Biga de fusta de pi de 10x7cm encaixada al panell de CTL i reforçada amb dues L d'acer innoxidable.

ACABATS
A.01- Vidre laminat 3+3mm amb dispositiu anti vaho adherit a la superfície del vidre.
A.02- Silicona estructural
A.03- Rastrells de fusta de 3x7cm per l'admissió i retorn de renovació de l'aire interior.
A.04- Formigó allisegrat cel·lular per a la formació de pendents (1,5%).
A.05- Làmina impermeable no adherida tipus goma EPDM. Rotllos gruix 1.2mm. Model tips Dancosa. Prolongació del parament vertical ofrra a 20cm per sobre de la cota de la làmina d'aigua.
A.06- Junta de poliestirè expandit a tot el perímetre de la formació de pendents.
A.07-Llistó de fusta de pi triangular de 2.2x2.2cm i 2m de longitud. Tipo model listón tapajuntas Shöner.
A.08- Canaló de recollida d'aigua. Diàmetre 8cm.
A.09-Recobriment i tapajunts de peces de fusta de pi, mateix acabat que l'acabat interior de la fusta de la piscina.

FUSTERIES
F.01- Porta de fusta massissa de pi. 2,2x0,8x0,05m
F.02- Premarc de fusta de pi de 5x18cm.
F.03- Marc de porta de fusta.
F.04- Bisagra oculta
F.05- Tira de neoprè per alliament acústic.

PAVIMENTS
P.01- Llistons de fusta de 3x8mm separats una distància de 3mm per tal de drenar l'aigua.
P.02- Peces de fusta de pi de 5x30cm.
P.03- Reompliment de sal granulada producte sobrant de les obertures de les galeries.
P.04- Taulell de fusta contrallaminada de 30mm.
P.05- Llistons de fusta de pi de 3x3cm separats una distància de 3mm.
P.06- Tacs de fusta per formació de pendents del taulell contravaspat. Inclinació del 1,5%.
P.07- Formigó de neteja.

INSTAL·LACIONS
I.01- Tubs de distribució d'ACS, AFS, electricitat i sanejament.
I.02- Skimmer
I.03- Tapa decorativa de l'skimmer feta a partir d'una xapa d'acer innoxidable doblegada de 3mm de gruix i reomplert de sal granulada.
I.04- Tub de sanejament de polipropilè.
I.05- Cambra d'instal·lacions excabada a la sal, parets exteriors fetes de CTL 60 3s.
I.06- Aillament acústic de llana de roca Rockwool de 3cm.
I.07- Instal·lacions individualitzades per cada piscina. Cada una està composta per un intercanviador de calor, una bomba de filtració, un dosrador sals, un filtre de sorra i una vàlvula selectora.
I.08- Peces aillants acústiques silent block.

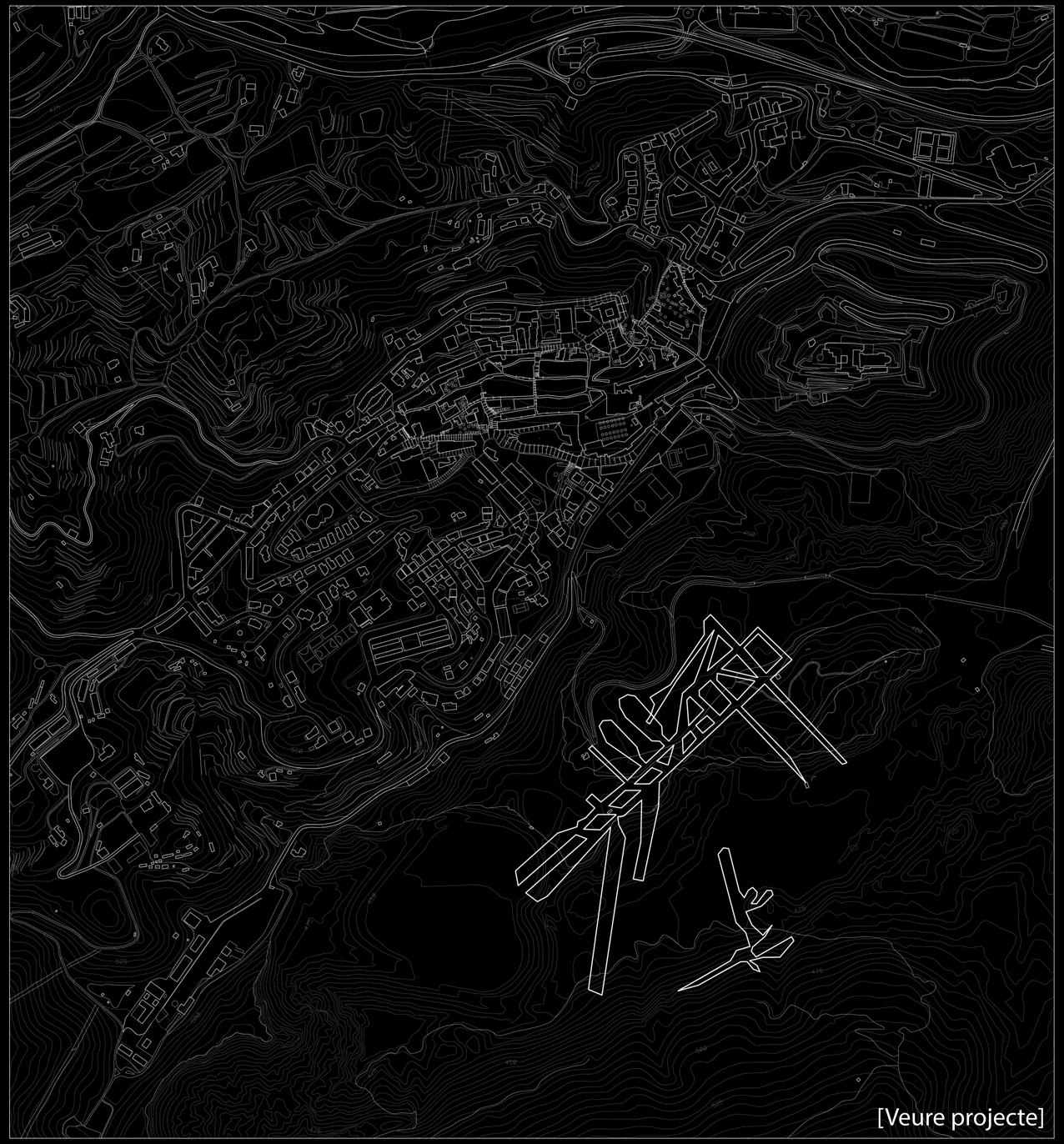
Temàtiques:
Projectes de l'estudiantat del Marq.

Entorns. Vall Salina i antigues colònies.

Colònia Arquers. Un turisme alternatiu mitjançant la rehabilitació de la Colònia Arquers a Cardona.
Alex Marin / Eduard Olesti

Wellness de la sal a Cardona. Projecte de reinterpretació i adequació de la mina de sal "La Minilla" en un centre Wellness especialitzat en tractaments salins a Cardona.
Cristina Canals Güell

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

[Veure projecte]

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

Aquest projecte parteix d'una important preexistència a Cardona: la presència de sal de manera natural. Una presència que ha marcat el passat i el present de la vila a tots els nivells: ambiental, social, econòmic i industrial. El projecte entén el paisatge actual de Cardona com un record tangible de tota una història basada en la indústria salina.

La proposta s'ubica a la Vall Salada, una àrea en forma d'el·lipse d'uns 1900 metres de llargada per 600 metres d'amplada, desenvolupada en direcció SO/NE. Pel seu extrem NE conflueix amb l'antic traçat del riu Cardener. Durant l'últim segle va tenir un paper molt important en tot el sistema industrial com a part de la seva infraestructura. Per aquest motiu va patir nombroses transformacions antròpiques per optimitzar al màxim l'activitat d'extracció. Aquestes transformacions inclouen des de les perforacions de les mines fins a noves construccions al llarg de la vall com ara cintes transportadores o cables aeris per al transport del material extret, passant per acumulació de grans volums de residus a la superfície.

L'any 1990, quan l'activitat industrial va aturar-se, també es va deixar d'utilitzar la Vall, deixant en estat d'abandonament tota la zona. Tot això va comportar conseqüències molt negatives a nivell ecològic per a la Vall, que en aquella època no es tenien en compte. Unes conseqüències que es poden resumir en tres elements principals: la sal, la flora i l'aigua, i que se centren en tres zones de la Vall, responent als tres elements afectats: la terrera vella, la terrera nova i la llera del riu Cardener. El projecte pren com a emplaçament aquests tres punts de la Vall.

Cadascun d'aquests tres punts es troba o té previst un procés de restauració ecològica: desmantellament, revegetació i restitució, per tal de revertir en la mesura del possible els impactes ambientals i paisatgístics, que també han provocat una forta desvinculació entre el poble de Cardona i aquest entorn, tot i haver tingut un paper tan crucial en la seva història.

Les interaccions de la població amb l'entorn s'entreteixeixen a través de dos elements: el temps i el paisatge. Aquests dos elements ens condueixen a establir quatre criteris segons el lloc, la funció, la matèria i la relació amb el subjecte, que ens serveixen per definir les tres intervencions que es proposen: el mirador, el passatge i el pont.

La proposta es materialitza en tres intervencions que tenen un mateix objectiu però que responen a tres ambients diferents, que són els que més es transformaran. L'objectiu comú és posar de manifest l'evolució del paisatge com a conseqüència dels processos de restauració ecològica. Ara bé, com que aquests tres ambients es desenvolupen de manera diferent (sal-desmantellament, flora-revegetació, aigua-restitució) és necessari adaptar una intervenció a cada ambient.

Les tres intervencions estan unides per una ruta rural existent que recorre tot el perímetre de la Vall, és a dir, són tres parades en un recorregut. S'entén aquest recorregut com una seqüència de punts rellevants en la història de la Vall, i les tres intervencions com a punts que posen de manifest la relació entre el passat (explotació minera), el present (impacte ambiental, paisatgístic i contaminació) i futur (restauració d'aquest impacte). D'aquesta manera, fomenten la presa de consciència del pas del temps i el seu impacte en el paisatge.

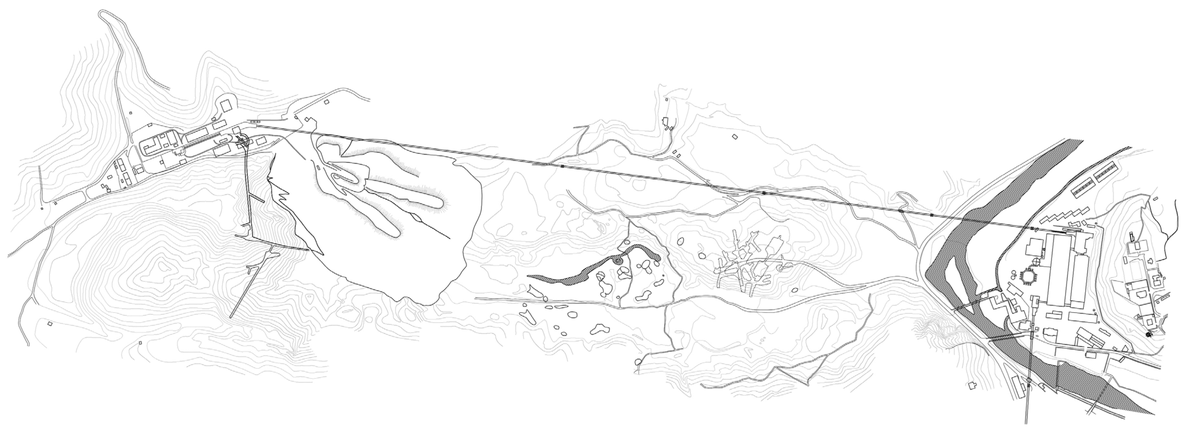
S'utilitza un material que es diferencia sempre de la natura malgrat el pas del temps: el formigó, i se situa sempre estratègicament perquè el subjecte prengui consciència de l'evolució de la natura al llarg del temps respecte a la seva posició.

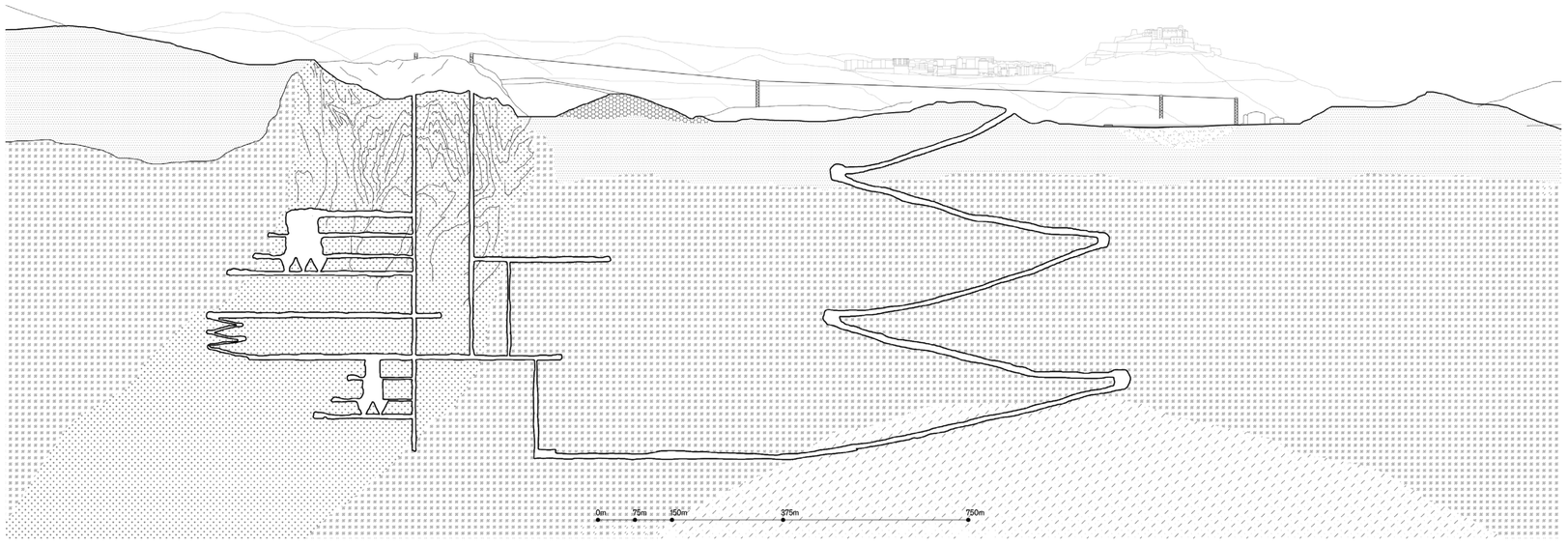
Vista mirador
Imatge del projecte.

Imatge del projecte.

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

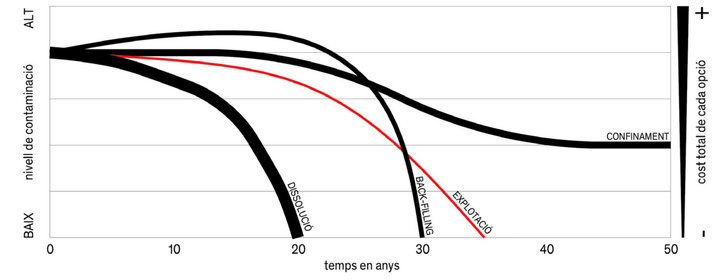
Context
Plànol de situació.

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

Evolució del paisatge
Diagrama

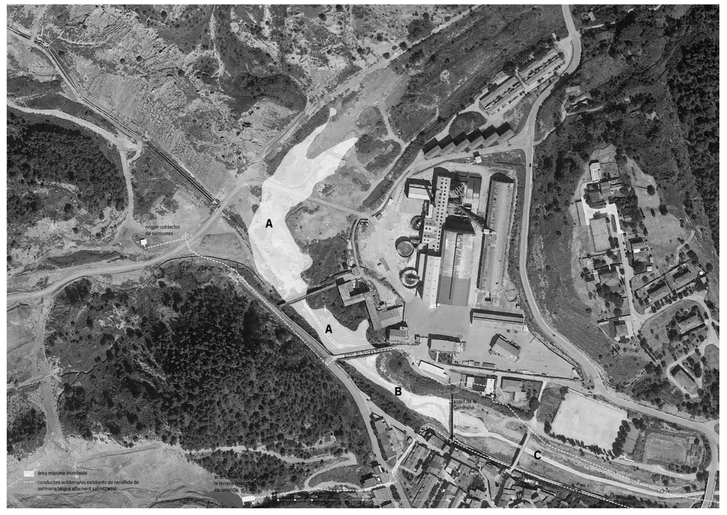
Desmantellament
Ortofoto.

Revegetació
Ortofoto.

Restitució
Ortofoto.

[Tornar a l'índex]

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

Desmantellament
Fotografia.

Revegetació
Fotografia.

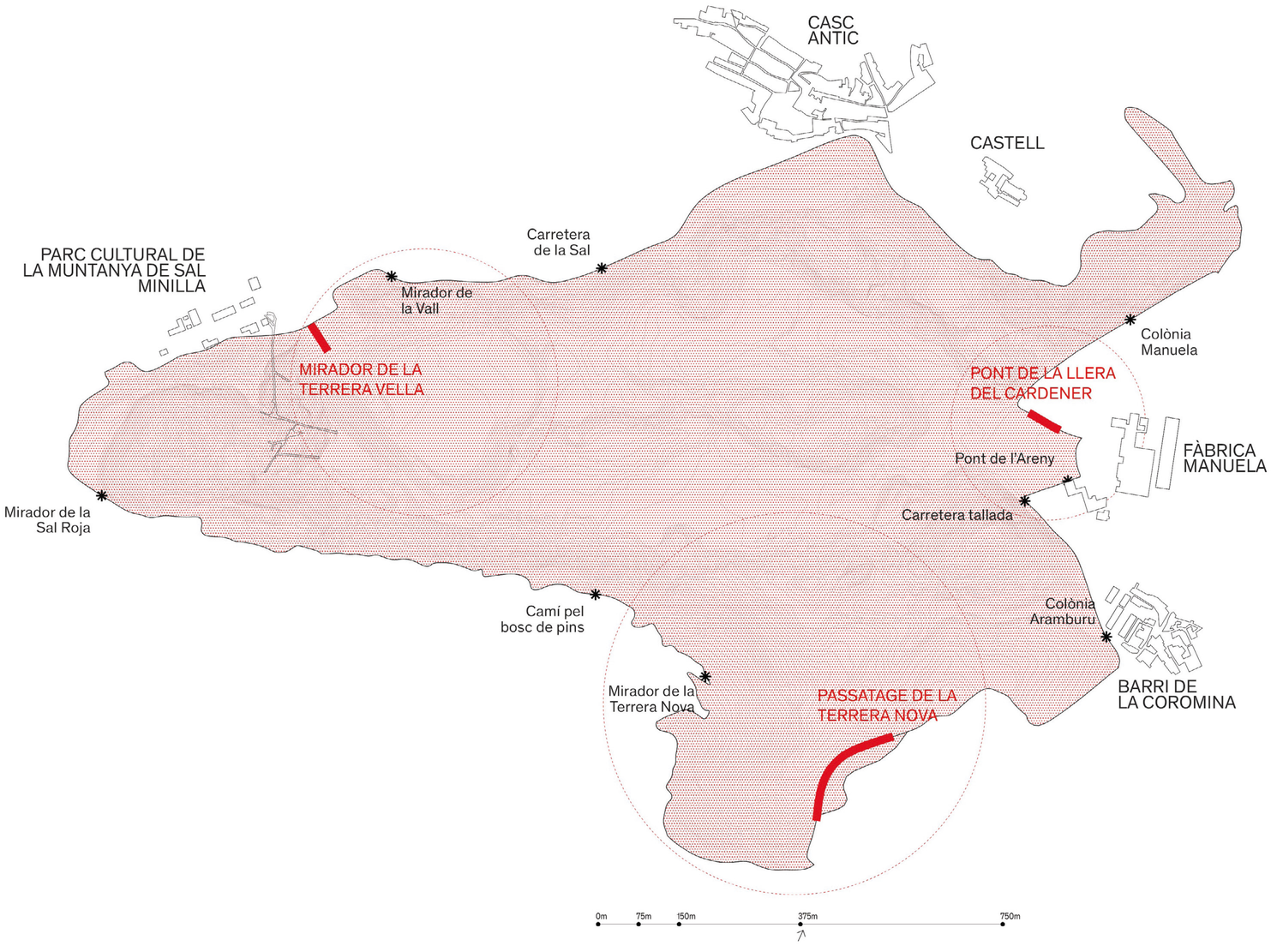

Restitució
Fotografia.

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

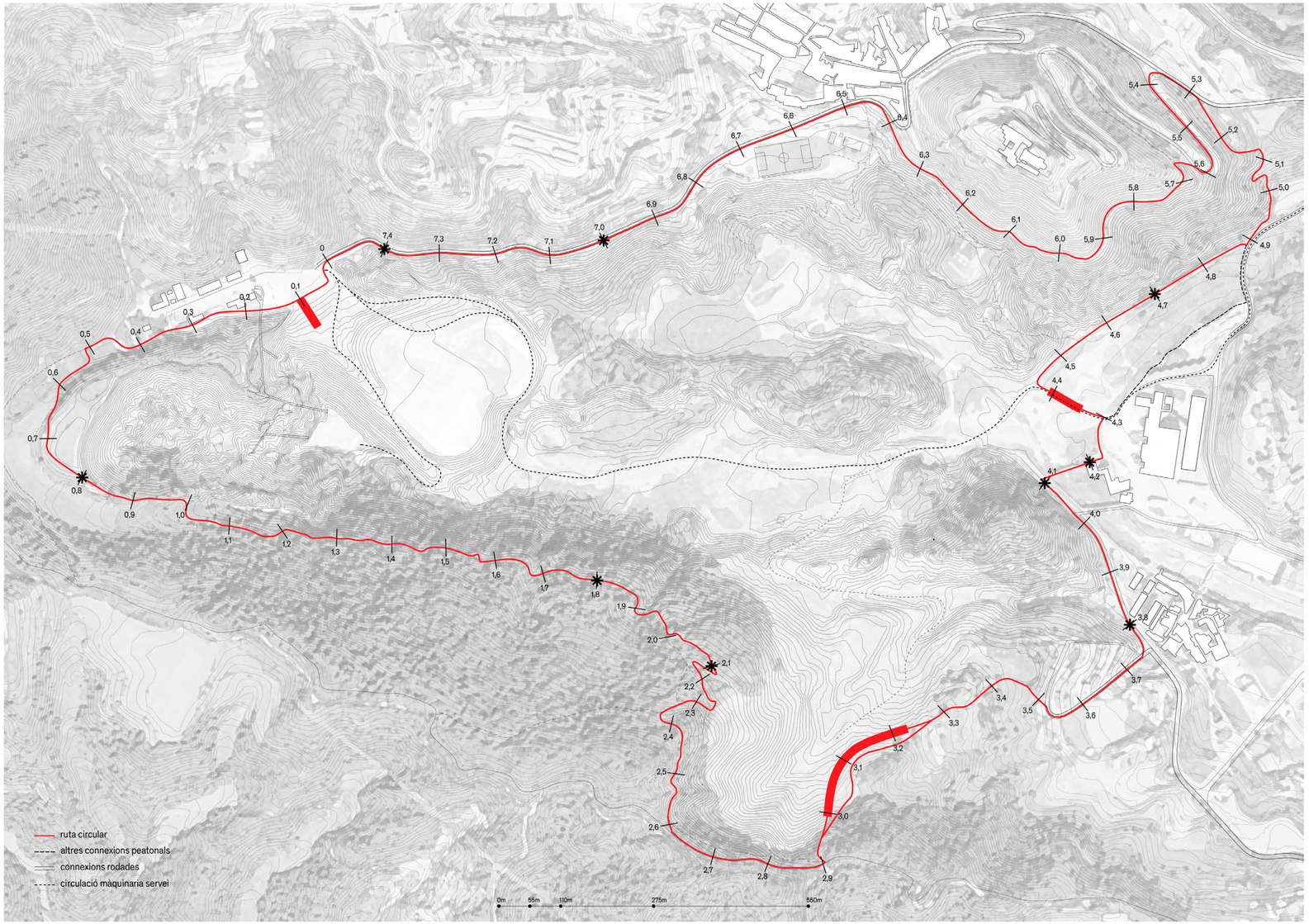
Propostes
Planta de situació.

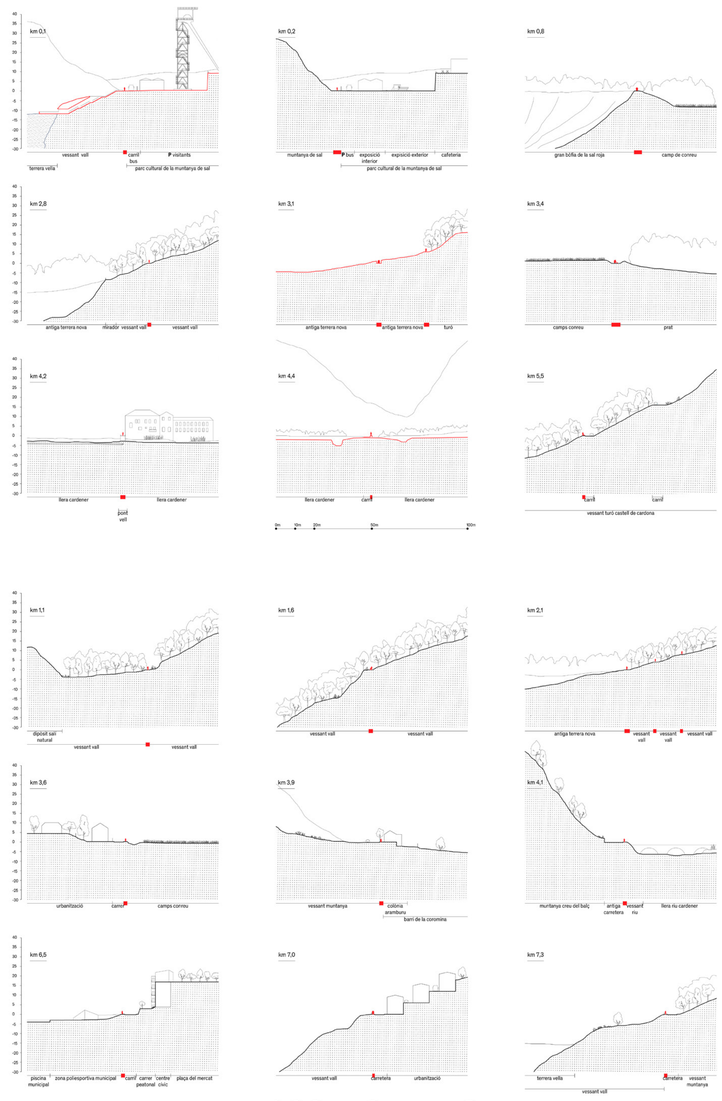
Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.

Clara Almanza

Estudi previ
Plànol de situació.

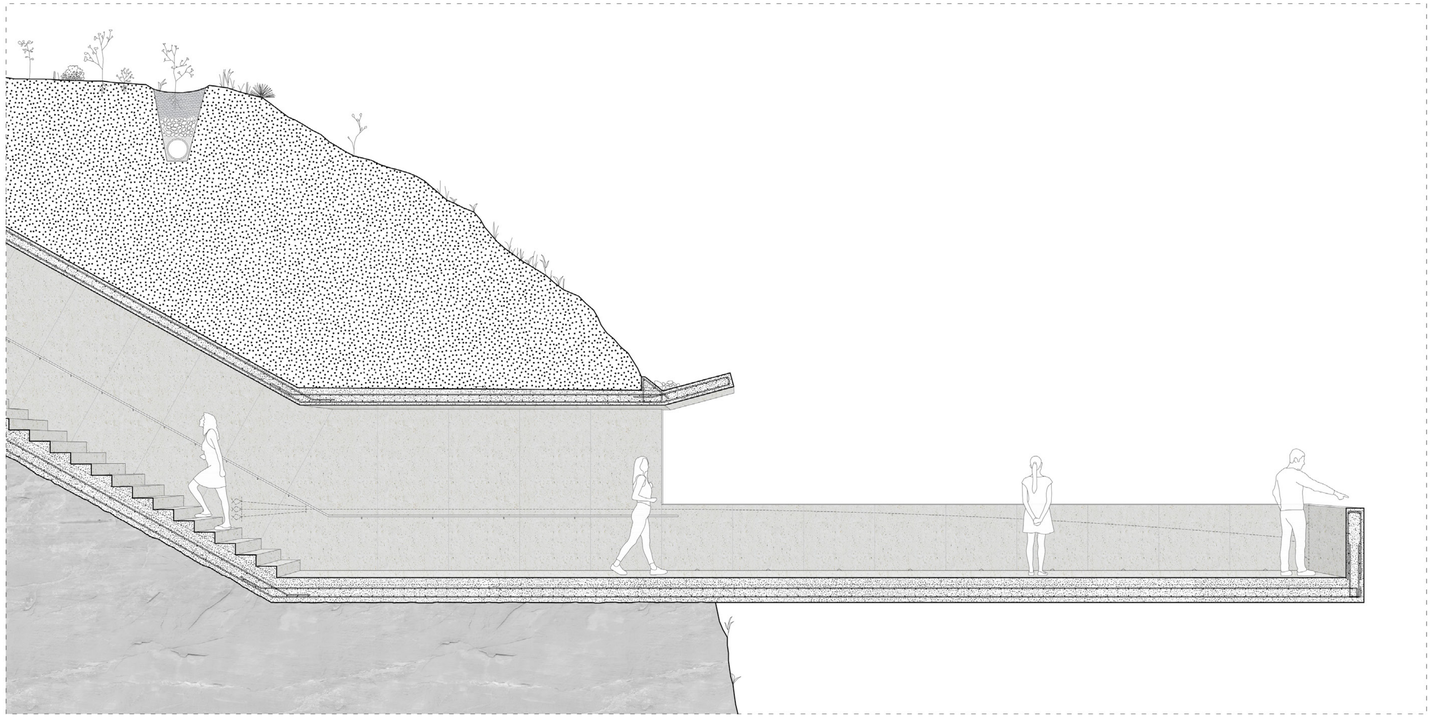

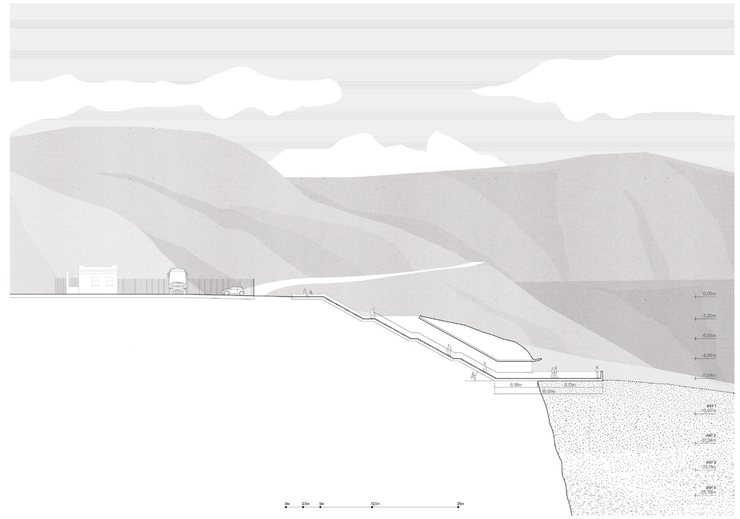
Estudi previ
Seccions topografia.

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

Mirador
Plànols generals

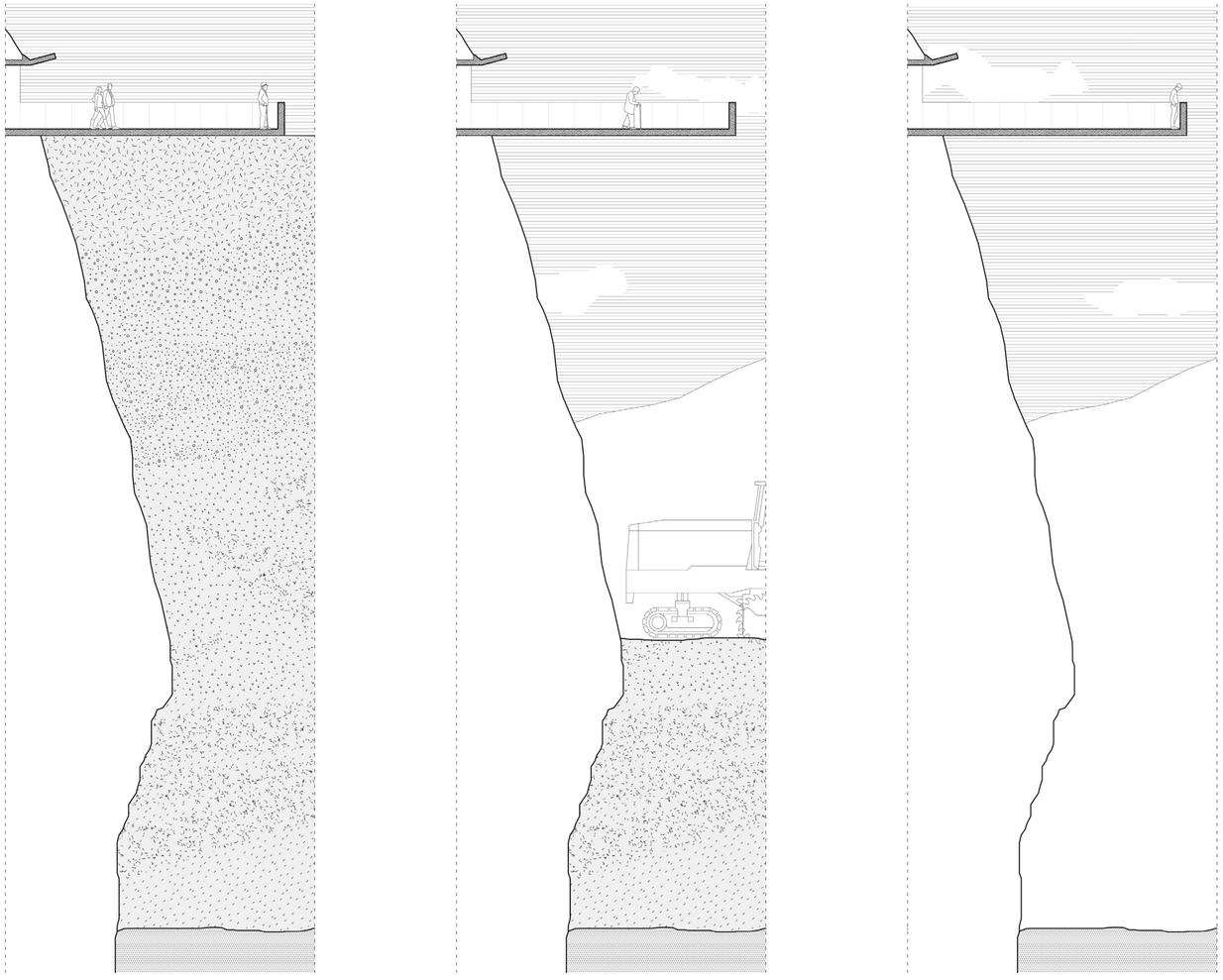

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.

Clara Almanza

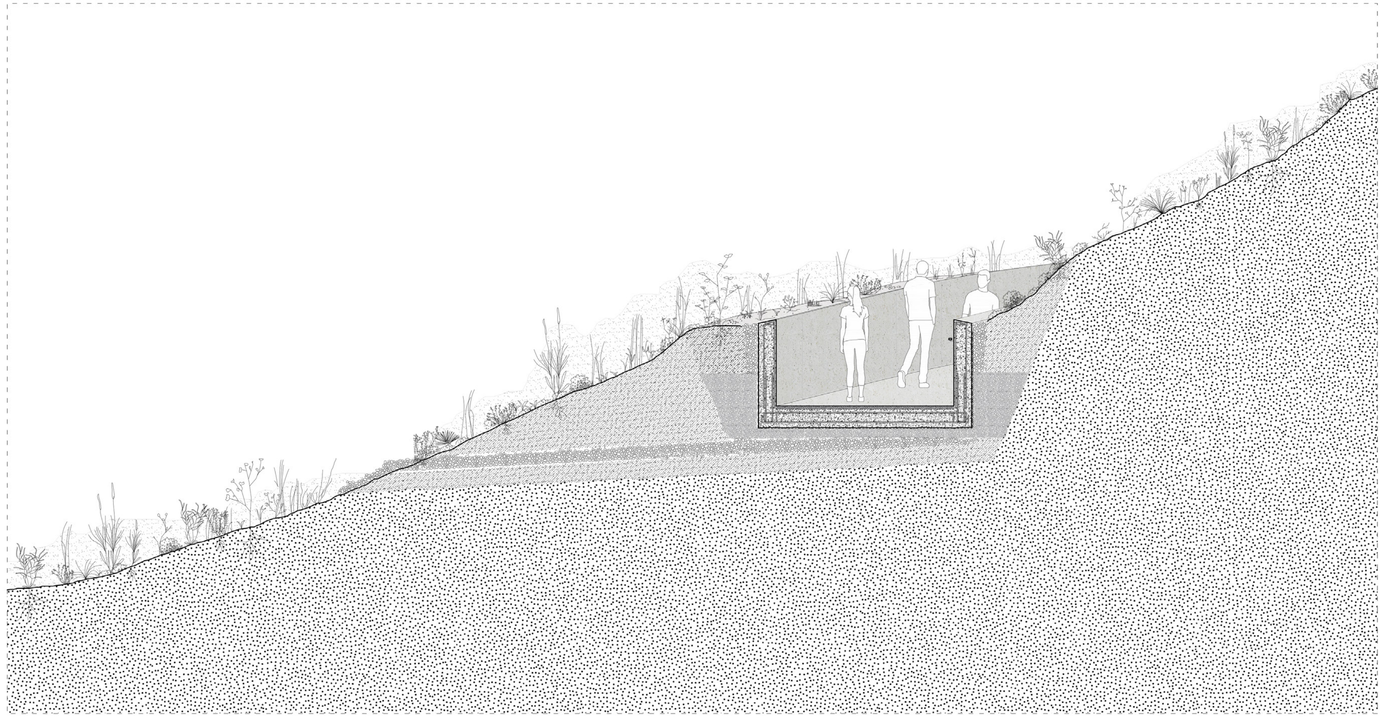
Mirador
Secció pas del temps i vista.

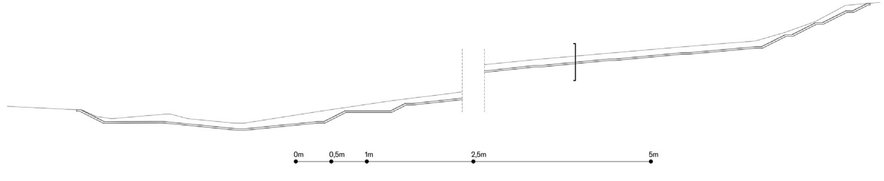

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

Passatge
Plànols generals

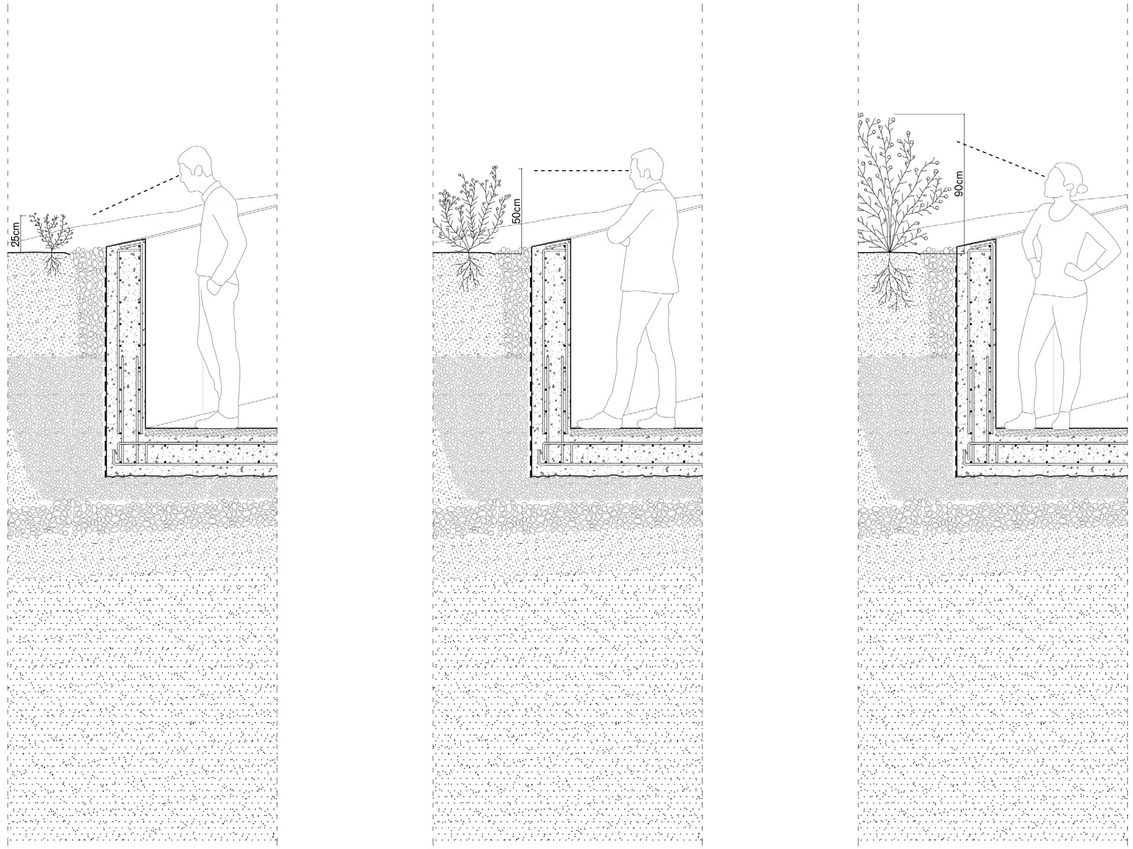

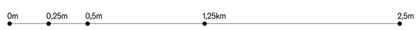
Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.

Clara Almanza

Passatge
Secció pas del temps i vista.

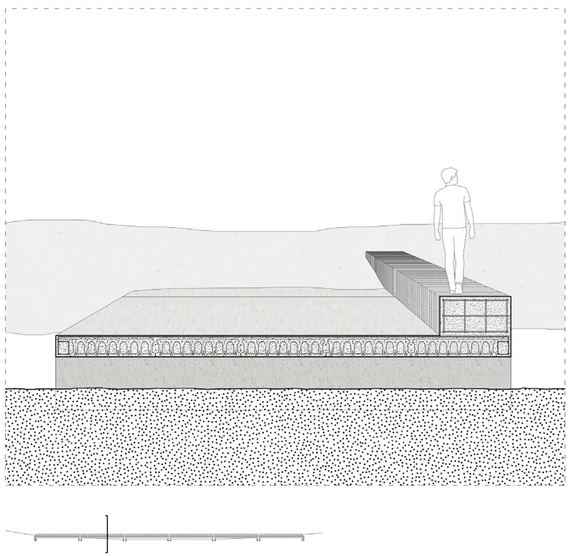

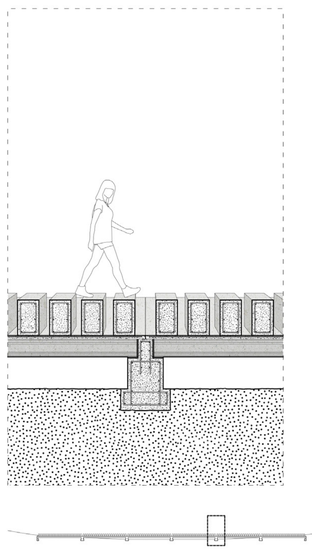

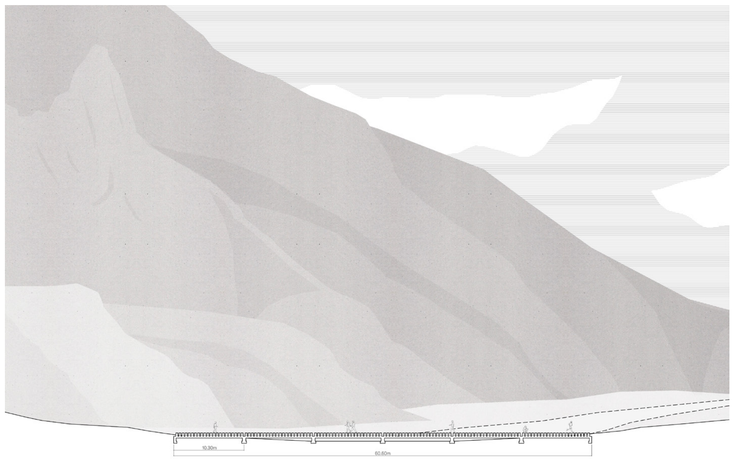
Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

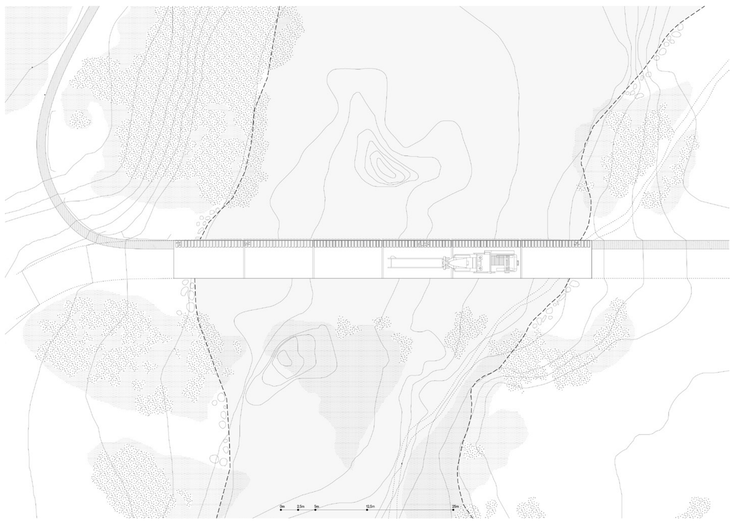
Pont
Plànols generals

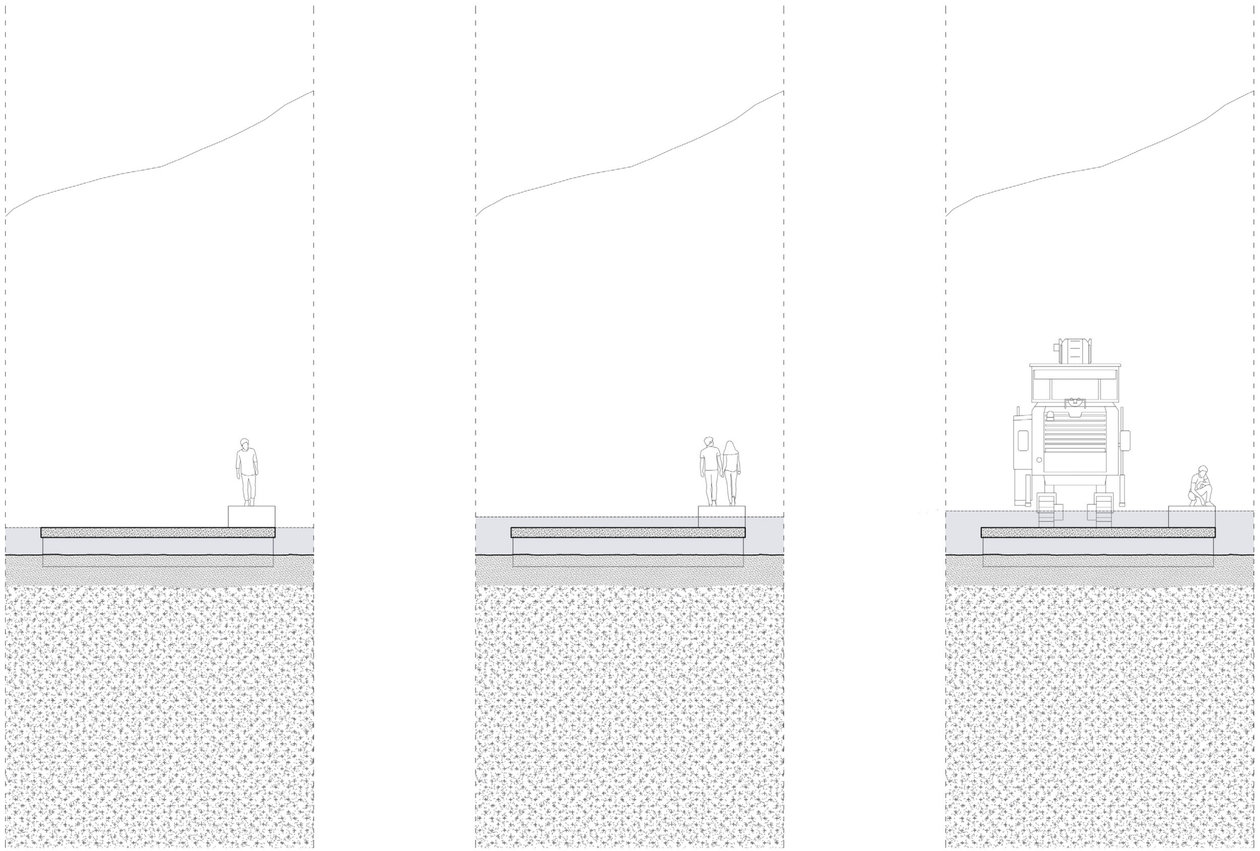

Paisatge i temps. Tres intervencions a la Vall salada de Cardona.
Clara Almanza

Pont
Secció pas del temps i vista.

0m 1m 2m 5m 10m

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.

Marta Serra. Professora Marq

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.

Per a la Universitat i l'equip de professorat del Màster els processos de coproducció o disseny col·laboratiu són un repte capaç d'englobar els diferents camps explorats en aquesta edició: patrimoni, espai públic i habitatge. La coproducció adreçada a la millora del nucli urbà de Cardona ha suposat tres objectius generals:

Primer, la identificació, per part de l'alumnat, de les preguntes centrals que giren entorn del territori on s'intervé. Es pretén evitar rebre un encàrrec i donar-li una resposta immediata sense prèviament qüestionar-lo, es tracta d'aprendre a destriar les prioritats principals per comprendre la naturalesa del context. Segon, fomentar l'aprenentatge a través del contacte directe amb els agents locals. Es promou dissenyar de forma inclusiva i diversa, participada, promovent la capacitat crítica a partir de l'encaix comunitari. I tercer, assegurar, a través d'aquesta coproducció, la viabilitat tècnica i pressupostària segons les condicions que imposa la complexitat del lloc. En resum, en aquests tipus de processos i en especial a Cardona, on la resposta de la participació va superar les expectatives, permeten establir un compromís ferm entre universitat pública i capacitat d'incidència als territoris que habitem i transformem.

Des d'aquest marc i enfocament, el Màster Universitari en Arquitectura de l'Escola d'Arquitectura del Vallès conjuntament amb l'Ajuntament de Cardona organitzà dues jornades adreçades a entitats locals i persones a títol individual per desenvolupar un procés participat i consolidar col·laboracions entre projectes concrets i agents interessats. Juntament amb la ciutadania, tant agents tècnics del consistori com de la Diputació de Barcelona també van assistir i participar activament de les sessions i dinàmiques organitzades, i prèviament ja s'havia celebrat una jornada de presentació i visita per aprofundir en el coneixement del nucli.

La primera jornada es va plantejar com a primera diagnosi. Es varen organitzar quatre taules de treball on les persones participants aportaven la seva visió i experiència. Concretament es va definir la taula de patrimoni i turisme, la taula d'habitatge, una taula d'espais públics centrada en els usos i espais peatonals; una altra taula d'espais públics adreçada a la mobilitat rodada i equipaments. Algunes de les preguntes clau plantejades per generar discussió i materials de treball van ser: Quins altres espais poden considerar-se patrimoni més enllà del que s'ofereix actualment al turista o visitant? Quins usos es poden associar amb una visió del patrimoni més oberta i més connectada amb el dia a dia del municipi? Quines limitacions i quins potencials suposa el patrimoni que reconeixem? A nivell d'habitatge, quines són les possibilitats d'intervenció en el parc edificat del nucli històric? On se situen els habitatges buits? Com poder recuperar la seva habitabilitat? Quines són les principals dificultats d'accés a l'habitatge històric i condicionants a l'hora d'assumir una rehabilitació per part de la propietat? I en termes d'espai públic, quines són les principals barreres arquitectòniques que segreguen per grups d'edat els espais de trobada de la població? Com poder superar aquestes barreres i generar més connectivitat? Es va concloure amb un debat obert i amb el resum del coneixement generat en cada taula de treball.

La segona jornada va centrar-se en la presentació i discussió de les primeres propostes ja expressades en plànols, dibuixades, amb maquetes i fotomuntatges. Com si es tractés d'una exposició amb espais temàtics i circuïts itinerants, les persones participants podien recórrer, escollir i aportar sobre cada proposta. A la vegada els estudiants recollien i integraven de forma sistematitzada els acords, desacords, dubtes i noves aportacions que els arribaven.

Com a recull de la diagnosi participada, i amb la voluntat que el coneixement generat pugui ser útil per futures necessitats de Cardona, el curs va generar l'Informe de retorn "Identifiquem les necessitats del nucli urbà de Cardona" accessible a través del següent enllaç:

Informe de retorn diagnosi participada "Identifiquem les necessitats del nucli urbà de Cardona"

Les imatges que es presenten a continuació són una mostra de la bona acollida de les sessions per part d'una ciutadania activa i compromesa que va saber respondre i dialogar amb la mirada externa dels futurs i futures arquitectes.

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.
Marta Serra. Professora Marq

Identifiquem les necessitats del nucli urbà de Cardona
Cartell primera jornada.

IDENTIFIQUEM LES NECESSITATS DEL NUCLI URBÀ DE CARDONA

SESSIÓ PARTICIPATIVA OBERTA A TOTS ELS VEÏNS I VEÏNES

L'Escola d'Arquitectura del Vallès i l'Ajuntament de Cardona han iniciat una col·laboració amb la Diputació de Barcelona per generar propostes acadèmiques adreçades a la millora de l'àmbit urbà de Cardona, explorant idees d'adequació de l'espai públic, del paisatge urbà i de la rehabilitació de l'edificació tant pública com privada. En aquesta primera sessió convidem a tothom a diagnosticar necessitats reals i concretes per començar a treballar en les propostes de millora Per a més informació podeu contactar amb l'Ajuntament. Us hi esperem!

Organitzen: Ajuntament de Cardona · MArq Màster Universitario en Arquitectura Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del VALLÈS

Col·labora: Diputació Barcelona

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.
Marta Serra. Professora Marq

Primera Jornada participativa
Fotografia.

Primera Jornada participativa
Fotografia.

[Tornar a l'inici]

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.
Marta Serra. Professora Marq

Primera Jornada participativa
Fotografia.

Primera Jornada participativa
Fotografia.

[Tornar a l'inici]

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.
Marta Serra. Professora Marq

Primeres propostes pel nucli urbà de Cardona
Cartell segona jornada.

PRIMERES PROPOSTES PEL NUCLI URBÀ DE CARDONA

SESSIÓ PARTICIPATIVA OBERTA A TOTS ELS VEÏNS I VEÏNES

DIJOUS 16 DE MAIG, 19:00h. CENTRE CÍVIC DE CARDONA
Primera planta, Plaça de la Fira, 20

L'Escola d'Arquitectura del Vallès i l'Ajuntament de Cardona juntament amb la Diputació de Barcelona us convoquem de nou a **conèixer i discutir** les primeres **propostes arquitectòniques** adreçades a la millora i reactivació del nucli urbà.

En aquesta sessió explicarem el projectes adreçats a: **la rehabilitació de l'habitatge particular, les propostes d'equipaments públics, les intervencions a l'espai públic i la reactivació d'espais patrimonials infrautilitzats.**

Per més informació podeu contactar amb l'Ajuntament. Us hi esperem!

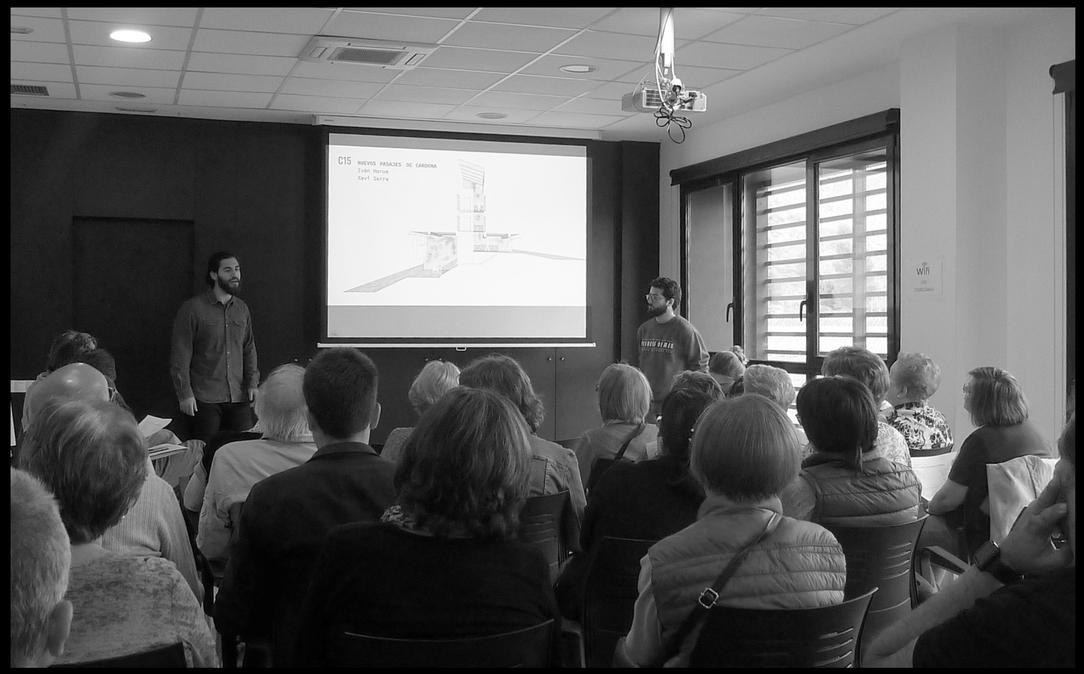
Organitzen: Ajuntament de Cardona

Col·labora: Diputació Barcelona #DibaOberta

[Tornar a l'inici]

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.
Marta Serra. Professora Marq

Segona Jornada participativa
Fotografia.

Segona Jornada participativa
Fotografia.

Coproducció entre estudiantat i ciutadania per la millora del nucli urbà de Cardona.
Marta Serra. Professora Marq

Segona Jornada participativa
Fotografia.

Segona Jornada participativa
Fotografia.

[Tornar a començar]

UNIVERSITAT POLITÉCNICA DE CATALUNYA BARCELONATECH

Diputació Barcelona

Ajuntament de Cardona